



ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร
ประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

นายนิมิต สุขประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์
สาขานิติศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2550

Objectivity and The News of People Alliance for Democracy

Demonstration as reported by TV Channel 9

Nimit Sukprasert

A Thesis Submitted in Fulfillment of the Requirements

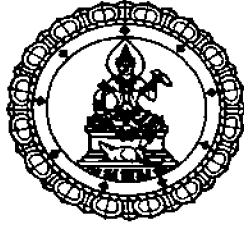
For the Degree of Master of Arts (Communication)

Department of Business Communication

Graduate school, Dhurakij Pundit University

เลขทะเบียน.....	0198987
วันลงทะเบียน.....	17 เม.ย. 2551
เลขเรียกหนังสือ.....	070.4493224
	น. ๒๒๓๑
	[๒๕๕๑]
	๐๑

2007



ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชน
เพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

เสนอโดย นิมิต สุขประเสริฐ

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ กลุ่มวิชา นิเทศศาสตร์ธุรกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์อรุณ งามดี)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผศ.ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.อุษา บิ๊กกินส์)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.พีระ จิรโสภณ)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผศ.ดร.สมศักดิ์ คำริชอบ)

วันที่ 5 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9” คงไม่ประสบความสำเร็จลงได้เลย หากไม่ได้รับความเมตตาในการอบรม สั่งสอน จาก ผศ.ดร.อัครวิน เนตรโพธิ์แก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำแนะนำ ตลอดจนมุมมองและวิสัยทัศน์ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเขียนงานวิทยานิพนธ์เป็นอย่างมาก รวมถึงคำชี้แนะและกำลังใจจาก รศ.ดร.อุษา บิ๊กกินส์, รศ.ดร.พีระ จิรโสภณ และอาจารย์อรุณ งามดี ที่พยายามชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อน จุดบกพร่อง และหลักวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่องานวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณทุกความช่วยเหลือไม่ว่าจะเป็นเพื่อนห้อง น้องพี่ จากทุกแห่งหน ที่คอยกระตุ้นเตือน ให้กลับบ้านไปทำวิทยานิพนธ์ให้เสร็จโดยเร็ว ตลอดจนขอขอบคุณในน้ำใจและความเอื้อเฟื้อ ของผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งจากช่อง 9, สื่อมวลชน, นักวิชาการ, กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และกลุ่มรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จนทำให้ผู้วิจัย สามารถผ่านพ้นการศึกษาในระดับปริญญาโทและงานวิจัยชิ้นนี้ไปได้

ท้ายสุดผู้วิจัยขอระลึกถึง พระคุณของบิดามารดา ครูอาจารย์ทุกท่าน ที่อบรมกิริยามารยาท ตลอดจนวิชาความรู้ และข้อเสนอแนะ ตั้งแต่เด็กน้อยจนถึงเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี ทำให้ผู้วิจัยมีความรู้ความสามารถในอาชีพการงาน และยืนอยู่บนสังคมโลกแห่งนี้ได้อย่างภาคภูมิใจ

นิमित สุขประเสริฐ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญตาราง.....	๑๐
สารบัญภาพ.....	๑๑
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
1.3 ปัญหาที่วิจัย.....	11
1.4 ข้อยกเว้น.....	11
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	11
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
1.7 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง.....	12
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
2.1 ทฤษฎีหน้าที่ของสื่อมวลชน.....	14
2.2 ทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสาร.....	20
2.3 ทฤษฎีผู้เฝ้าประตูข่าวสาร.....	25
2.4 ทฤษฎีความเป็นกลางของสื่อมวลชน.....	31
2.5 แนวคิดด้านการวิเคราะห์รายการข่าวโทรทัศน์.....	41
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	48
3.1 หน่วยงานที่ศึกษา.....	48
3.2 แหล่งข้อมูล.....	49
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
3.6 การนำเสนอข้อมูล.....	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการวิจัย.....	53
4.1 ตอนที่ 1 การนำเสนอข่าวและภาพ ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9.....	53
4.2 ตอนที่ 2 การกำหนดวาระข่าวสาร ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9.....	68
4.3 ตอนที่ 3 ความเป็นกลางกับการเสนอข่าว ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9.....	99
5. บทสรุป การอภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	107
บรรณานุกรม.....	122
ภาคผนวก.....	126
ประวัติผู้เขียน.....	153

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 สัดส่วนการเสนอข่าวกลุ่มพันธมิตรและการเสนอข่าว พ.ต.ท.ทักษิณ และผู้สนับสนุนในข่าวภาคค่ำ.....	80

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 หน้าที่ในหลายมิติของสื่อมวลชนต่อแหล่งต่างๆ.....	17
2.2 องค์การสื่อมวลชนภายใต้แรงกดดันทางสังคม.....	18
2.3 องค์ประกอบสำคัญของกระบวนการกำหนดวาระข่าวสาร.....	22
4.1 ผู้ประกาศรายงานข่าวจากห้องส่งของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9.....	55
4.2 ผู้ประกาศเตรียมเข้ารายงานสดในพื้นที่การชุมนุม.....	55
4.3 ผู้ประกาศรายงานสดในพื้นที่การชุมนุม.....	56
4.4 ลักษณะภาพประกอบข่าวที่เป็นการให้สัมภาษณ์.....	63
4.5 ลักษณะภาพประกอบข่าวที่เป็นการแถลงข่าว.....	63
4.6 ลักษณะภาพการการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร (ภาพมุมกว้าง).....	64
4.7 ลักษณะภาพการชุมนุมของกลุ่มผู้สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ (ภาพมุมกว้าง).....	64
4.8 ลักษณะภาพกลุ่มพันธมิตร ปราศรัยบนเวทีการชุมนุม.....	65
4.9 ลักษณะภาพฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุน ปราศรัยบนเวที.....	65
4.10 โครงสร้างบริษัท อสมท.จำกัด (มหาชน).....	70
4.11 โครงสร้างสายงานกิจการ “สำนักข่าวไทย”.....	71
4.12 ผังการประชุมกองบรรณาธิการเพื่อกำหนดวาระข่าวสาร.....	72

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยโดยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9
ชื่อผู้เขียน	นิมิต สุขประเสริฐ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผศ.ดร. อัสวิน เนตรโพธิ์แก้ว
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์ (ธุรกิจ)
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาการนำเสนอข่าวและภาพ การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยโดยทางสถานีโทรทัศน์ทาง 9 การกำหนดวาระข่าวสารของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 และความเป็นกลางในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 โดยใช้วิธีการสำรวจจากเอกสารและเทปข่าว (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ 24 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารงานข่าว, กลุ่มผู้ปฏิบัติงานข่าว, กลุ่มนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน, กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย, กลุ่มรัฐบาล (พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และผู้สนับสนุน) และกลุ่มนักสื่อสารมวลชน

ผลการวิจัยพบว่า

1. เนื้อหาการนำเสนอข่าวและภาพการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยของสถานีโทรทัศน์ทาง 9 มีเนื้อหาการนำเสนอข่าวครอบคลุมแต่ไม่ทุกด้าน เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่และเวลา ตลอดจนบุคลากรและเครื่องมือ ข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มีการเสนอข่าวทั้งฝ่ายกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและข่าวของฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และผู้สนับสนุน โดยได้ให้น้ำหนักในการเสนอข่าวใกล้เคียงกัน แต่ปริมาณข่าวของฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุนจะมีมากกว่า รวมทั้งข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จะไม่นำเสนอข่าวหรือภาพที่ไม่เหมาะสม หรือใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ หรือกล่าวพาดพิงบุคคลที่ 3

2. การกำหนดวาระข่าวสารของสถานีโทรทัศน์ทาง 9 ในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เป็นไปตามผลของที่ประชุมกองบรรณาธิการข่าวหรือโต๊ะข่าวในแต่ละวัน ที่พิจารณาจากเนื้อหาความสำคัญของข่าว เรื่องที่น่าสนใจ เป็นประโยชน์กับสาธารณชน และมีคุณค่าความเป็นข่าว โดยพบว่ามีการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง และคนในรัฐบาล ผ่านทางผู้บริหารระดับสูงในสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ทำให้บรรณาธิการข่าวจึงต้องเพิ่มความ

ระมัดระวังในการเสนอข่าว และเลือกนำเสนอข่าวฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและผู้สนับสนุนมากขึ้น

3. ความเป็นกลางในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 โดยการทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวและช่างภาพยังมีอิสระในการทำหน้าที่สื่อมวลชน รวมทั้งบรรณาธิการข่าวมีความเป็นอิสระในการคัดเลือกประเด็นข่าวที่จะนำมาเสนอในข่าวภาคค่ำ โดยปฏิบัติหน้าที่ไปตามจรรยาบรรณและนโยบายขององค์กร

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้ทำหน้าที่ในการเสนอข่าวในฐานะสื่อมวลชนไปตามจรรยาบรรณ ส่วนการปฏิบัติหน้าที่ของบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 แม้จะมีความเป็นอิสระในการทำงาน แต่ยังมีปัญหาในเรื่องของการถูกแทรกแซงจากฝ่ายรัฐบาลในขณะนั้น ทำให้การเสนอข่าวกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ไม่สามารถลงลึกไปในเนื้อหาสาระของการชุมนุมมากนัก ขณะที่ข่าวของฝ่ายรัฐบาลจะมีการเสนอข่าวในมุมมองต่างๆ มากกว่า

Thesis Title	Objectivity and The News of People Alliance for Democracy Demonstration as reported by TV Channel 9
Author	Nimit Sukprasert
Thesis Advisor	Asst. Prof. Dr.Asawin Nedpogaeo
Department	Business Communication
Academic Year	2007

ABSTRACT

This research is based on the qualitative method and aims to study the process of news broadcasting about People Alliance for Democracy (P.A.D.) protest by TV Channel 9. Moreover, it also studies the function of news agenda setting and neutrality of news presentation about the P.A.D. protest by TV Channel 9. The method consists of documentary research and in-depth interview through 24 key informants including the reporters, editors, P.A.D. members, ousted prime minister's allies and university scholars.

Research Results

1. The substance of the news report and the footage about the government resistance group "People Alliance for Democracy" were presented by TV Channel 9 but not in all its aspects as a result of limitation in terms of time, personnel and equipments. Channel 9 evening news had attempted to report news neutrally for both sides : "People Alliance for Democracy" and the alliance supporters of former Prime Minister Thaksin Shinnawathra, however, the period of broadcasting time from both sides were not balanced, weighing more on former Prime Minister and his supporters. According to Channel 9's policy, evening news of Channel 9 would not present inappropriate news, that contained impolite words or being implicate to the 3rd person.

2. Channel 9 TV broadcasting schedule of daily news programs related to the group of People Alliance for Democracy were considered by news editors, considering on the important substance of the news and also the public interests. However, there were political interventions and pressures from previous government through executives of Channel 9 which affected news broadcasting schedule decision making by news editors. Therefore Channel 9 had to report more news on former Prime Minister and his supports.

3. In summary, the neutrality and the report news on the meeting of People Alliance for Democracy, the Channel 9 had a duty to conduct news report as the public media with the journalist ethics. The station news editor, however, was freely performing its work.

There are still problems of government's intervention at the moment. The news on the activities of People Alliance for Democracy could not intensively be presented while the news on government's activities was widely reported.

บทที่ 1

บทนำ

การวิจัย เรื่อง “ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9” เป็นการศึกษาถึงการทำหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยว่า มีความเป็นกลางหรือโน้มเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือไม่ เนื่องจากเมื่อใดก็ตามที่เกิดเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาความขัดแย้งขึ้น โดยความขัดแย้งนี้ไม่ว่าจะเกิดจากประชาชน หรือเกิดจากฝ่ายการเมืองก็ตาม สื่อมวลชนในฐานะที่เป็นผู้คัดเลือกการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร มักจะถูกกล่าวหาในเรื่องของความเป็นกลางอยู่เสมอ ซึ่งเหตุการณ์ชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่ออกมาเคลื่อนไหวชุมนุมขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ก็เช่นกัน สื่อมวลชนโดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ มักจะถูกตำหนิในการทำหน้าที่ เนื่องจากการเสนอข่าวแต่ละครั้งล้วนมีผลต่อการชี้นำให้ความคิด ความรู้สึก และการกระทำของประชาชนได้ไม่มากก็น้อย นอกจากนี้สื่อโทรทัศน์ยังสามารถนำเสนอข่าวได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ และเห็นข้อมูลข่าวสารทั้งภาพและเสียงได้อย่างชัดเจน สำหรับงานวิจัยในบทแรกนี้จะขออธิบายถึงความนำทั่วไปของงานวิจัย เพื่อเป็นการปูพื้นฐานของข้อมูลที่จะศึกษา อันจะนำไปสู่การทดสอบ พร้อมทั้งค้นหาคำตอบในขั้นตอนต่อไป โดยกระบวนการของงานวิจัยนี้ประกอบด้วย ที่มาและความสำคัญของปัญหา การเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 บทสำรวจเอกสาร กรอบความคิด วัตถุประสงค์ สมมุติฐานระเบียบวิธีวิจัย ขอบเขตของการวิจัยและประโยชน์ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ จะเป็นการปูพื้นฐานก่อนที่จะนำไปสู่ความเข้าใจถึงผลการวิจัยในบทต่อๆ ไป

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่มีประชาชนจำนวนมากเข้าไปเกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านมีมาอย่างต่อเนื่อง และเกิดขึ้นหลายครั้งหลายสมัย ตั้งแต่การปฏิวัติ รัฐประหาร การปฏิรูป กบฏ หรือแม้แต่การชุมนุมขับไล่ของประชาชน เหตุการณ์หลายครั้งถือเป็นเรื่องสำคัญในการสร้างสังคมนระบอบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้น เหตุการณ์หลายเรื่องมีการจดจำและบันทึกในหน้าประวัติศาสตร์การเมืองไทยมาอย่างยาวนาน อย่างเช่นเหตุการณ์ “ตุลามหาวิปโยค” ในช่วงปี พ.ศ. 2516 และ พ.ศ. 2519 รวมถึงเหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” ในปี พ.ศ. 2535

การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นทางการเมือง ล้วนอยู่ในช่วงที่การเมืองไทยกำลังพัฒนา เพื่อให้ทัดเทียมกับนานาชาติโดยเฉพาะชาติตะวันตก ซึ่งมีการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอย่างเต็มรูปแบบ ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ที่ร่างขึ้นมาใหม่และบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน แต่ภายหลังจากกลับพบว่ายังมีจุดอ่อนและช่องโหว่ทางกฎหมายอยู่ ซึ่งในอนาคตรัฐบาลชุดใหม่คงจะนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ให้เกิดความเหมาะสมต่อไป

การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ถือเป็นเหตุการณ์ทางการเมืองที่มีความสำคัญ เนื่องจากมีประชาชนนับแสนคน ออกมาชุมนุมเคลื่อนไหวทั้งสนับสนุน และขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีที่ได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนกว่า 19 ล้านเสียง ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการเลือกตั้งของระบอบประชาธิปไตย เนื่องด้วยข้อกล่าวหาและข้อสงสัยในการทำงานของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ อาทิ การทุจริตโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจวัดถูระเบิด (CTX) ของกระทรวงคมนาคม ที่นำมาติดตั้งภายในสนามบินสุวรรณภูมิ ปัญหาโกงภาษี และการหลบเลี่ยงกฎหมาย กรณีการขายกลุ่มบริษัทชิน อันได้แก่ การขายบริษัทชินคอร์ป ซึ่งครอบครองดาวเทียม 4 ดวง สถานีโทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ และบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำ มูลค่า 73,000 ล้านบาท แก่กองทุนเทมาเส็ก ซึ่งถือหุ้นใหญ่โดยรัฐบาลสิงคโปร์ และการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เพื่อประโยชน์พวกพ้องและบริษัทต่างชาติ เช่น การแปรรูปรัฐวิสาหกิจโดยการเปิดขายหุ้นการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.)

ขณะที่การชุมนุมเคลื่อนไหว ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ดำเนินอยู่นั้น ก็มีประชาชนอีกกลุ่มหนึ่ง ทั้งที่มาโดยความชื่นชมในผลงานของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ และที่มาจากการศึกษาจากกลุ่มการเมืองของคนในรัฐบาล ก็ได้นัดรวมตัวกันและเดินทางมาอบดอกไม้ให้กำลังใจนายกรัฐมนตรี ที่ทำเนียบรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง และอีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นเกษตรกรจากภาคเหนือและภาคอีสานก็นัดรวมตัว จัดขบวนรถอีดั้นเดินทางข้ามวันข้ามคืน มาให้กำลังใจนายกรัฐมนตรีที่กรุงเทพมหานครเช่นกัน โดยปักหลักชุมนุมอยู่ภายในสวนจตุจักร สวนสาธารณะย่านลาดพร้าว พร้อมจัดเวทีปราศรัยชื่นชมผลงานของรัฐบาล อาทิ โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค กองทุนหมู่บ้าน และธนาคารประชาชน ตลอดจนกล่าวโจมตีแกนนำกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับการออกมาเคลื่อนไหวดังกล่าว

ส่วนความเคลื่อนไหวก่อนของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ก็ยังคงเป็นเรื่องของการบริหารราชการ การเปิดประชุมสัมมนาและให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนในประเด็นต่างๆ ทั้งในกรุงเทพและการพบปะกับประชาชนในต่างจังหวัด รวมถึงการออกกรรณการวิทยุในรายการ “นายกฯ ทักษิณ คุยกับประชาชน” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ของกรมประชาสัมพันธ์ ทุกวันเสาร์ใช้เวลา 8 นาที

สิ่งที่ผู้วิจัยได้อธิบายข้อมูลไว้ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่า ทุกเรื่องที่หยิบยกขึ้นมาต่าง เป็นเรื่องที่สำคัญต่อการรับรู้ของประชาชน อีกทั้งประเด็นปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องที่ประชาชน ให้ความสนใจ ดังนั้นเมื่อเป็นเรื่องสำคัญ เป็นเรื่องที่ประชาชนอยากรู้ข้อเท็จจริง จึงเป็นหน้าที่ ของสื่อมวลชนที่จะต้องไปทำหน้าที่ในการรายงานข่าว นำข้อเท็จจริงออกมาเปิดเผยทั้งข้อมูลเชิง ประจักษ์ และข้อมูลเชิงลึก เพื่อให้ประชาชนรับทราบและพิจารณาตัดสินใจ

อรรถ ศรีสันติสุข (2535 : 2) กล่าวในการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ข่าวโทรทัศน์ที่มี คุณค่าถูกใจประชาชน” ถึงหน้าที่การเสนอข่าวว่า นับเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของสื่อมวลชน โทรทัศน์ ที่จะช่วยให้ประชาชนสามารถประมวลเหตุการณ์ต่างๆ และนำมาสู่การตัดสินใจ โดย เฉพาะอย่างยิ่งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งการตัดสินใจของประชาชน เหล่านั้นจะถูกหรือผิด ขึ้นอยู่กับข้อมูลข่าวสาร ที่สื่อโทรทัศน์สามารถส่งผ่านมายังประชาชน หาก ข้อมูลข่าวสารเป็นไปด้วยความถูกต้อง ไม่บิดเบือน มีข้อมูลหลายด้าน ประชาชนจึงจะสามารถ วิเคราะห์ และตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง อย่างเช่นวิกฤติการณ์เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2535 ซึ่งคล้ายกับ เหตุการณ์ชุมนุมขับไล่นายกรัฐมนตรีของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เพียงแต่ไม่มี ความรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต แต่ก็ถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่ยุทธศาสตร์โทรทัศน์ทุกช่อง กำลังตื่นตัวในการ เสนอข่าวเพื่อให้ดีที่สุด และน่าสนใจที่สุดสำหรับผู้ชม และในขณะที่เดียวกันก็เป็นช่วงที่ผู้ชมกำลัง จับตามองการเสนอข่าวแต่ละช่อง ด้วยความระแวดระวัง และความคาดหวังหลายประการ ซึ่งขณะ นั้นข่าวโทรทัศน์ถูกวิจารณ์อย่างมากที่สุด อันสะท้อนมาถึงนโยบายและแนวทางการเสนอข่าวสาร ของทุกสถานี ข่าวโทรทัศน์ได้กลายเป็นจุดแข่งขันของแต่ละสถานี ที่จะให้รายการข่าวเป็นการ สะท้อนภาพลักษณ์ของสถานี ในฐานะสื่อมวลชนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งปัจจุบันสื่อ โทรทัศน์นับว่ามีบทบาท มีอิทธิพลต่อความคิด ทศนคติและพฤติกรรมของประชาชน โดยเฉพาะ อย่างยิ่งสื่อโทรทัศน์ ซึ่งสามารถกระจายข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงครอบคลุมไปเกือบ ทั่วทั้งประเทศ

ประมะ สตะเวทิน (2538 : 191) ได้กล่าวถึงลักษณะความรับผิดชอบต่อของสื่อมวลชนใน ระบบประชาธิปไตยว่าควรจะปฏิบัติหน้าที่อย่างไรจึงถือว่ามี ความรับผิดชอบต่อสังคม ความรับ รับผิดชอบต่อสังคมประกอบด้วยความเป็นอิสระ (freedom) ในการปฏิบัติหน้าที่ การเสนอข่าวด้วย ความจริงและความยุติธรรม (truthfulness and fairness) และความหลากหลายของรายการในการให้ ความบันเทิง (pluralism in programming) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ความเป็นอิสระ (Freedom) ความเป็นอิสระถือเป็นหัวใจของสังคมประชาธิปไตย ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบต่อ สื่อมวลชนจะต้องมีอิสระทั้งจากการควบคุมของรัฐบาล

เป็นอิสระจากรัฐกิจขนาดใหญ่ เป็นอิสระจากเจ้าของหรือนายทุน เป็นอิสระจากผู้โฆษณา เป็นอิสระจากของรางวัล เป็นอิสระจากการถูกใช้เป็นเครื่องมือ

2. ต้องไม่เสนอข่าวในลักษณะที่อาจทำให้เสียหายต่อความยุติธรรม ในการพิจารณาคดี สื่อมวลชนต้องเสนอข่าวด้วยความรอบคอบ ไม่วิพากษ์วิจารณ์ ไม่สอดใส่อารมณ์ หรือเขียนชักจูงจนอาจทำให้ผู้ต้องหาไม่ได้รับความยุติธรรม

3. ต้องไม่เสนอเรื่องราวที่เป็นความลับของทางราชการ แม้สื่อมวลชนจะเป็นอิสระจากการแทรกแซงของรัฐบาล แต่ส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบของสื่อมวลชนคือการไม่เสนอเรื่องราวที่อาจเป็นอันตรายต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติและส่วนรวม เป็นเรื่องราวที่เป็นความลับของทางราชการ

4. ต้องเสนอข่าวด้วยความถูกต้อง ความถูกต้องถือเป็นความรับผิดชอบอันแรกของสื่อมวลชน ความถูกต้องในที่นี้หมายถึงความตรงกับความเป็นจริงของเหตุการณ์ ดังนั้นการเสนอภาพพาดหัวข่าว ตลอดจนเนื้อหาและการอ้างคำพูด จึงต้องเป็นจริงและมีความสอดคล้องกัน

5. เสนอข่าวตรงไปตรงมา มาตรฐานอันหนึ่งของการปฏิบัติหน้าที่โดยความจริงและยุติธรรม ในวงการสื่อสารมวลชนคือ การแยกแยะระหว่างข่าว (news) กับความคิดเห็น (opinion) เพราะทั้ง 2 ส่วนทำหน้าที่แตกต่างกัน ข่าวทำหน้าที่ในการรายงานสิ่งที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงของเหตุการณ์ ในขณะที่ความคิดเห็นทำหน้าที่ในการแสดงความรู้สึกและวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ที่เป็นข่าว รวมทั้งข้อเสนอแนะ

6. ต้องเสนอข่าวโดยเสมอภาค คือการเสนอข่าวจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง (controversy) ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม หรือประเด็นอื่นๆ ทุกกลุ่มควรที่จะได้รับการนำเสนอต่อประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เอนเอียงหรือเลือกนำเสนอแต่เพียงฝ่ายเดียว

7. ต้องไม่แทรกแซงสิทธิส่วนบุคคล สื่อมวลชนต้องรายงานข่าวเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลในข่าวด้วยความรอบคอบ บุคคลที่มักจะถูกแทรกแซงสิทธิส่วนบุคคลอยู่เสมอก็คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักการเมือง คารา นักกีฬา เป็นต้น

8. ต้องอ้างแหล่งที่มาของข้อมูลได้ ถือเป็นความรับผิดชอบของสื่อมวลชนที่จะต้องระบุอย่างตรงไปตรงมา และเต็มที่ถึงแหล่งข่าวของตนได้ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และสร้างศรัทธาแก่ประชาชน

9. ต้องเสนอรายการบันเทิงที่หลากหลาย สื่อมวลชนควรมีความหลากหลายในการผลิตรายการต่างๆ ซึ่งสะท้อนความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของกลุ่มคนต่างๆ ในมวลชนผู้รับสาร

ดังนั้นการทำหน้าที่ในการรายงานข่าว และข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ที่จะนำข้อมูลมาตีแผ่ให้สังคมได้รับรู้ ซึ่งสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ถือเป็นสื่อมวลชนอีกแขนงหนึ่ง ที่ได้มีการเกาะติดเหตุการณ์มาอย่างต่อเนื่อง มีการรายงาน

ข่าวทั้งจากพื้นที่ภาคสนามโดยทีมข่าว ซึ่งประกอบไปด้วยผู้สื่อข่าว ช่างภาพ ผู้เรียบเรียงข่าว ผู้ประกาศข่าว ผู้ประสานงาน และเจ้าหน้าที่เทคนิค ตลอดจนการรายงานข่าว จากทางห้องส่งของ ทางสถานี ซึ่งผ่านกระบวนการรับข้อมูลข่าวสารจากผู้สื่อข่าวในพื้นที่ แล้วนำเข้าสู่การพิจารณาของ บรรณาธิการ ที่มีการกำหนดวาระข่าวสาร และคัดเลือกประเด็นข่าว ซึ่งในการทำหน้าที่ดังกล่าว ถือเป็นความรับผิดชอบในฐานะองค์กร ที่ประกอบวิชาชีพทางด้านสื่อสารมวลชน อีกทั้งยังเป็นการ แข่งขันในเชิงธุรกิจ ที่จะต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารในทุกด้าน ด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว เป็นกลาง และเป็นธรรมกับทุกฝ่าย เพื่อให้ประชาชนผู้รับชมข่าว ในฐานะลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้รับทราบ อันจะส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจขององค์กร ให้สามารถคงอยู่ได้ในสังคม ที่มีการแข่งขันทางด้าน ข้อมูลข่าวสาร และภายใต้กระแสทุนนิยม ซึ่งหมายถึงการที่สถานีโทรทัศน์ช่องใด มีผู้รับชมรายการ มากหรือมีเรตติ้งสูง โอกาสที่จะมีโฆษณาเข้ามาสนับสนุนก็มีมากขึ้นเช่นกัน

ย้อนกลับไปประวัติการประกอบธุรกิจของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ซึ่งถือได้ว่าเป็น สถานีโทรทัศน์ช่องแรกของประเทศไทย และได้รับการยอมรับในเรื่องของการเสนอข้อมูลข่าวสาร ที่ถูกต้อง โดยเริ่มก่อตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี 2495 ในนามของ บริษัท ไทยโทรทัศน์ ในรัฐบาลสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี และได้ใช้เวลาในการเตรียมการด้านอุปกรณ์และบุคลากรเป็น เวลา 2 ปี ต่อมาในปี 2497 บริษัทแห่งนี้ได้ดำเนินกิจการวิทยุในรูปแบบของธุรกิจเป็นแห่งแรกของ ประเทศไทย ใช้ชื่อสถานี ท.ท.ท.หลังจากนั้นในปี 2498 ได้ดำเนินกิจการโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 แพร่ภาพออกอากาศในระบบ ขาว-ดำ เป็นแห่งแรกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็น อันดับสองในทวีปเอเชียรองจากญี่ปุ่น

ต่อมาในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีมติยุบเลิกกิจการ ของบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2520 และมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การ สื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2520

หลังจาก อ.ส.ม.ท.ดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชนได้ 27 ปี คณะรัฐมนตรีภายใต้ รัฐบาล ซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีมติให้แปลงสภาพ อ.ส.ม.ท. เป็นบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ได้จดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชน เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2547 และเข้าทำ การซื้อขายหุ้น ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2547

ภายหลังการแปลงสภาพ บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ยังคงมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชนในระดับแนวหน้าของประเทศ และ กิจการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่อง จึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐกับประชาชน โดยเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร ที่ก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ พร้อมกับเปิดมิติใหม่ของความคิด และจินตนาการให้กับประชาชนชาวไทย ตลอดจนเผยแพร่วัฒนธรรมของประเทศไทยสู่ประชาคม โลก โดยผ่านสื่อต่างๆ

สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ถึงแม้มีการแปรรูปเป็นบริษัท มหาชน แต่ก็ยังคงทำหน้าที่ สื่อมวลชนในฐานะสื่อโทรทัศน์ ที่เน้นความเป็นสื่อกลาง ในการสื่อสารให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ของประชาชน ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น รวมทั้งทำการสื่อสารกับประชาคมโลก โดยผ่าน สื่อที่หลากหลาย นอกจากนี้ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารจะต้องคงไว้ซึ่งความถูกต้อง รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์และมีความเป็นกลาง เพื่อให้เป็นสถานีข่าวที่น่าเชื่อถือของประชาชน สามารถ แข่งขันและดำรงอยู่ได้ในเชิงธุรกิจ

จากประวัติขององค์กรที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มีความโยงใย เกี่ยวเนื่องกับผู้บริหารของรัฐบาล ในฐานะที่เป็นผู้กำกับดูแลตามกฎหมาย ดังนั้นในการเสนอข่าวที่ เกี่ยวข้องกับการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย มักจะถูกเพ่งเล็งและสงสัยอยู่ ตลอดว่า ข่าวที่ถูกนำเสนอผ่านสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้ยึดตามกรอบ การทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ตลอดจนนโยบายขององค์กร หรือ โน้มเอียงเข้าข้างคนในรัฐบาลกันแน่

จากโครงการศึกษาเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor) ได้ทำการ ศึกษาวิเคราะห์ “รายการข่าว/วิเคราะห์ข่าวโทรทัศน์ ฟรีทีวี (3,5,7,9,11 และ itv) : กรณีการชุมนุม ของประชาชนวันที่ 11 กุมภาพันธ์” เมื่อปี พ.ศ.2549 โดยใช้วิธีวิเคราะห์การนำเสนอข่าว การชุมนุมของ ประชาชน ณ ลานพระบรมรูปทรงม้า โดยกลุ่มประชาชนและเครือข่ายองค์กรพันธมิตรต่างๆ เพื่อให้ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เปรียบเทียบกับการรายงานข่าวของ ฝ่ายสนับสนุนให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป ซึ่งการรายงานข่าวทั้ง 2 มิตินั้นถือว่าเป็นวาทกรรมตรงข้ามในช่วงเวลาเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ

1. เพื่อกำหนดสัดส่วน, ปริมาณเนื้อหาการรายงานข่าว “การชุมนุม 11 กุมภาพันธ์” ณ ลาน พระบรมรูปทรงม้า ทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีทั้ง 6 ช่องว่า มีสัดส่วนมากน้อยเพียงใด
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การรายงานข่าว ในประเด็นความสมดุล, ความเป็นธรรม และ ความเป็นกลางของการรายงานข่าวนั้นๆ ในแต่ละสถานี

โดยการศึกษาพบว่าสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง ขาดความเป็นธรรมในมิติของพื้นที่ “ภาพ” และ “เสียง” โดยให้ภาพกลุ่มผู้สนับสนุนมากกว่ากลุ่มที่ไม่สนับสนุน ขณะที่ประเด็น “เนื้อหา” พบว่า เกือบทุกช่องขาดความเป็นธรรมในการนำเสนอ โดยพบว่าเนื้อหาข่าวฝ่ายสนับสนุนนายกรัฐมนตรี มีมากกว่า ลึกกว่า และมีรายละเอียดมากกว่าในหลายประเด็น เช่น การห้ามใช้พื้นที่บริเวณ ลานพระบรมรูปทรงม้าโดยตำรวจ, การกีดกันนายกรัฐมนตรีที่ภาคใต้, ประชาชนให้กำลังใจนายกรัฐมนตรี, เนื้อหาข่าวจากรายการ “นายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน”, การขายหุ้นชินฯ โดยถูก กฎหมาย ขณะที่เนื้อหาของฝ่ายไม่สนับสนุน มักมุ่งเน้นไปที่ประเด็นสถานการณ์การชุมนุม บริเวณ ลานพระบรมรูปทรงม้า โดยเสนอเพียงภาพและบรรยากาศของการชุมนุมทั่วไป ขาดการนำเสนอ เนื้อหา สารของการชุมนุมบนเวที ซึ่งเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก

นอกจากนี้ในการศึกษาเนื้อหา การเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พบว่า มีความสมดุลทั้ง 2 ฝ่าย ส่วนเรื่องความเป็นธรรมพบว่า ยังขาดความเป็นธรรมในมิติพื้นที่ของ “เสียง” ของแหล่งข่าว โดยให้เสียงแก่กลุ่มสนับสนุนมากกว่ากลุ่มไม่สนับสนุน ขณะที่ประเด็น “เนื้อหา” พบว่าค่อนข้างเป็นธรรม มีประเด็นการนำเสนอในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เพียงแต่ให้น้ำหนักในการนำเสนอ ในแต่ละประเด็นแตกต่างกัน เช่น ในส่วนกลุ่มสนับสนุน เน้นน้ำหนักที่เป็นประเด็น การห้ามใช้พื้นที่ลานพระบรมรูปทรงม้าในการชุมนุม และในส่วนกลุ่มไม่สนับสนุน เน้นน้ำหนักประเด็นที่สถานการณ์ความคับหน้า การชุมนุม/การโต้แย้ง แย่งชิงการใช้พื้นที่ลานพระบรมรูปทรงม้า ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง และการตั้งโต๊ะล่ารายชื่อถอดถอนนายกรัฐมนตรีที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำหรับความเป็นกลางพบว่า ในการรายงานข่าวมีความเป็นกลาง ไม่มีการแทรกข้อคิดเห็นของผู้ประกาศข่าวแต่อย่างใด

กิตติ สิงหาปัด (2549 : 170) กล่าวถึงการบริหารการรายงานข่าวชุมนุมประท้วง ก็คือตรงไปตรงมา รักษาความเป็นธรรมในการนำเสนอ และสะท้อนมุมมองที่แตกต่างหลากหลายอย่างดีที่สุด สื่อมวลชนไม่ใช่ผู้กำหนดความเป็นไปในสังคม แต่เป็นเพียงเสนอข้อเท็จจริงเพื่อให้นัก 60 ล้านคน ได้นำไปถกเถียงและวิเคราะห์เป็นข้อมูลของตัวเอง เพื่อกำหนดการก้าวเดินต่อไป หรือจะตัดสินใจอย่างไร

จากการเข้าไปสังเกตการณ์ของผู้วิจัย ทั้งในฐานะของสื่อมวลชน ในฐานะประชาชนที่ต้องการเห็นและรับทราบข้อเท็จจริง ในช่วงที่มีการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ตลอดจนการเดินทางมาให้กำลังใจนายกรัฐมนตรี ของประชาชนอีกฝ่าย หลายครั้งพบว่า สื่อโทรทัศน์ยังคงถูกมองในเรื่องของความไม่เป็นกลางอยู่ และมีการนำเสนอการนำเสนอข่าวของสื่อโทรทัศน์หลายช่อง ไปพูดปราศรัยบนเวที จนทำให้ประชาชนที่ร่วมชุมนุมเกิดความไม่พอใจ และผู้ชุมนุมบางส่วนพยายามที่จะเข้ามาต่อว่า ในการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนด้วยดี้อย่างรุนแรง โดยไม่มีการตรวจสอบข้อมูลที่ชัดเจน อย่างกรณีของ นางสาวรูปณีย์ เอียดศรีไชย ผู้สื่อข่าวและผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ถูกด่าว่าเสว ชั่วจริงๆ เสนอข่าวแบบนี้ได้อย่างไร บิดเบือนข่าว สื่อของทักษิณ หรือ นายสมโภช โครักษา ผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ถูกหลักขณะยื่นรายงานข่าว และอยู่ในช่วงการรายงานสดของทางสถานี นอกจากนี้ผู้ร่วมชุมนุมบางคน ยังขู่ที่จะทำร้าย จนต้องขอกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาดูแล ขณะที่นายสมโภชต้องหลบไปนั่งในรถตู้ของทางสถานี เพื่อลดความตึงเครียดลง นอกจากนี้ในส่วนของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ที่ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาการทำหน้าที่และการนำเสนอข่าว ทางแกนนำกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย โดยนายสนธิ ลิ้มทองกุล ได้นำข้อมูลข่าวบางประเด็นที่อ้างว่า สถานีวิทยุเอฟเอ็ม 100.5 สถานีวิทยุในเครือของของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ช่องของรัฐบาล รายงานว่าการชุมนุมมีประชาชนมาน้อย ไม่คึกคัก โดยนำเสนอขึ้นขึ้นไปพูดปราศรัยบนเวที ในช่วงกลางคืนที่มีประชาชนมาร่วมฟังหลาย

หมิ่นคน โดยบอกว่า ช่อง 9 รายงานตัวเลขคนมาชุมนุมเพียงไม่กี่พันคน แต่เมื่อทีมข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เข้าไปชี้แจงว่าไม่ได้มีการเสนอข่าวเช่นนั้น กลับไม่สนใจที่จะตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือพูดชี้แจงให้กับประชาชนที่มาฟังการปราศรัยได้รับทราบ จนกลุ่มผู้ชุมนุมที่อยู่ใกล้บริเวณรถถ่ายทอดสด (รถENG) ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ต่างเข้ามาล้อม ต่อว่าด้วยถ้อยคำรุนแรงเป็นระยะ และบางรายขวาดน้ำเข้าใส่รถถ่ายทอดสดเป็นการระบายอารมณ์ ซึ่งทางทีมข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 รวมทั้งผู้วิจัยในฐานะทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวมีความเป็นห่วงว่า เมื่อข่าวลักษณะนี้ถูกเผยแพร่ไปสู่ประชาชน และถูกนำเสนอผ่านสื่ออื่นๆ อาจทำให้เกิดความเข้าใจที่สับสน ในการทำหน้าที่ของสื่อโทรทัศน์ โดยเฉพาะของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ที่ยังถูกมองว่าเป็นสื่อของรัฐบาลอยู่

จากปัญหาในลักษณะดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัย ปัญหาที่เกิดขึ้นในหลายแง่มุม รวมถึงเรื่องการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความกระจ่างกับสังคมว่า สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ซึ่งประกอบไปด้วยทีมงานด้านต่างๆ ได้แก่ ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ ผู้เรียบเรียงข่าว เจ้าหน้าที่ตัดต่อภาพข่าว บรรณาธิการข่าว บรรณาธิการข่าวภาคค่ำ ผู้บริหารฝ่ายข่าว หรือผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ต่างได้ทำหน้าที่ ตามจรรยาบรรณของสื่อมวลชน และความรับผิดชอบตามที่องค์กรได้มอบหมายอย่างไร หรือยังคงเป็นเครื่องมือของผู้มีอำนาจในรัฐบาลหรือผู้ครอบครองสื่ออยู่ รวมทั้งมีปัจจัยภายใน ภายนอกอื่นใดบ้าง ที่เข้ามามีผลต่อการทำหน้าที่สื่อมวลชน และของกองบรรณาธิการข่าว ในการกำหนดวาระข่าวสาร ตลอดจนช่วงเวลาที่ข่าวถูกนำเสนอต่อสาธารณชน เนื่องด้วยไม่ใช่เฉพาะเสียงของความไม่เป็นกลางในการเสนอข่าวจากหลายฝ่ายเท่านั้น แต่ผู้วิจัยยังมองถึงกรณีที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ใช้อำนาจสั่งให้สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ออกอากาศสด ค่วน จากประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ก่อนถูกทำการปฏิวัติรัฐประหาร โดยเนื้อหาของข่าวที่ออกอากาศสด ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 คือการออกคำสั่งให้ย้าย พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบก มาช่วยราชการที่สำนักนายกรัฐมนตรี และให้ พล.ต.อ.ชิดชัย วรรณสถิตย์ รองนายกรัฐมนตรีด้านความมั่นคง ควบคุมดูแลเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น ก่อนที่รัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ จะถูกคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ภายใต้การนำของ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ทำการปฏิวัติยึดอำนาจรัฐบาล

นอกจากนี้จากงานวิจัยของ มุกดาวรรณ ศักดิ์บุญ (2536) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์การสร้างความเป็นจริงทางการเมือง ผ่านทางสื่อวิดีโอในช่วงวิกฤตการณ์ เดือนพฤษภาคม 2535 เพื่อดูภาพความเป็นจริงในช่วงวิกฤตการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 ที่นำเสนอผ่านทางสื่อวิดีโอเทป ตลอดจนวิธีการสร้างภาพความเป็นจริง โดยพบว่าเนื้อหาภาพความเป็นจริงในช่วงก่อนวิกฤตการณ์ ช่วงวิกฤตการณ์ และช่วงหลังวิกฤตการณ์ ที่นำเสนอในวิดีโอเทปแต่ละองค์กรนั้น มีลักษณะที่ไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน เนื่องจากขีดจำกัดของแหล่งภาพที่นำเสนอเหตุการณ์ รวมทั้งวิธีการนำ

เสนอภาพความเป็นจริงของวิดีโอเทปแต่ละฝ่าย มีความแตกต่างกันไป ตามวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิดีโอเทป ที่ผู้ผลิตเป็นหน่วยงานที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองขัดแย้งกัน โดยมีการนำวิธีทางสัญญาะทั้งในแง่ของการคัดเลือกภาพ การใช้ถ้อยคำ การใช้เสียงเพลง และเสียงประกอบดนตรี มาใช้ในการสร้างความเป็นจริง

งานวิจัยข้างต้นนี้ถือว่า มีลักษณะใกล้เคียงกับงานที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา เนื่องจากปัญหาความเป็นกลาง ในการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ถือเป็นประเด็นสำคัญที่สังคมให้ความสนใจ อีกทั้งปัจจุบันสื่อโทรทัศน์ยังมีบทบาทสำคัญ ในการทำหน้าที่ ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายต่างๆ ในฐานะผู้นำเข้าบ้าน หรือแม้กระทั่งเลือกนำเสนอข่าว ในทิศทางที่ให้ดูให้โทษกับบุคคลอื่นๆ ได้ ดังนั้นในการนำเสนอข่าวทุกครั้ง มักจะมีคนเฝ้าจับตามองอยู่ตลอด และถ้าการนำเสนอข่าวไปสร้างหรือส่งผลกระทบต่อตัวเอง หรือพรรคพวก สื่อโทรทัศน์ก็จะถูกกล่าวหาในเรื่องของความไม่เป็นกลางในการทำหน้าที่อยู่เสมอ

ณรงค์ เท็ชรประเสริฐและคณะ (2546 : 35) มองว่าสื่อสารมวลชนมีลักษณะเป็นสินค้าประเภทเดียวกัน กับสินค้าประเภทอื่น ๆ ในระบบเศรษฐกิจทุนนิยม ดังจะเห็นได้จาก ธุรกิจสื่อสารมวลชนทุกประเภท ซึ่งต่างหวังผลกำไรสูงสุด ต้องมีการลงทุนสูงในการผลิต ผลประโยชน์อันมหาศาลในธุรกิจ ตลอดจนสภาพการแข่งขันกันอย่างรุนแรงนั้น ทำให้เจ้าของธุรกิจสื่อสารมวลชน ไม่เพียงแต่ใช้อำนาจทางเศรษฐกิจที่ตัวเองมีอยู่เท่านั้น ในบางครั้งหรือหลายครั้งก็ต้องใช้อำนาจทางการเมือง(หรืออำนาจรัฐ)ด้วย เพราะอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกัน ระหว่างผลประโยชน์ทางธุรกิจกับ “ความเป็นกลาง” ของสื่อ แน่แน่นอนว่าในท้ายที่สุดทุนเป็นปัจจัยชี้ขาด ดังที่ประวัติศาสตร์ของสื่อสารมวลชน ได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ส่วนมากแล้วสื่อมักจะรับใช้ผู้มีอำนาจในรัฐบาลมากกว่าประชาชน กล่าวในแง่นี้ สื่อก็ไม่ได้เป็นอิสระจากทุน ตรงกันข้ามกลับถูกทุนเป็นตัวกำหนด นั่นก็คือ สื่อสารมวลชนต้องทำหน้าที่ไปตามกรอบของสังคม

พงษ์ศักดิ์ พงษ์วิเชียร. (2544:2). ให้ทัศนะในระหว่างบรรยายให้ความรู้กับผู้บริหารสำนักข่าวไทย อ.ส.ม.ท.ว่า ในความรู้สึกของสังคม แม้ว่าข่าวที่ออกจากด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะถึงแม้จะเป็นข่าวที่เป็นกลาง ถูกต้องเป็นธรรมตามหลักของข่าว แต่ยังมีความรู้สึกตะขิดตะขวงใจว่า อาจจะเป็นเพียงข่าวด้านเดียว คือ ข่าวจากรัฐไม่ว่าจะเป็นข่าวทุกด้านก็ตาม ความก้าวหน้าของกระบวนการข่าว ขององค์กรต่างๆ ของรัฐแต่ละแห่งทั่วโลก จะมีหน่วยงานทางด้านข่าวที่แสดงออกถึงความไม่เป็นอิสระ สำนักข่าวไทยจึงเป็นหน่วยงานที่ทำงานคานกัน ระหว่างสำนักข่าวของรัฐและเอกชน เอกชนจะมองเฉพาะด้านของเอกชนอย่างเดียว ไม่ได้มองทางด้านรัฐบาลหรือเป็นปฏิบัติการรัฐบาล สำนักข่าวของรัฐบาลก็เสนอแต่ด้านดีของรัฐบาลเพียงอย่างเดียว ดังนั้นสำนักข่าวไทยเป็นแหล่งข่าวสุดท้าย ที่สื่อมวลชนสามารถตรวจสอบได้ ข่าวที่ออกจากสำนักข่าวไทย จะต้องเป็นข่าวที่มีความชัดเจน ถูกต้อง เป็นกลาง และเชื่อถือได้

ท่านพุทธทาสภิกขุ (2549 : 235) ได้อธิบายถึงเรื่อง ส่วนเกินกับความพอดี ว่า ความพอดี นั้น มิได้หมายความว่า จะมีปริมาณเท่ากันหมด ย่อมแล้วแต่ว่าเขาจะอยู่ในฐานะอย่างไร ทั้งในส่วนที่เป็น ข้อห้าม (วินัย) , และส่วนที่อนุญาตให้ทำ , กระทั่งถึงการอาศัยปัจจัยสี่คืออาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่ อาศัย และการบำบัดโรคภัยไข้เจ็บในการยังชีวิตให้เป็นไป

การจะทำให้ทุกหน้าที่การงานมีความ “พอดี” เท่ากันโดยปริมาณนั้น เป็นสิ่งที่ไม่อาจ เป็นไปได้ โดยไม่ต้องกล่าวถึงความแตกต่าง ระหว่างบรรพชิตกับฆราวาสเลย แม้ความแตกต่าง ระหว่างฆราวาส ก็ยังทำให้ต้องมีสิ่งที่บัญญัติว่าพอดีนั้น ต่างกันตามวาระแห่งหน้าที่การงาน ใน พุทธศาสนาไม่ถือวาระตามกำเนิด หรือฆราวาสนั่นเอง ซึ่งเรียกว่า เป็น วรรณะ ต่อกันแล้ว ดังนั้นจึงมีวรรณะ และวรรณะย่อยที่ต่างกัน อย่างไม่อาจจะปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงได้ ความพอดีแห่ง วรรณะ และวรรณะย่อยนั้น จึงต้องเหลื่อมล้ำค่าสูงกันอยู่ แต่ก็ต้องไม่ถึงกับเป็นส่วนเกิน คือเกิน พอดี สำหรับวรรณะนั้น ๆ

ในการบริหารงานข่าว เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ไปถึงประชาชนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นกลาง จำเป็นต้องมีการวางแผน มีการประชุมเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานในแต่ละวัน โดยในการบริหารงานข่าว เพื่อนำข่าวออกอากาศในแต่ละ ช่วง ของสถานีโทรทัศน์ทาง 9 ถ้าจัดลำดับการบริหารงานข่าว ถือว่านายมีงษ์ขวัญ แสงสุวรรณ ในฐานะกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) เป็นผู้มีอำนาจสั่งการสูงสุด แต่ได้มอบอำนาจงานในส่วนนี้ให้กับผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ ภาพรวมการนำเสนอข่าวในประเทศของสถานีโทรทัศน์ทาง 9 ซึ่งทุกวันจะมีการประชุมโต๊ะข่าว ร่วมกับบรรณาธิการบริหารฝ่ายปฏิบัติการข่าว บรรณาธิการข่าว หัวหน้าข่าวทุกแผนก ตลอดจนเจ้าหน้าที่ช่างภาพและตัดต่อภาพข่าว เพื่อพิจารณาในการกำหนดวาระข่าวสาร ที่จะนำมาเสนอข่าวในแต่ละ ช่วงเวลาของสถานี ตามยุทธศาสตร์และนโยบายที่ได้กำหนดไว้

ดังนั้นการศึกษา “ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร ประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ทาง 9” จะช่วยทำให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจ ในกระบวนการคัดเลือกข่าวสารของกองบรรณาธิการ ตลอดจนเนื้อหาของข่าวและภาพ ที่เป็นไปใน ลักษณะใด และคงจะช่วยอธิบายเหตุผลถึงความเป็นกลาง ในการทำหน้าที่สื่อมวลชนของสถานี โทรทัศน์ช่อง 9 อีกทั้งผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยเป็นข้อมูลสนับสนุนแนวทางการปฏิรูปสื่อมวลชน ที่ผู้เกี่ยวข้องอาจนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาเนื้อหาการนำเสนอข่าวและภาพการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร ประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

1.2.2 เพื่อศึกษาการกำหนดวาระข่าวสารของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในการเสนอข่าว การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

1.2.3 เพื่อศึกษาความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

1.3 ปัญหาวิจัย

1.3.1 เนื้อหาการนำเสนอข่าวและภาพการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยของสถานีโทรทัศน์ทาง 9 เป็นอย่างไร

1.3.2 การกำหนดวาระข่าวสารของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย มีรูปแบบอย่างไร

1.3.3 สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ซึ่งยังอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล จะมีความเป็นกลางในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยหรือไม่

1.4 ข้อสันนิษฐาน

1.4.1 สถานีโทรทัศน์ทาง 9 ได้เสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชนและสังคม

1.4.2 สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้กำหนดวาระข่าวสารในการเสนอข่าวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ในประเด็นที่สำคัญและเป็นเรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจ

1.4.3 สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 แม้จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล ได้นำเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ภายใต้แรงกดดันจากการแทรกแซงของฝ่ายการเมือง แต่ทีมข่าวและบรรณาธิการข่าวได้พยายามทำหน้าที่ ไปตามหลักวิชาชีพและจรรยาบรรณของสื่อมวลชน

1.4.4 ปัจจัยด้านองค์กรและการอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล อาจเป็นตัวกำหนดความเป็นกลางและการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะการนำเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และการเสนอข่าวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และผู้สนับสนุน ที่ถูกนำออกอากาศเผยแพร่ต่อสาธารณชนในช่วงข่าวภาคค่ำ ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เนื่องจากมีการเก็บข้อมูลข่าวตลอดจนภาพข่าว ที่ใช้ออกอากาศไว้ในศูนย์ข้อมูลข่าว ส่วนข่าวในช่วงอื่นไม่มีการเก็บไว้ โดยการทำวิจัยจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหาของข่าว ภาพ และเสียง ที่มีการนำออกอากาศ ตั้งแต่วันที่

4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 ซึ่งเป็นการนัดชุมนุมใหญ่ครั้งแรก ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ไปจนถึงวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2549

1.5.2 การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยที่ประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาเรื่อง “ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ทาง 9” จะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับทุกฝ่ายรวมทั้งผู้อ่าน ที่เกี่ยวกับเนื้อหาในการนำเสนอข่าว และการกำหนดวาระข่าวสารตลอดจนการคัดเลือกประเด็นข่าว ที่จะนำมาออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ของกองบรรณาธิการข่าวที่อาจจะไปสร้างประโยชน์หรือผลกระทบ กับบุคคลหรือกลุ่มคนหรือองค์กรขึ้นได้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานทางวิชาการ ผู้สนใจและนักวิชาการศึกษาท่านอื่น อาจสร้างประโยชน์ในการนำไปใช้ศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องได้

1.7 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นกลาง หมายถึง การรายงานข่าวไปตามข้อเท็จจริง ตรงไปตรงมา มีความเป็นธรรม สมดุล ถูกต้องชัดเจน มีการแยกข้อเท็จจริงออกจากความเห็น และเลือกนำเสนอในทุกแง่มุมให้มากที่สุด ไม่มีอคติหรือใช้ความรู้สึกส่วนตัว เข้าไปประกอบในการรายงานข่าว ตลอดจนการเลือกภาพข่าวและเสียงที่ใช้ในการออกอากาศ โดยความเป็นกลางครั้งนี้ ยังยึดคามหลักจรรยาบรรณของสื่อมวลชน และหลักวิชาการในเรื่องของความเป็นกลาง และการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนควบคู่ไปกับนโยบายในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของ บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)

การกำหนดวาระข่าวสาร หมายถึง การกำหนดประเด็นข่าว หรือเหตุการณ์สำคัณ่าสนใจของกองบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ก่อนที่จะมอบหมายให้ทีมข่าวแต่ละสายออกไปทำข่าวและส่งข้อมูลข่าวสารกลับเข้ามายังสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

การคัดเลือกข่าวสารหรือนายประตูข่าวสาร หมายถึง การคัดเลือกข้อมูลข่าวสารหรือประเด็นข่าว ของกองบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เพื่อนำเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม อาชญากรรม กีฬา ราชสำนัก และข่าวภูมิภาค มาเสนอให้ประชาชนได้รับทราบในข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

การเสนอข่าว หมายถึง การเสนอเนื้อหาของข่าว ตลอดจนภาพข่าวและเสียง ในช่วงข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ชุมนุมของประชาชนที่เกิดขึ้น ทั้งในส่วน

ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และกลุ่มประชาชนที่ให้การสนับสนุน พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรและผู้สนับสนุน

การชุมนุม หมายถึง การรวมตัวของกลุ่มประชาชนจำนวนมาก เพื่อเคลื่อนไหว หรือ เรียกร้องอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่ได้ประกาศเจตนารมณ์เอาไว้ ในที่นี้หมายถึง การชุมนุมเรียกร้อง ให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และการชุมนุมสนับสนุนให้ พ.ต.ท. ทักษิณ ทำงานต่อไป

ข่าวภาคค่ำ หมายถึง ข่าวที่ถูกนำออกอากาศเผยแพร่ในช่วงเย็นถึงค่ำ ทางสถานี โทรทัศน์ช่อง 9 โดยในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ทำการออกอากาศตั้งแต่เวลา 17.30 นาฬิกา ถึงเวลา 20.30 นาฬิกา และวันเสาร์ถึงวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 19.00 นาฬิกา ถึงเวลา 20.30 นาฬิกา

กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือ “กลุ่มพันธมิตร” หมายถึง กลุ่มคนที่ มารวมตัวกันเรียกร้องและขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยมีแกนนำเป็นผู้นำการเคลื่อนไหว เรียกร้องตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งแกนนำกลุ่มพันธมิตร ประชาชนเพื่อประชาธิปไตยประกอบไปด้วย พล.ต.จำลอง ศรีเมือง, นายสนธิ ลิ้มทองกุล, นายสมศักดิ์ โกศัยสุข, นายสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ และนายพิภพ ธงไชย

กลุ่มประชาชนที่สนับสนุนนายกรัฐมนตรี หมายถึง ประชาชนที่เดินทางมาอบคอกไม้ ให้กำลังใจนายกรัฐมนตรีที่ทำเนียบรัฐบาล และสถานที่อื่นๆ รวมถึงกลุ่มคาราวานคนจนซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ที่เดินทางมาจากภาคเหนือและภาคอีสาน ก่อนมารวมตัวชุมนุมกันภายในสวน จตุจักร และมีการจัดเวทีปราศรัย

สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 หมายถึง สถานีโทรทัศน์ที่ดำเนินธุรกิจด้านสื่อสารมวลชน ซึ่งแม้ จะมีการแปรรูปเป็นบริษัทมหาชนแล้ว แต่ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่ในการเสนอข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และความบันเทิง ที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและ จากต่างประเทศ

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ผู้วิจัยได้รวบรวม ทฤษฎี แนวคิด วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาอธิบายและวิเคราะห์ผลการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย

- 2.1 ทฤษฎีหน้าที่ของสื่อมวลชน (Functional theory ; Functional Analysis Theory)
- 2.2 ทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda-Setting Theory)
- 2.3 ทฤษฎีผู้เฝ้าประตูข่าวสาร (Gatekeeper Theory)
- 2.4 ทฤษฎีความเป็นกลางของสื่อมวลชน (Objectivity Theory)
- 2.5 แนวคิดด้านการวิเคราะห์รายการข่าวโทรทัศน์
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเนื้อหาทางวิชาการที่มีความสำคัญดังที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาใช้ในการวิเคราะห์ และมีรายละเอียดเนื้อหาทางวิชาการโดยสรุป ดังนี้

2.1 ทฤษฎีหน้าที่ของสื่อมวลชน

ฮาโรลด์ ลาสเวลล์ (Lasswell, 1948) ผู้เสนอวิธีอธิบายกิจกรรมการสื่อสารด้วยการตั้งคำถามง่ายๆ ดังนี้

Who	(ใคร)
Says What	(พูดอะไร)
In Which channel	(ด้วยช่องทางใด)
To Whom	(ถึงใคร)
With What Effects?	(พร้อมเกิดผลอะไร)

ลาสเวลล์ กล่าวว่า การมองกิจกรรมการสื่อสารดังกล่าว โดยแบ่งพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ แยกจากกันนั้น ไม่เพียงพอในการทำความเข้าใจการสื่อสารในสังคม เพราะการสื่อสารเป็นกระบวนการสังคม ซึ่งต้องพิจารณาความสัมพันธ์ในเชิงองค์รวม และต้องทำความเข้าใจในรอบของโครงสร้าง (structure) และหน้าที่(function) ไปด้วยกัน

ลาสเวลล์ (1948, 1960) นักวิชาการด้านการสื่อสารและศาสตราจารย์ด้านกฎหมายของมหาวิทยาลัยเยล กล่าวถึงหน้าที่หลัก 3 ประการของสื่อมวลชนต่อสังคม โดยมองว่าสื่อมวลชนในฐานะ ส่วนหนึ่งของโครงสร้างในระบบสังคม มีหน้าที่ต่อสังคมเหมือนกับอวัยวะของร่างกาย เพื่อ จรรโลงและรักษาเสถียรภาพ ความสมดุลของสังคมให้คงอยู่ และต่อเนื่องดังนี้

1. สอดส่องดูแลและวิงวอนให้สังคม(ให้สมาชิกในสังคมตระหนักรู้เพื่อ การปรับตัว)

2. ประสานเชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของสังคมหรือสมาชิกในสังคม ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียว กันในการตอบสนอง (รับรู้หรือเข้าใจความหมาย) ต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้สังคมเป็น ปึกแผ่นสมานฉันท์

3. ถ่ายทอดมรดกทางสังคมและวัฒนธรรมให้กับสมาชิกจากรุ่นหนึ่งสืบทอดไปสู่รุ่น ใหม่ๆ ชาร์ล ไรต์ (Wright, 1959) เพิ่มหน้าที่ประการที่ 4 คือ

4. ให้ความบันเทิงเพื่อจรรโลงใจสังคมให้มีความสุข สนุกสนาน ความบันเทิงเรีงรมย์ ซึ่งเป็น การสร้างสมดุลทางจิตใจ จากภาวะกดดันจากสิ่งแวดล้อมในสังคม

เดนิส แม็คควอล (Mcquail, 1978) ซึ่งนอกจากจะกล่าวถึง หน้าที่ของสื่อในแง่จุด มุ่งหมายของสื่อในสังคมด้านต่างๆ คือ ด้านข่าวสาร (information) ด้านการประสานความเข้าใจ (correlation) ด้านการสืบสานวัฒนธรรม (continuity) ด้านการเสนอความบันเทิง (entertainment) แล้ว ยังได้ผนวกหน้าที่หรือจุดมุ่งหมายประการที่ 5 ของบทบาทสื่อมวลชนต่อสังคมคือ

5. การรณรงค์ให้เกิดความเคลื่อนไหว (mobilization) เพื่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาสังคม แม็คควอลได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับความหมายของ “หน้าที่” ของสื่อในสังคมว่าสามารถ วิเคราะห์จากจุดยืนของแต่ละฝ่าย แต่ละระดับแตกต่างกันไป เช่น จากฝ่ายสื่อ ฝ่ายผู้รับสื่อ หรือฝ่ายผู้ ควบคุมสื่อ และจากระดับสังคมหรือระดับปัจเจกบุคคล

นอกจากกล่าวถึงหน้าที่ของสื่อในระดับสังคมแล้ว แม็คควอลและคณะ (McQuail et al., 1972) เสนอกรอบวิเคราะห์หน้าที่สื่อในระดับปัจเจกบุคคล 4 ประการคือ

1. ด้านข้อมูลข่าวสาร
2. ด้านการแสวงหาข่าวสาร คำแนะนำ หรือแบบอย่าง เพื่อนำมากำหนดอัตลักษณ์ให้ กับตนเอง

3. ด้านการสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นสังคมเดียวกัน และมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

4. ด้านความบันเทิง หลีกหนีความเครียด หาสุนทรีย์ให้กับตนเอง

โรเบิร์ต เมอร์ตัน (Merton, 1949) นำเสนอกระบวนการทัศน์เพื่อวิเคราะห์หน้าที่สื่อมวลชน ในสังคม ในหนังสือชื่อ ทฤษฎีสังคมและ โครงสร้างสังคม (Social Theory and Social Structure) ซึ่ง

ภายใต้กระบวนทัศน์นี้มองว่าสังคมใน “ระบบในความสมดุล” (system in balance) ทุกๆ ส่วนของสังคมมีกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ร่วมกันเสริมสร้างเพื่อธำรงรักษาระบบให้ดำรงอยู่

เมอร์ตัน เชื่อในความเป็นกลางของคุณค่า (value neutrality) ปฏิเสธแนวคิดดั้งเดิมของทฤษฎีสังคมที่มองคุณค่าในมิติของ “ความดี” หรือ “ความชั่วร้าย” เช่น การมองว่าสื่อมวลชนมีคุณประโยชน์อันดี หรือโทษมหันต์ในลักษณะต่างๆ เช่นก่อให้เกิดความรุนแรง ทำลายวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังได้จำแนกหน้าที่สื่อมวลชนเป็นหน้าที่ที่ชัดเจน (manifest function) ซึ่งมีเจตนาตั้งใจกับหน้าที่แฝงเร้น (latent function) ซึ่งไม่ตั้งใจให้เป็นไปตามนั้น เช่น การเสนอเนื้อหาเรื่องเพศ โดยมีเจตนาเป็นการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่เยาวชน ถือว่าเป็นหน้าที่ที่ชัดเจน แต่ผลกลับกลายเป็นว่ามีเยาวชนบางคนรับรู้ข่าวสารนี้ และก่อให้เกิดการกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ ซึ่งถือว่าเป็นผลต่อหน้าที่ไม่ได้เจตนาหรือหน้าที่แฝงเร้น (latent function) สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง dysfunctions ที่กล่าวมา

ไรต์ ผู้เขียนหนังสือทฤษฎีการสื่อสารมวลชน พิจารณาจากมุมมองทางสังคมวิทยา ได้เสนอตารางวิเคราะห์หน้าที่และผลของสื่อ โดยวิเคราะห์จำแนกกิจกรรมการสื่อสารมวลชน 4 ด้านคือ

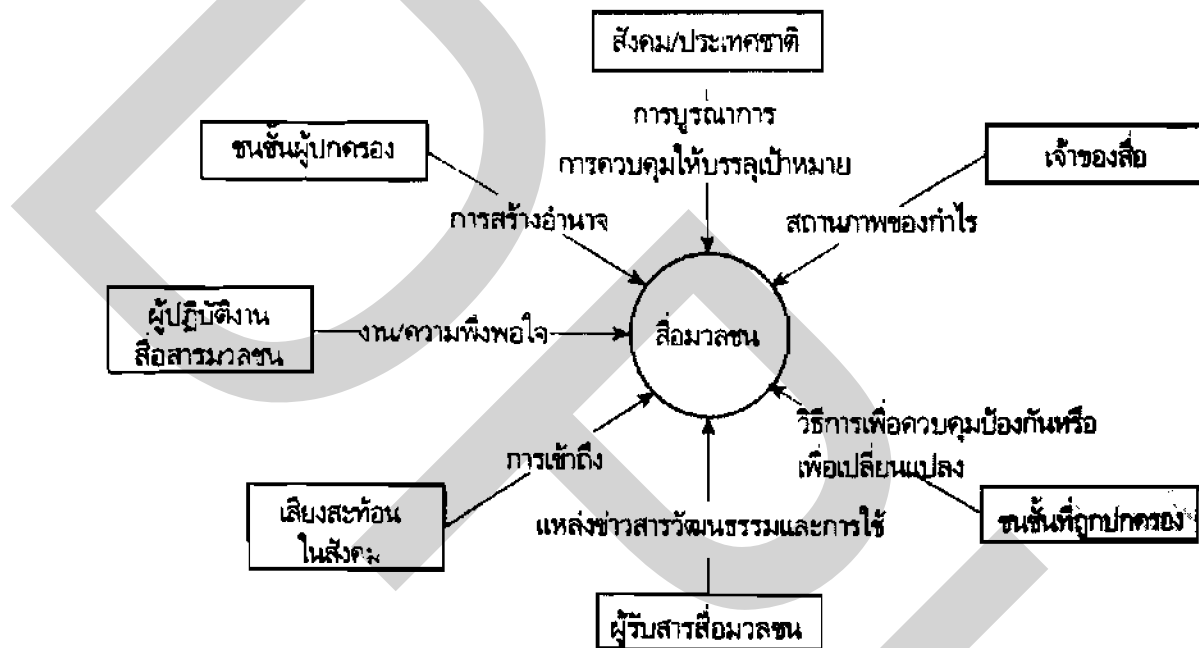
1. ด้านการสอดส่องระวังระไว (การเสนอข่าว)
2. ด้านการประสานความเข้าใจร่วมกัน (การเลือกสรรข่าวสาร การตีความ และการชี้แนะ)
3. ด้านสังคมกรรม (ให้ความรู้ การศึกษา จริยธรรม วัฒนธรรม)
4. ด้านความบันเทิง (ความสนุกสนาน จินตนาการ)

ทฤษฎีหน้าที่ของสื่อมวลชน ยังได้ให้คำจำกัดความถึง หน้าที่ในมิติหลากหลายของสื่อมวลชนว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเป็น (1) ผู้บอกข่าว (to inform) หรือเฝ้าดูเตือนภัย (ยาม) หรือเป็นกระจกสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้กับสังคมได้ควารู้ (2) ผู้ตีความ (to interpret) หรือแนวโน้มนักงูใจ (to persuade) เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัวให้กับสมาชิกส่วนต่าง ๆ ในสังคมรับรู้ไปในทิศทางเดียวกัน เกิดการสมานฉันท์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (3) ผู้ให้ความรู้ (to educate) หรืออบรมขัดเกลาให้เรียนรู้ และถ่ายทอดสังคมในเรื่องประเพณี วัฒนธรรม ศิลธรรม จรรยาบรรณ มารยาท ฯลฯ ในสังคม (4) ผู้ให้ความบันเทิง (to entertain) จรรโลงให้จิตใจผ่อนคลายในสภาวะกดดันของสังคม และ (5) ผู้พัฒนา (to develop) หรือเปลี่ยนแปลงให้เกิดความก้าวหน้าในสังคม

หน้าที่จุดประสงค์ทั้งหลายเหล่านี้ บางทีอาจไม่เป็นไปตามหน้าที่ และไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ และบางทีมีผลตามจุดประสงค์ที่ชัดเจน แต่บางครั้งก็มีผลแฝงเร้นไม่เป็นไปตามที่

ต้องการ และผลจากการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนเหล่านี้ ก็มีทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ระดับกลุ่มย่อย ในสังคม ระดับวัฒนธรรมและระดับสังคมโดยรวม

แม็กควอล (McQuail, 1987) ซึ่งให้เห็นว่าประเด็นหน้าที่ของสื่อมวลชนต่อสังคม อาจเป็นที่ถกเถียงและมีแนวทางศึกษาหลายแนวทาง จึงได้เสนอรอบพิจารณาศึกษา ที่เป็นทางเลือกเกี่ยวกับหน้าที่ และจุดประสงค์ของสื่อมวลชนในหลายมิติดังนี้



ภาพที่ 2.1 หน้าที่ในหลายมิติของสื่อมวลชนต่อแหล่งต่างๆ (McQuail, 1987)

ที่มา: ปรัชญานิติศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร. (หน้า 146)

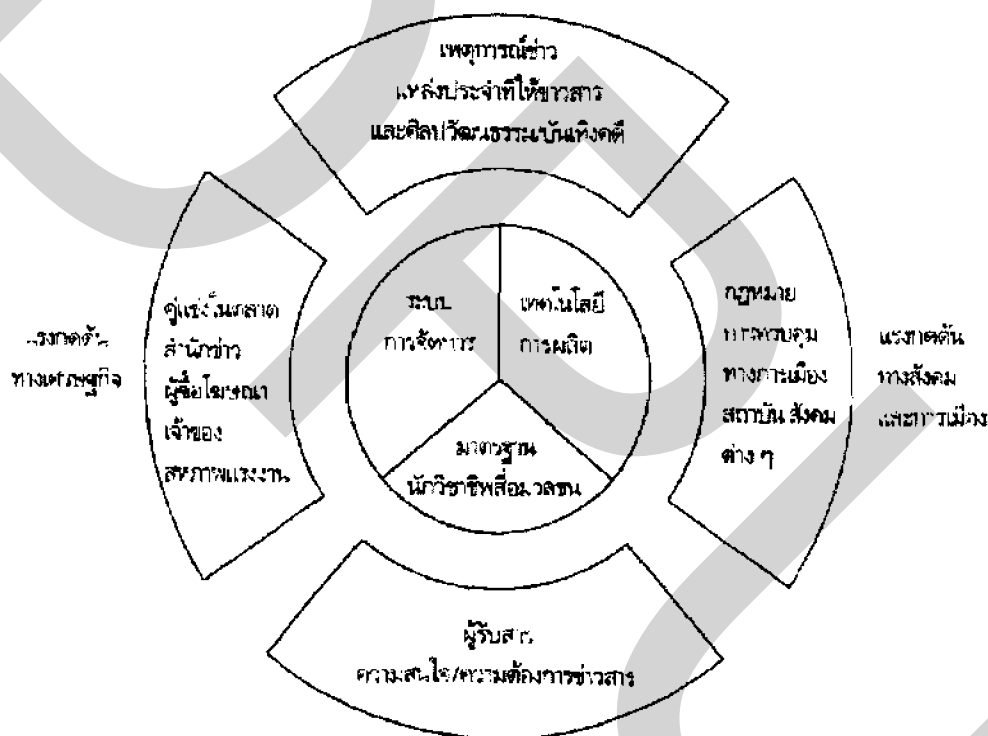
พีระ จิร โสณ. 2548. กรุงเทพฯ: สุโขทัยธรรมาธิราช

ภาพที่ 2.1 นี้แสดงให้เห็นถึงหน้าที่และจุดประสงค์ของสื่อมวลชนนั้น มีพันธกิจเกี่ยวข้องกับส่วนต่างๆ ในสังคมหลายส่วน ตั้งแต่กับผู้ปฏิบัติงานในองค์กรของตนเอง จนถึง นายจ้างเจ้าของสื่อ หน้าที่กับผู้รับสารจนถึงสังคมประเทศชาติ หรือบทบาทหน้าที่กับกลุ่มประชาชน ผู้ถูกปกครองผู้อยู่ในอำนาจ จนถึงบทบาทหน้าที่ต่อผู้กุมอำนาจเหนือในฐานะรัฐ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี หน้าที่และจุดประสงค์ที่สื่อมวลชนดำรงอยู่ในสังคม มิใช่เป็นแบบทางเดียว หรือจากบนไปล่าง หรือจากเหนือกว่าไปยังผู้ต่ำกว่าเสมอไป แต่ในระบบที่สื่อมวลชนเป็นอิสระอย่างแท้จริง การทำหน้าที่สองทางในลักษณะ ย้อนกลับขึ้นบนก็เกิดขึ้นได้ เช่น การสะท้อนความ

เห็นจากส่วนต่างๆ ในสังคมโดยเฉพาะฝ่ายที่ด้อยโอกาส ที่จะช่วยให้เกิดการสร้างความสมดุลในสังคม จากบทบาทของสื่อมวลชน เช่น การเปิดโอกาสให้เข้าถึงสื่อมวลชน หรือใช้สื่ออย่างเท่าเทียมกัน เพื่อการเรียกร้องหรือการต่อต้านความไม่เป็นธรรม หรือความไม่สมดุลต่างๆ

พีระ จิร โสณ. (2548:162) ยังระบุถึงปัจจัยแวดล้อมทางสังคม ในการดำเนินงานของสื่อมวลชนว่า สื่อมวลชนดำเนินงานเสาะแสวงหา เก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร คัดเลือก ปรุงแต่ง ผลิตข่าวสาร เผยแพร่และจำหน่ายข่าวสารให้กับสังคมในแต่ละวัน เกิดขึ้นภายใต้บริบททางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ซึ่งแรงกดดันจากรอบด้าน ในการทำหน้าที่ผลิตข่าวสารสู่สังคม ดังแผนภาพที่ 2.2



ภาพที่ 2.2 องค์กรสื่อมวลชนภายใต้แรงกดดันทางสังคม (McQuail, 1987)

ที่มา: ปรัชญา นิตยสารศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร. (หน้า 162)

พีระ จิร โสณ. 2548. กรุงเทพฯ: สุโขทัยธรรมาธิราช

จากภาพจะเห็นว่าองค์กรสื่อมวลชนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ความคาดหวังของสังคมในฐานะสถาบันหนึ่งทางสังคม เช่นเดียวกับสถาบันการเมือง สถาบันการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีปัจจัยแวดล้อมมากมายที่มีอิทธิพลต่อการทำงาน โดยเฉพาะในขั้นตอนการสร้างผลผลิต เนื้อหาข่าวสารประจำวันสู่สังคม นับตั้งแต่ ปัจจัยภายใน เช่นระบบการจัดการภายในองค์กร ข้อจำกัดของเทคโนโลยีการผลิต และข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ ตลอดจนถึง ปัจจัยภายนอก อาทิ ปัจจัย

ผู้รับสาร ซึ่งมีความสนใจและความต้องการแตกต่างกันไป ปัจจัยการเมืองและสังคม ซึ่งกำหนดโดยกฎหมายและนโยบายของรัฐ ตลอดจนบรรทัดฐานของแต่ละกลุ่มสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่มาจากคู่แข่งในตลาดธุรกิจ จากผู้ซื้อเวลาและเนื้อที่โฆษณา ซึ่งเป็นผู้อุดหนุนรายได้หลัก ให้กับสื่อมวลชน รวมทั้งแรงกดดันจากความต้องการของเจ้าของผู้ลงทุนด้านหนึ่ง และจากการเรียกร้องของสหภาพแรงงานอีกด้านหนึ่ง รวมทั้งการที่ต้องพึ่งพาสำนักข่าว ต้องลงทุนซื้อเนื้อหาข่าวสารที่จัดหาและเผยแพร่ โดยสำนักข่าวเหล่านั้น ปัจจัยปริมาณข้อมูลข่าวสาร จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว ตลอดจนความร่วมมือและการต่อรองของแหล่งข่าวต่าง ๆ ความพอเพียงของข่าวสารด้านศิลปวัฒนธรรม บันเทิงคดีต่างๆ ที่สามารถจะป้อนให้กับการทำงานผลิตเนื้อหาข่าวสารประจำวันของสื่อมวลชนได้โดยไม่ขัดสน ขาดคอน เป็นต้น

เมอร์ริล และโลเวนสไตน์ (Merill and Lowenstien, 1971) ประมวลปัจจัยทางสังคมวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเนื้อหาของสื่อมวลชน เป็นปัจจัยแวดล้อมภายนอก (environmental factor) กับปัจจัยภายใน (internal factor)

ปัจจัยแวดล้อมภายนอก หมายถึง สภาพภูมิศาสตร์ บรรยากาศ และอิทธิพลทางการเมือง เศรษฐกิจ บรรทัดฐานทางสังคมวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐานของการสื่อสารมวลชน (การมีอยู่ของวัตถุดิบทางด้านข่าวสาร เช่น สำนักข่าว แหล่งข่าวต่าง ๆ ตลอดจนทรัพยากรเทคโนโลยีสนับสนุน) รวมทั้งตัวผู้รับสาร และทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพที่จะเข้ามาสู่วิชาชีพ

ปัจจัยภายใน เป็นอิทธิพลจากการจัดการ และลักษณะองค์กรที่เป็นทั้งองค์กรที่มีบทบาท และพันธกิจทางสังคม (social role) กับองค์กรที่มุ่งแสวงหากำไรทางธุรกิจ (business role) ในเวลาเดียวกัน ดังนั้นระบบการจัดการทางธุรกิจ จึงเข้ามามีอิทธิพลต่อการผลิตข่าวสาร ที่ถือเป็นสินค้าขององค์กรธุรกิจ ที่จะต้องแข่งขันทางการตลาดกับคู่แข่งอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนำกำไรและรายได้ให้กับเจ้าของและผู้ลงทุน

ปัจจัยภายในอีกประการหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการผลิตข่าวสารคือ ผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชน โดยเฉพาะผู้อยู่ในฝ่ายบรรณาธิการ ด้านเนื้อหาข่าวสารประจำวัน มีหน้าที่แสวงหากัดเลือก ประมวลข่าวสารก่อนผลิต และเผยแพร่จำหน่ายออกไปสู่สาธารณะ บุคคลหรือคณะบุคคลที่ทำหน้าที่นี้ เช่น นักข่าว-ช่างภาพ บรรณาธิการข่าว-ภาพ บรรณาธิการฝ่ายเรียบเรียง ตกแต่ง เนื้อหาข่าวสาร ฯลฯ หรือเรียกรวมๆ ว่า กองบรรณาธิการนี้ ทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าประตูหรือผู้รักษาประตูข่าวสาร (gatekeepers) ซึ่ง ไวท์ (White, 1950) ได้ศึกษากระบวนการคัดเลือกข่าวสารในห้องฝ่ายข่าวต่างประเทศแห่งหนึ่ง ที่มีข่าวจากสำนักข่าวถูกส่งเข้ามาทางเครื่องโทรพิมพ์ ในแต่ละวัน ในทุกสารทิศเป็นจำนวนมากมาย แต่ถูกคัดเลือกเพื่อตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์เพียงไม่กี่ข่าว และข่าวที่ถูกคัดเลือคนำเสนอ ก็มีการปรุงแต่งให้เหมาะสมกับสื่อนั้นๆ ไวท์เรียกกระบวนการเลือกสรรข่าวนี้อันเป็นกระบวนการของการทำหน้าที่ผู้รักษาประตูข่าวสาร (gatekeeping process)

จากทฤษฎีดังกล่าว จะช่วยให้สามารถอธิบายให้เห็นถึงหลักในการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 รวมถึงปัจจัยแวดล้อม ที่จะมีผลต่อการผลิตข่าว และการเลือกนำเสนอข่าว รวมถึงใช้เป็นหลักในการอธิบายเปรียบเทียบ องค์ประกอบของข่าว ตลอดจนหลักเกณฑ์และปัจจัยในการคัดเลือกข่าวสาร ของทีมข่าวโทรทัศน์ช่อง 9 และกองบรรณาธิการข่าว

2.2 ทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสาร

ทฤษฎีบทบาทและผลของสื่อมวลชนในการกำหนดวาระข่าวสารนั้น มีรากฐานมาจากแนวคิดดั้งเดิมที่กล่าวถึงโดย วอลเตอร์ ลิปป์แมน ในหนังสือ Public Opinion (Lippman, 1922) ด้วยบทบาทในการสร้างภาพในหัวสมองของเรา โดยมนุษย์ในสังคม มักจะตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ ผ่านภาพในหัวสมอง ที่ถูกแต่งแต้มจากการรับรู้ผ่านประสบการณ์ทางอ้อม ที่นำเสนอโดยสื่อมวลชน โคเฮน (Cohen, 1963) นำแนวคิดของลิปป์แมน มาใช้ในการวิเคราะห์บทบาท การกำหนดวาระข่าวสารของสื่อมวลชน โดยเขาอธิบายแนวคิดนี้ว่า “หนังสือพิมพ์” (สื่อมวลชน) มีบทบาทสำคัญมากกว่า การเป็นผู้นำเสนอข่าวสารและความคิดเห็นเท่านั้น สื่อมวลชนอาจไม่ประสบความสำเร็จมากนัก ในการบอกให้ประชาชนคิดอย่างไร (what to think) แต่มักประสบความสำเร็จอย่างมาก ในการบอกให้ประชาชน(ผู้อ่านหนังสือพิมพ์) คิดเกี่ยวกับเรื่องอะไร (what to think about)

ต่อมาแมคคอมบ์ส และชอว์ (McCombs and Shaw, 1972) ได้ศึกษาแนวคิดนี้ ด้วยวิธีวิจัยเชิงประจักษ์และพบว่า ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ไม่เพียงแต่ได้รับรู้ว่ามีประเด็นอะไรที่นำเสนอผ่าน แต่ยังรับรู้ถึงความสำคัญมากขึ้น ของแต่ละประเด็นที่นำเสนอด้วย โดยรับรู้ได้จาก ปริมาณความถี่ของข่าวสารในประเด็นนั้นๆ รวมทั้งตำแหน่งที่ข่าวสารปรากฏในสื่อว่า โดดเด่นสำคัญแค่ไหน ซึ่งกระบวนการเลือกสรร ตกแต่ง ของสื่อดังกล่าวนี้คือการกำหนดวาระข่าวสาร (agenda setting) ให้กับผู้รับสารในสังคม

นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยาม ที่เป็นความหมายของการกำหนดวาระข่าวสาร โดยสื่อมวลชน อาทิ

“People tend to include or exclude from their cognitions what the media include or exclude from their content” (McCombs and Shaw, 1974)

“การที่ประชาชนจะเอาอะไรมาคิด หรือไม่เอามาคิดในสมองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มักจะเกิดจากที่สื่อมวลชนนำเสนอ หรือไม่นำเสนอเรื่องนั้นๆ ในทำนองเดียวกัน”

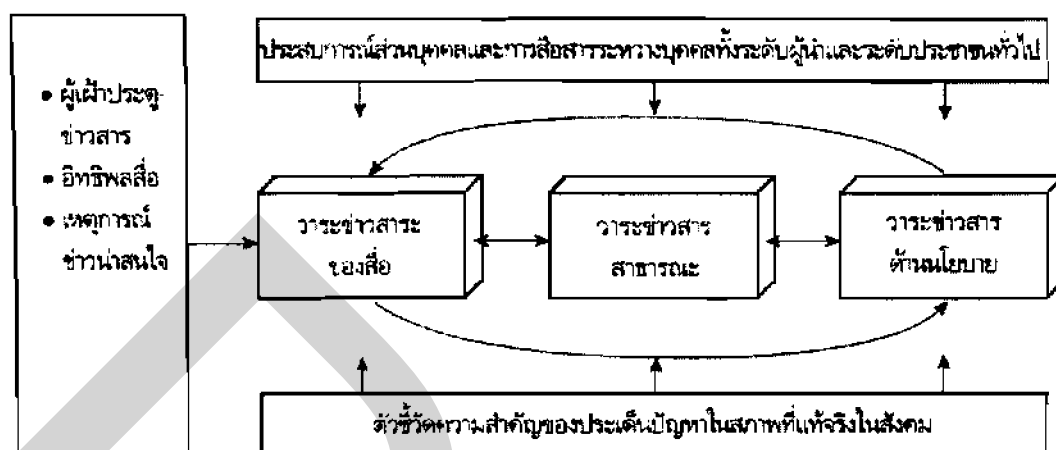
“The mass media force attention to certain issues. They build up public images of political figures. They are constantly presenting objects suggesting what individuals in the mass should think about.” (Kurt Lang and Gladys Eagle, 1959)

“สื่อมวลชนมักกระตุ้น ให้ประชาชนสนใจบางเรื่อง บางประเด็นเป็นพิเศษ สร้างภาพลักษณ์ในสาธารณะให้กับนักการเมืองบางคน สื่อมวลชนนำเสนอเรื่องราวสิ่งต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ชี้นำในปัจเจกบุคคลในสังคมมวลชนว่า ควรคิดในเรื่องอะไร ควรรู้ในเรื่องอะไร และควรมีความรู้สึกเกี่ยวกับอะไร”

อย่างไรก็ดี กระบวนการกำหนดวาระข่าวสารในสังคม ไม่สามารถมองง่ายๆ มีกระบวนการที่ซับซ้อน ที่เชื่อว่า สื่อมวลชนเป็นตัวกำหนดได้เสมอไป เพราะยังมีประเด็นที่ซับซ้อน ที่เป็นข้อพิจารณาเพิ่มเติมอีกหลายประการคือ

1. แหล่งที่มาของข่าวสาร แม็คควอล (McQuail, 1987) ชี้ว่า กระบวนการกำหนดวาระข่าวสารนั้น เกี่ยวข้องด้วยวาระที่มาจาก 3 แหล่งด้วยกันคือ 1. วาระเชิงนโยบายจากนักการเมืองหรือกลุ่มที่มีบทบาทในสังคม 2. วาระจากสื่อมวลชนในกระบวนการของการรักษาประตุ ที่คัดเลือกข่าวสารเหตุการณ์หรือประเด็นที่มีมูลค่าข่าว (new values) และเป็นที่น่าสนใจของกลุ่มผู้อ่าน และ 3. วาระจากสาธารณชนผู้สนใจ และรับรู้ว่าเรื่องใดสำคัญ ซึ่งอาจจะมาจากประสบการณ์ตรง จากปัญหาในสังคม หรือการรับรู้ผ่านสื่อมวลชน

โรเจอร์กับเดียร์ริง (Roger and Dearing, 1988) สร้างแบบจำลอง แสดงความสัมพันธ์ของวาระข่าวสาร 3 แหล่งคือ วาระข่าวสารของสื่อ (media agenda) วาระข่าวสารสาธารณะ (public agenda) และวาระข่าวสารนโยบาย (policy agenda) โดยทั้ง 3 แหล่งที่มาของวาระข่าวสารในสังคมนี้ ต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ในการกำหนดวาระข่าวสาร ดังแสดงด้วยทิศทางของหัวลูกศร ในภาพที่ 2.3 นอกจากนี้กระบวนการกำหนดวาระข่าวสารนี้ ยังได้รับอิทธิพลจากปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ เช่น (1) จากกระบวนการของผู้รักษาประตุในองค์กรสื่อมวลชนเอง ที่คัดเลือกประเด็นข่าวสารตามนโยบายและมูลค่าข่าว (2) จากการติดต่อสื่อสาร อภิปราย ถกเถียง หรือมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในระดับต่างๆ ในสังคมและ (3) จากสภาพที่แท้จริงของสังคมว่า ขณะนี้มีเรื่องอะไรที่เป็นวาระสำคัญจริงๆ เช่น เป็นช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ หรืออยู่ระหว่างการผลักดันเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หรือมีปรากฏการณ์ที่เป็นภัยต่อสวัสดิภาพในสังคม เป็นต้น



ภาพที่ 2.3 องค์ประกอบสำคัญของกระบวนการกำหนดวาระข่าวสาร (McQuail, 1987)

ที่มา: ปรชัญญานิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร. (หน้า 185)
 พิระ จิตร โสณ. 2548. กรุงเทพฯ: สุโขทัยธรรมมาธิราช

2. ประเด็นใครเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสาร ตัวสื่อ มหาชนหรือสาธารณะ แม็คคอมบ์ส และ ชอว์ (MaCombs and Shaw , 1974) ได้วิจัยทดสอบเพื่อคลี่คลายประเด็นที่ว่า สื่อมวลชนเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสารจริงหรือ เนื่องจากมีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า แท้ที่จริงแล้วสื่อมวลชนมีกระบวนการคัดเลือกข่าวสาร โดยดูที่ความสนใจของสาธารณะ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลของการทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการของสังคม หรือเพื่อตอบสนองตลาดของผู้บริโภคก็ตาม

3. ระดับวาระข่าวสาร แม็คคอมบ์ส และ เอสตราดา (MaCombs and Estrada, 1977) ได้เสนอวิธีวิจัยการกำหนดวาระข่าวสาร โดยในการศึกษาได้จำแนกข่าวสารเป็น 2 ระดับ ในระดับแรกหรือปฐมภูมิ (first-level-of-agenda) เป็นหัวข้อหรือประเด็นหลักของข่าวสาร เป็นคั่น ประเด็นหลักเหล่านี้มีลักษณะเป็นนามธรรม บางครั้งก็กว้างเกินไปที่จะเห็นประเด็นปัญหาจริงๆ เช่น เรื่องเศรษฐกิจ นโยบายต่างประเทศ การจัดระเบียบสังคม สุขภาพของประชาชน เป็นต้น ประเด็นเหล่านี้มีลักษณะเป็นนามธรรม บางครั้งก็กว้างเกินไปที่จะเห็นประเด็นปัญหาจริงๆ เช่นเรื่องเศรษฐกิจอาจไม่เป็นประเด็นปัญหาทุกเรื่อง ประเด็นที่สนใจและมีความสำคัญขณะนี้อาจเป็นเรื่อง ปัญหาหนี้สาธารณะ ปัญหาเงินเฟ้อ ปัญหาความไม่สมดุลทางการค้า ฯลฯ การจำแนกประเด็นที่เฉพาะเจาะจงลงไปทำให้เห็นข่าวสารที่ชัดเจนขึ้น วาระข่าวสารที่จำแนกแยกย่อยลงมา จึงเรียกว่าการกำหนดวาระข่าวสารระดับที่ 2 หรือระดับทุติยภูมิ (second-level-of-agenda setting)

4. บทบาทผู้รับสาร แนวคิดการกำหนดวาระข่าวสารซึ่งเป็นกระบวนการที่นักคิดเริ่มมองว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสารให้เกิดขึ้น ในความนึกคิดของปัจเจกบุคคล ในกลุ่ม สาธารณะต่างๆ มักถูกวิจารณ์ว่าละเลยบทบาทของผู้รับสาร ทั้งนี้เพราะผู้รับสารก็มีความ กระตือรือร้น (active) ไม่ใช่เฉยชา (passive) เสมอไป การกำหนดวาระข่าวสารอาจเกิดขึ้นไม่เท่ากัน ในลักษณะเดียวกันกับทุกคน วีเวอร์ (Weaver, 1977) ชี้ว่า ปัจเจกบุคคลแต่ละคนมีความต้องการข่าวสารต่างๆ กัน ซึ่งน่าจะเป็นตัวแปรกำหนดการรับรู้ของปัจเจกบุคคลว่าอะไรควรสนใจหรือให้ความสำคัญ ซึ่งแต่ละคนไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ระดับความต้องการข่าวสารแต่ละคนยังขึ้นอยู่กับปัจจัยความ เกี่ยวข้องโดยตรง และความไม่รู้/ไม่แน่ใจที่แต่ละคนมีต่อประเด็นอื่นๆ ยิ่งเกี่ยวข้องหรือตรงตาม ความต้องการมาก ก็ยิ่งรับรู้ว่าเป็นข่าวสำคัญประกอบกับไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ ด้วย ก็ยิ่งมีความ ต้องการข่าวสารสูง และนำไปสู่การรับรู้ว่าเป็นวาระข่าวสารของตน เช่นนักธุรกิจที่กำลังตัดสินใจลงทุนมีความไม่แน่ใจสูง มีความต้องการข่าวสารด้านนี้มาก จึงขอมองเห็นว่า ข่าวสาร ธุรกิจการลงทุนเป็นวาระข่าวสารที่สำคัญของตนเองในขณะนี้ตามไปด้วย

5. วาระข่าวสารกับความเป็นจริง ฟิงค์เฮาเซอร์ (Fukhouser, 1973) นอกจากจะสนใจ ความสัมพันธ์ระหว่างการเสนอข่าวของสื่อมวลชน กับการรับรู้ของผู้อ่านแล้ว ยังให้ความสนใจ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเสนอข่าวสารในสื่อมวลชน กับสิ่งที่ปรากฏในสังคม (media agenda and reality) จากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นเหตุการณ์ข่าวต่างๆ ในนิตยสารของ อเมริกาเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นจริงในสังคมอเมริกัน โดยดูจากดัชนีชี้วัดต่างๆ ปรากฏว่า สื่อมวลชน ยังไม่ได้ให้ความสำคัญที่ถูกต้องแม่นยำนัก ต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมอเมริกัน ช่วงปี ค.ศ. 1960 เช่น ในเรื่อง สงครามเวียดนาม การประท้วงก่อความวุ่นวายในมหาวิทยาลัย และการก่อจลาจลในแถบเมือง ใหญ่ๆ เป็นต้น

พีระ จิตรโสณ. (2548:186) ยังให้ทัศนะถึง การชูประเด็น (Priming) และการสร้างกรอบ การรับรู้ (Framing) กับการกำหนดวาระข่าวสาร ว่า การกำหนดวาระข่าวสารเป็นแนวคิดเกี่ยวกับผล จากสื่อมวลชนในการกำหนดการรับรู้ของเรา ว่าประเด็นอะไรเป็นเรื่องสำคัญในเวลานี้ การ ชูประเด็นเป็นบทบาทสื่อมวลชน ที่เบนความสนใจของเราให้หันเหไปทางใดทางหนึ่ง ประเด็นบาง ประเด็นที่สื่อมวลชนให้ความสนใจมีอิทธิพล ทำให้เราประเมินบุคคลหรือสถานการณ์ใดๆ โดยใช้ มาตรฐานจากประเด็นที่รับรู้ผ่านสื่อมวลชนขณะนั้น และมองข้ามประเด็นอื่นๆ ไป ตัวอย่างจากการ วิจัยในสงครามอ่าวเปอร์เซีย เมื่อปี ค.ศ.1990-1991 พบว่าการเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับ สงครามครั้งนี้ เป็นวาระข่าวสำคัญในสังคมอเมริกัน ทำให้การประเมินประธานาธิบดีจอร์จ บุช จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนชาวอเมริกันขณะนั้น ได้รับคะแนนสูง โดยนโยบาย ต่างประเทศเรื่องสงครามอ่าวเปอร์เซีย มีน้ำหนักสูงสุด ทั้งที่ก่อนเกิดสงครามน้ำหนักด้านการ บริหารเศรษฐกิจมีน้ำหนักสูงสุด (Iyenger and Simon, 1993) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นอกจากการ

กำหนดวาระข่าวสารแล้ว สื่อมวลชนยังมีบทบาท ในการเลือกกำหนดความสำคัญในประเด็นต่างๆ ได้ด้วย และส่งผลไปถึงการรับรู้ของประชาชน ทั้งในทางบวกหรือลบต่อสิ่งนั้น ๆ ได้

เซเวริน และแทนคาร์ค (Serverin and Tankard Jr., 2001) ได้ให้นิยามคำว่า การชูประเด็น (priming) คือกระบวนการซึ่งสื่อมวลชนมุ่งให้ความสนใจ ต่อประเด็นบางอย่างหรือบางเรื่อง แต่ละเลยหรือไม่สนใจด้านอื่นๆ ส่งผลให้มาตรฐานที่ประชาชนใช้ในการประเมินบุคคล (เช่น ผู้สมัครเลือกตั้ง) หรือสิ่งต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปตามที่สื่อให้ความสำคัญ

นอกจากแนวคิดการกำหนดวาระข่าวสาร จะเกี่ยวข้องกับการชูประเด็นแล้ว อาจพิจารณาตามแนวคิด framing หรือการกำหนดกรอบการรับรู้ของสื่อมวลชนได้อีกด้วย การกำหนดกรอบความคิดของสื่อมวลชนนี้ มองได้ทั้งในมิติของเนื้อหาและรูปแบบ วิธีการนำเสนอ หรือมิติด้านความคิด (cognitive) และมิติด้านความรู้สึก (affective) สื่อมวลชนสามารถกำหนดเนื้อหา และวิธีการนำเสนอว่า จะเบนความสนใจไปในหัวข้ออะไร และในหัวข้อนั้นจะให้ความสนใจประเด็นไหน อย่างไร และรู้สึกอย่างไร

แทนคาร์ค และคณะ (Tankard, et al., 1991) นิยามการสร้างกรอบของสื่อมวลชน (media framing) ว่า เป็นการจัดระเบียบข่าวสารของสื่อมวลชนด้วยกลวิธีการเลือกสรร (selection) การเน้น (emphasis) การเจาะจง (exclusion) และการขยายตกแต่ง (elaboration) อย่างไรก็ดี เขาเห็นว่า การสร้างกรอบของสื่อมวลชน ซึ่งทำให้ดูน่าเชื่อถือสมจริงน่าสนใจนั้น อาจจะเป็นอันตรายกว่า การลำเอียงของสื่อมวลชนเสียอีก เพราะการลำเอียงสามารถเห็นได้ชัดเจนกว่า แต่การ framing เป็นการกำหนดความจริงจากข้อเท็จจริงที่ดูสมจริง แต่เป็นความจริงเพียงในกรอบที่สื่อมวลชนกำหนดเท่านั้น การสร้างกรอบการรับรู้นี้ ต้นตออาจมาจากแหล่งข่าว แล้วที่ใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ เช่น นักการเมือง นักประชาสัมพันธ์ มักจะเชี่ยวชาญในเรื่องนี้ ส่วนผู้เฝ้าประตูข่าวสารในสื่อมวลชนโดยทั่วไป ก็ทำหน้าที่สร้างกรอบการรับรู้ข่าวที่รายงานต่อสาธารณะ ผ่านกระบวนการเลือกสรร ตกแต่ง เขียนพาดหัวข่าว เขียนความนำ ส่วนในบทความก็ใช้การดึงข้อความ หรือคำพูดมานั้นเพื่อนำความรู้ความสนใจสู่ประเด็นนั้นๆ เป็นต้น

กาญจนา แก้วเทพ (2534:224) ระบุว่า สื่อมวลชนตามแนวคิดการจัดระเบียบวาระข่าวสาร จะทำหน้าที่เป็นผู้เสนอวาระปัญหาหรือหัวข้อเรื่องต่างๆ ในสังคมในลักษณะของข่าว และบทความความคิดเห็นให้ประชาชนได้พิจารณาว่า อะไรเป็นเรื่องที่จะนำมาคิดพิจารณาหรือสนทนาถกเถียงกัน ลักษณะตามแนวทางนี้แสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนมีผลโดยตรงกับผู้ส่งสาร ดังนั้นการกำหนดประเด็นข่าวสาร จึงมีสมมติฐานชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างที่สื่อมวลชนเลือกประเด็นหรือหัวข้อในการรายงานข่าวสารเกี่ยวกับการรับรู้ หรือความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของผู้รับสาร ก็จะตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นหรือปัญหานั้นๆ มากขึ้นตามไปด้วย อย่างไรก็ตามได้เกิดข้อสงสัยประการหนึ่ง ต่อทฤษฎีการจัดระเบียบวาระข่าวสารก็คือ สื่อมวลชนหรือ

สาธารณชนใครเป็นผู้กำหนดวาระ อาจเป็นไปได้ว่า สื่อมวลชนเลือกเสนอหัวข้อเรื่องต่างๆ เพราะเห็นว่าประชาชนสนใจ ไม่ใช่สื่อมวลชนเป็นผู้เลือกเสนอขึ้นมาเอง

เมอร์ฟี (Murphy R.D.) อ้างในกาญจนา แก้วเทพ (2534:225) ได้รวบรวมแนวคิดเรื่องผลกระทบของสื่อไว้โดยกล่าวว่า การกำหนดวาระเป็นบทบาทของสื่อมวลชน ในการจัดข่าวสารที่เกิดขึ้นอย่างมากมายให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อพร้อมสำหรับการนำเสนอ สื่อยังช่วยจัดสาระเนื้อหาในขั้นตอนการนำเสนอตามลำดับความสำคัญเพื่อประชาชนจะได้พุดถึง อภิปราย ถกเถียง และให้ความสนใจต่อประเด็นที่สื่อ “เลือกนำเสนอ” ซึ่งก่อให้เกิดผลทางอ้อมคือ ถึงแม้ว่าสื่อจะไม่สามารถทำให้ประชาชน “คิดแบบที่สื่อคิดได้” แต่สื่อก็ยังสามารถทำให้ “คนคิดในเรื่องที่เกี่ยวกับสื่อ บอกได้” นอกจากนั้นประชาชนก็ยังเรียนรู้กฎกติกาต่าง ๆ ที่อยู่ใน “รูปแบบ” ของสื่อ เช่นอะไรที่พุดออกมาแสดงว่า “สำคัญ” อะไรที่พุดถึงก่อนแปลว่า “สำคัญ” อะไรที่พาดหัวใหญ่ที่สุดแปลว่า “สำคัญที่สุด” เป็นต้น

ดังนั้น ทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสารของสื่อมวลชน จะเป็นกรอบในการอธิบายถึงผลที่เกิดจากกระบวนการกำหนดวาระข่าวสารของสื่อมวลชน รวมถึงทีมข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ว่า ข่าวที่นำเสนอออกมามีคุณค่าความเป็นข่าว มีการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง หรือมีการขูประเด็นหรือพาดหัวข่าว เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนหรือผู้รับสารสนใจในเรื่องใดเป็นพิเศษบ้าง

2.3 ทฤษฎีผู้เฝ้าประตูข่าวสาร

พีระ จิรโสภณ (2532 : 624) ระบุว่า ทฤษฎีผู้เฝ้าประตูข่าวสาร หรือทฤษฎีผู้เฝ้าประตูนั้น เป็นคำที่ใช้ในการสื่อสารมวลชนมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1947 เป็นผลการศึกษาของเคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin) นักจิตวิทยาสังคมชาวเยอรมัน ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการที่ให้ผลดีที่สุด ที่จะเปลี่ยนการบริโภคอาหารของประชาชน โดยกระบวนการให้ความรู้ จากการศึกษาของ เลวิน ชี้ให้เห็นว่ากระบวนการทางสังคมแต่ละกระบวนการนั้น จะมีบุคคลผู้หนึ่งซึ่งอยู่ในฐานะที่สำคัญ ที่บุคคลโดยทั่วไปในระบบสังคมจะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสื่อสารมวลชน ในการเลือกเสนอข่าวสาร โดย เลวิน ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ข่าวสารมักจะไหลผ่านช่องทางต่างๆ ตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หรือโดยการวินิจฉัยของผู้เฝ้าประตูว่า จะยอมให้ข่าวสารใดไหลผ่านมาได้หรือไม่

เลวิน กล่าวว่า การเดินทางของข่าวในระหว่างช่องทางการสื่อสารในกลุ่มสังคม ส่วนของประตูเหล่านี้ จะถูกครอบงำโดยกฎเกณฑ์บางประการ หรือโดยผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper) ซึ่งเลวินให้คำจำกัดความไว้ว่า หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งมีอำนาจที่จะตัดสินใจว่า ข่าวหนึ่งๆ ควรปล่อยให้ผ่านไป หรือระงับไม่ปล่อยให้ผ่านไป ดังนั้นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีผู้เฝ้าประตู จะทำให้เกิดความเข้าใจ ในปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจ ของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนี้

และการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางสังคม จะหมายถึงอิทธิพลหรือการแทนที่ของผู้เปิดประตูข่าวสาร ในปี 1950 เดวิด แมนนิง ไวท์ (David Manning White) นักหนังสือพิมพ์ชาวอเมริกัน ซึ่งเคยเป็นศาสตราจารย์ด้านวารสารศาสตร์ยุคแรก ของมหาวิทยาลัยแคนซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้นำเอาแนวคิดผู้เฝ้าประตูของเลวิน ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาเรื่อง "The Gatekeeper : A case study in the selection of news" จากการศึกษา กระบวนการทำงานของกองบรรณาธิการข่าว ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอเมริกาฉบับหนึ่ง ในการตัดสินใจเพื่อคัดเลือกข่าว ในการลงตีพิมพ์เผยแพร่ พบว่า บรรณาธิการข่าวเป็นผู้มีอำนาจเด็ดขาด ในการตัดสินใจว่าตีพิมพ์ข่าวใด เมื่อเปรียบเทียบปริมาณร้อยละของข่าวที่ลงตีพิมพ์และไม่ได้ลงตีพิมพ์ บรรณาธิการข่าวส่วนมากจะใช้ปัจจัยบางประการ ในการตัดสินใจเลือกข่าวลงตีพิมพ์ในแต่ละวัน ทั้งกรอบเวลาที่หนังสือพิมพ์มีอยู่จำกัด ความจำเป็นที่ต้องรีบตัดสินใจ และความสดใหม่ของเหตุการณ์ เมื่อเทียบกับข่าวอื่นๆ คุณภาพของการเขียนข่าว หลักที่ยึดถือในการบริหารงาน การแข่งขันของสื่อ การมองความต้องการของผู้อ่าน รวมทั้งทัศนคติ ความชอบไม่ชอบของกองบรรณาธิการแต่ละคน ที่มีต่อบางเหตุการณ์ของข่าว มีการใช้อคติหรือค่านิยมส่วนตัวประกอบการตัดสินใจ เพื่อวัดคุณค่าของข่าวด้วย

แม้ว่าการศึกษาของไวท์ จะชี้ให้เห็นถึงบทบาทสำคัญ ของกองบรรณาธิการในฐานะที่เป็นผู้เฝ้าประตูคอยคัดเลือกข่าวสาร แต่ไม่ได้ระบุนรายละเอียดที่ชัดเจนว่า มีหลักเกณฑ์อย่างไรในการคัดเลือกข่าวสาร แต่มีเหตุผลบางประการที่เชื่อว่า กระบวนการคัดเลือกข่าวสารเป็นไปอย่างมีระบบและสามารถคาดการณ์ทำนายได้บางระดับ โดยในปี 1965 กาลตุงและรูจ (Galtung and Ruge) ได้ศึกษาปัญหานี้ โดยบรรยายคุณลักษณะหลักของเหตุการณ์ข่าว ที่มีโอกาสจะถูกเลือกให้ผ่านประตูข่าวสาร โดยการตั้งชื่อตัวแปรนี้ว่า ปัจจัยข่าว (news factors) ดังนี้

1. ช่วงเวลาเหตุการณ์ที่มีโอกาสจะถูกเลือกลงข่าว คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในช่วงเวลาที่ทันต่อการเขียนข่าวและตีพิมพ์
2. ความเข้มหรือคุณค่าของการเข้าสู่ระยะการรับรู้ได้ เหตุการณ์ที่มีระดับผลกระทบของเหตุการณ์รุนแรงหรือมากกว่าระดับปกติจะมีโอกาสถูกเลือก
3. ความชัดเจน/การไม่มีความหมายกำกวม เหตุการณ์ที่สงสัยได้น้อยเพียงใดเหตุการณ์นั้นยิ่งเหมาะสมแก่การนำไปเสนอข่าว
4. ความใกล้ชิดทางวัฒนธรรม/การตรงต่อความสนใจ ยิ่งเหตุการณ์ใกล้ชิดกับวัฒนธรรมและความสนใจ ของกลุ่มผู้รับสารยิ่งมีโอกาสถูกเลือกเสนอข่าว
5. ความสอดคล้อง เหตุการณ์ที่สอดคล้องกับความคาดหวัง หรือแนวคิดที่มีอยู่แล้ว มักถูกเลือกไปเสนอเป็นข่าว
6. ความที่ไม่คาดหวังไว้ ในบรรดาเหตุการณ์ที่มีความสอดคล้องตามข้อ 5 ยิ่งเหตุการณ์ใดมีความผิดปกติมาก จะมีโอกาสที่ถูกเลือกนำเสนอได้มากกว่า

7. ความต่อเนื่อง เมื่อเหตุการณ์หนึ่งถูกกำหนดว่ามีคุณค่าเชิงข่าว จะมีแรงผลักดันมีผลให้มีการติดตามสังเกตการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นตามมา

8. องค์ประกอบ เหตุการณ์ข่าวจะถูกเลือกตามสภาพของเหตุการณ์ที่สอดคล้องและก่อให้เกิดความสมดุล ขององค์ประกอบการรายงานข่าวโดยรวมทั้งหมด

9. ค่านิยมทางสังคมวัฒนธรรมของสังคมที่รับสาร หรือของผู้เฝ้าประตู จะมีอิทธิพลต่อการเลือกและเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในบรรดาปัจจัยทั้งหมด

กาลดุง และ รุจ ได้นำตัวแปรทั้งหมดมาตั้งเป็นสมมุติฐานสามประการ เพื่อกำหนดผลรวมของปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ ประการแรกสมมุติฐานเกี่ยวกับ “ภาวะ การเพิ่มขึ้น” ยิ่งปัจจัยข่าวเกี่ยวเนื่องกับเหตุการณ์อย่างหนึ่งมากเพียงไร เหตุการณ์นั้นยิ่งน่าเป็นข่าวมากขึ้น ประการที่สองเป็นสมมุติฐานเกี่ยวกับ “ภาวะ การเติมให้สมบูรณ์” เหตุการณ์อย่างหนึ่งแม้จะมีปัจจัยต่ำ แต่อาจถูกชดเชยได้ถ้ามีปัจจัยอื่นที่อยู่ในเกณฑ์สูงกว่า ประการที่สาม เป็นสมมุติฐานเกี่ยวกับ “การกันออกไป” เหตุการณ์ใดที่มีปัจจัยต่ำทั้งหมดก็จะไม่คัดเลือกมาเป็นข่าว

จากผลการศึกษาของ กาลดุงและรุจ เป็นการศึกษาทฤษฎีผู้เฝ้าประตู ในส่วนนี้เป็นปัจจัยภายนอกของผู้ส่งสาร ที่มีอิทธิพลต่อสารหรือข่าวที่ถูกนำออกตีพิมพ์ แต่ไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยภายในหรือปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้ส่งสาร ซึ่ง Pamela J. Shoemaker และ Stephen D. Ree ได้ศึกษาย้อนกลับไปที่อะไรบางอย่างที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสาร สามารถสรุปได้ในระดับปัจเจกบุคคลและระดับองค์กร ปัจจัยดังกล่าวได้แก่

1. อิทธิพลจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่ เพศ ชาติพันธุ์ ความโอนเอียงที่เกิดจากเพศ การศึกษา ความเชื่อ ทัศนคติส่วนบุคคล ศาสนา และจรรยาบรรณ เป็นต้น
2. อิทธิพลจากการทำงานของสื่อ ได้แก่ กระบวนการทำงานประจำวันของสื่อ การหาข่าวจากแหล่งข่าว คุณค่าข่าว โครงสร้างการรายงานข่าว การดึงดูดใจผู้รับสาร เป็นต้น
3. อิทธิพลทางองค์กร ได้แก่ ธรรมชาติขององค์กรสื่อ โครงสร้างขององค์กร จุดมุ่งหมายขององค์กร ข้อจำกัดทางเศรษฐกิจขององค์กร เป็นต้น
4. อิทธิพลนอกองค์กรสื่อ ได้แก่ ความสัมพันธ์กับแหล่งข่าว ความสัมพันธ์กับองค์กรโฆษณา ความสัมพันธ์กับผู้รับสาร การควบคุมจากรัฐบาล สภาพตลาด การแข่งขัน เป็นต้น
5. อิทธิพลทางอุดมการณ์ ได้แก่ อุดมการณ์หลักของสังคม เช่น การแข่งขันเสรีหรือการควบคุมจากรัฐบาล

ซวรัตน์ เชิดชัย (2547 : 240) ระบุว่าข่าวสารในแต่ละเรื่องที่จะออกจากสื่อมวลชน หรือหนังสือพิมพ์ไปสู่ผู้รับสารจำนวนมากจะต้องผ่านการคัดเลือก กลั่นกรอง เปลี่ยนแปลง ตัดต่อเพิ่มเติม และการตัดสินใจจากบุคคลผู้รับผิดชอบภายในกองบรรณาธิการข่าว ผู้ที่รับผิดชอบในหน้าที่ดังกล่าวจะเรียกว่า “ผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper)” จะเห็นได้ว่าข่าวสารที่ออกไปสู่ผู้รับสารจะมี

ความถูกต้อง กลมกลืนซึ่งกันและกัน รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของผู้อ่านมากที่สุดเพียงใด ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกเกี่ยวกับสาธารณชน ความเชื่อ ทัศนคติเกี่ยวกับเนื้อหา และสภาพแวดล้อม ความรับผิดชอบต่อกฎหมายและหน้าที่ของผู้รักษาประตูเป็นสำคัญ

การทำหน้าที่เป็นผู้คัดเลือกข้อมูลข่าวสารที่จะส่งไปยังประชาชน โดยผ่านกระบวนการกลั่นกรองในระดับต่างๆ ในฐานะผู้เฝ้าประตูแต่ละด่าน มีตั้งแต่ผู้สื่อข่าว หัวหน้าข่าว ผู้เรียบเรียงข่าว บรรณาธิการข่าว ก่อนที่จะนำข้อมูลข่าวสารนั้นตีพิมพ์บนหนังสือพิมพ์ เป็นบทบาทของ “ผู้เฝ้าประตู” ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นนายทวารข่าวสารถือว่ามีหน้าที่สำคัญที่สุดในการกำหนดทิศทางของข่าวสาร และสะท้อนถึงบทบาทของสื่อมวลชนในการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

พีระ จิรโสณ. (2548:164) ระบุว่าในการเลือกสรรข่าวสารของผู้รักษาประตูข่าวสาร ปัจจัยที่กำหนดการทำหน้าที่รักษาประตูของบุคลากรฝ่ายข่าวหรือขององค์กรสื่อมวลชนด้านข่าวสารโดยทั่วไปมีดังนี้

1. มูลค่าหรือคุณค่าข่าว (news value) คือองค์ประกอบของเหตุการณ์เรื่องราวต่างๆ ที่ทำให้เหตุการณ์เรื่องราวนั้นมีค่าในเชิงข่าว (news worthiness) คือทำให้คนสนใจอยากรู้ เช่น เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อคนจำนวนมาก มีการขัดแย้งต่อสู้แย่งชิงกัน มีความใกล้ชิดหรือมีความผูกพันทางสังคม วัฒนธรรม มีความทันสมัย ทันเวลา เป็นสิ่งไม่คาดคิดคาดฝัน เป็นเรื่องแปลก เรื่องลึกลับมีเงื่อนงำ เป็นเรื่องอื้อฉาว และเป็นเรื่องเร้าอารมณ์ความสนใจของมนุษย์ปวงชนทั่วไป เป็นต้น
2. นโยบายองค์กร/นโยบายข่าว ที่กำหนดขึ้นมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานข่าว
3. ผู้รับสาร (ตลาดผู้ซื้อ ผู้บริโภค) ซึ่งเป็นบทบาทในการกำหนดเนื้อหาสื่อในทางอ้อม เนื่องจากผู้จัดทำสื่อต้องสำรวจความต้องการของผู้ซื้อหรือผู้เปิดรับเสมอ
4. กฎหมายและนโยบายของรัฐ/นัการเมือง ซึ่งมีบทบาทในการควบคุมการปฏิบัติของสื่อมวลชนให้เป็นไปตามบรรทัดฐานต่างๆ
5. ผู้ซื้อเนื้อที่/เวลา โฆษณาถือว่ามีอิทธิพลในฐานะเป็นรายได้หลักของสื่อมวลชนที่ขาดไม่ได้
6. มาตรฐานข้อกำหนดทางวิชาชีพ (องค์กรวิชาชีพ/เพื่อนร่วมวิชาชีพ)ควบคุมจรรยาบรรณตกลงกันขึ้นมา
7. เจ้าของ/ผู้ลงทุน มักมีอิทธิพลทั้งทางตรงหรือโดยอ้อม
8. บรรทัดฐานทางสังคม/ วัฒนธรรมที่สื่อมวลชนนั้นดำรงอยู่
9. กลุ่มกดดันทางสังคมต่างๆ กลุ่มต่างๆ ในสังคม เช่น องค์กรเอกชนกลุ่มกิจกรรมต่างๆ

4. ความแปลกประหลาด (Oddity/Unusualness) เมื่อมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างผิดปกติ หรือผิดวิสัยในสังคม เหตุการณ์นั้นย่อมก่อให้เกิดความสนใจและมีคุณค่าทางข่าวสูงเช่นกัน

5. ผลกระทบกระเทือน (Consequence) ข่าวที่ผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก มักจะได้รับการพิจารณาที่จะเสนอเป็นข่าวมากกว่า ข่าวนี้อาจเป็นผลกระทบกระเทือนทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม หรือด้านอื่นๆ ก็ได้

6. ความขัดแย้ง (Conflict) ที่มีคุณค่าทางข่าวเพราะความขัดแย้งย่อมเป็นที่สนใจของ มนุษย์โดยทั่วไป อาจเป็นความขัดแย้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

7. ความมีเงื่อนงำ (Suspense/mystery) บางครั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอาจมีเบื้องหลังลึกลับ ซับซ้อน หนังสือพิมพ์มักให้ความสนใจจุดนี้และนำมาตีแผ่ เสนอเป็นข่าวติดต่อกันหลายวัน

8. ปุจฉาสนใจ (Human Insert) เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้วทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึก สะเทือนอารมณ์ (Emotion) ต่อเหตุการณ์หรือมีความรู้สึกร่วมทางอารมณ์กับบุคคลในข่าวด้วย ข่าว ดังกล่าวมักเป็นข่าวอาชญากรรม

9. เพศ (Sex) ธรรมชาติของมนุษย์มักสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับเพศ ทั้งเพศเดียวกันและ ต่างเพศ หรือความผิดปกติทางเพศ

10. ความขบขัน (Amusement) ในช่วงเวลาที่บรรยากาศทางเศรษฐกิจและการเมือง กำลังเคร่งเครียดสื่ออาจเสนอข่าวขบขันเพื่อผ่อนคลายบรรยากาศได้บางช่วงขณะหนึ่ง

11. ความเปลี่ยนแปลง (Change) ในสังคมมนุษย์ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงเสมอ อาจเป็น ในทางที่ดีและไม่ดีก็ได้ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมนุษย์ย่อมให้ความสนใจ เพราะย่อมมีผลกระทบ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

12. ความก้าวหน้า (Progress) การค้นคว้าทดลองหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อความก้าวหน้า ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งบางครั้งทำให้ประชาชนทั่วโลกสนใจ จึงถือได้ว่ามีคุณค่าทางข่าวสูงเช่นกัน อย่างกรณี การส่งกระสวยอวกาศโคจรรอบโลกได้

ฉ. อาน วุฑฒิกรรณรักษา (2538:18)ยังอธิบายถึง กรณีที่เหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงจะถูก รายงานเป็นข่าวนั้น นอกจากจะผ่านกระบวนการคัดเลือกข่าว โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของข่าว แล้ว ข่าวที่ได้รับการนำเสนอจะต้องพิจารณาในด้านคุณภาพของข่าว (Quality of news) ด้วย ซึ่งมี องค์ประกอบดังนี้

1. ถูกต้องครบถ้วนหรือถูกต้อง (Accuracy) คือข้อเท็จจริงหรือเรื่องราวที่ปรากฏในข่าว ไม่ว่าจะ เป็นชื่อ ยศ อาชีพ ที่อยู่ สถานที่ กำแพง หรืออื่นๆ จะต้องมีการตรวจสอบให้ถูกต้องและ ครบถ้วน

2. สมดุลและเที่ยงธรรม (Balance and Fairness) คือ ข่าวที่จะนำเสนอจะต้องให้ความเป็นธรรมแก่คู่กรณีที่มีความขัดแย้ง โดยนำเสนอประเด็นสำคัญ ที่สองฝ่ายแสดงความคิดเห็นมาในลักษณะสมดุลกัน

3. เที่ยงตรงหรือภาววิสัย (Objectivity) คือ การรายงานเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น อย่างตรงไปตรงมาโดยปราศจากอคติ หรือไม่ควรสอดแทรกความคิดเห็นของผู้เขียนข่าว โดยมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง

4. ง่าย กระชับรัดกุมและชัดเจน (Simplicity, Conciseness and Clearness) หมายถึงข่าวที่เขียนจะต้องใช้ภาษาหรือถ้อยคำส่วนวนที่เข้าใจง่าย ความกระชับรัดกุม ไม่เยิ่นเย้อ และต้องกระชับแจ่มชัดเจน

5. ทันต่อเหตุการณ์ (Recentness) คือ ข่าวที่นำมาเสนอจะต้องมีความทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์ แม้ว่าจะไม่มีเหตุการณ์ใดใดเกิดขึ้นก็ตาม แต่ก็อาจนำข้อเท็จจริงซึ่งเหมาะสมและถูกต้องกับกาลเวลาปัจจุบัน และเป็นที่น่าสนใจของประชาชนทั่วไป มาเสนอเป็นข่าวได้

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้นำทฤษฎีผู้เฝ้าประตูข่าวสารมาใช้เป็นกรอบ เพื่ออธิบายถึงบทบาทการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ซึ่งมีหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารไปสู่ประชาชน การคัดเลือกข่าวเป็นหน้าที่ของ บรรณาธิการข่าว เพื่อตรวจสอบและกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากนักข่าวและพิจารณานำเสนอต่อสาธารณชน

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ เช่น นโยบายขององค์กร ความสนใจของผู้รับสาร โดยเฉพาะประเด็นข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งได้ สาธารณชนให้ความสนใจ ซึ่งในการนำเสนอข่าวจะมีความเป็นกลางมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การคัดเลือกประเด็นข่าวของกองบรรณาธิการและนโยบายขององค์กร

2.4 ทฤษฎีความเป็นกลางของสื่อมวลชน

วรพล พรหมิกบุตร (2540:13) ให้ทัศนะถึงทฤษฎีความเป็นกลางว่า ในสังคมประชาธิปไตยที่รับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ในการรับรู้ข่าวสารการเมือง รายการวิทยุ โทรทัศน์ รวมทั้งบทความทางหนังสือพิมพ์ทั้งที่มีลักษณะดำเนินวิจารณ์ และที่สนับสนุนทุ่มเชียร์ รัฐบาลสามารถจะปรากฏอยู่ด้วยกันให้สาธารณชนรับรู้ข่าวสารข้อมูล จากหลายแหล่งเปรียบเทียบกันเพื่อนำไปสู่ “ข้อสรุปที่เป็นจริง” ในที่สุด “ความเป็นกลาง” ของสื่อมวลชนจะถูกสร้างขึ้น ด้วยกระบวนการตรวจสอบเปรียบเทียบข่าวสารข้อมูลเช่นนั้น ในทางปฏิบัติ “ความเป็นกลางของข่าวสารข้อมูล” ยังมีได้เกิดขึ้นทันทีที่สื่อมวลชนอ้างว่าข่าวสารของตนเป็นกลาง (ในทางตรงกันข้าม “ความเป็นกลางของข่าวสารข้อมูล” ก็ยังมีได้เกิดขึ้นเมื่อรัฐบาลกล่าวหาว่าสื่ออื่นไม่เป็นกลาง) โดยธรรมชาติของกระบวนการสื่อสารมวลชน “ความเป็นกลาง” ของข่าวสารข้อมูลคือสิ่งซึ่งจะค่อยๆ

ก่อตัวและปรากฏภายหลังจากที่ข่าวสารข้อมูลหลายแหล่งถูกแพร่หลาย และนำเสนอให้สาธารณชนพิจารณาเปรียบเทียบกัน

การเปรียบเทียบข่าวสารข้อมูลจากหลายแหล่งข่าว จะช่วยให้ “ข้อมูลที่บิดเบือน” ถูกตรวจพบและขจัดทิ้งไปในขณะที่ “แก่น” ของข้อเท็จจริง จะดำรงอยู่อย่างมั่นคงขึ้นทุกขณะ ด้วยกระบวนการเช่นนี้ “ความเป็นกลาง” จึงค่อยๆ ก่อตัวขึ้นพร้อมความจริงปรากฏ คำถามเรื่อง “ความเป็นกลาง” ของสื่อมวลชนยังคงเป็นประเด็นปัญหาที่ไม่เคยล้าสมัย ทั้งในแง่ที่เป็นปัญหาเชิงวิชาการ หรือในแง่ที่เป็นปัญหาทางปฏิบัติ เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจรัฐ สื่อสารมวลชน และประชาชนสังคม

ในช่วงเวลาที่สังคมตกอยู่ภายใต้การควบคุมของการเมือง แบบเผด็จการหรือการครอบงำของการเมืองแบบอำนาจนิยม สื่อสารมวลชนมีแนวโน้มจะถูกกำหนด ทั้งแนวทางการทำงานและสาระของข่าวสาร ที่เผยแพร่ต่อสาธารณชนภายใน “กรอบ” ที่ควบคุมโดยองค์กรตัวแทนผู้มีอำนาจรัฐ ในสถานการณ์ดังกล่าวนี้ “สื่อสารมวลชนของรัฐ” จะถูกควบคุมการทำงานภายในโดยตรง ในขณะที่ “สื่อมวลชนนอกภาครัฐ” จะถูกควบคุมโดยกฎระเบียบและกรรมวิธีตรวจสอบเซ็นเซอร์ในสถานการณ์ดังกล่าว สื่อมวลชนจำนวนมากอาจมีแนวโน้มเอนเอียงเข้าข้างผู้ใช้อำนาจรัฐ (ไม่ว่าการใช้อำนาจรัฐจะก่อให้เกิดประโยชน์หรือโทษต่อส่วนรวม) ความลำเอียงนั้น ก่อให้เกิดคำถามเกี่ยวกับ “ความเป็นกลาง” ของสื่อสารมวลชน

ในทางตรงกันข้าม เมื่อสังคมยังอยู่ในบรรยากาศทางการเมืองที่เปิดโอกาส (เช่น โดยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ) ให้สื่อมวลชนและประชาชนมีเสรีภาพ ในการแสดงความเห็นและเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลทุก ๆ ด้านมากขึ้น แนวโน้มการปรากฏตัวขององค์กรในสังคมและสื่อสารมวลชนที่มุ่งเน้นเอนเอียงไปในทางการวิจารณ์คัดค้านผู้ใช้อำนาจ (เช่นเดียวกับในกรณีแรกคือไม่ว่าการใช้อำนาจรัฐจะก่อให้เกิดประโยชน์หรือโทษต่อส่วนรวม) จะปรากฏเด่นชัดขึ้นเป็นแนวโน้มทางสังคม ในห้วงเวลานั้น แนวโน้มทางสังคมดังกล่าวก็ก่อให้เกิดคำถามเกี่ยวกับ “ความเป็นกลาง” ของสื่อสารมวลชนได้เช่นเดียวกัน

วรพล พรหมิกบุตร (2540:30) ระบุถึงปัญหาความเป็นกลางของ “ข่าว” ในบริบททางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน สาธารณชนอาจสังเกตเห็น “ปรากฏการณ์” ที่แตกต่างกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างรัฐกับสื่อสารมวลชนในบริบทหนึ่ง สาธารณชนสังเกตเห็นสื่อสารมวลชน ที่เต็มไปด้วยความลำเอียงเข้าข้างผู้มีอำนาจในอีกบริบทหนึ่ง สาธารณชนสังเกตเห็นสื่อสารมวลชนที่มีความโน้มเอียง ในทางวิพากษ์วิจารณ์คัดค้านผู้มีอำนาจรัฐ ในทั้ง 2 บริบทสาธารณชนสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับ “ปัญหาความเป็นกลาง” ของสื่อสารมวลชนในสังคมของตน

ปัญหาความเป็นกลางในคำถามแห่งบริบทแรก เป็นคำถามเกี่ยวข้องกับการครอบงำของการเมืองแบบอำนาจนิยม

ปัญหาความเป็นกลางในคำตามแห่งบริบทที่สอง เป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิ และเสรีภาพ แสดงความคิดเห็นในระบบประชาธิปไตย

ข้อควรสังเกตในภาวะการณ์เชิงปฏิบัติ 2 ประการคือ

ประการแรก แม้แต่ในห้วงประวัติศาสตร์ที่ “การวิจารณ์คัดค้าน” รัฐบาลปรากฏตัว โดดเด่นในแวดวงสื่อสารมวลชน สาธารณชนก็ยังสามารถสังเกตเห็นสื่อสารมวลชนที่ดำเนินงาน “สนับสนุน” รัฐบาลควบคู่อยู่ด้วยกันเสมอ ยังไม่เคยปรากฏห้วงเวลาใดในประวัติศาสตร์สังคมสมัยใหม่ที่มีแต่สื่อสารมวลชน “คัดค้าน” อำนาจอธิปไตยและจำกัดสิทธิสื่อมวลชนที่ “สนับสนุน” รัฐบาล แต่เคยมีห้วงเวลาที่สังคมเต็มไปด้วยสื่อมวลชนที่วิจารณ์ “คัดค้าน” ผู้มีอำนาจรัฐ

ประการที่สอง แม้แต่ในห้วงประวัติศาสตร์ที่สังคมมีเงื่อนไขทางกฎหมายรับรองสิทธิ เสรีภาพในการแสดงออกและรับรู้ข่าวสารข้อมูล วิธีการแบบอำนาจนิยมก็ยังถูกใช้ในการยับยั้ง สื่อมวลชน ที่มีแนวโน้มวิจารณ์คัดค้านรัฐบาลหรือเครือข่ายพันธมิตรของผู้มีอำนาจรัฐในห้วงเวลานั้น เพราะปัญหาความเป็นกลางของสื่อสารมวลชน ในบริบทของการครอบงำแบบอำนาจนิยม มีสาระสำคัญแตกต่างกับ ปัญหาความเป็นกลางของสื่อสารมวลชนในบริบทของการใช้สิทธิและ เสรีภาพแห่งข่าวสารข้อมูล วิธีการแก้ไขปัญหา “ความเป็นกลาง” ที่มีสถานะพื้นฐานต่างกันนั้นก็จำเป็นจะต้องแตกต่างกันบนพื้นฐานของ “วิธีคิด” ที่เหมาะสมกับปัญหาแต่ละแบบ

ในทางทฤษฎี การแก้ไข “ปัญหาความเป็นกลาง” ในบริบททางการเมืองเผด็จการ จะกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการงดหรือยกเลิกสื่อมวลชนที่เผยแพร่ข่าวสารลำเอียงเข้าข้าง รัฐบาล แต่ในทางปฏิบัติผู้มีอำนาจรัฐ ไม่เคยกระทำเช่นนั้น และสาธารณชนก็มักจะไม่พึงพอใจหรือ กลไกลสำหรับกระทำเช่นนั้นได้โดยง่าย

ในทางทฤษฎี การแก้ไข “ปัญหาความเป็นกลาง” ในบริบททางการเมืองประชาธิปไตย ไม่อาจกระทำได้ด้วย การงดหรือยกเลิกสื่อมวลชนที่เผยแพร่ข่าวสารวิจารณ์ผู้มีอำนาจรัฐ แต่ในทางปฏิบัติ สาธารณชนสามารถสังเกตเห็นผู้มีอำนาจรัฐ พยายามกระทำการเช่นนั้นขณะที่สาธารณชนเอง ก็อาจสับสนคลุมเครือว่ารัฐกำลังจัดการกับ “ปัญหาความเป็นกลาง” ของสื่อสารมวลชนภายใน ภาวะสับสนคลุมเครือของปัญหา “ความเป็นกลาง” ของสื่อสารมวลชน สาธารณชนจำเป็นต้องทำ ความเข้าใจขั้นพื้นฐานว่า “ความเป็นกลางของข้อมูลข่าวสาร” คืออะไร

ในสังคมสมัยใหม่ ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาทั้งความหลากหลายและ ประสิทธิภาพในการสื่อสารอย่างรวดเร็ว รูปแบบของข่าวสารข้อมูล อาจได้รับการจำแนกด้วยระบบ วิธีแยกประเภทหลายชนิด ในบรรดาความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารสมัยใหม่ (ภายหลังการ ประดิษฐ์แท่นพิมพ์) ได้แก่ รายงานเหตุการณ์และข้อสังเกตเชิงความคิดเห็น เมื่อพัฒนาต่อมาเป็น หนังสือพิมพ์ รายงานเหตุการณ์ก็คือข่าวสารข้อมูลส่วนที่เป็น “รายงานข่าว” ข้อสังเกตความคิดเห็น ก็คือข่าวสารข้อมูลส่วนที่กระจัดกระจายอยู่ในคอลัมน์ต่างๆ (ข่าวสารข้อมูลส่วนนี้อาจจะหรือมักจะ

อ้างอิงอยู่กับรายงานข่าว) เมื่อพัฒนาต่อมาเป็น “วิทยุโทรทัศน์” รายงานเหตุการณ์ก็คือข่าวสาร ข้อมูลที่เป็น “รายงานข่าว” เช่นข่าวภาคค่ำทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์ ข้อสังเกตความคิดเห็นก็คือ ข่าวสารข้อมูลที่กระจัดกระจายอยู่ในรายการสนทนาอภิปรายต่างๆ เช่นรายการเนชั่น นิวส์ทอล์ก และรายการมองต่างมุมทางสถานีโทรทัศน์ ระหว่างปี 2539-2539 เป็นต้น

สถานะความเป็นกลางของข่าวสารข้อมูล 2 รูปแบบดังกล่าว (รายงานข่าวและข้อสังเกต ความเห็น) มีรากฐานที่แตกต่างกัน กล่าวอีกนัยหนึ่ง “ความเป็นกลางของข่าว” กับ “ความเป็นกลาง ของความเห็น” มีพื้นฐานมาจากเงื่อนไขปัจจัยแตกต่างกันในทางปฏิบัติ ซึ่งหมายความว่าความต่อเนื่องไป ด้วยว่าสาธารณชนสามารถประเมิน “ความเป็นกลาง” ของข่าวสารข้อมูลทั้ง 2 ชนิดนี้ด้วยวิธีการ อันเป็นรูปธรรมที่อาจมีรายละเอียดต่างกัน

ความเป็นกลางของข่าว “ข่าว” คือ รายงานเหตุการณ์หรืออุบัติการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ว่า อุบัติการณ์นั้นจะเกิดโดยธรรมชาติ การกระทำส่วนบุคคลหรือการกระทำทางสังคม (แผ่นดินไหว เป็นข่าว นักการเมืองให้สัมภาษณ์เป็นข่าว คณะรัฐมนตรีประชุมเป็นข่าว ฯลฯ)

ข่าว ที่มีความเป็นกลางคือรายงานที่สมจริง (Valid) สอดคล้องถูกต้องตามสภาพ อุบัติการณ์ที่เกิดขึ้น, ในทางทฤษฎี, รายงานข่าวที่เป็นกลางอย่างสมบูรณ์หรือถูกต้องสมจริง 100 เปอร์เซ็นต์นั้นไม่สามารถจะมีได้จริงในทางปฏิบัติ เนื่องจากความขาดตกบกพร่องของบุคคลและ เทคโนโลยีที่ใช้บันทึกและเผยแพร่ข่าวสาร แต่ข่าวที่มีความเป็นกลาง หรือความถูกต้องสอดคล้อง สมจริงค่อนข้างมากหรือเกือบสมบูรณ์ สามารถจะมีได้จริงในทางปฏิบัติ

วรพล พรหมิกบุตร (2540 : 36) ยังให้ทัศนะถึงปัญหาความเป็นกลางของความเห็น โดย ชี้ว่าในขณะที่ปัญหา “ความเป็นกลางของข่าว” มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับความสามารถ ความตั้งใจ และเจตนาในการรายงาน “อุบัติการณ์” ที่เกิดขึ้นอย่างครบถ้วนมากที่สุดเท่าที่ศักยภาพ ของบุคคล (ผู้สื่อข่าว) และเทคโนโลยีสารสนเทศ (เช่น เครื่องมือบันทึกเสียงและภาพ) ที่ถูก ประยุกต์ใช้ ปัญหา “ความเป็นกลางของความคิดเห็น” (เช่นความเห็นในบทความฉบับต่างๆ ทาง หนังสือพิมพ์ หรือความเห็นของวิทยากรรับเชิญ และตัวผู้ดำเนินรายการในเวทีอภิปรายสนทนา ทางวิทยุและโทรทัศน์) จะมีความสัมพันธ์พิเศษกับ “มาตรฐานสังคม” ซึ่งผูกพันโยงใยอยู่กับบริบท ทางประวัติศาสตร์ (ดังที่ได้กล่าวถึงในตอนต้นแล้วว่า บริบททางประวัติศาสตร์มี “นัยสำคัญ” ต่อการพิจารณาปัญหาความเป็นกลางของสื่อสารมวลชน)

ความเป็นกลางของความเห็นนั้น “ความเห็น” คือข้อสังเกตเชิงความคิดรวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ ซึ่งมักจะเกี่ยวข้องต่อเนื่องกับ “อุบัติการณ์” ที่เกิดขึ้นหรือถูกรายงานว่าเกิดขึ้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง (รัฐมนตรีสั่งปลดข้าราชการ ผู้ถูกปลดมี “ความเห็น” ว่ารัฐมนตรีใช้อำนาจไม่เป็นธรรม แต่รัฐมนตรีมี “ความเห็น” ว่าเป็นการอำนาจตามกฎหมาย หรือ กรณี ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้เงิน

ชื่อเสียงผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สื่อมวลชนมี “ความเห็น” ว่าเป็นการทำลายประชาธิปไตย นักการเมืองมี “ความเห็น” ว่าเป็นเรื่องปกติที่ทุกพรรคการเมืองกระทำ ฯลฯ)

“ความเห็น” ที่มีความเป็นกลางไม่ใช่หมายถึงความเห็นที่ “สมจริง”(แม้ว่า “ความเห็น” ที่น่ารับฟังควรจะเป็นความเห็นบนพื้นฐานการรับรู้ “อุบัติการณ์”ที่สมจริง) เพราะ “ความเห็น” แต่ละกรณีที่ถูกรายงานผ่านสื่อมวลชน (เช่นความเห็นในคอลัมน์ต่างๆ ทางหนังสือพิมพ์) ต่างก็มี “ความสมจริง” อยู่ในตัวว่ามันสะท้อน “จุดยืนทางความคิด”ของผู้เสนอความคิดเห็นแต่ละราย แต่การแสดง “ความเห็น” อย่างสมจริงสอดคล้องกับจุดยืนทางความคิดของแต่ละบุคคลนั้นมิอาจก่อให้เกิด “ความเป็นกลาง” ภายในตัวเอง

ความเห็นที่สมจริง (สอดคล้องกับจุดยืนทางความคิดของผู้เสนอความเห็นนั้น) อาจไม่ใช่ “ความเห็นที่เป็นกลาง”เสมอไป เนื่องจากการรายงานข่าวสารข้อมูลประเภท “ความเห็น” ล้วนมีองค์ประกอบของการเรียกร้องโน้มน้าวให้สาธารณชนเชื่อหรือคล้อยตาม “ความเห็นที่เป็นกลาง” จะต้องเป็นความเห็นที่ “น่าเชื่อถือ” (reliable) สอดคล้องต้องกันโดยสาธารณชนจำนวนมาก เช่นเดียวกับที่ยากจะปรากฏ “ข่าว” อันสมจริง 100 เปอร์เซ็นต์ ในทางทฤษฎีจิตวิทยาสังคม “ความเห็น” ที่น่าเชื่อถือได้ 100 เปอร์เซ็นต์ (หรือความคิดเห็นที่สาธารณชน “ทุกคน” คล้อยตามเหมือนกันหมด)ก็ยากจะเกิดขึ้นได้จริง แต่ “ความเห็น” ที่มีความเป็นกลาง หรือน่าเชื่อถือค่อนข้างมากสามารถจะมีได้จริงในทางปฏิบัติ

สำหรับกระบวนการสร้างความเป็นกลาง บนพื้นฐานการแยกประเภทข่าวสารข้อมูลทางสื่อมวลชนเป็นรายงาน “ข่าว” และรายงาน “ความเห็น” บนพื้นฐานนิยามเชิงความคิดว่าข่าวที่เป็นกลางคือรายงานอุบัติการณ์อย่างสมจริง และความเห็นที่เป็นกลางคือรายงานข้อสังเกตเชิงความคิดที่น่าเชื่อถือ “ความเป็นกลาง” ของข่าวสารข้อมูล”มิใช่ภาวะที่เกิดขึ้นอย่างเป็นเอกเทศหรือเป็นอิสระโดยตัวของมันเอง

ความเป็นกลางของข่าวสารข้อมูลในสื่อสารมวลชน เป็นภาวะซึ่ง “ถูกสร้าง” ขึ้นโดยกระบวนการทางสังคม ดังนั้นภาวะดังกล่าวจึงอาจมี “ระดับ” มากน้อยต่างกันตามเงื่อนไขกระบวนการทางสังคม ซึ่งสร้างภาวะดังกล่าวนั้นขึ้นมา ดังนั้นการเกิดความเป็นกลางของข่าวสารข้อมูลจึงต้องใช้ “ระยะเวลา” มากน้อยต่างกันตามเงื่อนไขกระบวนการทางสังคมที่มีส่วน “สร้าง” ภาวะความเป็นกลางของข่าวสารข้อมูลแต่ละชิ้น ตัวอย่างความเป็นกลางของข่าวเรื่อง “เศรษฐกิจได้รับ สปก.4-01” สามารถเกิดขึ้นได้ในเวลารวดเร็วกว่าความเป็นกลางของข่าว เรื่อง “รั้วรักรชาร์ลส์-ไดอาน่า” (สาธารณชนต้องใช้ระยะเวลาแตกต่างกันในการบรรลุถึง “ความสมจริง” ระดับต่างๆ ของรายงานข่าว ในขณะที่ความเป็นกลางของความเห็นเรื่อง “เศรษฐกิจได้รับ สปก.4-01” ก็อาจเกิดขึ้นได้เร็วกว่าการประเมินความเห็นว่าใคร เป็นฝ่ายผิดในกรณี “รั้วรักรชาร์ลส์-ไดอาน่า”

(สาธารณชนก็ต้องใช้ระยะเวลาต่างกันในการบรรลุถึง “ความน่าเชื่อถือ” ระดับต่างๆ ของรายงานความเห็นแต่ละชิ้น)

ความเป็นกลางของข่าวสารข้อมูลเป็นภาวะที่ถูกสร้างขึ้น โดยกระบวนการทางสังคมเท่านั้น ไม่มี “ความเป็นกลาง” อันเป็นเอกเทศโดยตนเองเป็นอิสระ เพราะมันก่อตัวขึ้นจากพลวัตทางสังคม ปัญหาความเป็นกลางของข้อมูลข่าวสาร (ซึ่งพัวพันไปถึงปัญหาความเป็นกลางของสื่อสารมวลชน ที่ผู้เป็นแหล่งเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกิดขึ้นได้เสมอเมื่อมีผู้ตั้งข้อสงสัยว่า รายงานนั้นเป็นเท็จหรือความเห็น ไม่สมควรรับฟัง ไม่ว่าจะการตั้งข้อสงสัยนั้นจะเกิดขึ้นโดยสุจริตหรือโดยเจตนาถลั่นแก่งัดสื่อมวลชนแต่ละรายก็ตาม เช่น นักการเมืองอาจปฏิเสธว่า ตนเองมิได้ให้สัมภาษณ์ตามที่หนังสือพิมพ์รายงานข่าว (ผลเชิงจิตวิทยาสังคมคือการสื่อสารต่อสาธารณชนว่า หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นรายงานเท็จ ไม่เป็นกลาง) หรือนักการเมืองอาจแสดงความเห็นว่า คนที่ไม่มีหน้าที่ก็ไม่ควรออกมาวิพากษ์วิจารณ์ (ผลเชิงจิตวิทยาสังคมคือการสื่อสารต่อสาธารณชนว่า ไม่ควรฟังความเห็นของ “คนไม่มีหน้าที่ในเรื่องนี้”)

เมื่อเกิดคำถามเกี่ยวกับ “ความเป็นกลางของข้อมูลข่าวสาร” ไม่ว่าจะป็นข่าวสารข้อมูลประเภทรายงานข่าวหรือรายงานความเห็นก็ตาม กลไกโครงสร้างความเป็นกลาง (หรือกลไกที่จะช่วยให้สาธารณชนสามารถประเมินความเป็นกลางของข่าวสารข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมทางปฏิบัติได้ดีที่สุด) ก็คือ “กระบวนการข่าวสารเสรี” ที่เปิดโอกาสให้มีการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลอย่างหลากหลาย จากแหล่งต้นตอของข่าวสารข้อมูล ที่ไม่ถูกจำกัดสิทธิในการนำเสนอข่าวสารของตนต่อสาธารณชน “กระบวนการข่าวสารเสรี” เป็นกระบวนการทางสังคมซึ่งเป็นไปได้ในสังคมที่มีสภาพการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็นไปได้ในสังคมเผด็จการ และเป็นไปได้โดยสะดวกในสังคมที่มีสภาพการเมืองแบบ “อำนาจนิยม” โดยผู้มีอำนาจรัฐ (แม้ว่าโดยรูปการที่ปรากฏ สังคมนั้นอาจมีรัฐธรรมนูญ มีการเลือกตั้ง และมีสภาผู้แทนราษฎร)

ในกรณีปัญหาความเป็นกลางของ “ข่าว” กระบวนการข่าวสารเสรีช่วยให้สาธารณชนมีโอกาสรับทราบรายงานข่าวจากหลายแหล่ง หลายแง่มุม และตรวจสอบเปรียบเทียบรวมทั้งประเมินความสมจริงของ “ข่าว” แต่ละส่วนได้อย่างเป็นรูปธรรม ในขณะที่สื่อมวลชนแต่ละรายที่รายงานข่าวก็มีสภาพเป็น “กลไกตรวจสอบความถูกต้อง” ซึ่งกันและกัน

ด้วยกระบวนการที่ต้องใช้เวลาในที่สุดสาธารณชน ก็มีโอกาสรอบอย่างแน่ชัดขึ้นว่าอะไรเกิดขึ้น “จริง” ในอุบัติการณ์ที่ถูกรายงานเป็นข่าว

ในการวัดความเป็นกลาง Yankelovich, Skelly and White, Inc., “Changing Needs of Changing Readers,” A study Commissioned by the American Society of Newspaper editors, Ibid. ระบุการวัดความเป็นกลางพิจารณาจากแนวความคิดในข่าว จะต้องประกอบด้วย

1. ความเที่ยงธรรม (Fairness) ได้แก่ การรายงานข่าวอย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง โดยไม่นำค่านิยม ความคิดเห็นอคติ และความลำเอียงเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่มีการระบายสีข่าวหรือชี้นำ
2. ความสมดุล (Balance) ได้แก่ การรายงานข่าวทั้งสองด้านอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะข่าวที่มีความขัดแย้งควรเสนอแง่มุมหลายด้านให้ผู้อ่านตัดสินใจ
3. ความถูกต้องชัดเจน (Accuracy) ได้แก่ การรายงานข่าวที่กระชับไม่คลุมเครือสร้างความเข้าใจผิด หรือรายงานข่าวโน้มน้าวใจ
4. การแยกข้อเท็จจริงออกจากความเห็น (Objectivity) ได้แก่ การรายงานข่าว โดยเน้นการสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวน้อยที่สุด

Denis Mcquail, Mass Communication Theory, p.150 กล่าวว่า นักสื่อสารมวลชนในระบอบประชาธิปไตย ประเทศที่มีเสรีภาพต่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะในการกำหนดหลักปฏิบัติทางจรรยาบรรณ แต่เป็นความรับผิดชอบที่เป็นจิตสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งไม่เกิดจากการบีบบังคับหรือแรงกดดันของอำนาจการเมือง อำนาจเศรษฐกิจ หรืออำนาจอื่นใด หากเพียงเกิดจากจิตสำนึกของนักสื่อสารมวลชนเอง ภายในกรอบการควบคุมทางจริยธรรมของวิชาชีพหรือจรรยาบรรณของสมาคมวิชาชีพ โดยมีหลักกว้างๆ ว่า

- การนำเสนอข่าวทางสื่อต้องมีสาระ ความเป็นจริงที่ถูกต้อง ยุติธรรม มีรูปธรรมและตรงประเด็น
- สื่อต้องมีพันธะต่อสังคม เมื่อเป็นเจ้าของสื่อต้องได้รับความไว้วางใจจากสาธารณะ
- สื่อต้องมีเสรีภาพ ซึ่งหมายถึงสื่อต้องดูแลตนเองและดูแลกันเอง
- หลักปฏิบัติวิชาชีพ สื่อควรจะดำเนินการตามหลักปฏิบัติของจรรยาบรรณและหลักปฏิบัติของวิชาชีพ
- ประโยชน์สาธารณะภายใต้สภาพการณ์ รัฐบาลอาจเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อพิทักษ์ประโยชน์สาธารณะ

นักสื่อสารมวลชนในระบอบเสรีประชาธิปไตย ควรมีความรับผิดชอบในการใช้เสรีภาพ เพื่อเสนอข่าวสารหรือเนื้อหาทุกอย่าง จัดเป็นความรับผิดชอบต่อสังคม มิใช่วงการธุรกิจหรือรัฐบาล แต่จิตสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อสังคม จะต้องไม่เกิดจากการบีบบังคับหรือแรงกดดัน ของอำนาจการเมือง อำนาจเศรษฐกิจ หรืออำนาจอื่นใด หากเพียงเกิดจากจิตสำนึกของนักสื่อสารมวลชนเอง ภายในกรอบการควบคุมทางจริยธรรมของวิชาชีพ หรือจรรยาบรรณของสมาคมวิชาชีพ ซึ่งแนวคิดนี้เป็นแนวคิดของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของสื่อ สรุปได้ว่าสื่อมวลชนควรมีความรับผิดชอบต่อสังคมดังนี้

1. การนำเสนอข่าวทางสื่อต้องมีสาระ ความเป็นจริงที่ถูกต้อง ยุติธรรม มีรูปธรรมตรงประเด็น

2. สื่อต้องมีพันธะต่อสังคม เมื่อเป็นเจ้าของสื่อต้องได้รับความไว้วางใจจากสาธารณะ
3. สื่อต้องมีเสรีภาพและต้องดูแลตนเอง
4. สื่อควรจะดำเนินการตามหลักปฏิบัติ ของจรรยาบรรณและหลักปฏิบัติของวิชาชีพ
5. ภายใต้สถานการณ์ รัฐบาลอาจเข้ามาก้าวท้าว เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์สาธารณะ

แม็คควอล (McQuail 1987) กล่าวถึงการสะท้อนความจริงที่เบี่ยงเบนในข่าวสื่อมวลชน โดยเฉพาะในการรายงานข่าวในประเด็นต่อไปนี้

- มักจะให้น้ำหนักในการคัดเลือกคนระดับสูงในสังคมเป็นแหล่งข่าว
- เรื่องที่รายงานในข่าวมักเกี่ยวข้องกับผู้นำทางการเมืองหรือชนชั้นนำในสังคม
- เน้นการรายงานเรื่องที่สะท้อนอารมณ์ รุนแรง และไม่คาดคิด
- มักจะลำเอียงในการรายงานข่าวของประเทศ ที่ใกล้ชิดทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองมากกว่า

- ผู้หญิงปรากฏในรายงานข่าวน้อยกว่าผู้ชาย และในบทบาทที่ปรากฏไม่หลากหลายนัก

- การรายงานข่าว มักจะเน้นอาชญากรรม ความรุนแรง ประทุษร้ายต่อบุคคลมากกว่าประเภทอื่น

การนำเสนอข่าวที่เบี่ยงเบนจากภาพความเป็นจริง โดยลำเอียงไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งนั้นมาจากหลายปัจจัย อาจจะมาจกปัจจัยความลำเอียงทางวัฒนธรรม ความลำเอียงทางโครงสร้าง การเมือง เศรษฐกิจ และวิชาชีพ เราจะเห็นว่าการรายงานข่าวของสื่อมวลชนในประเทศเศรษฐกิจเสรีนั้น ปัจจัยการตลาดค่อนข้างจะมีอิทธิพล ในการสร้างความลำเอียง ไปยังกลุ่มผู้มีอำนาจในการซื้อสื่อและเนื้อหาที่โฆษณา ส่วนปัจจัยทางวิชาชีพมีอิทธิพลในกระบวนการคัดเลือกข่าวที่กำหนด โดยองค์ประกอบข่าวที่จะสร้างมูลค่าข่าว (news values)

ทูชแมน (Tuchman) ในหนังสือ Making News มองว่าการทำข่าวในสื่อมวลชน เป็นการสร้างความจริงทางสังคม ผ่านกระบวนการคัดเลือก ประูแต่งข่าวสารตามหลักเกณฑ์วิชาชีพและปัจจัยเงื่อนไขอื่น ๆ (News is the social construction of reality) เช่น ข่าวสงครามอิรัก ผ่านกระบวนการกำหนดวาระข่าวสาร ที่อาจได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ ทั้งทางวิชาชีพ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทำให้พบว่าภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับสงครามอิรักในสื่ออเมริกันแตกต่างจากในสื่อมวลชนของอาหรับ

การเบี่ยงเบนความจริงในข่าวอาจเกิดขึ้นในลักษณะที่เรียกว่าการสร้าง “เหตุการณ์เทียม” (pseudoevents) (Boorsittn ย่างถึงใน Schramm and Roberts, 1977) ซึ่งมักปรากฏให้เห็นในการรายงานข่าวเสมอ เพราะกระบวนการเลือกสรร ประูแต่งให้เหตุการณ์ที่รายงานนั้น ให้ดูมี

บรรยากาศ หรือสีสรรที่เข้มข้น ตื่นเต้น เร้าอารมณ์ เกินจริง เช่น บรรยากาศการประท้วง โดยรวม อาจไม่รุนแรงตื่นเต้น แต่ผู้รายงานข่าวมักเลือกเน้นจุดสนใจไปที่การปะทะ ทั้งที่อาจมีอยู่เพียงเล็กน้อยแต่ถูกทำให้โดดเด่นเพียงเบนภาพโดยรวมให้เป็นความรุนแรงได้

การเบี่ยงเบนจากความเป็นจริง นอกจากจะมาจากกระบวนการรายงานข่าวก็ยังมีมาจากการกำหนดวาระข่าวสาร (agenda setting) การชูประเด็น (priming) และการสร้างกรอบการรับรู้ (framing)

พิศิษฐ์ ชวลาธวัชและคณะ (2546 : 374) อธิบายถึงเรื่องจริยธรรมของสื่อ เกี่ยวกับผู้สื่อข่าวกับความเชื่อถือได้ว่า ผู้สื่อข่าวไม่มีสิทธิบิดเบือนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ให้กลายเป็นเรื่องที่นำตื่นเต้นเร้าใจจนไม่อาจแยกแยะได้ว่าอะไรจริงอะไรเท็จ จนกระทั่งก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ข่าวที่ถูกรายงานผ่านสื่อมวลชนต้องนำมาซึ่งความศรัทธา และก่อให้เกิดความเชื่อถือปราศจากความลำเอียงใดๆ ด้วยประการทั้งปวง ผู้สื่อข่าวจึงหาวิธีชักนำให้ผู้อ่านสนใจ แกนทางความคิดและประเด็นสำคัญของปัญหาในชีวิตประจำวัน ให้ข้อเท็จจริงและอธิบายข้อเท็จจริงที่กระจัดกระจายอย่างลึกซึ้ง เพียงพอให้สังคมคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง จนกระทั่งก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันของสังคมในระดับหนึ่ง เพื่อรับรางวัล “ความน่าเชื่อถือ” จากสังคม

จริยธรรมของผู้สื่อข่าวคือการเสาะแสวงหาข่าวที่เป็นจริง ไม่นำข่าวที่บิดเบือนมานำเสนอ ข่าวที่ได้มาต้องไม่มีลักษณะไปข่มขู่แหล่งข่าว การที่ได้ข่าวมาต้องได้มาด้วยความซื่อสัตย์ ไม่รับอามิสสินจ้าง อีกประการหนึ่งที่จะแสดงว่าผู้สื่อข่าวมีจริยธรรมคือ การแสดงตนว่าเป็นผู้สื่อข่าวหรือแสดงตนว่าปฏิบัติหน้าที่กับบุคคลที่ไปสัมภาษณ์ หรือกับบุคคลที่ตกเป็นข่าว เพื่อเขาจะได้ไม่หลงผิดที่จะให้สัมภาษณ์หรือเล่าเรื่องให้ฟัง เพราะเมื่อแสดงตนว่าเป็นผู้สื่อข่าวแล้วเขาไม่ให้สัมภาษณ์ ไม่เล่าเรื่องที่เราต้องการก็เป็นสิทธิของเขา เช่นเดียวกับการถ่ายภาพของช่างภาพแน่นอนว่าภาพคือข่าวที่ให้ความหมายมากกว่าเรื่องที่ปรากฏเป็นตัวอักษร และเป็นหน้าที่ของช่างภาพที่ต้องบันทึกภาพของข่าวนั้นไว้ ประการแรกหากเป็นไปได้ควรขออนุญาตหรือเข้าของสถานที่ ผู้ที่เราต้องการถ่ายภาพได้ทราบ หากเขาไม่อนุญาตหรือยินยอม เราก็ไม่ควรจะถ่ายภาพนั้น เว้นแต่ในหลายครั้งที่ภาพนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อข่าวและปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์นั้น ช่างภาพและผู้สื่อข่าวที่ปฏิบัติหน้าที่จำเป็นต้องลักลอบถ่ายภาพนั้น เพื่อข้อเท็จจริงของข่าวนั้น หรือมิฉะนั้น การถ่ายภาพต้องทำอย่างเปิดเผย และอยู่ในที่สาธารณะ ทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์จริง

เรื่องของจริยธรรม โดยเฉพาะของสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์อย่างแยกกันไม่ออกกับสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนในระบอบประชาธิปไตยต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือสังคมให้เสียหายได้

ดังนั้นจริยธรรมหรือจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้สื่อข่าว คือ การนำเสนอข่าวข้อมูลตรงไปตรงมา ปราศจากอคติ ยึดมั่นทางวิจรรณญาณและจริยธรรมแห่งความเป็นมนุษย์ ไม่เป็นเท็จ หรือบิดเบือน ประการสำคัญ จริยธรรมเป็นเรื่องของความสมัครใจ ที่จะร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ที่ได้วางไว้เป็นบรรทัดฐาน

สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย ได้กำหนดจรรยาบรรณของสื่อมวลชน เพื่อชี้แจงไว้ซึ่งเกียรติคุณของนักข่าว ให้มีพื้นฐานเป็นไปโดยเหมาะสมแก่วิชาชีพ และเพื่อให้นักข่าวตระหนักถึงภาระหน้าที่ ที่จะต้องรับผิดชอบต่อประชาชนต่อไปนี้

1. จักต้องส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของการเสนอข่าวและความคิดเห็น
2. จักต้องให้ประชาชนได้ทราบข่าวเฉพาะที่เป็นจริง การเสนอข่าวสารใดๆ ออกพิมพ์ โฆษณาเผยแพร่ ถ้าปรากฏว่าไม่ตรงกับความเป็นจริง ต้องรีบจัดการรับแก้ไขให้ถูกต้องโดยไว
3. ในการจะให้ได้ข่าว ภาพ หรือเอกสารใดๆ มาเป็นของตน เพื่อประโยชน์ต่อการเสนอข่าวจักต้องใช้วิธีการที่สุภาพและสัตย์เท่านั้น
4. จักต้องเคารพในความไว้วางใจของผู้ให้ข่าว และรักษาไว้ซึ่งความลับของแหล่งข่าว
5. จักต้องปฏิบัติหน้าที่ของตน โดยมุ่งหวังต่อสาธารณประโยชน์ ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว หรือหมู่คณะใด ๆ โดยไม่ชอบธรรม
6. จักต้องไม่กระทำการอันเป็นการบั่นทอนเกียรติหรือความสามัคคีของเพื่อนร่วมวิชาชีพ

ส่วนข้อกำหนดของสมาคมผู้อำนวยการข่าววิทยุโทรทัศน์ของอเมริกา (Radio and Television News Director Association/RTNDA) (อ้างใน ประเด็นข่าวร้อน เมืองหลังข่าวลึกลับ กิตติ สิงหปัด มีนาคม 2549:161) ได้เขียนเกี่ยวกับเรื่องของความเป็นธรรมในการรายงานข่าวหลายข้อ อาทิ

- ในบทปรารถนาก็จะพูดไว้เลยว่า นักข่าววิทยุโทรทัศน์ ทำหน้าที่เสมือนเป็นตัวแทนของสังคมในการแสวงหาความจริง ฉะนั้นต้องรายงานข่าวอย่างเป็นธรรม มีจริยธรรม อิสระ และมีความรับผิดชอบ
- การปฏิบัติหน้าที่ของนักข่าวนั้น ทำเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะ ฉะนั้น ภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการสะท้อนความแตกต่างหลากหลายของสังคมให้มากที่สุด
- นักข่าวจักต้องปฏิบัติต่อแหล่งข่าว บุคคลในข่าว ในลักษณะที่ให้เกียรติ แสดงความเห็นใจเป็นพิเศษ ต่อเหยื่อภัยพิบัติหรืออาชญากรรม
- นำเสนอความคิดเห็น การแสดงออกที่หลากหลาย อย่างเข้าใจในองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องและมีบรรทัดฐาน

- การเสนอรายงานเชิงวิเคราะห์ ต้องอยู่บนพื้นฐานของมุมมองทางวิชาชีพ ไม่ใช่ความลำเอียงส่วนตัว

- ระบุให้ชัดเจนว่าอันไหนเป็นความเห็น หรือการวิจารณ์ ไม่ใช่ข่าว

ทฤษฎีความเป็นกลางของสื่อมวลชน ใช้ในการอธิบายเปรียบเทียบหลักในการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ว่ามีหลักอย่างไรที่ทำให้เกิดความเป็นกลางในข้อมูลข่าวสาร มีการเขียนข่าวหรือกำหนดประเด็นในการเสนออย่างสมจริงและถูกต้องอย่างไร โดยในการวัดความเป็นกลางจะใช้หลักของความเที่ยงธรรม ความสมดุล ความถูกต้องชัดเจน และการแยกข้อเท็จจริงออกจากความเห็นมาเปรียบเทียบควบคู่ไปกับหลักวิชาการ หลักจริยธรรมของวิชาชีพ และจรรยาบรรณของสื่อมวลชน

2.5 แนวคิดด้านการวิเคราะห์รายการข่าวโทรทัศน์

กาญจนา แก้วเทพ (2541:256) ได้ให้ทัศนะถึงธรรมชาติของรายการข่าวโทรทัศน์ โดยแบ่งประเภทของรายการต่าง ๆ ในโทรทัศน์ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่คือ

1. Journalistic program
2. Non-journalistic program / Entertainment

รายการข่าวนั้นจัดอยู่ในประเภทของ Journalistic program อันประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญๆ คือต้องเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้น มีพยานหลักฐานยืนยัน มีวิธีการนำเสนอที่มุ่งให้สารสนเทศ (information) รวมทั้งมีคุณสมบัติต่างๆ ของความเป็นข่าว ตามข้อตกลงด้านนิเทศศาสตร์ (เช่น มีความสด มีความแปลก มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ ฯลฯ)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีการแบ่งประเภทของรายการต่างๆ ในโทรทัศน์ออกได้เป็น 2 ประเภทดังกล่าวมานั้น แต่ทว่าจากการปฏิบัติที่ผ่านมาในอดีต และอาจจะกลายเป็นแนวโน้มหลักในอนาคตก็คือ ในรายการหนึ่ง ๆ อาจจะนำเอาคุณสมบัติของ 2 ประเภทมารวมกัน เช่น ในรายการข่าวได้นำเอามิติความบันเทิงเข้ามาสอดแทรกด้วย ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่า ธรรมชาติของรายการโทรทัศน์นั้นมีเป้าหมายเพื่อมุ่งความบันเทิงอยู่เป็นพื้นฐาน

การให้นิยามคำว่า “ข่าวโทรทัศน์ คืออะไรนั้น” คงสืบทอดจากการให้คำนิยามของ “ข่าวโดยทั่วไป” Schudson (1991) คำนิยาม “ข่าว” ควบคู่ไปกับ “การรายงานข่าว” โดยกล่าวว่า การรายงานข่าวคือ การเล่าเหตุการณ์อันใดอันหนึ่งโดยที่ในโลกแห่งความเป็นจริง ทุกนาที ทุกชั่วโมง มีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย แต่ทว่าจะมีเหตุการณ์เท่านั้นที่ถูกเลือกนำมาเอาเล่า แม้ว่าการคัดเลือกเหตุการณ์ดังกล่าวจะมีเกณฑ์ต่างๆ เป็นกรอบอ้างอิงอยู่ก็ตาม หากทว่าในการปฏิบัติงานจริง สภาพการณ์อย่างหนึ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เลยก็คือ การคัดเลือกนั้นเป็นอย่างบังเอิญและสุ่มเคา ดังที่นิยามของข่าวระบุไว้ว่าเป็น “random reaction to and random events” (เนื่องจากขีดจำกัดที่เป็น

ข้อเท็จจริงง่ายๆ ว่า นักข่าวทุกคนไม่ได้มีโอกาสที่จะสำรวจเหตุการณ์ทั้งหมดเสียก่อนแล้วจึงตัดสินใจเลือก)

ดังนั้นปัจจัยที่สำคัญที่สุดจะทำให้เหตุการณ์หนึ่งๆ ที่โอกาสมา “เข้าตา” นักข่าวและถูกคัดเลือกจนกลายเป็น “ข่าว” ขึ้นมานั้น ก็คือ ตัวนักข่าวเอง ดังนั้นจึงมีการให้นิยาม “ข่าว” เสียใหม่ว่า “ถูกข่าว” ขึ้นมา หากทว่ามีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Socially construct” โดยที่มิใช่มีแต่เพียงนักข่าวเท่านั้นที่สร้างข่าวขึ้น คนทุกคนในสังคมล้วนมีส่วนร่วม หรือสร้างเรื่องราวที่จะทำให้เกิดศัภยภาพที่เป็นข่าวได้ทั้งสิ้น

เนื่องจากนักข่าวเองก็เป็นมนุษย์คนหนึ่งเช่นเดียวกับมนุษย์คนอื่นๆ ที่มีเลือดเนื้อจิตวิญญาณ รวมทั้งมีความโลภโกรธหลงบ้างอยู่ในตัว ดังนั้นแม้ว่าจะมีหลักเกณฑ์และกรอบทางวิชาชีพเป็นตัวกำหนด แต่ข่าวทุกชิ้นที่ถูกสร้างขึ้นมาย่อมมีมิติด้านอัตวิสัย (subjectivity) ของผู้ทำข่าวเป็นส่วนผสมอยู่ด้วย มีผู้เปรียบเทียบว่า อาชีพนักข่าวก็เหมือนอาชีพวิทยาศาสตร์ ที่กำลังแสวงหาความเป็นจริงบางประการ และได้รายงานสิ่งที่ตนเองได้ค้นพบ เพียงแต่ว่า สิ่งที่ค้นหาของนักข่าวนั้นอาจจะกว้างขวางกว่านักวิทยาศาสตร์

ผลจากการที่ “ข่าว” ไม่ใช่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงแต่ทว่าเป็น “เหตุการณ์ที่ถูกคัดเลือกมา” ประเด็นสำคัญจึงเคลื่อนย้ายมาอยู่ที่ วิธีการคัดเลือกข่าวอันเป็นขั้นตอนหนึ่ง กระบวนการคัดเลือกของการผลิต (Selection of Production) เช่น ปี พ.ศ.2538 มีการรายงานข่าวการข่มขืนแล้วฆ่าเด็กหญิงเล็กๆ ในสื่อมวลชนแทบทุกวัน อันเป็นไปตามหลักการที่ว่า “เมื่อเราค้นหา เราจะได้พบ” (when we search, we find) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากรายงานข่าวดังกล่าว อย่างต่อเนื่องทุกวัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ประชาชนได้รับรู้เรื่องราวเหตุการณ์แล้วในลำดับต่อมา ยังทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่า ศีลธรรมของสังคมกำลังเสื่อมโทรมอย่างมาก ทั้งๆ ที่ในความเป็นจริง เมื่อหยิบสถิติเรื่องการข่มขืนมาดู จะพบว่าสถิติดังกล่าวเป็นมาเช่นนั้นตั้งแต่ 10 กว่าปีก่อนอย่างไม่มีมีการเปลี่ยนแปลง

ในการศึกษาข่าวโทรทัศน์ กาญจนา แก้วเทพ ได้แบ่งแนวทางการศึกษาออกเป็น 3 แนวทางคือ

1. การวิเคราะห์ข่าวเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economy of News)
2. การวิเคราะห์ข่าวจากแง่มุมองค์กร (Social Organization of News)
3. การวิเคราะห์ข่าวเชิงวัฒนธรรม (Culturological Approach)

ในที่นี้จะขอนำเรื่องของ Political Economy of News และหรือการวิเคราะห์ข่าวเชิงเศรษฐศาสตร์การเมืองมาอธิบาย เนื่องจากเกี่ยวข้องกับงานวิจัยโดยตรง

ในการวิเคราะห์ข่าวเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economy of News) มองได้จาก

ก) แนวคิดพื้นฐาน แนวคิดพื้นฐานของกลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมือง ก็คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ (อันได้แก่เกณฑ์ที่ว่า ใครเป็นเจ้าของสิ่งนั้น เป้าหมายของสิ่งนั้นสร้างขึ้นเพื่ออะไร ฯลฯ) จะเป็นปัจจัยชี้ขาดในการกำหนดกระบวนการทำงานของสื่อ รวมทั้งผลงานที่ออกมาด้วย ในทางปฏิบัติอาจจะหมายความว่า เจ้าของเงินทุน เจ้าของสถานี สปอนเซอร์สนับสนุนรายการจะเป็นปัจจัยหลักที่ควบคุมการทำงานของฝ่ายบรรณาธิการข่าว และนักข่าว เป็นต้น สำหรับทัศนะดังกล่าวได้มีการโต้แย้งกันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ เนื่องจากกระบวนการทำข่าวนั้นมีความสลับซับซ้อน ต้องผ่านบุคลากรหลายระดับ ผ่านกลไกการผลิตหลายชนิด(เช่นการสัมภาษณ์ การเขียน การอัดเสียง การถ่ายภาพ ฯลฯ) ด้วยความซับซ้อนดังกล่าวนี้ ทำให้เป็นไปได้ที่เจ้าของเงินทุนหรือแหล่งเงินอื่นๆ จะเข้ามาควบคุมได้อย่างเบ็ดเสร็จสมบูรณ์

ข) โครงสร้างหลักของข่าวโทรทัศน์เป็นอย่างไร เนื่องจากแนวคิดพื้นฐานของกลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมืองเชื่อว่า ในสังคมนั้นมีความขัดแย้งกันทั้งด้านความคิดและผลประโยชน์ ดังนั้นคนจากทุกกลุ่มจึงต้องมีการต่อสู้ช่วงชิงอำนาจและผลประโยชน์จากฝ่ายอื่นๆ ในการนี้ สื่อมวลชนก็เป็นกลไกทางสังคมตัวหนึ่งที่จะใช้เป็นอาวุธในการต่อสู้นั้น เราจึงจะสามารถศึกษาเนื้อหาในสื่อมวลชนว่า ได้ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือยึดพื้นที่ทางความคิดให้แก่กลุ่มใดบ้าง เช่น

- เนื้อหาหลักของข่าวโทรทัศน์ว่าด้วยเรื่องราวอะไร เช่น รายงานข่าวเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม โจมตีระบบราชการที่เป็นอยู่ ชั่วอายุให้เกิดอาชญากรรม ฯลฯ

- วิธีการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในรายการวิเคราะห์ข่าววางสาเหตุหลักอยู่ที่ระดับใด เป็นระดับบุคคลหรือระดับโครงสร้างของสังคม

- แหล่งข่าวที่ใช้มีการกระจายตัวอย่างยุติธรรมหรือไม่ ใช้แค่แหล่งข่าวของทางราชการมากกว่าแหล่งที่เป็นประชาชน ใช้แหล่งข่าวของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหรือเปล่า

- ภาษาที่ใช้ในการนำเสนอข่าวแต่ละประเภทเป็นอย่างไร เช่นข่าวจากทำเนียบรัฐบาล ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวหุ้น ข่าวกีฬา ฯลฯ ภาษาดังกล่าวแสดงอุดมการณ์อะไรอยู่เบื้องหลัง

- การวิเคราะห์ format ของรายการข่าว เช่น ความยาวของข่าวโทรทัศน์เพราะเหตุใดจึงเกิน 2 ชั่วโมงไม่ได้ ในแต่ละช่วงเป็นเวลาของข่าวใดมากที่สุด ลำดับข่าวแต่ละประเภทมีโครงสร้างลำดับชั้นอย่างไร มีความหมายอะไร

- วิธีการรายงานข่าว เช่น เพราะเหตุใดการรายงานข่าวรัฐสภาจึงชอบนำเสนอในรูปแบบของการสรุปประเด็นสำคัญ ๆ มากกว่าที่จะนำเสนอรายละเอียดของข่าว วิธีการนำเสนอแบบดังกล่าวเป็นความพยายามที่จะสร้างภาพให้ระบบการเมืองกลายเป็นเรื่องที่ไม่มีความสำคัญหรือไม่

จากลักษณะทั้งหมดที่กล่าวมานี้จะเห็นหลักการร่วมกันได้ประการหนึ่งของสำนักเศรษฐศาสตร์การเมือง คือการไม่ยอมรับปรากฏการณ์ที่ดำรงอยู่ (given) ว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้โดย

ธรรมชาติ (natural) หรือเป็นสิ่งที่ต้องยอมรับกันโดยปริยาย (taken-for granted) หากแต่เป็นสิ่งที่จะต้องตั้งคำถามเพื่อค้นหาสิ่งที่อยู่ลึกลงไป

ก) บทบาทที่แท้จริงของข่าวโทรทัศน์คืออะไร จากแนวคิดพื้นฐานของกลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมืองที่ได้กล่าวมาตั้งแต่ต้นว่า เมื่อกลุ่มชนชั้นนำ (elites) มีอำนาจทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองอยู่ในมือ คนกลุ่มดังกล่าวก็จะใช้อำนาจนั้นเข้ามาควบคุมกลไกด้านสื่อมวลชนของสังคมไปด้วย ทั้งนี้เพื่อรักษาสถานภาพเดิมที่ได้เปรียบของตนเองเอาไว้ (Status quo) ดังนั้นหน้าที่พื้นฐานของสื่อมวลชนโดยเฉพาะในการรายงานข่าวจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของกลุ่มผู้นำ (authority) โดยตรง จึงจำเป็นต้องสร้างความชอบธรรม (legitimation) ให้แก่กลุ่มผู้มีอำนาจ แม้ว่านักวิชาการสายเศรษฐศาสตร์การเมืองจะเห็นพ้องต้องกันในหลักการดังกล่าว หากทว่าในรายละเอียดแล้วก็ยังมีการถกเถียงเรื่องบทบาทหน้าที่แท้จริงของข่าวโทรทัศน์อยู่บ้าง

A. Murdock (1973) กล่าวว่า ทั้งๆ ที่นักข่าวจะมีความรู้สึกที่ตนเองได้ปฏิบัติงานอย่างมีอิสระภาพเต็มที่ หรืออย่างน้อยก็พอสมควร แต่ทว่าในการรายงานข่าวและวิธีการตีความสถานการณ์ (Definition of Situation) มักจะไปตามที่ผู้มีอำนาจต้องการเป็นส่วนใหญ่ หรือในบางกรณีอาจสร้างความไม่พอใจเล็กน้อย ๆ ให้แก่ผู้มีอำนาจก็ตาม แต่ท้ายสุดแล้วก็มักจะเป็นสิ่งที่ผู้มีอำนาจยอมรับได้

Schudson (1991) มีทัศนะที่แตกต่างไปจากทัศนะของ Murdock ในบางแง่มุม กล่าวคือเขาไม่เชื่อว่าอำนาจจากเศรษฐกิจ-การเมือง จะสามารถควบคุมปิดกั้นไม่ให้มีการนำเสนอข่าวที่วิพากษ์วิจารณ์ผู้มีอำนาจได้ (critical) เพราะข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เช่น ในสหรัฐสื่อมวลชนถูกคุกคามจากองค์กรเศรษฐกิจ-การเมืองต่าง ๆ มากมายแต่ทว่าการรายงานข่าวจากทุกสื่อก็ยังทำหน้าที่วิพากษ์วิจารณ์ (รวมจนถึงขั้น radical ได้ในบางโอกาส) Schudson ให้เหตุผลว่า ปრაกฏการณ์ดังกล่าวนั้นเกิดขึ้นได้ภายใต้เงื่อนไขที่ระบบทุนนิยมของสหรัฐมีความมั่นใจในตัวเองมาก มากจนอยู่ในระดับที่เปิดโอกาสให้มีฝ่ายค้านที่ท้าทายได้ เพียงแต่จะต้องอยู่ในขอบเขตอย่าล้ำเส้น กล่าวโดยสรุปคือ Schudson เองไม่เชื่อว่าสื่อมวลชนจะรายงานข่าวอย่างไม่มีเสรีภาพที่หลากหลายอยู่ในไร้ออบเขต เขาเชื่อว่าสื่อทำงานโดยเฉพาะด้านข่าวได้อย่างมีเสรีภาพและมีความหลากหลายอยู่ในกรอบ

กาญจนา แก้วเทพ (2531:7) ยังได้กล่าวถึงการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ไว้ว่า pattern ของการนำเสนอข่าวโทรทัศน์นั้น มีลักษณะที่ค่อนข้างแน่นอนตายตัวมาก และค่อนข้างเป็นสากลเหมือนกันเกือบทั่วโลก ข่าวโทรทัศน์ที่นำเสนอชุดหนึ่งๆ บรรดาข่าวแต่ละชิ้นย่อยๆ (ถือว่าเป็น part) จะมีความหมายต่อโครงสร้างข่าวชุด (whole) เราจะเห็นความสำคัญของการจัดลำดับข่าวที่แน่นอน ลักษณะของข่าวตอนแรก ตอนกลาง และตอนปิดท้าย จะต้องเป็นข่าวประเภทไหน จะถูกกำหนดเอาไว้อย่างแน่นอน แต่ละข่าวมีความหมายเฉพาะตัว (Connotative Meaning) และช่วงระยะเวลาสั้น

ยาวของแต่ละข่าวจะถูกตั้งโปรแกรมเอาไว้อย่างแน่นอนโดยทั่วไป (หากไม่มีตัวแปรเรื่องบริบททางวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง) โครงสร้างของรูปแบบการนำเสนอข่าวจะเปิดฉากกระตุ้นความสนใจด้วยการบอกหัวข้อ จากนั้นจะเรียงลำดับหลากหลายสลับกันไปตอนท้ายๆ จะนำข้อมูลที่ชวนให้ติดตาม เช่น พยากรณ์อากาศ กีฬา และปิดฉากด้วยเรื่องเบาๆ เป็นต้น

รูปแบบที่เห็นได้แน่นอนชัดเจนอีกประการหนึ่งของการรายงานข่าว คือภาษาของข่าว จะต้องมิลักษณะทางการ ไม่ว่าผู้อ่านจะมีลักษณะเป็นกันเองอย่างไรก็จะลำเส้นไม่ได้ แน่แน่นอนว่าภาษาที่เป็นทางการเกี่ยวข้องกับ connotative meaning ในเรื่องของความน่าเชื่อถือ ความมีสาระ ความเป็นจริงเป็นจิงของข่าว สไตล์ภาษาข่าวก็ต้องเป็นลักษณะสั่งการ (directive) ไม่ใช่การเสวนา (dialogue) เพราะฉะนั้นเครื่องหมายปิดท้ายประโยคของข่าว จะต้องเป็นฟูลสตอป (fullstop) ไม่ใช่เครื่องหมายคำถาม รวมทั้งน้ำเสียงที่อ่านข่าวก็ต้องมีรหัสที่แน่นอน เสียงที่แผ่วเบาไร้อำนาจหรือเสียงเหมือนแมวจะนำไปอ่านข่าวไม่ได้เลย องค์กรประกอบย่อยๆ เหล่านี้จะต้องประกอบตัวกันขึ้นเป็นโครงสร้างเพื่อให้ส่วนรวมทั้งหมดมองดูเป็น “ข่าว”

กาญจนา ยังกล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ซึ่งจะประกอบไปด้วย

1. ผู้ประกาศ ผู้ประกาศนั้นมีทั้งผู้ประกาศข่าวหลัก ผู้ประกาศร่วม ผู้สื่อข่าวหรือผู้รายงานข่าว ทั้งนี้ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวว่าจะต้องมีจำนวนเท่าใด ขึ้นอยู่กับรูปแบบการนำเสนอและขอบข่ายงานด้านข่าวของสถานีโทรทัศน์นั้น ๆ โดยจะทำหน้าที่ประกาศและเชื่อมโยงข่าวต่างๆ ให้เป็นไปตามบทโทรทัศน์ของรายการข่าว เพื่อให้การนำเสนอข่าวนั้นเป็นไปอย่างราบรื่น นอกจากจะเป็นผู้ประกาศและเชื่อมโยงข่าวแล้ว ในบางกรณีอาจจะต้องทำการอ่านคำบรรยายข่าวสั้นต่างๆ ในแต่ละหมวดหมู่ด้วย

2. รูปแบบการรายงานข่าว การประกาศและรายงานข่าวในวิทยุโทรทัศน์ปัจจุบัน ส่วนมากมักจะอยู่ในความหมายสรุปที่ว่า “อะไรเกิดขึ้นบ้างในโลก.....วันนี้” ซึ่งมีทั้งการประกาศ การอ่านคำบรรยาย และการรายงานเหตุการณ์ที่เป็นข่าวล้วนๆ (straight news) และ/หรืออาจจะผสมผสานกับการเล่าถึงอดีตที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในข่าว และการทำนายเหตุการณ์ที่น่าจะเกิดขึ้นเกี่ยวกับข่าวในอนาคตอีกด้วย ซึ่งการนำเสนอรายการแบบหลังนี้เรียกว่า การวิจารณ์ข่าว (news commentary)

3. ภาพประกอบข่าว นอกจากรายการข่าวจะประกอบด้วยภาพการประกาศของผู้ประกาศแล้ว การอ่านคำบรรยายข่าวโดยผู้ประกาศก็ตีการรายงานข่าวแต่ละชิ้นก็ตี ยังสามารถที่จะใช้ภาพเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องในข่าวแสดงภาพประกอบและการอ่านคำบรรยายรายงานได้ด้วย สิ่งที่ทำให้รายการข่าวน่าชมมากยิ่งขึ้นก็คือ ภาพเหตุการณ์ของข่าวแต่ละชิ้นที่สามารถนำมาแสดงและ

นำเสนอได้โดย เทปโทรทัศน์ ภาพยนตร์ สไลด์ ตาราง แผนที่ แผนภูมิ ภาพร่าง ภาพวาด ภาพเขียน และกราฟ ตลอดจนสื่อโสตทัศนูปกรณ์ที่สามารถนำมาใช้ประกอบได้ทุกชนิดนั่นเอง

สำหรับแนวคิดด้านการวิเคราะห์รายการข่าว ผู้วิจัยเห็นว่า จะช่วยอธิบายถึงหลักและลักษณะที่สำคัญของการนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์ และยังช่วยอธิบายสนับสนุน หลักวิธีในการเลือกที่จะทำข่าวและเสนอข่าวของสื่อโทรทัศน์ ตลอดจนข้อผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้น

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิเคราะห์การสร้างความเป็นจริงทางการเมือง ผ่านทางสื่อวิดีโอในช่วงวิกฤตการณ์เดือนพฤษภาคม 2535

งานวิจัยของ มุกดาวรรณ ศักดิ์บุญ (2536) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วิเคราะห์การสร้างความเป็นจริงทางการเมือง ผ่านทางสื่อวิดีโอในช่วงวิกฤตการณ์ เดือนพฤษภาคม 2535 เพื่อคุณภาพความเป็นจริงในช่วงวิกฤตการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 ที่นำเสนอผ่านทางสื่อวิดีโอเทป ตลอดจนวิธีการสร้างภาพความเป็นจริงนั้นว่า วิดีโอเทปที่ผลิตโดยองค์กรผู้ผลิตที่ต่างกัน จะมีการนำเสนอเหตุการณ์และวิธีการสร้างความเป็นจริงที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นกับนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กร

การศึกษาของ มุกดาวรรณ ศักดิ์บุญ พบว่าเนื้อหาภาพความเป็นจริงในช่วงก่อนวิกฤตการณ์ ช่วงวิกฤตการณ์ และช่วงหลังวิกฤตการณ์ ที่นำเสนอในวิดีโอเทปแต่ละองค์กรนั้น มีลักษณะที่ไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน เนื่องจากขีดจำกัดของแหล่งภาพที่นำเสนอเหตุการณ์ รวมทั้งวิธีการนำเสนอภาพความเป็นจริงของวิดีโอเทปแต่ละฝ่าย มีความแตกต่างกันไป ตามวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิดีโอเทป ที่ผู้ผลิตเป็นหน่วยงานที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองขัดแย้งกัน โดยมีการนำวิธีทางสัญลักษณ์ในแง่ของการคัดเลือกภาพ การใช้ถ้อยคำ การใช้เสียงเพลง และเสียงประกอบดนตรี มาใช้ในการสร้างความเป็นจริง

ผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยของ มุกดาวรรณ ศักดิ์บุญ จะช่วยอธิบายเสริม ในเรื่องของวิธีการนำเสนอภาพข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เนื่องจากการศึกษาเนื้อหาของข่าวและภาพทางสื่อวิดีโอ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะเรื่องของข้อจำกัด ในการนำเสนอข้อเท็จจริง ตลอดจนนโยบายขององค์กร

กระบวนการรายงานสดของข่าวโทรทัศน์ไทย

งานวิจัยของวรรณรัตน์ นาทิ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการรายงานสดของข่าวโทรทัศน์ไทย เป็นการศึกษาถึงกระบวนการคัดเลือกข่าวที่จะนำมารายงานสด และปัจจัยที่มีผล

ต่อการตัดสินใจใช้วิธีการรายงานสด ตลอดจนศึกษาการนำเสนอการรายงานสดของข่าวโทรทัศน์ไทย

จากการศึกษาพบว่า ธรรมชาติของเหตุการณ์ที่นำมารายงานสด แบ่งเป็นเหตุการณ์ที่รู้ล่วงหน้าแบบมีกำหนดการ เหตุการณ์ที่รู้ล่วงหน้าจากการคาดคะเน และเหตุการณ์ที่ไม่รู้ล่วงหน้า ซึ่งจะมีผลต่อรูปแบบการรายงานสดแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นการให้น้ำหนักประเด็นข่าว วิธีการรายงานสด ตลอดจนความยาวความถี่ในการออกอากาศ โดยข่าวที่รู้ล่วงหน้าจะมีกระบวนการที่ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน สามารถวางแผนและเตรียมการก่อนปฏิบัติงานจริงได้ ขณะที่การรายงานสดเหตุการณ์ที่ไม่รู้ล่วงหน้า เป็นการรายงานข่าวในภาวะวิกฤติ กระบวนการรายงานสดจะเน้นไปที่ความทันต่อเหตุการณ์

ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวจะช่วยสนับสนุน ในเรื่องของการเสนอเนื้อหาในช่วงภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ที่จัดให้มีการรายงานสด ทั้งในส่วนข่าวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและข่าวของฝ่ายรัฐบาล

การเสนอข่าวโทรทัศน์คดี “ชุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกษนิช ชินวัตร

ในงานวิจัยของวารสารศึกษณ์ ประยูรวงศ์ (2546) ที่ศึกษาเรื่อง การเสนอข่าวโทรทัศน์คดี “ชุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกษนิช ชินวัตร เป็นการศึกษาความแตกต่างในส่วนของประเด็นข่าว ความยาวของข่าว และลำดับในการเสนอข่าว ของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานี คือ 3, 5, 7, 9, 11, itv และ Nation Channel 8

โดยผลการวิจัยพบว่า สถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานีเสนอข่าวคดี “ชุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกษนิช ชินวัตร แตกต่างกันตามโครงสร้างขององค์กรสื่อ โดยสื่อที่เป็นของรัฐโดยตรง คือ ช่อง 11 ได้เสนอข่าวที่เน้นแหล่งข่าวที่เป็นทางการเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวของฝ่ายรัฐบาล จึงทำให้เห็นการเสนอข่าวที่ไม่เป็นกลางอย่างชัดเจน ส่วนสถานีโทรทัศน์ ที่ดำเนินการโดยเอกชน และรัฐวิสาหกิจจะนำเสนอข่าวที่หลากหลาย ให้ข้อมูลจากแหล่งข่าวหลายๆ ด้าน โดยจะแตกต่างกันไปในส่วนของรายละเอียดที่มากน้อยไม่เท่ากัน แต่การเสนอข่าวก็เป็นเพียงการรายงานข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้น

ดังนั้นงานวิจัยของวารสารศึกษณ์ ประยูรวงศ์ จะช่วยอธิบายเสริมในเรื่องของการทำหน้าที่สื่อมวลชนในการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ทั้งเนื้อหา แหล่งข่าว และการให้ความสำคัญกับประเด็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและข่าวของฝ่ายรัฐบาล

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการพรรณนา (Descriptive Research) และให้ความสำคัญในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิเคราะห์ข้อมูลทางเอกสาร (Documentary Analysis) เพื่อเป็นการสนับสนุนข้อมูลยืนยันประกอบหลักความคิดในการวิจัยศึกษาให้มีความน่าเชื่อถือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทางเอกสาร (Documentary Analysis)

ศึกษาจากข้อมูลทางเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เอกสารทางวิชาการ ตำราต่างๆ หนังสือ งานวิจัยของหน่วยงานและสถานศึกษาต่างๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นในการวิเคราะห์ความเป็นกลางในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

2. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการนำเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในช่วงข่าวภาคค่ำ ตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2549 ถึงวันที่ 2 พฤษภาคม 2549 ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เพื่อตรวจสอบทางด้านความถี่ รูปแบบในการเสนอข่าว แหล่งที่มาของข่าว และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเสนอข่าว เพื่อนำไปประกอบเป็นข้อมูลในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

3. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

จัดเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งผู้วิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยกำหนดประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์และเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ข้อมูลที่น่าสนใจเพิ่มเติมได้

3.1 หน่วยงานที่ศึกษา

หน่วยงานที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาในงานวิจัยนี้คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือเลือกศึกษาเฉพาะข่าวที่ออกอากาศในช่วงข่าวภาคค่ำ เพื่อศึกษากระบวนการทำหน้าที่ การคัดเลือกข่าว และการกำหนดวาระข่าวสารในช่วงข่าวภาคค่ำ

ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและรัฐบาล (พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและผู้สนับสนุน)

3.2 แหล่งข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ศึกษาจากเนื้อหาในเอกสารข่าวและจากสำเนาเทปข่าวที่ออกอากาศในช่วงภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรและกลุ่ม พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุน ตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2549 ซึ่งเป็นการนัดชุมนุมใหญ่ครั้งแรกของกลุ่มพันธมิตร ไปจนถึงวันที่ 2 พฤษภาคม 2549 ซึ่งเป็นวันที่กลุ่มพันธมิตร เริ่มจัดชุมนุมใหญ่อีกครั้งที่สวนลุมพินี ก่อนจะแยกย้ายการชุมนุมไป

2. ศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) บุคคลที่ทำหน้าที่และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย, กลุ่มรัฐบาล (กลุ่ม พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และผู้สนับสนุน), กลุ่มพันธมิตร, กลุ่มสื่อมวลชน และ กลุ่มนักวิชาการ รวมทั้งสิ้น 24 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย

1. กลุ่มสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2กลุ่มย่อยคือ

1.1 กลุ่มผู้บริหารงานข่าว จะต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้มีตำแหน่งในระดับบริหาร (ตั้งแต่ระดับ 8 ขึ้นไป) ได้แก่ ผู้อำนวยการ บรรณาธิการข่าวหรือหัวหน้าแผนกข่าว ที่รับผิดชอบในระดับนโยบาย รวม 4 คน ได้แก่

- นางสมถวิล จรรยาวงศ์ รักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 (ดำรงตำแหน่งในช่วงที่ทำการศึกษาวิจัย)
- นายอนุวัติ ชินพิริยะ บรรณาธิการข่าวภาคค่ำ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 (ดำรงตำแหน่งในช่วงที่ทำการศึกษาวิจัย)
- นางสาวสุปวีณ์ ปฎิภาณวัฒน์ บรรณาธิการข่าวการเมือง สถานีโทรทัศน์ช่อง 9
- นายนพพล ก่อนิธิ บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ทำหน้าที่ควบคุมการรายงานข่าวภาคสนาม

1.2 กลุ่มปฏิบัติงานด้านข่าว ซึ่งรับผิดชอบในการหาข้อมูล เขียนเรียบเรียงข่าวหรือเป็นผู้ลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อรายงานข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จำนวน 4 คน ได้แก่

- นายภาคภูมิ พันธุ์สถิตย์ ผู้สื่อข่าวและผู้ประกาศข่าวภาคสนาม สถานีโทรทัศน์ช่อง 9
 - นางสาวจินตนา เกื้อหนูน, ผู้สื่อข่าวและผู้ประกาศข่าวภาคสนาม สถานีโทรทัศน์ช่อง 9
 - นายวิริยะ ชีระโรจนารัตน์ พนักงานติดต่อภาพข่าว สถานีโทรทัศน์ช่อง 9
 - นายพิรบุรณ สวัสดิคินันท์ ช่างภาพ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9
2. กลุ่มนักวิชาการ รวม 4 คน ได้แก่
 - ศ.ดร.สุรพงษ์ โสธนะเสถียร คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 - ศ.ดร.ลิขิต ชีรเวทิน ผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การสื่อสารการเมือง) มหาวิทยาลัยเกริก
 - รศ.ดร.สุชุม เกลยทรัพย์ รองอธิการบดีฝ่ายศูนย์การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
 - ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล สถาบันบัญญัติแห่งชาติ และนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน
 3. กลุ่มรัฐบาล (พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและผู้สนับสนุน) รวม 4 คน ได้แก่
 - นายสุรพันธ์ เวชชาชีวะ อธิบดีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
 - นายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี อดีตโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
 - ดร.เอนก เพิ่มวงศ์เสนีย์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (ข้าราชการประจำ)
 - นาวาอากาศตรีศิธา ทิวารี อดีตโฆษกพรรคไทยรักไทย
 4. กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย รวม 4 คน ได้แก่
 - นายพิภพ ธงไชย แกนนำกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย
 - นายสมศักดิ์ โกศัยสุข แกนนำกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย
 - นายสุริยะใส กตะศิลา ผู้ประสานงานกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย
 - นายสำราญ รอดเพชร กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย
 5. กลุ่มสื่อมวลชน
 - นางยุวดี ธัญสิริ ผู้สื่อข่าวอาวุโส หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์

- นายกนก รุจิโมระ บรรณาธิการข่าวการเมือง สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
- นายเชิงชาย ห่วงอุ้น โปรแกรมโคเรคเตอร์ ฮอตนิวส์ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี(Hot News)
- นางสาวเจริญศรี หงส์ประสงค์ บรรณาธิการข่าวการเมือง สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จึงใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารข่าว และเทปข่าวภาคค่ำที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 และนำมาประกอบกับข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกทางค่านโยบาย รูปแบบ ผลกระทบจากเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลจากเอกสารข่าว เทปข่าวภาคค่ำที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่ออกอากาศในช่วงข่าวภาคค่ำของ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2549 ถึงวันที่ 2 พฤษภาคม 2549 ทั้งนี้เพื่อศึกษาถึงรูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอข่าว การให้ความสำคัญของข่าว ที่ถูกนำออกอากาศในช่วงภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มประชากรเป้าหมายรวมทั้งสิ้น 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ช่อง 9, กลุ่มผู้ปฏิบัติงานข่าวภาคสนามสถานีโทรทัศน์ช่อง 9, กลุ่มนักวิชาการ, กลุ่มรัฐบาล, กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และกลุ่มสื่อมวลชน ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง เพื่อเจาะลึกในประเด็นที่ต้องการศึกษา ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแน่นอน (Structured Interview) การบันทึกเสียงทำให้สัมภาษณ์ควบคู่ไปกับการจดบันทึก เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถรวบรวมความคิด เพื่อประโยชน์ในการตั้งประเด็นคำถามเพิ่มเติม ให้เกิดความต่อเนื่องและตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น โดยมีการกำหนดกรอบของแบบสอบถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ ตามกลุ่มประชากรเป้าหมาย เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาของข่าว ภาพ และเสียง ที่ออกอากาศในช่วงภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 โดยใช้วิธีการบันทึกข้อมูลการวิเคราะห์เนื้อหาโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ตารางบันทึกข่าว ที่ออกอากาศในช่วงข่าวภาคค่ำ

2. ตารางบันทึกบันทึการเสนอข่าว การรายงานสดในพื้นที่ การรายงานข่าวในสถานี หรือจัดทำเป็นสื่อบันทึก (รายงานพิเศษ)

ส่วนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง เพื่อเจาะลึกในประเด็นที่ศึกษา โดยการกำหนดโครงสร้างของคำถามเพื่อเป็นกรอบในการศึกษา

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง “ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยโดยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9” ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการเก็บข้อมูลทั้งหมดมาประมวลเข้าด้วยกันแล้วทำการวิเคราะห์ผล ซึ่งจะช่วยให้การวิเคราะห์เป็นไปอย่างมีระบบ มีการจัดแบ่งข้อมูลตามประเด็นที่จะศึกษา จากนั้นจึงกำหนดหัวข้อย่อย โดยแยกวิเคราะห์เชิงเหตุผลร่วมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยแยกข้อมูลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์การนำเสนอข่าว ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยโดยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ที่ออกอากาศในช่วงข่าวภาคค่ำ ได้แก่ การวิเคราะห์จำนวนข่าว รูปแบบการเสนอข่าว แหล่งที่มาของข่าวและเนื้อหาของข่าว และนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับการบริหารจัดการข่าว นโยบายข่าว การจัดทีมข่าว ความเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของข่าว และรูปแบบการนำเสนอข่าว เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์

ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์จากการประเมินผลจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ผลที่เกิดขึ้นจากการนำเสนอข่าว เพื่อแสดงให้เห็นถึงการทำหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 โดยนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารข่าว กลุ่มปฏิบัติงานด้านข่าว ซึ่งเป็นข้อมูลทางด้านเดียว ดังนั้นเพื่อให้การศึกษามีความถูกต้องแม่นยำมากขึ้น จะใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มนักวิชาการทางด้านการสื่อสารมวลชน, กลุ่มรัฐบาล(พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และผู้สนับสนุน), กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และกลุ่มสื่อมวลชน เพื่อใช้เป็นเครื่องสนับสนุนและชี้ความเป็นกลางในการเสนอข่าวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยโดยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ทั้งนี้ข้อมูลทั้ง 2 ส่วนจะยึดตามหลักวิชาการ แนวคิดและทฤษฎี ที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการศึกษาด้วย

3.6 การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลที่สรุปรวบรวมประเด็นจากการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ โดยนำมาเขียนในรูปแบบการพรรณนาและบรรยาย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยโดยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเสนอรายงานผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ

4.1 ตอนที่ 1. เนื้อหาการนำเสนอข่าวและภาพการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

การศึกษาในตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 รูปแบบการเสนอข่าว และส่วนที่ 2 เนื้อหาการเสนอข่าว

ส่วนที่ 1 รูปแบบการเสนอข่าว

จากการศึกษาข้อมูลทางเอกสารของฝ่ายรายการข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พบว่ารูปแบบการรายงานข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มีลักษณะที่ค่อนข้างแน่นอนตายตัว มีการจัดลำดับความสำคัญของข่าวว่า ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม กีฬา หรือข่าวในพระราชสำนัก จะอยู่ในช่วงเวลาใด โดยมีการกำหนดผังรายการข่าวภาคค่ำไว้ 2 ช่วง คือ

1. วันจันทร์ถึงวันศุกร์ จะเสนอข่าวเป็น 2 ช่วง คือตั้งแต่เวลา 17.30น.-19.00น. และเวลา 19.30น.-20.15 น. โดยจัดลำดับการนำเสนอข่าวตามลำดับดังนี้

1.1 ข่าวในประเทศ ช่วงที่ 1 (17.30 น.)

1.2 ข่าวต่างประเทศ

1.3 ข่าวกีฬา

1.4 แมกกาซีนออนทีวี

(ช่วงเวลา 19.00 น. – 19.30 น. เป็นรายการเกมส์ทศกัณฐ์)

1.5 ข่าวในประเทศ ช่วงที่ 2 (19.30 น.)

1.6 อีคอนไนน์ (ข่าวเศรษฐกิจ)

1.7 ข่าวในพระราชสำนัก (เริ่มเวลาประมาณ 20.00 น.ทุกวัน)

1.8 ข่าวในประเทศ ช่วงสุดท้าย (กรณีเวลาเหลือจากข่าวในพระราชสำนัก)

2. วันเสาร์และอาทิตย์ จะเสนอข่าวตั้งแต่เวลา 19.30 น. - 20.15 น. โดยแบ่งลำดับการนำเสนอข่าวตามลำดับดังนี้

- 1.1 ข่าวในประเทศ
- 1.2 ข่าวต่างประเทศ
- 1.3 ข่าวกีฬา
- 1.4 ข่าวในพระราชสำนัก (เริ่มเวลาประมาณ 20.00 น.ทุกวัน)
- 1.5 ข่าวในประเทศ ช่วงสุดท้าย (กรณีเวลาเหลือจากข่าวในพระราชสำนัก)

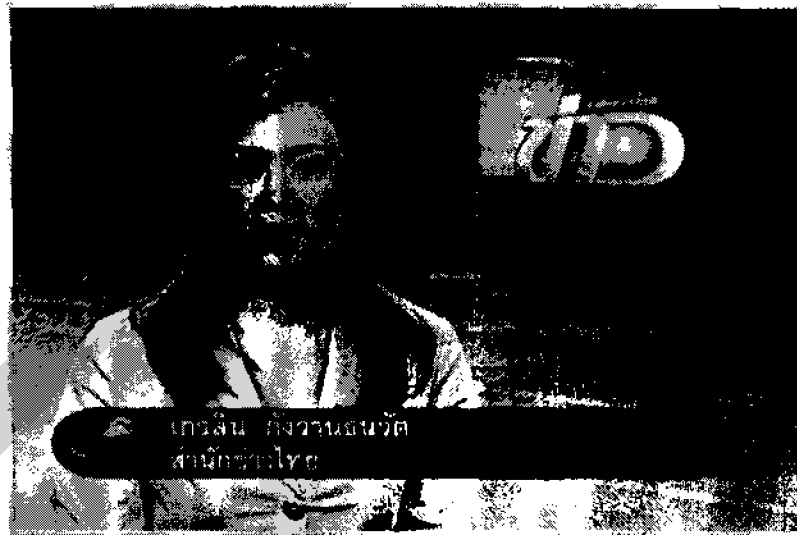
“ข่าวภาคค่ำจะแบ่งเป็น 2 ช่วงคือ 17.30 น. จะเป็นข่าวในภาพรวมเน้นข่าวเหตุการณ์ข่าวที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในต่างจังหวัดด้วย และช่วง 19.30 น. จะนำเสนอข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เพื่อรองรับกลุ่มผู้ชมที่อยู่ในเมือง ที่เพิ่งเดินกลับจากที่ทำงาน” (อนุวัติ ชินพิริยะ, อดีตบรรณาธิการข่าวภาคค่ำ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2550)

จากการศึกษาเทปข่าวภาคค่ำพบว่า ก่อนที่จะเข้ารายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จะมีการโปรโมทรายการก่อนเข้าข่าวภาคค่ำ โดยมีการสรุปเนื้อหาของข่าวที่สำคัญๆ ทั้งข่าวในประเทศและต่างประเทศ มีผู้มาลงเสียงในลักษณะใช้โทนเสียงกระตุ้นความรู้สึก ใช้ภาพเหตุการณ์ที่ทำให้ผู้ชมหรือผู้ฟังข่าว ตื่นเต้น น่าติดตาม เพื่อให้ข่าวเกิดความน่าสนใจ จากนั้นจะเปิดหน้าจอด้วยภาพของผู้ประกาศข่าวหลัก ที่รายงานข่าวจากห้องส่งทางสถานี กล่าวสวัสดีและทักทายผู้ชม และนำเข้าเนื้อหาของข่าวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

“เราจะสรุปเนื้อหาข่าวที่สำคัญๆ ให้สั้น เข้าใจง่าย มาเสนอในช่วงก่อนเข้ารายการข่าว เพื่อสร้างสีสันความน่าสนใจ และก่อนจะพักโฆษณาที่จะมีการโปรโมทว่า ข่าวช่วงต่อไปจะเป็นเรื่องอะไรมีประเด็นใดที่สำคัญ” (อนุวัติ ชินพิริยะ, อดีตบรรณาธิการข่าวภาคค่ำ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2550)

จากการศึกษายังพบว่า ในการรายงานข่าวค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 นอกจากจะใช้ผู้ประกาศหลักในห้องส่งรายงานข่าวแล้ว หากมีการรายงานสดภาคสนาม ผู้ประกาศข่าวในห้องส่งก็จะพูดส่งมอบการรายงานข่าว ให้กับผู้ประกาศข่าวร่วมที่อยู่ภาคสนาม หรืออยู่ในพื้นที่การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรรับช่วงต่อ เพื่อให้การรายงานข่าวเกิดความต่อเนื่อง สด รวดเร็วและน่าสนใจมากขึ้น ส่วนข่าวกีฬาและข่าวในพระราชสำนัก จะมีผู้ประกาศข่าวรายงานข่าวแยกเฉพาะออกไป

สำหรับสีสันของภาคด้านหลังก็จะใช้โทนพื้นสีฟ้า มีสายเส้นเล็กน้อย และในช่วงมูบมบด้านขวาของผู้ประกาศ หากจะเสนอข่าวเรื่องใด เข้าหน้าที่เทคนิคก็จะซ่อนภาพข่าวนั้นขึ้นมาปรากฏด้วย



ภาพที่ 4.1 ภาพผู้ประกาศรายงานข่าวจากห้องส่งของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

ที่มา: ฝ่ายข้อมูลข่าวและห้องสมุด บมจ.อสมท จำกัด (มหาชน)



ภาพที่ 4.2 ภาพผู้ประกาศเตรียมเข้ารายงานสดในพื้นที่การประชุม

ที่มา: ฝ่ายข้อมูลข่าวและห้องสมุด บมจ.อสมท จำกัด (มหาชน)



ภาพที่ 4.3 ภาพผู้ประกาศรายงานสดในพื้นที่การประชุม

ที่มา: ฝ่ายข้อมูลข่าวและห้องสมุด บมจ.อสมท จำกัด (มหาชน)

นอกจากนี้ยังพบว่า ในการรายงานข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มีรูปแบบการรายงานข่าวที่ค่อนข้างชัดเจน ตายตัว ตามผังรายการข่าวภาคค่ำ ว่าข่าวภายในประเทศจะอยู่ช่วงไหน ข่าวต่างประเทศหรือข่าวกีฬา จะเรียงลำดับต่อกันอย่างไร ก่อนเข้ารายการข่าวจะมีการไปโมทข่าวสำคัญๆ ที่เน้น โทนเสียงและภาพให้ผู้ชมรายการข่าวได้รับทราบก่อน รวมทั้งรูปแบบวิธีการส่งมอบการรายงานข่าวให้กับผู้ประกาศข่าวภาคสนาม กรณีบรรณาธิการข่าวภาคค่ำ กำหนดให้มีการรายงานสดในพื้นที่การประชุม ก็จะใช้รูปแบบที่คล้ายกันทุกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการรายงานของผู้ประกาศข่าวจากห้องส่งทางสถานี หรือรายงานข่าวจากภาคสนาม

ส่วนที่ 2 เนื้อหาการเสนอข่าว

การศึกษาในส่วนที่ 2 ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 1. ศึกษาเนื้อหาจากเอกสารข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 และ 2. ศึกษาเนื้อหาการจากเทปข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ดังมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ศึกษาเนื้อหาจากเอกสารข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

จากศึกษาทางเอกสารของฝ่ายรายการข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พบว่า ได้นำเสนอข่าวการประชุมของกลุ่มพันธมิตรไปในเรื่องจุดประสงค์การประชุมที่ต้องการขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ด้วยข้อกล่าวหาต่างๆ อาทิ ข่าวการประชุมของกลุ่มพันธมิตร ซึ่งมีการปราศรัยโจมตี การ โกงภาษีกรณีการขายหุ้นของบริษัท ชินคอร์ปเปอร์เรชั่น มูลค่า

73,000 ล้านบาท ที่มีครอบครัวและญาติของ พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นเจ้าของบริษัท ข้าราชการทุจริต โครงการของรัฐ ที่มีรัฐมนตรีในรัฐบาลเข้าไปเกี่ยวข้อง เช่นการจัดซื้อเครื่องตรวจวัดโลหะเบ็ด (CTX) ภายในสนามบินสุวรรณภูมิของกระทรวงคมนาคม การทุจริตคล้ายงาพาราของกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ เป็นต้น

สำหรับความเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรที่ถูกนำมาเสนอในข่าวภาคค่ำ มีอยู่ตลอดเกือบทุกวัน ตามขอบเขตที่ได้ทำการศึกษา ทั้งจากที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 และจากการรายงานสดในพื้นที่การชุมนุม ซึ่งพบว่าเนื้อหาของข่าวส่วนใหญ่ นำเสนอในประเด็นหลักที่เป็นความก้าวหน้าของการชุมนุมเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตร และนำเสนอในประเด็นย่อยเกี่ยวกับบทสัมภาษณ์จากหลายแหล่งเข้ามาสนับสนุน เช่น บทสัมภาษณ์แกนนำกลุ่มพันธมิตรที่ประกาศจะเคลื่อนไหวการชุมนุมจากท้องสนามหลวงมาที่ทำเนียบรัฐบาล บทสัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายตำรวจที่ไม่อนุญาตให้ใช้เครื่องขยายเสียง บริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า เนื่องจากเป็นเขตพระราชฐาน หรือฝ่ายรัฐบาลที่เรียกร้องให้มีการชุมนุมโดยสงบ ไม่กีดขวางการจราจร ทั้งนี้เพื่อให้ข่าวมีความสอดคล้อง ต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการรายงานข่าวจากห้องส่งของทางสถานี หรือการรายงานสดระหว่างการชุมนุมปราศรัย โดยความยาวของข่าวแต่ละประเด็นที่ออกอากาศในข่าวภาคค่ำ ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดของเวลา และความสำคัญของประเด็นข่าวในแต่ละวันว่ามีมากน้อยเพียงใด

“ต้องดูประเด็นด้วยว่าน่าสนใจเพียงใด มีข่าวอื่นที่สำคัญมากกว่าหรือไม่ โดยเฉพาะข่าวในพระราชสำนักที่ทางช่อง 9 ให้ความสำคัญอย่างมาก หากใช้เวลาในการนำเสนอข่าวมาก ก็ต้องตัดข่าวอื่นที่ความสำคัญน้อยกว่าออกไป” (อนุวัติ ชินพิริยะ, อดีตบรรณาธิการข่าวภาคค่ำ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2550)

นอกจากนี้ยังพบว่า ข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ไม่นำเสนอตามที่แกนนำกลุ่มพันธมิตรปราศรัย หรือให้สัมภาษณ์ในเรื่องที่เป็นประเด็นซ้ำ เรื่องที่ไม่มีความก้าวหน้า หรือการกล่าวพาดพิงไปยังบุคคลที่ 3 โดยไม่มีหลักฐานออกมาแสดงอย่างชัดเจน โดยข่าวภาคค่ำส่วนใหญ่เป็นการรายงานข่าวในภาพกว้าง ไม่ลงไปในเนื้อหารายละเอียดของการปราศรัยโจมตีรัฐบาลมากนัก หากได้นำเสนอในประเด็นเหล่านี้ไปแล้ว เช่น กรณีที่นายสนธิ ลิ้มทองกุล แกนนำกลุ่มพันธมิตร ขึ้นเวทีปราศรัยโจมตี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในเรื่องการขายหุ้นของบริษัทชินคอร์ปเปอร์เรชั่นว่าพบการทุจริต มีความไม่ชอบมาพากล โกงภาษีและมีรายละเอียดอย่างไร เมื่อมีการนำเสนอเป็นข่าวในช่วงแรกไปแล้ว ก็จะไม่นำกลับมาเสนอเป็นข่าวที่ลงไปในรายละเอียดในวันอื่นๆ อีก

“ส่วนใหญ่จะนำเสนอในเรื่องของข้อเรียกร้องของกลุ่มพันธมิตร ความเห็นต่อสถานการณ์และบรรยากาศการชุมนุม ตลอดจนการเคลื่อนไหวต่อไปข้างหน้า” (นพดล ก่อนิธิ,

บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม ทำหน้าที่ควบคุมการรายงานสดภาคสนาม สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2550)

การเสนอข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เลือกนำเสนอเฉพาะประเด็นข้อกล่าวหาเท่านั้น คือ มีการพูดเฉพาะเรื่องการทุจริตการขายหุ้นของบริษัท ซินคอร์ปเปอร์เรชั่นตามที่นายสนธิ หรือแกนนำกลุ่มพันธมิตรกล่าวหา แต่ไม่ลงลึกไปในรายละเอียดว่า การขายหุ้นดังกล่าวไม่ถูกต้องอย่างไร สร้างความเสียหายต่อประเทศอย่างไร รวมถึงการเสนอข่าวที่เป็นความก้าวหน้าของการชุมนุม เช่น ในวันพรุ่งนี้กลุ่มพันธมิตร จะย้ายการชุมนุมไปอยู่บริเวณแยกสวนมิสกวัน เป็นต้น

“การเสนอข่าวกลุ่มพันธมิตร จะเลือกนำเสนอในภาพรวมว่าเหตุการณ์เป็นอย่างไร และ ไม่ลงลึกไปในรายละเอียดของข้อกล่าวหา หากเป็นเรื่องเก่าที่เคยพูดมาตลอด” (สุปวีณ์ ปฏิภาณวัฒน์, บรรณาธิการข่าวการเมือง สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2550)

ทั้งนี้เนื้อหาในการเสนอข่าวภาคค่ำ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ยังคงรายงานบรรยากาศการชุมนุมโดยทั่วไป ว่ามีประชาชนมาร่วมชุมนุมมากน้อยเพียงใดแต่ไม่ระบุจำนวนที่ชัดเจนไปตลอดจนมีแกนนำคนสำคัญใครบ้างที่มาร่วมชุมนุมหรือขึ้นปราศรัยบนเวที ซึ่งจะนำเสนอเนื้อหาเพียงเท่านั้น

“ประเด็นที่ห้ามนำเสนอคือ จำนวนผู้ชุมนุม เพราะเป็นการคาดคะเน ที่ถือว่าอาจสร้างความไม่พอใจให้กับทั้งฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายต่อต้าน” (สุปวีณ์ ปฏิภาณวัฒน์, บรรณาธิการข่าวการเมือง สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2550)

ข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ยังได้เพิ่มสีสันของการชุมนุม ด้วยการเสนอบรรยากาศแวดล้อมการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร ไม่ว่าจะเป็นอิริยาบถของผู้ชุมนุมหรือแกนนำ รวมถึงมีรายละเอียดในเรื่องของการดูแลความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ความเป็นอยู่ของผู้ชุมนุม บทสัมภาษณ์ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ในการอนุญาตให้ใช้พื้นที่จัดชุมนุม บทสัมภาษณ์ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ในการดูแลความสงบเรียบร้อย และหลายครั้งพบว่าการนำเสนอข่าวในประเด็นข้อเรียกร้อง หรือการปราศรัยโจมตี นายกรัฐมนตรีและรัฐบาล ในเรื่องที่เป็นประเด็นใหม่ มีหลักฐานยืนยันการกล่าวหาชัดเจน ในการศึกษายังพบว่าข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จะไม่นำเรื่องการกล่าวหาพืงบุคคลที่ 3 และการใช้คำพูดที่รุนแรง ไม่เหมาะสม นำมาเสนอในข่าวภาคค่ำ

“พยายามระวังในเรื่องของการไปเอาคำพูดปราศรัยบนเวทีมาเสนอเป็นข่าว ถ้าใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสม พาดพิงคนอื่นจะทำให้ภาพลักษณ์องค์กรเสียหาย และเสียเวลาหากถูกฟ้องร้อง” (สุปวีณ์ ปฏิภาณวัฒน์, บรรณาธิการข่าวการเมือง สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2550)

สำหรับเนื้อหาการเสนอข่าวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและผู้สนับสนุน จากการศึกษาทางเอกสารข่าวพบว่า ข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มักจะนำเสนอบทสัมภาษณ์ของ พ.ต.ท.

ทักษิณ ในหลายประเด็น ทั้งเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ และการแก้ไขปัญหาของรัฐบาล โดยการเสนอข่าวส่วนใหญ่จะมาจากการสัมภาษณ์ หรือเป็นภารกิจของนายกรัฐมนตรี ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด รวมถึงการลงพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อแก้ปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ยังได้เสนอข่าวการเดินทางมาให้กำลังใจของกลุ่มประชาชนที่ทำเนียบรัฐบาล และพบว่ามีการนำบทสัมภาษณ์ของรัฐมนตรี ที่ออกมาให้ความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มพันธมิตร ตลอดจนการชี้แจงเรื่องที่ถูกกล่าวหาว่าเสนอเป็นข่าวด้วย โดยในช่วงข่าวภาคค่ำ มักจะเลือกเปิดเสียงบทสัมภาษณ์แหล่งข่าว ในชื่อของฝ่ายรัฐบาลโดยเฉพาะตัว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มากกว่ากลุ่มพันธมิตรอยู่ตลอด

“พอเป็นข่าวรัฐบาลมีการเปิดเสียงผู้ให้สัมภาษณ์ ก็ต้องทำไปตามนั้น แม้ว่าความรู้สึกส่วนตัวจะเห็นว่าทำไมไม่เปิดเสียงฝ่ายพันธมิตรด้วย แต่ก็ทำไม่ได้” (วิริยะ ชีระโรจนารัตน์, พนักงานตัดต่อภาพข่าว สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2550)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารงานข่าวและผู้ปฏิบัติงานข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พบด้วยว่า แม้จะเขียนข่าวหรือนำเสนอข่าวไปตามข้อเท็จจริง แต่ก็ต้องเขียนด้วยความระมัดระวัง และเขียนข่าวไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงแต่ละวัน ด้วยความรวดเร็ว มีเนื้อหากระชับ แต่ในบางครั้งการเสนอข่าวจะไม่ครอบคลุมในทุกประเด็น หรือในบางช่วงมีเนื้อหาไม่ละเอียด เนื่องจากติดขัดในเรื่องของพื้นที่และเวลา อีกทั้งต้องแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น

“การทำข่าวต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ เน้นเสนอข่าวความเคลื่อนไหวตามข้อเท็จจริง ที่มีการอ้างอิงบุคคลที่ให้ข่าวได้ เพื่อป้องกันผู้ไม่หวังดีนำข้อมูลจากข่าวไปบิดเบือน” (จินตนา เกื้อหนุน, ผู้สื่อข่าวและผู้ประกาศข่าวภาคสนาม สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2550)

ทั้งนี้ในการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้มีการกำชับเป็นนโยบาย แต่เป็นลักษณะสั่งการทางวาจาไม่มีลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการคือ ขอให้บรรณาธิการข่าวผู้เรียบเรียงข่าว ผู้สื่อข่าว พนักงานตัดต่อ และผู้เกี่ยวข้อง ไม่ควรนำเสนอข่าวในลักษณะที่ก่อให้เกิดความรุนแรง ข่าวที่มีการกล่าวหาตักเตือนบุคคลที่ 3 หรือการใช้ถ้อยคำที่ไม่เหมาะสม

“ได้แจ้งเรื่องที่ดีวระมัดระวังในการนำเสนอข่าว เช่นการพาดพิงในลักษณะที่ทำให้ผู้อื่นเสียหายก็จะไม่นำมาเสนอเป็นข่าวเช่นกัน” (สมฉวี วิมลวิลาส, อดีตบรรณาธิการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2550)

“ในช่วงที่มีการรายงานข่าว จะกำชับไม่ให้มีการนำเสนอในเรื่องที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ใช้คำหยาบ เพราะดูแล้วไม่เหมาะสม แต่ถ้าเป็นเรื่องของความเข้มข้นในการอภิปราย การปราศรัยก็ให้ออกอากาศเป็นข่าวได้” (อนุวัติ ชินพิริยะ, อดีตบรรณาธิการข่าวภาคค่ำ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2550)

ในการศึกษาทางเอกสารข้างต้นพบว่า เนื้อหาในการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มีการใช้แหล่งข่าว หรือบุคคลที่ให้สัมภาษณ์ในลักษณะกระจาย ไม่ได้เลือกเฉพาะแหล่งข่าวที่เป็นฝ่ายรัฐบาลหรือกลุ่มพันธมิตรเท่านั้น แต่นำเสนอให้ครอบคลุม ทั้งฝ่ายรัฐบาล กลุ่มพันธมิตร รวมถึงเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ชุมนุม เช่น นักการเมือง ทหาร ตำรวจ กรุงเทพมหานคร และประชาชนที่มาร่วมชุมนุม รวมทั้งเรื่องของปัญหาการจราจร วิถีชีวิตของประชาชนที่ต้องมาอาศัยอยู่ในบริเวณนั้น โดยแหล่งข่าวหรือผู้ให้สัมภาษณ์ที่จะถูกนำมาเสนอในข่าวภาคค่ำ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มักจะให้น้ำหนักไปที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี มากกว่า แกนนำกลุ่มพันธมิตร หรือแกนนำนักการเมืองฝ่ายค้าน เช่นถ้าเป็นฝ่ายรัฐบาล จะเลือกนำเสนอข่าวและเปิดเสียงคำพูดของ พ.ต.ท. ทักษิณ หรือรัฐมนตรีที่มีบทบาทสำคัญทางการเมือง เช่น พล.อ.อ.เอกอภิศักดิ์ วันทนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย, คุณหญิงสุภารัตน์ เกยุราพันธ์ รองหัวหน้าพรรคไทยรักไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมถึงการแถลงข่าวของบุคคลที่เป็นแกนนำพรรคไทยรักไทย เช่น น.ต.ศิธา ทิวารี โฆษกพรรคไทยรักไทยในขณะนั้น ส่วนกลุ่มพันธมิตร จะเสนอข่าวเฉพาะคนที่เป็นแกนนำ เช่น นายสนธิ ลิ้มทองกุล, พล.ต.จำลอง ศรีเมือง หรือแกนนำคนอื่นๆ ที่ออกมาแถลงข่าวหรือให้สัมภาษณ์ ทั้งที่กลุ่มพันธมิตรหลายคน ที่ออกมาให้สัมภาษณ์หรือปราศรัยบนเวที บางครั้งมีประเด็นที่ดีหรือน่าสนใจมากกว่า

“กองบรรณาธิการข่าวภาคค่ำก็จะดูน้ำหนัก ความเข้มข้น ของข่าวแต่ละข่าว แต่โดยทั่วไปก็จะพยายามกระจายเวลาข่าวในกรอบคลุมมากที่สุด” (อนุวัต ชินพิริยะ, อดีตบรรณาธิการข่าวภาคค่ำ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2550)

นอกจากนี้หากมีประเด็นข่าวที่อยู่นอกเหนือจากการคาดหมายเกิดขึ้น เช่น อุบัติเหตุ ไฟไหม้รถปั่นไฟของกลุ่มพันธมิตร การก่อจวนจากฝ่ายตรงข้าม เช่นประชาชนฝ่ายที่สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ เข้ามาก่อจวนในระหว่างการปราศรัยของกลุ่มพันธมิตร จนเกิดความวุ่นวายขึ้น หรือแม้แต่การแสดงความไม่พอใจ ในการเสนอข่าวของสื่อโทรทัศน์ โดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ซึ่งถูกผู้ร่วมชุมนุมตะโกนคำด้วยถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ว่าเป็นสื่อของทักษิณ เลว ชั่วจริงๆ จนเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องเชิญตัวผู้ประกาศข่าวออกไป เพื่อลดความตึงเครียดของการชุมนุม ความเคลื่อนไหวดังกล่าวสถานีโทรทัศน์ 9 ก็เลือกที่จะหยิบข่าวชิ้นนี้ขึ้นมาเสนอในข่าวภาคค่ำเช่นกัน โดยจะเป็นการรายงานสดจากทีมข่าวภาคสนามเข้ามาเป็นส่วนใหญ่ โดยจะถูกตัดภาพและเสียงบรรยายการชุมนุมที่ใช้คำพูดไม่เหมาะสมในช่วงนั้นออกไป และเปลี่ยนมาให้ผู้ประกาศข่าวภาคสนาม เป็นผู้อธิบาย บรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแทน เนื่องจากเป็นข่าวเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้น มีความสด และเป็นช่วงที่สื่อโทรทัศน์ต้องช่วงชิง แข่งขันกันเสนอข่าวกับสื่อโทรทัศน์ช่องอื่นๆ

“ได้พยายามเสนอข่าวให้ละมุนละม่อม ไม่เปิดเสียงสัมภาษณ์หรือเสียงปราศรัยที่มีถ้อยคำรุนแรงเกินไป มุ่งเน้นไปที่ความกึ่งหน้าของสถานการณ์” (ภาคภูมิ พันธุ์สถิตย์, ผู้สื่อข่าวและผู้ประกาศข่าวภาคสนาม สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 , สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2550)

จากการศึกษาพบว่า ในการรายงานข่าวค่า สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้ใช้ผู้ประกาศหลักคือในห้องส่งของทางสถานี และผู้ประกาศร่วมที่อยู่ภาคสนาม ในพื้นที่การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร เพื่อให้การรายงานข่าวเกิดความต่อเนื่องและน่าสนใจมากขึ้น โดยวิธีการรายงานข่าวจะเป็นลักษณะสรุปประเด็นที่สำคัญๆ และความก้าวหน้าของการเคลื่อนไหว ข้อเรียกร้องหรือประเด็นใหม่ที่เกิดขึ้น เนื่องจากเวลาในการเสนอข่าวมีจำกัด

2.2 ศึกษาเนื้อหาจากเทปข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

จากการศึกษาจากเทปข่าวพบว่า สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้เลือกใช้ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง มาบรรยายแทนการรายงานข่าวจากผู้ประกาศข่าวโดยตรง ส่วนใหญ่จะเป็นช่วงที่มีการรายงานสดภาคสนาม คือใช้ภาพที่แสดงให้เห็นการชุมนุมและการขึ้นเวทีปราศรัยของแกนนำกลุ่มพันธมิตร ว่ามีความเคลื่อนไหว ตื่นเต้น น่าสนใจหรือมีความรุนแรงอย่างไร ควบคู่ไปกับการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวภาคสนาม ที่รายงานเหตุการณ์ประกอบ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้รายการข่าว น่าสนใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า มีการเลือกใช้ภาพที่โฟกัสไปที่ใบหน้าและดวงตาอย่างชัดเจนของแหล่งข่าว ว่ามีอาการ หรือสีหน้าอย่างไร ซึ่งสามารถสะท้อนให้ประชาชนได้รับทราบถึงการบรรยายเนื้อหาในข่าว อย่างกรณี พ.ต.ท.ทักษิณ พுகปราศรัยกับประชาชนในต่างจังหวัด ระหว่างการหาเสียงเลือกตั้ง และมีน้ำตาซึมออกมา เนื่องจากถูกกล่าวหาจากฝ่ายตรงข้าม หรือการปลุกเร้าการชุมนุมด้วยน้ำเสียงของนายสนธิ ลิ้มทองกุล เช่น การตะโกนและลากเสียงว่า “ทีากๆๆๆๆๆ สิ้น ออกไป” ในการศึกษาพบว่า ภาพประกอบข่าวที่ถูกเลือกใส่ในบทข่าว ไม่ว่าจะป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในลักษณะใดก็ตาม สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จะเลือกภาพประกอบข่าวในลักษณะเดียวกันทั้งหมด ไม่ว่าจะป็นข่าวของกลุ่มพันธมิตร หรือข่าวของฝ่ายรัฐบาล เนื่องจากอยู่ในช่วงที่ประชาชนสนใจ และถูกจับตามอง เว้นแต่จะเป็นภาพที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ภาพที่ละเมิดต่อสิทธิมนุษยชน หรือทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายก็จะไม่ถูกเลือกนำมาเสนอ

นอกจากนี้ยังพบว่าภาพข่าวและเสียงที่ถูกนำมาใช้ในการเสนอข่าวภาคค่ำ ซึ่งบรรณาธิการข่าวภาคค่ำจะเป็นผู้รับผิดชอบในการเลือกประเด็นเสียงสัมภาษณ์ มักจะพิถีพิถันในการคัดเลือกโดยเฉพาะบทสัมภาษณ์ในประเด็นที่สำคัญ เป็นเรื่องใหญ่ที่น่าสนใจ แต่ในบางครั้งเสียงบทสัมภาษณ์อาจไม่ตรงกับเนื้อหาเท่าที่ควร เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องของเวลา คือทางบรรณาธิการข่าวภาคค่ำ จะเริ่มผลิตข่าวในช่วงเวลาประมาณ 16.00 น. เพื่อให้ทันต่อการออกอากาศช่วงแรกใน

เวลา 17.30 น. ดังนั้นภาพและเสียงสัมภาษณ์ที่ถูกเลือกใส่เข้าไปประกอบในบทข่าว จะต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว ให้ทันกับปริมาณข่าวที่ถูกคัดเลือกมาออกอากาศในช่วงภาคค่ำ ดังนั้นพนักงานตัดต่อจึงไม่มีเวลามากพอ ในการเลือกภาพที่ดีที่สุดจากที่ช่างภาพได้บันทึกภาพมาทั้งหมด

จากการศึกษาภาพประกอบข่าวยังพบว่า ในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มีการเลือกภาพประกอบข่าวในหลายรูปแบบ เช่น กรณีถ้าเป็นข่าวที่ได้มาจากการให้สัมภาษณ์ พนักงานตัดต่อก็จะเลือกใส่ภาพขณะแหล่งข่าวกำลังสัมภาษณ์ เช่น ภาพนายสนธิกำลังให้สัมภาษณ์หรือกล่าวปราศรัยบนเวที คือลักษณะของภาพจะเป็นภาพหน้าตรง เห็นเฉพาะใบหน้าและหน้าอก และถ้าเป็นข่าวที่ต้องเปิดเสียงผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย ก็จะทำในลักษณะเช่นนี้เหมือนกัน แต่ถ้าเป็นข่าวที่บรรยายสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ก็จะเลือกภาพในมุมกว้าง ที่แสดงให้เห็นถึงบรรยากาศการชุมนุม การเคลื่อนไหวของประชาชนหรือแกนนำที่ออกมาพูดปราศรัยบนเวที หรือการทำกิจกรรมของผู้มาร่วมชุมนุม โดยจะเป็นลักษณะตัดภาพให้เข้ากับบท ตามที่ผู้เรียบเรียงข่าวหรือผู้สื่อข่าว พิมพ์หรือเขียนเป็นบทข่าวส่งเข้ามา แต่จะไม่เลือกภาพที่เห็นการชูป้าย โจมตี ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในลักษณะที่ไม่สุภาพ รุนแรง

“ผมเลือกที่จะไม่นำออกอากาศเลย เพราะความเสี่ยงจะเป็นศูนย์ แต่ถ้าเราตัดสินใจเลือกภาพที่ไม่เหมาะสมโดยไม่สอบถามบรรณาธิการข่าว ถ้าผิดพลาดขึ้นมาต้องรับผิดชอบ” (วิริยะ วีระโรจนารัตน์, พนักงานตัดต่อภาพข่าว สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2550)

สำหรับการใช้ภาพประกอบข่าว ในการเสนอข่าวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และผู้สนับสนุน ก็จะเป็นลักษณะเดียวกันกับข่าวของฝ่ายพันธมิตร คือถ้าเป็นการสัมภาษณ์หรือแถลงข่าว พนักงานตัดต่อจะเลือกใส่ภาพที่เห็นใบหน้าและหน้าอก เห็นไมค์โครโฟนของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9



ภาพที่ 4.4 ลักษณะภาพประกอบข่าวที่เป็นการให้สัมภาษณ์

ที่มา: ฝ่ายข้อมูลข่าวและห้องสมุด บมจ.อสมท จำกัด (มหาชน)



ภาพที่ 4.5 ลักษณะภาพประกอบข่าวที่เป็นการแถลงข่าว

ที่มา: ฝ่ายข้อมูลข่าวและห้องสมุด บมจ.อสมท จำกัด (มหาชน)



ภาพที่ 4.6 ลักษณะภาพการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร (ภาพมุมกว้าง)

ที่มา: ฝ่ายข้อมูลข่าวและห้องสมุด บมจ.อสมท จำกัด (มหาชน)



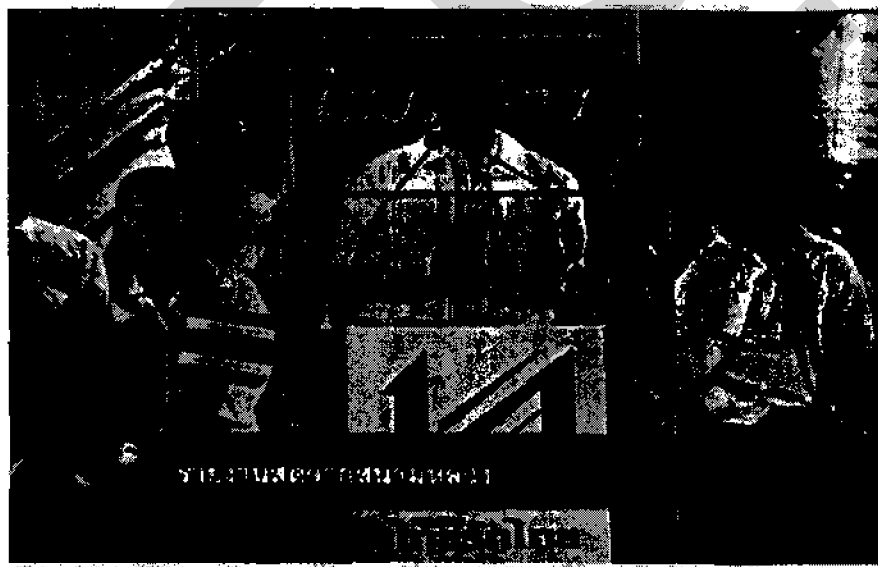
ภาพที่ 4.7 ลักษณะภาพการชุมนุมของกลุ่มผู้สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ (ภาพมุมกว้าง)

ที่มา: ฝ่ายข้อมูลข่าวและห้องสมุด บมจ.อสมท จำกัด (มหาชน)



ภาพที่ 4.8 ลักษณะภาพกลุ่มพันธมิตร ปราศรัยบนเวทีการชุมนุม

ที่มา: ฝ่ายข้อมูลข่าวและห้องสมุด บมจ.อสมท จำกัด (มหาชน)



ภาพที่ 4.9 ลักษณะภาพฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุน ปราศรัยบนเวที

ที่มา: ฝ่ายข้อมูลข่าวและห้องสมุด บมจ.อสมท จำกัด (มหาชน)

จากการสัมภาษณ์ช่างภาพสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พบว่า พ.ต.ท.ทักษิณ พยายาม สร้างจุดเด่นหรือทำกิจกรรมที่ทำให้สื่อมวลชนให้ความสนใจอยู่ตลอด จึงทำให้ช่างภาพพยายามถ่ายภาพที่เป็นสีสันกันจำนวนมากในหลายอริยาบท ส่วนใหญ่เป็นภาพที่ทำให้เกิดมุมมองในทางบวกกับ พ.ต.ท.ทักษิณและรัฐบาล เช่น ภาพ พ.ต.ท.ทักษิณกำลังอุ้มเด็ก การลงไปสัมผัสปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนคนยากจนในต่างจังหวัด การลงไปดูปัญหาในพื้นที่ภาคใต้ การชี้แจงระหว่างลงไปแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่จังหวัดสุรินทร์ การจับขีรดัจกรยานยนต์หรือพายเรือในแม่น้ำ ระหว่างลงไปแก้ปัญหาความยากจนที่อำเภออาจสามารถจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นต้น

“นายกฯทักษิณ มักจะสร้างจุดสนใจให้กับสื่ออยู่ตลอด ไม่ว่าจะเป็นที่กรุงเทพฯ หรือต่างจังหวัด ใครเห็นก็ดูเป็นเรื่องแปลก ที่นายกฯพยายามทำตัวธรรมดาแบบชาวบ้าน แต่จะสร้างภาพหรือเปล่าเราไม่รู้” (พีรบูรณ์ สวัสดิ์สินธุ์, ช่างภาพสถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2550)

ภาพในลักษณะดังกล่าวนอกจากจะถูกนำมาใช้ในภาพประกอบข่าวแล้ว สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ยังเลือกใช้ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในข่าว มาบรรยายแทนคำบรรยายในข่าวด้วย โดยส่วนใหญ่จะเป็นช่วงที่มีการรายงานสดภาคสนาม คือใช้กล้องถ่ายให้เห็นการชุมนุมและการขึ้นเวทีปราศรัยของแกนนำกลุ่มพันธมิตรในขณะนั้น ควบคู่ไปกับผู้ประกาศข่าวภาคสนาม รายงานเหตุการณ์ประกอบ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้รายการข่าว รวดเร็ว สด น่าสนใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า มีการเลือกใช้ภาพที่โฟกัสไปที่ใบหน้าและดวงตาอย่างชัดเจนของแหล่งข่าวว่ามีท่าที หรือสีหน้าอย่างไร ซึ่งสามารถสื่อสารหรือสะท้อนให้ประชาชนได้รับทราบ มากกว่าการบรรยายในข่าวอย่างกรณี พ.ต.ท.ทักษิณ พูดปราศรัยกับประชาชนในต่างจังหวัด ระหว่างการหาเสียงเลือกตั้งที่จังหวัดนครราชสีมา และมีน้ำตาซึมออกมา โดยอ้างถูกกล่าวหาจากฝ่ายตรงข้าม และถูกกดดันให้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

จากการสัมภาษณ์ช่างภาพสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ยังพบว่า ในการถ่ายภาพการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร ช่างภาพมักจะเลือกถ่ายไปที่ตัวบุคคลที่เป็นแกนนำคนสำคัญของกลุ่มพันธมิตร ภาพมุมกว้าง ภาพบนเวทีการชุมนุม ภาพผู้มาชุมนุม และภาพการเคลื่อนไหวในแง่มุมต่างๆ เช่น การปราศรัยบนเวทีของแกนนำกลุ่มพันธมิตร การดูแลความปลอดภัยของตำรวจ การเคลื่อนย้ายการชุมนุม บรรยากาศการจราจรติดขัด ภาพพฤติกรรมของผู้มาร่วมชุมนุม แกนนำคนสำคัญของกลุ่มพันธมิตร ตลอดจนงานปฏิบัติงานของตำรวจ มีการถ่ายภาพการชูป้ายประท้วง ซึ่งเขียนข้อความต่างๆ มากมาย ทั้งถ้อยคำที่สุภาพ และถ้อยคำที่หยาบคาย ข้อความสนับสนุนให้กำลังใจ รวมถึงภาพการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ระหว่างถ่ายภาพจะบันทึกเสียงของแกนนำกลุ่มพันธมิตร ที่ขึ้นปราศรัยบนเวทีด้วย โดยเฉพาะนายสนธิ ลิ้มทองกุล, พล.ต.จำลอง ศรีเมือง, นายพิภพ ธงไชย, นายสุริยะใส

กตติลา, นายสมศักดิ์ โกศัยสุข และนายสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ ส่วนฝ่ายรัฐบาลก็ใช้วิธีปฏิบัติเช่นเดียวกัน แต่มักจะถ่ายภาพ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในหลายแง่มุมมากกว่าแหล่งข่าวอื่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เป็นหัวหน้าพรรคไทยรักไทย และมีการสร้างสีสันและความน่าสนใจกับสื่อมวลชนอยู่ตลอดเวลา

“สิ่งแรกต้องมุ่งไปยังจุดศูนย์กลางของเหตุ นั้น เพราะการนำเสนอภาพข่าวต้องมีที่มาของเหตุ แล้วจึงค่อยถ่ายบรรยายบรรยากาศแวดล้อม เพื่อให้ภาพสามารถเล่าเรื่องได้อย่างเป็นระบบ” (พิรบูรณ์ สวัสดิ์นันท์, ช่างภาพสถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2550)

สำหรับการติดต่อภาพประกอบข่าว จากการสัมภาษณ์พนักงานติดต่อสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พบว่า มีการคัดภาพไปตามบทข่าวที่ได้รับมา จากกองบรรณาธิการข่าวภาคค่ำ ซึ่งมีผู้เรียบเรียงข่าวทำหน้าที่ในการสรุปประเด็นข่าว และพิมพ์เป็นบทข่าวตามกรอบเวลาที่ประชุมกองบรรณาธิการข่าวหรือโต๊ะข่าวกำหนดไว้ ส่วนการเลือกเสียงประกอบภาพข่าว มักจะใช้เสียงบรรยากาศการชุมนุมมาสร้างเป็นจุดสนใจ โดยเปิดเสียงให้พอได้ยินบรรยากาศการชุมนุม เช่น การตะโกนโห่ร้องของผู้ชุมนุม ควบคู่ไปกับการรายงานข่าวของผู้ประกาศ เพื่อให้ข่าวดูน่าสนใจมากขึ้น ส่วนการเปิดเสียงแหล่งข่าวมักจะเปิดเสียงนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี มากกว่าแกนนำกลุ่มพันธมิตร แต่สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ก็เลือกที่จะเปิดเสียงสัมภาษณ์กลุ่มพันธมิตรในข่าวภาคค่ำ หากเป็นการพูดในประเด็นใหม่ โดยเฉพาะเสียงบทสัมภาษณ์ของนายสนธิ ลิ้มทองกุล แต่ถ้ามีถ้อยคำกล่าวพาดพิง หรือใช้ถ้อยคำขี้ขวด รุนแรง จะไม่ถูกนำมาเสนอในข่าวภาคค่ำเลย

“วิธีการหรือมาตรฐานในการคัดภาพ ถ้ามีความเชื่อมโยงกับรัฐบาลหรือบ้านเมือง พนักงานติดต่อจะคำนึงเสมอ ถึงความรับผิดชอบทั้งในส่วนของตนเองและผู้อื่น ในบทว่าอย่างไร ต้องทำไปตามนั้น” (วิริยะ ชีระโรจนารัตน์, พนักงานติดต่อภาพข่าว สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2550)

จากการสัมภาษณ์ยังพบว่าพนักงานติดต่อก่อนข้างระมัดระวังในการเลือกนำภาพข่าวมาใช้ในการออกอากาศ เนื่องจากมีการกำชับด้วยวาจาจากทางหัวหน้าช่างภาพ ติดต่อ และกราฟฟิก และบรรณาธิการข่าว ไม่ให้เลือกใช้ภาพที่มีแผ่นป้ายโจมตีรัฐบาลในลักษณะที่เขียนคำหยาบ และไม่ให้เห็นภาพประกอบข่าว ที่ดูแล้วทำให้เกิดความรุนแรง การขี้ขวด เช่น การกระทบกระทั่งกันระหว่างผู้ชุมนุมกับตำรวจ ที่ป้องกันไม่ให้ผู้ชุมนุมรุกเข้ามาในพื้นที่ แต่เมื่อซักถามในรายละเอียดกลับพบว่าไม่ใช่เรื่องของการเข้มงวดมากนัก เป็นแต่เพียงการระมัดระวังตัวเองของพนักงานติดต่อ รวมถึงในกองบรรณาธิการข่าว เพื่อป้องกันไม่ให้ตัวเองถูกฟ้องร้อง หากข่าวหรือภาพนั้นไปพาดพิงบุคคลอื่นให้ได้รับความเสียหาย จากการสัมภาษณ์พบว่าหากพนักงานติดต่อพิจารณาภาพข่าวแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสมที่จะนำมาเสนอในข่าว ก็จะมีการสอบถามไปยังบรรณาธิการข่าวภาคค่ำ

เพื่อความชัดเจน และตัดสินใจอีกครั้งว่าจะนำภาพข่าวในลักษณะเช่นนี้มาออกอากาศในช่วงหรือไม่ อยู่เสมอ

“ผู้ติดต่อภาพจะช่วยกันกรองภาพความเหมาะสม โดยนอกจากจะดูภาพให้ตรงกับบทแล้ว ยังต้องดูด้วยว่าภาพที่จะออกอากาศมีความเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่คอยตรวจสอบภาพหรือเซ็นเซอร์ภาพอีกครั้ง” (วิริยะ ชีระโรจนารัตน์, พนักงานติดต่อภาพข่าว สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2550)

จากการศึกษาในภาพรวมของเนื้อหาการเสนอข่าวของกลุ่มพันธมิตร และเนื้อหาการเสนอข่าวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและผู้สนับสนุน ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 สรุปได้ว่า มีเนื้อหาที่ใกล้เคียงกันทั้งสองฝ่าย คือนำเสนอข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตร และเปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาได้ชี้แจง แต่การเสนอข่าวได้ให้น้ำหนักและเวลากับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและฝ่ายสนับสนุนมากกว่า รวมทั้งข่าวของฝ่ายรัฐบาลจะมีการเปิดเสียงการให้สัมภาษณ์ หรือการปราศรัยมากกว่ากลุ่มพันธมิตรด้วยเช่นกัน เนื่องจากแหล่งสารหรือตัวบุคคลที่เป็นผู้ให้ข่าว เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี แกนนำพรรคไทยรักไทย มีประเด็นที่น่าสนใจและมีสื่อมวลชนคอยติดตามทำข่าวอยู่ตลอด ขณะที่กลุ่มพันธมิตรมีเพียง 5 แกนนำและนายสุริยะใส กตะศิลาเท่านั้น ที่สื่อมวลชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจและสัมภาษณ์ แต่สื่อมวลชนก็จะสนใจเป็นบางครั้งบางคราวเท่านั้น โดยเฉพาะช่วงที่มีการชุมนุมหรือเตรียมเคลื่อนไหวใหญ่ ส่วนภาพข่าวพบว่าพนักงานติดต่อได้เลือกใส่ภาพไปตามบทข่าวที่ได้รับมา และมีความระมัดระวังในการเลือกใส่ภาพข่าวลงไป เนื่องจากมีการเตือนด้วยวาจาจากบรรณาธิการข่าว ให้เลือกใส่ภาพที่เหมาะสม แต่ไม่มีการเข้มงวดมากนักหรือวางบทลงโทษแต่อย่างใด เช่นกรณีภาพที่ก่อให้เกิดการขั้วยุ ภาพความรุนแรง หรือมีเสียงการใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ภาพเหล่านั้นก็จะไม่ถูกนำมาเสนอเป็นภาพประกอบในข่าวด้วย นอกจากนี้ในการกำหนดเสียงการให้สัมภาษณ์พบว่า ทางบรรณาธิการข่าวภาคค่ำจะเป็นผู้กำหนดว่าจะเลือกใส่เสียงสัมภาษณ์แหล่งข่าวคนใดบ้าง จากนั้นบรรณาธิการข่าว หรือผู้เรียบเรียงข่าว จะเป็นคนคัดเลือกเสียงสัมภาษณ์ที่จะใช้ประกอบในข่าวตามบทข่าวที่กำหนดไว้

4.2 ตอนที่ 2 การกำหนดวาระข่าวสารของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

จากการศึกษาเอกสารการประชุมของฝ่ายปฏิบัติการข่าวพบว่า ข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรที่มีการชุมนุมขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ภายใต้การนำของนายสนธิ ลิ้มทองกุล และแกนนำกลุ่มพันธมิตรคนอื่นๆ โดยมีประชาชนจำนวนมากเข้าร่วมการชุมนุม ถือเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองที่มีความน่าสนใจ และทางกองบรรณาธิการได้ให้ความสนใจ

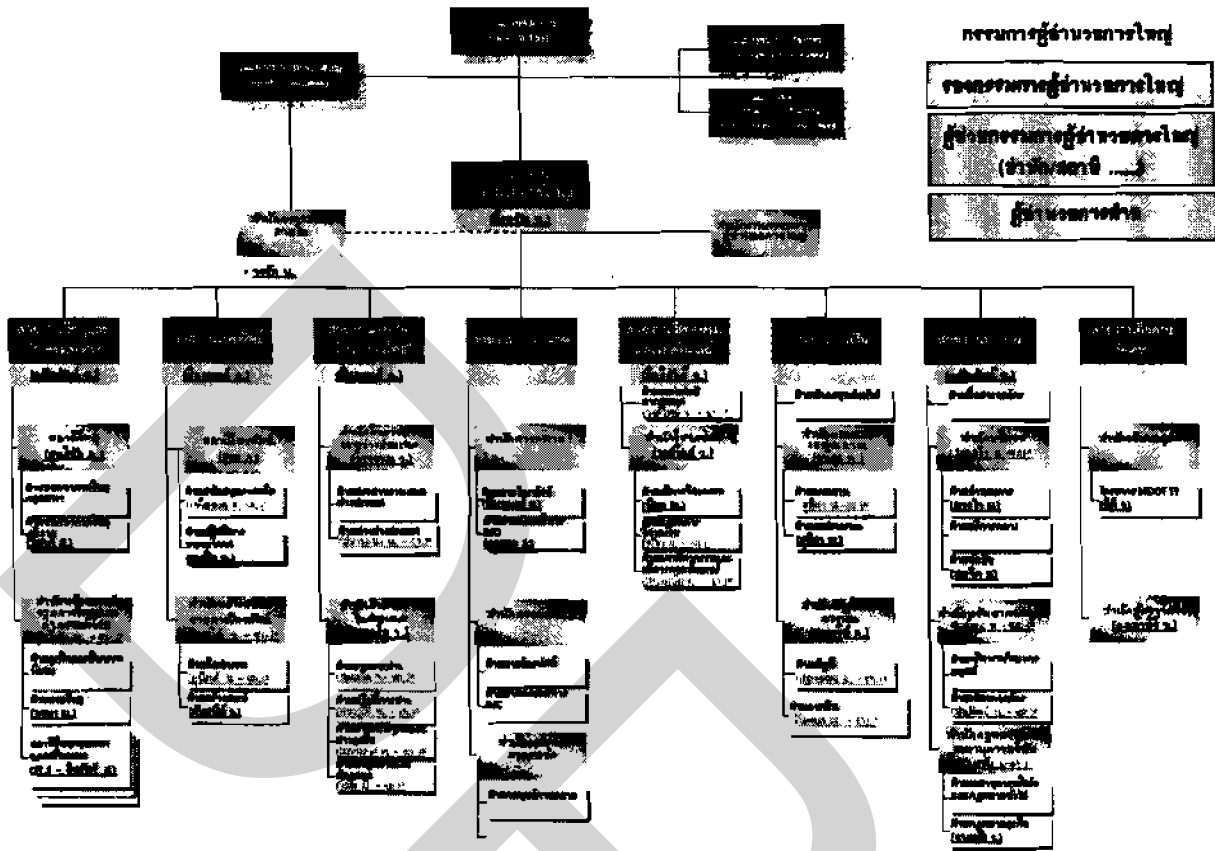
สำคัญต่อข่าวดังกล่าว จึงได้กำหนดวาระข่าวสารในเรื่องนี้ และเลือกนำข่าวดังกล่าวเสนอให้ประชาชนได้รับทราบในช่วงข่าวภาคค่ำ โดยนอกจากจะรายงานข่าวจากทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 แล้ว ยังกำหนดให้มีการรายงานสดการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร ในช่วงที่มีการชุมนุมใหญ่ และการเคลื่อนการชุมนุมไปยังสถานที่ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยส่งทีมข่าวและรถถ่ายทอดสดลงไปประจำอยู่ในพื้นที่การชุมนุม เพื่อให้ผู้ประกาศข่าวภาคสนาม สามารถรายงานข่าวกลับมายังห้องส่งของทางสถานี

“ที่เราทำเพราะมันคือข่าว ไม่ได้มองว่าเราเข้าข้างพันธมิตรหรือไม่เข้าข้างพันธมิตร แต่ช่อง 9 มองในเรื่องความแรงของกระแสสังคม” (สมถวิล จรรยาวงศ์, อธิการบดีการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2550)

จากการศึกษาพบว่าข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรเป็นเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ และถูกกำหนดเป็นวาระข่าวสาร ทั้งจากกลุ่มพันธมิตร กลุ่มประชาชนและสื่อมวลชน เนื่องจากมีคนนับแสนคนที่มาร่วมชุมนุมขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่สื่อมวลชนรวมถึงสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ให้ความสนใจ เนื่องจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นเรื่องที่ประชาชนต้องการทราบข้อเท็จจริง ต้องการทราบความเคลื่อนไหว ทั้งกลุ่มพันธมิตร ตลอดจนความเคลื่อนไหวของ พ.ต.ท.ทักษิณและกลุ่มผู้สนับสนุน เพราะต่างมีผลกระทบต่อประชาชน ต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ ดังนั้นสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ไนเสนอได้รวดเร็ว มีการรายงานสด ก็จะมีผู้ชมติดตามดูข่าวอย่างต่อเนื่อง

“ช่วงนั้นทุกคนใจจดใจจ่อต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อยากจะรู้ว่าเหตุการณ์เป็นอย่างไร ก็ต้องอาศัยสื่อทีวีเท่านั้นที่จะทำให้รู้ว่าอะไรมันจะเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นความไวตรงนั้นทำให้เรียกคนดูข่าวช่อง 9 ได้มากขึ้น” (สมถวิล จรรยาวงศ์, อธิการบดีการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2550)

นอกจากนี้การปรับโครงสร้างภายในของ บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ยังมีผลต่อการคัดเลือก การกำหนดวาระข่าวสารที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน โดยพบว่าผู้บริหารระดับสูงพยายามติดต่อหาหรือทั้งทางตรงและโทรศัพท์พูดคุยกับรักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ รวมทั้งบรรณาธิการข่าวบางคน เพื่อให้พิจารณาข่าวที่ออกอากาศในช่วงข่าวภาคค่ำ ในลักษณะพยายามเสนอข่าวให้เท่ากันทั้ง 2 ฝ่าย แม้ว่ากลุ่มคาราวานคนจน ในฐานะฝ่ายผู้สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ จะไม่มีประเด็นข่าวที่น่าสนใจมากก็ตาม

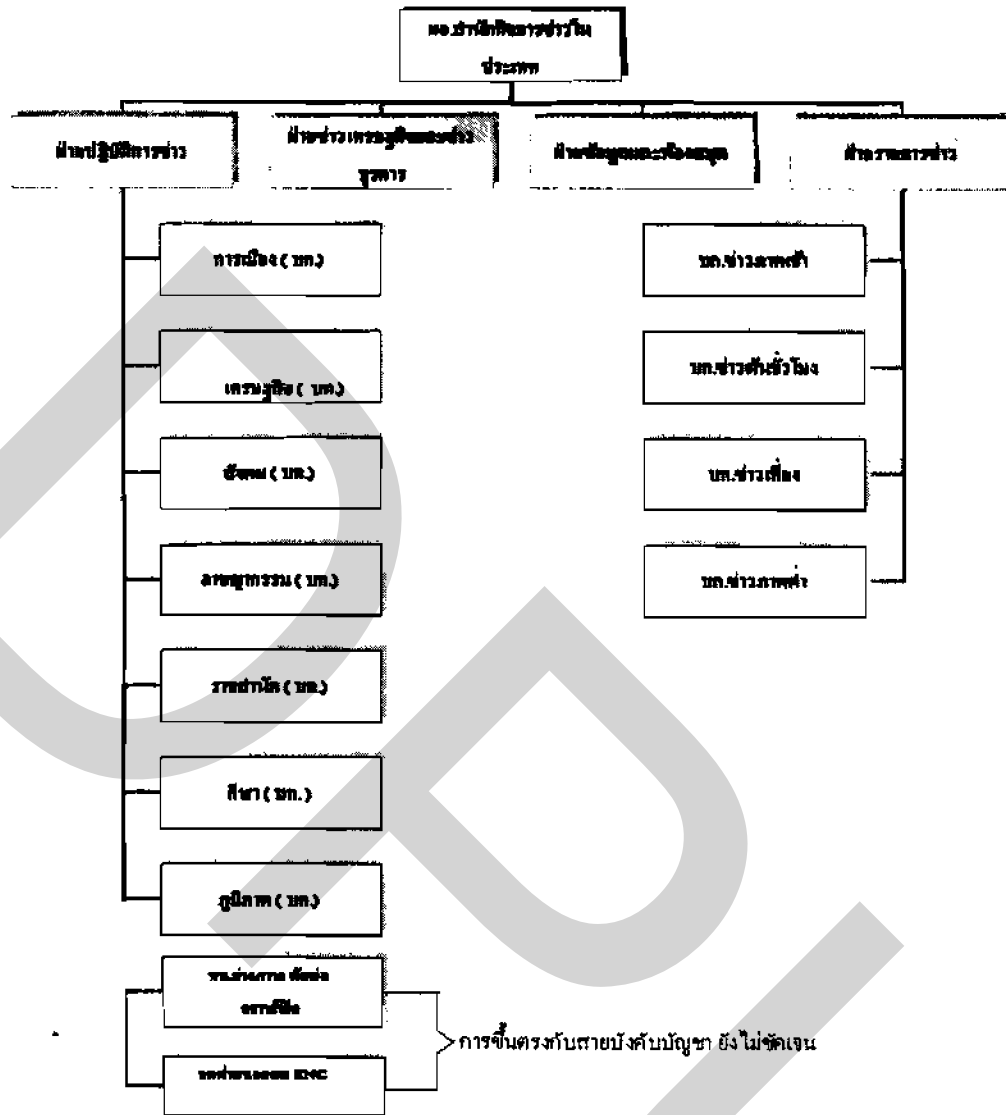


ภาพที่ 4.10 โครงสร้างบริษัท อสมท.จำกัด (มหาชน)

ที่มา: ฝ่ายสื่อสารองค์กร บมจ.อสมท จำกัด (มหาชน)

จากภาพที่ 4.10 ซึ่งอธิบายถึงโครงสร้างระดับผู้บริหารของ บมจ.อสมท จำกัด (มหาชน) โดยในช่วงที่ผู้วิจัยทำการศึกษา พบว่าตามโครงสร้างใหม่ของ บมจ.อสมท จำกัด (มหาชน) ขณะนั้นมีนายมีงขวัญ แสงสุวรรณ ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ซึ่งตำแหน่งดังกล่าวต้องผ่านการสรรหาและคัดเลือกจาก คณะกรรมการ บมจ.อสมท จำกัด (มหาชน) หรือ บอร์ด อสมท. โดยนายมีงขวัญ มีอำนาจในการสั่งการและได้อบรมมางานความรับผิดชอบ ให้กับรองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ เพื่อดูแลรับผิดชอบตามสายงานต่างๆ

โดยงานความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเสนอข่าวภาคค่ำ ได้มอบหมายให้รักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ และให้รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่กำกับดูแลแทน ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว ได้มีการรวบรวมการทำงานของทีมข่าวฝ่ายข่าวโทรทัศน์ และฝ่ายหนังสือข่าวเข้าด้วยกัน โดยมีการปรับเปลี่ยนตัวผู้บริหารงานข่าว และบรรณาธิการข่าว ตามโครงสร้างใหม่ โดยมีการสลับตำแหน่งที่สำคัญๆ เกือบทั้งหมด



ภาพที่ 4.11 โครงสร้างสายงานกิจการ “สำนักข่าวไทย”

ที่มา: สำนักกิจการข่าวในประเทศ บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)

จากภาพที่ 4.11 จะเห็นได้ว่าการปรับโครงสร้างใหม่แล้ว รักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศจะเข้ามารับผิดชอบ มีอำนาจสูงสุดในการกำกับดูแลและสั่งการตั้งแต่ 1. ฝ่ายปฏิบัติการข่าวที่ประกอบด้วย บรรณาธิการข่าวและทีมข่าวสายต่างๆ อาทิ สายการเมือง เศรษฐกิจ สังคม อาชญากรรม กีฬา ราชสำนัก และสายเฉพาะกิจ 2. ฝ่ายรายการข่าว ที่ประกอบไปด้วย บรรณาธิการข่าวภาคเช้าและทีมข่าวภาคเช้า ข่าวภาคเที่ยง ข่าวภาคค่ำ และบรรณาธิการข่าวดั้น ชั่วโมง และ 3. ฝ่ายสนับสนุนรายการข่าว ที่ประกอบด้วยรถถ่ายทอดสด รถอีเอ็มจี เจ้าหน้าที่เทคนิค

โดยการกำหนดวาระข่าวสารของกองบรรณาธิการข่าว จะประชุมร่วมกันทั้ง 3 ฝ่ายมี วิชาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ เป็นประธานการประชุม เพื่อพิจารณาประเมิน สถานการณ์ข่าวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ว่ามีข่าวใดประเด็นใดหรือเหตุการณ์ใด ที่มี ความสำคัญและน่าสนใจ แล้วคัดเลือกมาเสนอเป็นข่าวภาคค่ำตามลำดับความสำคัญ

หอสังเกตกิจการข่าวในประเทศ

หน.ฝ่ายปฏิบัติการข่าว

บก.ข่าวการเมือง

บก.ข่าวเศรษฐกิจ

บก.ข่าวสังคม

บก.ข่าวอาชญากรรม

บก.ข่าวภูมิภาค

บก.ข่าวต่างประเทศ

บก.ข่าวกีฬา

บก.ข่าวราชสำนัก

บก.ข่าวภาคค่ำ

บก.ข่าวภาคเที่ยง

บก.ข่าวต้นชั่วโมง

หน.กองบก.ข่าว

หน.ฝ่ายรายการข่าว

หน.ช่างภาพกราฟฟิกตัดต่อ

เจ้าหน้าที่จัดบันทึกการประชุม

ภาพที่ 4.12 ผังการประชุมกองบรรณาธิการเพื่อกำหนดวาระข่าวสาร

ที่มา: สำนักกิจการข่าวในประเทศ บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)

จากภาพที่ 4.12 จะเห็นการประชุมกองบรรณาธิการข่าว หรือการประชุมโต๊ะข่าว เพื่อ กำหนดวาระข่าวสารและคัดเลือกข่าวสาร โดยหลังจากที่ส่งทีมข่าวสายต่างๆ ส่งไปปฏิบัติหน้าที่ ตามขอบเขตความรับผิดชอบ หรือวาระงานที่บรรณาธิการข่าวสายต่างๆ กำหนดไว้แล้ว ข่าวที่ได้มา จากทีมข่าวทั้งหมด จะถูกส่งกลับมายังศูนย์ข้อมูลกลาง ผ่านทางผู้เรียบเรียงข่าวของแต่ละสาย ทั้งนี้ ข้อมูลข่าวจะเชื่อมโยงไปยังผู้บริหารงานข่าว บรรณาธิการข่าว และผู้เรียบเรียงข่าวทั้งหมด เพื่อให้ รับทราบข้อมูลและความก้าวหน้าของข่าว หรือเหตุการณ์ อย่างต่อเนื่อง

จากนั้นกองบรรณาธิการข่าว จะมีการประชุมสรุปประเด็น เพื่อคัดเลือกข่าวสารจากที่มีอยู่ มาเรียงลำดับความสำคัญ ความน่าสนใจ ก่อนที่จะนำไปออกอากาศในข่าวภาคต่างๆ ซึ่งจากการศึกษาในเอกสารบันทึกการประชุมฝ่ายปฏิบัติการข่าว พบว่า สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จะมีการประชุมร่วมกันของบรรณาธิการข่าวแต่ละภาคข่าว และบรรณาธิการข่าวแต่ละสาย วันละ 2 ครั้ง คือในช่วงเช้าเวลาประมาณ 10.00 น. เพื่อคัดเลือกประเด็นข่าวสารนำมาออกอากาศในข่าวภาคเที่ยง รวมทั้งสั่งการเพิ่มเติมในประเด็นข่าวที่ต้องการ และช่วงบ่ายเวลา ประมาณ 15.00 น. เพื่อคัดเลือกประเด็นข่าวสารนำมาออกอากาศในข่าวภาคค่ำ โดยมีรักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ เป็นประธานการประชุมร่วมกับ บรรณาธิการข่าวสายงานต่างๆ และบรรณาธิการข่าวภาค เพื่ออภิปรายสรุปประเด็นข่าวที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เพื่อกำหนดและคัดเลือกข่าวสารที่จะนำมาออกอากาศ ในแต่ละช่วงต่อไป

“จะมีหัวหน้าข่าวแต่ละสายมาประชุมร่วมกันว่าจะออกข่าวอย่างไร จะไปตั้งจุดรายงานสดที่ไหน ทุกอย่างมองเป็นข่าว” (สมถวิล จรรยาวงศ์, อธิการิการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2550)

ในการพิจารณากำหนดประเด็นข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 บรรณาธิการข่าวหรือผู้แทนสายข่าว อาทิ สายการเมือง สายเศรษฐกิจ สายสังคม สายอาชญากรรม และสายกีฬา จะเป็นผู้นำเสนอประเด็นข่าวที่สำคัญและน่าสนใจของวันนี้ ตามที่ได้รับข้อมูลหลังจากส่งทีมข่าวออกไปหาข่าว ตามแหล่งสารหรือข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เพื่อเสนอให้กับที่ประชุมโดยบรรณาธิการข่าวภาคค่ำจะเป็นผู้สรุปความเห็น และคัดเลือกข่าวมาออกอากาศในข่าวภาคค่ำว่าข่าวชิ้นใด ข่าวประเภทไหน จะถูกนำเสนอให้ประชาชนได้รับชมในลำดับใดบ้าง โดยการเรียงลำดับความสำคัญของข่าว ถ้าเป็นเรื่องที่สำคัญจะถูกนำขึ้นเป็นข่าวแรกอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นข่าวในประเทศหรือข่าวต่างประเทศ อาทิ ข่าวการประชุมของกลุ่มพันธมิตร , ข่าวการเลือกตั้ง ส.ส., ข่าวเทศกาลสงกรานต์ หรือข่าวการตั้งท้องของแพม แคลเลีย แมคอินทอช เป็นต้น จากนั้นก็จะเรียงลำดับไปตามความสำคัญของข่าว โดยจะดำเนินการไปตามความเห็นร่วมของกองบรรณาธิการข่าวและนโยบายองค์กร

“การเรียงลำดับข่าว จะดูประเด็นข่าวเป็นหลัก เมื่อเทียบกับข่าวอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในรอบวันหากการประชุมวันนั้น มีเรื่องที่น่าสนใจ เรื่องใหม่ที่ไม่เคยเปิดเผยมาก่อน ก็อาจจะได้รับเลือกขึ้นมาอยู่ในลำดับต้น ๆ หรือข่าวแรก ก็ได้” (สุปวีณ์ ปฏิภาณวัฒน์, บรรณาธิการข่าวการเมือง สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2550)

นอกจากนี้ยังพบว่า หากไม่มีข่าวอื่นที่มีประเด็นสำคัญและน่าสนใจ กองบรรณาธิการข่าว มักจะนำข่าวที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายรัฐบาล โดยเฉพาะภารกิจหรือบทสัมภาษณ์นายกรัฐมนตรี มานำเสนอในข่าวภาคค่ำเป็นอันดับต้นๆ ค่ะ

“ช่อง 9 มักจะให้ความสำคัญกับนายกรัฐมนตรึอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นยุคไหน ก็จะวางข่าวนายกรัฐมนตรึเป็นข่าวแรก ๆ เป็นส่วนใหญ่ ทั้งที่บางครั้งก็ไม่มีประเด็นมากนัก ซึ่งอาจเป็นเรื่องของความเคยชิน”(สมถวิล จรรยาวงศ์, อดีตกรรมการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ สถานี โทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2550)

จากการศึกษาเอกสารบันทึกการประชุมของกองบรรณาธิการข่าวพบว่า ในการคัดเลือกข่าวสารของกองบรรณาธิการข่าว มีการพิจารณาปัญหาเรื่องพื้นที่และเวลาในการนำเสนอข่าว โดยมักจะไม่กำหนดชัดเจนว่า ข่าวภายในประเทศให้เวลาในการออกอากาศกี่นาที ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา ให้เวลาออกอากาศกี่นาที ทุกอย่างจะพิจารณาไปตามความสำคัญ ความน่าสนใจ และสถานการณ์ข่าว ทั้งนี้หากเกิดกรณีที่มีข่าวหรือเหตุการณ์ที่สำคัญกว่า ก็สามารถถูกคัดเลือกนำมาออกอากาศในข่าวภาคค่ำเป็นข่าวแทรกหรือเพิ่มเติมได้ โดยตัดข่าวที่มีความสำคัญน้อยที่สุดออกไป

“ต้องดูประเด็นด้วยว่าน่าสนใจเพียงใด มีข่าวอื่นที่สำคัญมากกว่าหรือไม่ โดยเฉพาะข่าวในพระราชสำนัก ที่ทางช่อง 9 ให้ความสำคัญกับข่าวนี้อย่างมาก ซึ่งหากใช้เวลาในการนำเสนอข่าวมาก ก็ต้องตัดข่าวอื่นที่ความสำคัญน้อยกว่าออกไป” (อนุวัติ ชินพิริยะ, อดีตบรรณาธิการข่าวภาคค่ำ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2550)

การคัดเลือกข่าวสารที่จะใช้ออกอากาศในการข่าวภาคค่ำ เป็นอำนาจของบรรณาธิการข่าวภาคค่ำที่จะพิจารณา ภายใต้มติความเห็นร่วมของกองบรรณาธิการข่าว โดยในการประชุม บรรณาธิการข่าวแต่ละสายจะเป็นผู้นำเสนอประเด็นข่าวในสายของตัวเอง ที่เห็นว่ามีความน่าสนใจมากที่สุด หลังจากส่งทีมข่าวออกไปหาข้อมูลข่าวสารหรือสัมภาษณ์แหล่งข่าวมา เพื่อกำหนดวาระและคัดเลือกข่าวสาร ว่าข่าวใดเป็นข่าวหลัก และข่าวรอง รวมถึงพิจารณาเพิ่มรายละเอียดในเนื้อหาของข่าวนั้นๆ ก่อนนำเสนอในข่าวภาคค่ำ โดยการพิจารณาดังกล่าวจะต้องผ่านความเห็นชอบจากมติของที่ประชุมกองบรรณาธิการข่าว โดยเฉพาะข่าวสำคัญที่ถูกคัดเลือกเป็นข่าวใหญ่หรือข่าวอันดับแรกๆ ในแต่ละวัน

“จะมีการประชุมโต๊ะข่าวค่ำ เพื่อกำหนดว่าข่าวไหนจะเป็นข่าวแรก และเรียงลำดับกันไป ก่อนที่จะมอบหมายให้บรรณาธิการแต่ละสาย ไปสั่งการให้ทีมข่าวดำเนินการ ตามผลสรุปของที่ประชุมในวันนั้น” (นพดล กอนิธิ, บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม ทำหน้าที่ควบคุมการรายงานสดภาคสนาม สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2550)

จากการศึกษาทางเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้บริหารงานข่าว ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พบว่า ในการกำหนดวาระข่าวสารมีข้อจำกัดในการเสนอข่าว ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่มีผลกระทบต่อคัดเลือกการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ซึ่งมีทั้งเรื่องของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน

ที่ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสนอข่าวกลุ่มพันธมิตรและฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุน ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยภายนอก จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มีทั้งที่มาจากอำนาจรัฐในฐานะผู้กำกับดูแล และเรื่องของธุรกิจโฆษณา ซึ่งต่างมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการเสนอข่าว โดยสามารถแบ่งปัญหาได้ดังนี้

1.1 ปัญหาเรื่องของอำนาจรัฐ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารงานข่าว พบว่า มีความพยายามจากฝ่ายการเมือง โดยเฉพาะจากคนใกล้ชิด พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้โทรศัพท์มาที่ รักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ แต่ในระดับอื่นไม่มีการระบุถึงการถูกแทรกแซงการนำเสนอข่าว แต่เรื่องนี้ก็มีการรับรู้ในระดับบรรณาธิการข่าวด้วยกัน โดยประเด็นการถูกแทรกแซง ยังเป็นเรื่องของการต่อว่า และการขอร้องให้ช่วยนำเสนอข่าวของรัฐบาล ที่ได้พยายามชี้แจงในประเด็นต่างๆ ที่ถูกกล่าวหา รวมทั้งขอให้ลดการนำเสนอข่าวความเคลื่อนไหว ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยลง ทั้งนี้การขอความร่วมมือดังกล่าว ไม่ใช่เป็นลักษณะของการบังคับให้ปฏิบัติตาม แต่เป็นเพียงการขอความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ที่มีอำนาจในการบังคับบัญชา หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสนอข่าว โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูงและบรรณาธิการข่าวบางคนที่มีความใกล้ชิดกับคนในรัฐบาล ซึ่งการเคลื่อนไหวจากกลุ่มอำนาจรัฐด้วยวิธีต่างๆ พบว่าต่างมีผลต่อการเลือกนำเสนอข่าวของบรรณาธิการข่าวด้วย

“พี่ได้รับโทรศัพท์จากอีกเบอร์ไม่ใช่เบอร์หนึ่ง เป็นเบอร์ถัดลงมา เขาโทรมาบอกว่าไม่ต้องทุกคืนชั่วโมงหรอก แต่ทุกครั้งที่ได้รับคำสั่งมาไม่ว่าจะเป็นเบอร์ไหนโทรมา จะไม่เคยบอกโต๊ะข่าวเลย ปล่อยให้ไปไปตามธรรมชาติ” (สมถวิล จรรยาวงศ์, ผช.ผอ.กก.บมจ.อสมท. รักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2550)

“ถ้าเสียงที่บอกว่าทักษิณตอบปี ทักษิณโทรมา ผู้ใหญ่โทรมา ผดุงโทรมา หมอมิ่งค์โทรมา มันจึงเป็นกระแสตลอด ใครจะขยับอะไรก็ตาม ซึ่งอาจจะจริงบ้าง ล้าก็บ้าง อ่างบ้าง ก็ทำให้บรรณาธิการเบรกเองอัตโนมัติ” (สุกุม เจลยทรัพย์, รองอธิการบดีฝ่ายศูนย์การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2550)

จากการสัมภาษณ์อดีตรัฐมนตรีในกลุ่มรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ซึ่งยอมรับว่า ในฐานะที่เคยกำกับดูแลสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้เคยหารือผ่านทางผู้บริหารระดับสูง เพื่อขอให้สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 นำเสนอข่าวให้เกิดความเท่าเทียมกันทั้ง 2 ฝ่าย คือถ้าเสนอข่าวกลุ่มพันธมิตร ก็ต้องเสนอข่าวกลุ่มคาราวานคนจนด้วย ทำให้บรรณาธิการข่าวภาคค่ำต้องนำเรื่องนี้มาพิจารณา ในการกำหนดวาระข่าวสารและการคัดเลือกข่าวสาร รวมถึงการพิจารณาจัดให้มีการรายงานสดการประชุม

ก็ต้องนำเสนอทั้ง 2 ด้าน เพื่อให้ถูกมองว่าเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และใช้ความระมัดระวังในการเสนอข่าว

“ถ้าเรามีความรู้สึกว่าข้อเท็จจริงไม่ครบถ้วน ความคิดเห็นนี้เขาเข้าใจผิดนะ เราเองอยากมีโอกาสชี้แจงก็จะโทรหา ผอ.มิ่งขวัญหรือโทรหาบรรณาธิการ” (สุรนนท์ เวชชาชีวะ, อดีต รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2550)

นอกจากนี้ในการสัมภาษณ์กลุ่มพันธมิตรยังเชื่อว่า มีความพยายามในการแทรกแซงของผู้มีอำนาจในรัฐบาลต่อการเสนอข่าวภาคค่ำ โดยผ่านทางผู้บริหารหรือบรรณาธิการข่าวบางคน แต่ระดับผู้สื่อข่าวและทีมข่าวไม่น่าจะส่งการลงไปถึง

“การแทรกแซงจะมาจากระดับบน ผู้มีอำนาจระดับนโยบายและจะส่งการต่อลงมาเป็นทอดๆ บางครั้งไม่พุดมาก แต่ข่าวนี้ให้ใช้ความระมัดระวัง” (สมศักดิ์ โกศัยสุข, แกนนำกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2550)

การแทรกแซงดังกล่าวยังส่งให้การนำเสนอข่าว พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุนมีมากขึ้น เนื่องจาก ความเกรงใจหรืออิทธิพลในฐานะรัฐบาล ทำให้บรรณาธิการเลือกที่จะนำเสนอข่าวพ.ต.ท.ทักษิณ และผู้สนับสนุนมากกว่า

“ยอมรับว่าช่อง 9 มีความแนบแน่นกับรัฐบาล ซึ่งอาจจะเพิ่มพื้นที่เวลาให้กับทางฝ่ายรัฐบาล เพื่อชี้แจง ตอบโต้มากกว่าปกติธรรมดา ถือเป็นการเข้ามาแทรกแซงโดยไม่เต็มตัว” (กนก รุจิโมระ, บรรณาธิการข่าวการเมือง, สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2550)

แม้ว่าในการเลือกนำเสนอข่าวฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุนจะมีอยู่ตลอด เนื่องจากเป็นเรื่องที่สื่อให้ความสนใจและถูกกำหนดเป็นวาระข่าวสารอยู่ทุกวัน แต่ขณะเดียวกัน บรรณาธิการข่าว ก็พยายามเสนอข่าวกลุ่มพันธมิตรควบคู่ไปด้วย เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีการนำเสนอข่าวทั้ง 2 ด้าน ไม่เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไป

“ยอมรับทุกสถานีถูกอำนาจรัฐเข้าไปแทรกแซง ในการนำเสนอข่าวอยู่ตลอด ซึ่งก็แล้วแต่ว่าจะถูกใช้จากช่องทางไหน แต่ตัวบรรณาธิการข่าวเองจะต้องมีกลยุทธ์หรือวิธี ที่จะให้ข่าวสามารถถูกนำเสนอได้ทั้งสองด้าน” (เจริญศรี หงส์ประสงค์, บรรณาธิการข่าวการเมือง สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11, สัมภาษณ์, 14 เมษายน 2550)

1.2 ปัญหาเรื่องของธุรกิจโฆษณา การตรวจสอบข้อมูลทางเอกสารจากฝ่ายการตลาดของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พบว่า สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มีรายได้จากค่าโฆษณาในรายการต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐสมัย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีอยู่มาก อาทิ ในปี 2549 ได้ค่าโฆษณาจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี 167 ล้านบาท, กระทรวงศึกษาธิการ 50 ล้าน

บาท, สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน 63 ล้านบาท, คณะกรรมการการเลือกตั้ง 79 ล้านบาท และบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) 67 ล้านบาท

การจากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานข่าวทราบว่า มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาดบางคน ได้ขอให้ทีมข่าวช่อง 9 ช่วยสัมภาษณ์รัฐมนตรีซึ่งถูกกล่าวหาจากกลุ่มพันธมิตร เพื่อให้ได้มีโอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงตามที่ถูกกล่าวหาบ้าง เนื่องจากมีความเกรงใจที่รัฐมนตรีคนนั้น เคยให้ข้อมติขอมติกับทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 แต่ไม่มีการตอบรับจากทีมข่าว เนื่องจากในการทำงานก็ต้องเป็นไปตามคำสั่งจากบรรณาธิการข่าว ไม่สามารถโยกทีมไปทำข่าวนั้นได้ เว้นแต่บรรณาธิการข่าวจะเป็นผู้อนุญาต

“เคยได้ยินเจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาดที่ใกล้ชิดกับพนักงานในฝ่ายข่าว มาขอให้ช่วยสัมภาษณ์รัฐมนตรีที่ถูกกล่าวหาด้วย เพราะว่าเคยให้ข้อมติงานของกระทรวงเกษตรกับช่อง 9” (ภาคภูมิ พันธุ์สถิตย์, ผู้สื่อข่าวและผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2550)

ในความเห็นของกลุ่มนักวิชาการพบว่า ปัญหาเรื่องของธุรกิจโฆษณาล้วนมีผลต่อการตัดสินใจของกองบรรณาธิการข่าวและทีมข่าวด้วย เพราะสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ดำเนินธุรกิจอยู่ได้ต้องอาศัยรายได้จากค่าโฆษณา แต่ในการทำงานของบรรณาธิการข่าวและทีมข่าว พบว่าเรื่องของธุรกิจไม่ได้เข้ามามีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจคัดเลือกข่าวสารมากนัก

“ความที่จะกดดันอย่างง่ายๆ ก็คือการให้ข้อมติ อย่างเช่นให้ 200 ล้านบาท โดยให้เขียนเชียร์ด้วย พอสื่อมวลชนดังกล่าวเขียนข่าวไม่ดีเป็นลบ ก็ถอนโฆษณา ก็ต้องเลือกระหว่างรายได้กับการทำหน้าที่สื่อมวลชน” (ลิขิต วีระเวทิน, ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต (การสื่อสารการเมือง) มหาวิทยาลัยเกริก, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2550)

จากการสัมภาษณ์พบว่า ในกรณีที่มีการกล่าวหาตึงรัฐมนตรีในกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งของกลุ่มพันธมิตร โดยเฉพาะการกล่าวหาตึงหน่วยงานภาครัฐ ที่เป็นผู้ให้โฆษณา สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จะเปิดโอกาสให้รัฐมนตรีในกระทรวงที่ให้โฆษณากับสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้มีโอกาสในการชี้แจงมากขึ้น โดยเป็นลักษณะของการให้สัมภาษณ์หรือแถลงข่าวชี้แจง

“ปัจจัยทางธุรกิจมีผลต่อการนำเสนออย่างแน่นอน เช่นการนำเสนอข่าวที่มีผลกระทบต่อบริษัทผู้ให้โฆษณา หากสื่อไม่นำเสนอข่าวในทางที่เสียหาย ก็จะถูกยกเลิก ดังนั้นถ้ามีปัญหา ก็ควรให้ผู้ที่ถูกกล่าวหาได้มีการชี้แจงด้วย เพื่อลดความเครียด และให้ความเป็นธรรม” (เชิงชาย หว่างอุ้น, โปรแกรมโคเรคเตอร์ ฮอดนิวส์ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2550)

จากปัจจัยภายนอกที่เข้ามามีผลกระทบต่อการเล่นข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จึงพบว่ามีทั้งในเรื่องของการใช้อำนาจรัฐในฐานะผู้กำกับดูแล และอำนาจรัฐในฐานะรัฐมนตรี

ผู้นุมัติงบประมาณให้กับสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ซึ่งพบว่าได้ส่งผลให้ผู้บริหาร บรรณาธิการข่าว และ ทีมข่าว มีความระมัดระวังในการเสนอข่าวทั้ง 2 ฝ่าย และเลือกนำเสนอข่าวภาครัฐมากขึ้น

2. ปัจจัยภายใน จากการสัมภาษณ์พบว่า มีหลายปัญหาเข้ามาเกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อ การเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 แต่เป็นประเด็นที่ไม่รุนแรง โดยสามารถแบ่งประเด็น หลักได้ดังนี้

2.1 เรื่องของโครงสร้างการบริหารงาน จากการสัมภาษณ์พบว่า โครงสร้างของ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้ส่งผลกระทบต่อภาพรวมการนำเสนอข่าว เนื่องจากการบริหารสั่งการ ยังอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของภาครัฐ ซึ่งหมายรวมถึงรัฐบาล ทำให้ค่อนข้างจะถูกจำกัดในเรื่องการ นำเสนอข่าวได้อย่างเต็มที่

“ข่าวที่ออกมาก็จะถูกจำกัดในการนำเสนอ ซึ่งไม่มีทางป้องกันเพราะจะถูก แทรกแซงอยู่ตลอด รวมทั้งโครงสร้างของสื่อทำให้ถูกกำหนดว่าต้องอยู่ข้างรัฐบาล แต่ที่ต้องเสนอ ข่าวกลุ่มพันธมิตร เพราะเป็นกระแสที่ประชาชนสนใจ และเป็นข่าวซึ่งสื่อจะปฏิเสธไม่ได้” (พิภพ ธงไชย, แกนนำกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2550)

ในการที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ถูกกำกับดูแลโดยรัฐบาล ทำให้ผู้บริหาร หรือ บรรณาธิการข่าว ไม่กล้าโจมตีการทำงานของรัฐบาลในประเด็นที่มีข้อผิดพลาดมากนัก โดยเลือก นำเสนอเพียงประเด็นหลัก และไม่ลงลึกไปในรายละเอียดประเด็นย่อยมากนัก

“มันก็มีวินัยของความเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ จะไปคำรัฐบาลก็ถือว่ามีความผิด ทางวินัยแม้ว่ากฎหมายจะระบุว่าโดยเสรี แต่ถ้าไปอ่านกฎระเบียบข้อบังคับของช่อง 9 ก็จะเขียนเอา ไว้ว่าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจจะต้องดำเนินการตามนโยบายของรัฐ” (สมศักดิ์ โกศัยสุข, แกนนำกลุ่ม พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2550)

2.2 เรื่องพื้นที่และเวลาในการเสนอข่าว จากการสัมภาษณ์พบว่า ข่าวภาคค่ำของ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มีระยะเวลาในการเสนอข่าวของกลุ่มพันธมิตรค่อนข้างจำกัด เนื่องจากต้อง นำเสนอข่าวอื่นๆ ประกอบด้วย ทั้งเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ สังคม อาชญากรรม ต่างประเทศ ราชสำนัก รวมทั้งข่าวอื่นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์กับประชาชน ดังนั้นจึงส่งผลให้เวลาที่ จะ นำเสนอข่าวกลุ่มพันธมิตร และฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุนมีเวลาน้อย ไม่สามารถเสนอ รายละเอียดของข่าวได้ครบทุกประเด็น และต้องเลือกในประเด็นที่สำคัญๆ หรือที่เป็นความก้าวหน้า ก่อน

“การออกข่าวในสื่อของรัฐเกือบทุกช่องตามมิตินี้ ถือว่ายังไม่มากพอแต่ ก็สามารถทำให้ประชาชนรู้ได้ว่าอะไรที่ไหน แต่จะให้อธิบายรายละเอียดมันไม่ได้ เพราะพื้นที่ มันน้อย” (สมศักดิ์ โกศัยสุข, แกนนำกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2550)

จากการสัมภาษณ์ในกลุ่มรัฐบาล ซึ่งมองว่า เป็นเรื่องปกติที่ข่าวโทรทัศน์จะมี เนื้อหารายละเอียดของข่าวน้อย เนื่องด้วยข้อจำกัดของเวลาและเนื้อหาความก้าวหน้าของข่าว ซึ่งจะ แตกต่างจากหนังสือพิมพ์ที่มีพื้นที่ในการนำเสนอข่าวมากกว่า และไม่ต้องรีบนำเสนอข่าวในเวลาที รวดเร็ว

“เป็นธรรมดาที่รายการข่าวจะมีน้อย แม้จะพยายามเพิ่มเวลาเพื่อให้ประชาชนได้ รับรู้ข่าวสารมากขึ้นก็ตาม แต่ก็มีข้อจำกัดของเวลา ซึ่งต่างจากสื่อหนังสือพิมพ์ เหตุอันนี้เป็นผลทำ ให้ การนำเสนอข่าวของสื่อโทรทัศน์ไม่ได้เนื้อหาละเอียดของข่าวมากนัก” (นายแพทย์ สุรพงศ์ สืบวงศ์ลี, โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (สมัยรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ), สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2550)

2.3 เรื่องของบุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีด้าน และอื่นๆ จากการศึกษาค พบว่า ปัญหาเรื่องการเดินทางของทีมข่าว ก็ยังมีผลต่อการเสนอข่าวเช่นกัน เนื่องจากเมื่อได้ข่าวหรือ สัมภาษณ์แหล่งข่าวแล้ว ต้องรีบเดินทางกลับเข้าสถานีเพื่อนำข่าวออกอากาศ ซึ่งบางครั้งหากอยู่ใน พื้นที่ห่างไกล ก็อาจไม่สามารถนำข่าวไปออกอากาศได้ทันเวลา

“การทำข่าวโทรทัศน์ต้องแข่งกับเวลา ต้องรีบทำ รีบส่ง รีบออกอากาศ เสร็จแล้ว พอหันเวลาออกอากาศ รายการอื่นเข้ามา เราก็ออกอากาศไม่ได้ ถ้าไปทำอีกฝ่ายหนึ่งมา ก็จะไม่ได้ออก ก็ต้องดูภาพรวม ในช่วง 2-3 วันที่ผ่านมา เพื่อให้คนดูได้รับทราบรับรู้” (สมเกียรติ อ่อนวิมล, สถานิติบัญญัติแห่งชาติ, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2550)

ในการสัมภาษณ์ยังพบว่าประสบการณ์ของนักข่าว มีส่วนที่จะทำให้การเสนอ ข่าวกเกิดความเอนเอียงได้โดยไม่รู้ตัวเหมือนกัน เนื่องจากหากนักข่าวมีประสบการณ์น้อย อาจจะ หลงประเด็นหรือหลงเชื่อตามแหล่งข่าว หรือคล้อยไปตามกระแส โดยขาดการตรวจสอบข้อเท็จจริง แล้วหยิบขึ้นมาเป็นข่าว ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้

“นักข่าวที่ไปรายงานสดก็ถือว่าเป็นอุปสรรคด้วย เพราะต้องขึ้นอยู่ภาวะและ คุณภาพของนักข่าว ที่จะแสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ ถ้าเป็นนักข่าวหน้าใหม่ขาดประสบการณ์ใน การทำงาน ก็จะถูกหลอกประเด็นและนำไปเสนอข่าว” (เชิงชาย หว่างอุ่น, โปรแกรมเมอร์ ษอดนิวิศ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2550)

จากการศึกษาพบว่าปัญหาเรื่องบุคลากรและอุปกรณ์ มีไม่เพียงพอกับ ปริมาณข่าวที่เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ และเกิดในเวลาใกล้เคียงกัน ทำให้บรรณาธิการข่าวหรือ ผู้สื่อข่าวต้องตัดสินใจเลือกหรือทิ้งข่าวใดข่าวหนึ่งไป ตามลำดับความสำคัญ

“มันอยู่ที่การเคลื่อนไหวของเราด้วย มันไม่ได้เป็นสูตรสำเร็จ คนพันคน เคลื่อนไหวอาจเป็นเรื่องยากที่จะได้พื้นที่ข่าว แต่ถ้าคนมีเรื่อแสนก็น่าสนใจ เพราะสื่อเองก็มี

ขีดจำกัด คือมีทีมไม่พอที่จะตามไปได้ทุกจุด” (สุริยะใส กตะศิลา, ผู้ประสานงานเครือข่ายพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2550)

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยต่างดังกล่าวล้วนมีผลไม่มากนักน้อย ต่อการเสนอข่าวภาคค่ำ และในการกำหนดวาระข่าวสารและคัดเลือกข่าวสาร ภายใต้ข้อจำกัดทั้งจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ส่งผลให้การคัดเลือกข่าวสารมีหลายรูปแบบ ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลทางเอกสารของฝ่ายรายการข่าว ตามขอบเขตงานวิจัย ตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2549 ถึง 2 พฤษภาคม 2549 พบว่า สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้มีการเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย รวมทั้งสิ้น 83 วัน จากที่ได้ทำการศึกษาข้อมูลรวม 88 วัน ในจำนวนนี้เป็นการจัดให้มีการรายงานสดข่าวการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตร จำนวน 25 วัน คิดเป็นจำนวนที่มีการรายงานสดรวม 58 ครั้ง ขณะที่ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และผู้สนับสนุน มีการเสนอข่าวในปริมาณที่มากกว่าทุกวัน คือมีจำนวนทั้งสิ้น 88 วัน ในจำนวนนี้เป็นการรายงานสดจำนวน 28 วัน รวม 50 ครั้ง ดังตารางที่ 4.1 และมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.1 ตารางจัดส่วนการเสนอข่าวกลุ่มพันธมิตรและการเสนอข่าว พ.ต.ท.ทักษิณ และผู้สนับสนุนในข่าวภาคค่ำ

กลุ่ม,องค์กร	ข่าวที่ถูกเสนอในข่าวภาคค่ำ (วัน)	การรายงานสดภาคสนาม (ครั้ง)	รายงานพิเศษ (สื่อบข่าว)	รายงานข่าวทางโทรศัพท์ (ครั้ง)
ฝ่ายพันธมิตร	83	58	-	-
ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุน	88	50	-	1

ที่มา: ฝ่ายข้อมูลข่าวและห้องสมุด บมจ.อสมท จำกัด (มหาชน)

สำหรับประเด็นข่าวภาคค่ำที่กองบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ให้ความสำคัญและคัดเลือกมานำเสนอในข่าวภาคค่ำ เป็นอันดับที่ 1 และอันดับที่ 2 โดยตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ การนำเสนอข่าวจะแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. และช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. ส่วนวันเสาร์และวันอาทิตย์ มีช่วงเวลาเดียวคือตั้งแต่เวลา 19.30 น. มีรายละเอียดดังนี้

- 4 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดข่าวการประชุมของกลุ่มพันธมิตร
อื่น ปปช.สอบทรัพย์สินนายกฯทักษิณ
- 5 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร
นายกฯทำบุญจังหวัดเชียงใหม่
- 6 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. กกต.สั่งให้เลือกตั้งใหม่ 2 เขต
ปัญหาท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดประชุม ครม.
องค์กรเอกชนยื่นให้สอบทรัพย์สินนายกฯ
- 7 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. จเรตำรวจแห่งชาติยื่นขอให้สอบผบก. ดำรวจจราจร
นายกฯระบุกฎหมายเอาผิดนักพนันยังไม่รุนแรง
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. หลายโรงเรียนปิดการสอนที่จังหวัดยะลา
รัฐบาลชลอกฎหมาย พรก. ฉุกเฉินแก้ปัญหาภาคใต้
- 8 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. ดำรวจเร่งสรุปคดีระเบิดตู้ย่นรังสิต
ปัญหาการรื้ออาคารของบ่อน ป. ประตุน้ำ
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. พลเอกเปรมป่ารุกสภาพพิเศษแนวพระราชดำริ
นายสนธิแถลงการณ์ชุมนุม 11 กุมภาพันธ์
- 9 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. วัยรุ่นเมาเผารถจักรยานยนต์กว่า 10 คัน
ชมรมนักกฎหมายฟ้องนายกฯใช้วัดพระแก้วทำบุญ
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. นายกฯบรรยายเรื่องเศรษฐกิจ
ประชาชนให้กำลังใจนายกฯ
- 10 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. หนุ่มถูกหวนบนดินรับรางวัล
ตำรวจจับบ่อนซัซ เตปูน
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. นายกฯยื่นขอผู้ทำงานต่อไม่สนกระแสกดดัน
องค์กรนักศึกษา มธ. เตรียมถอดถอนนายกฯ
- 11 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดการประชุมกลุ่มพันธมิตร ลานพระรูป
ประชาชนหลายจังหวัดให้กำลังใจนายกฯ
- 12 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. เรียกเรื่องสมัคร-ดุสิตรับผิดชอบวิจารณ์ป่าเปรม
ประชาชนทยอยร่วมลงชื่อถอดถอนนายกฯ
- 13 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. ประชาชนทำบุญวันมาฆบูชา
ประชาชนภาคใต้ทำบุญวัดพระมหาธาตุ

- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. ผ่นตกหนักภาคใต้ ชาวพระราชวาสเคือคร้อนหนัก
ไทย-ลาวเจรจาหลังระดับน้ำโขงลดลงมาก
- 14 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. พล.ต.อ.เสรีเรืองแสงความหมิ่นประมาท
ตำรวจพบทุจริตจำนำข้าวกว่า 100 แห่ง
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้อง 28 สว.สอบหุ่นพักฉิม
ชาวสงขลาเรียกร้องให้สมัคร-คูตีขอโทษพลเอกเปรม
- 15 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. คณะแพทย์ผ่าศพนายห้างทอง ครั้งที่ 3
หมอพรทิพย์ระบุผลผ่าพิสูจน์ศพนายห้างทองขัดแย้ง
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. ชาวสงขลาให้กำลังใจป่าเปรม
รัฐบาลระดมความเห็นจากอธิการบดีเรื่องรัฐธรรมนูญ
- 16 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. ครุบุรีรัมย์เค้นภรรยาใช้ปืนยิงจนเสียชีวิต
สศช.เตรียมลงดาบตำรวจจรรยาตั้งด่านเดือน
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับคำวินิจฉัย 28 สว.
กลุ่ม 28 สว.เตรียมนัดหารือวันพรุ่งนี้
- 17 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. คนร้ายจี๊ชิงทรัพย์เจ้าหน้าที่ในกระทรวงสาธารณสุข
ทนาย ป.ประคูน้ำฟ้องพล.ต.อ.เสรี
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. นายกฯพร้อมเป็นเจ้าภาพแก้รัฐธรรมนูญ
28 สว.ยุติการเคลื่อนไหวยื่นสอบคุณสมบัตินายกฯ
- 18 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. นายกฯระบุถูกใส่ร้ายวอนประชาชนอย่าหลงเชื่อ
สมาคมธนาคารไทยไม่หวังการเมืองกระทบเศรษฐกิจ

จากการศึกษาในช่วง 2 สัปดาห์แรก จะเห็นได้ว่า ประเด็นการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ยังคงกระจายไปตามประเด็นข่าวหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อาทิ เรื่อง การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร, ภารกิจนายกรัฐมนตรีนอกต่างจังหวัด, การทำบุญวันมาฆบูชา, ผ่นตกหนักในภาคใต้ หรือแม้แต่ข่าวชาวบ้านหรือข่าวสังคม ก็สามารถถูกเลือกขึ้นมาเป็นข่าวที่ 1 ได้ เช่น ข่าวการถูกหอบบนดินได้รางวัลใหญ่, คนร้ายจี๊ชิงทรัพย์ในกระทรวงสาธารณสุข หรือแม้แต่ข่าวการผ่าศพพิสูจน์เป็นครั้งที่ 3 ของคดีนายห้างทอง ชนม์วัฒนะ ก็ยังถูกคัดเลือกเป็นข่าวแรกได้เช่นกัน

“โดยรวมแล้วแม้จะมีการนำเสนอข่าวอื่นๆ มากกว่า แต่ข่าวกลุ่มพันธมิตรก็มีการนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่อง ตามแต่ประเด็นที่มีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์กับผู้ชมข่าว น้อยวันที่จะไม่มีการนำเสนอเลย” (อนุวัติ ชินพิริยะ, อดีตบรรณาธิการข่าวภาคค่ำ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2550)

- 19 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. แรงงานไทยในไนจีเรียถูกลักพาตัว
พล.ต.จำลองประกาศเข้าร่วมชุมนุมกับพันธมิตร
- 20 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. พล.ต.อ.เสรีเรียกประชุมตำรวจกวาดจับบ่อนอบาฆมุข
คนร้ายฉกเพชรในสยามพารากอน
ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. นายกฯไม่ออกความเห็นพล.ต.จำลองออกมาเคลื่อนไหว
ตำรวจขอให้ผู้ชุมนุมทำอยู่ภายใต้กฎหมาย
- 21 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. สามล้อก่อเหตุยิงหัวหน้าวินรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง
อดีตนางแบบผู้ร้องมีสัมพันธ์กับนักร้องวงบิกแอส
ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. พล.ต.จำลองประชุมร่วมกับกลุ่มพันธมิตร
นายกฯไม่อนุญาตให้ ส.ส.ทรท.ลงชื่อเปิดอภิปราย
- 22 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. ไนจีเรียยืนยันแรงงานไทยที่ถูกลักพาตัวปลอดภัย
นักร้องวงบิกแอสเจรจาไถ่กลับอดีตนางแบบผู้ด
ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. โฆษก สดช.แถลงคดีเหตุระเบิดสันติอโศก
กลุ่มพันธมิตรค้านการขายสมบัติชาติ
- 23 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. พล.ต.อ.เสรียื่นทำตามคำสั่งรองนายกฯคดีจับบ่อน
ผู้ต้องหาคดีค้ายาบ้าร้องถูกยึดข้อหาจากตำรวจ
ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. โฆษกรัฐบาลยืนยันไม่จำเป็นต้องยุบสภา
ผู้นำฝ่ายค้านเตรียมโวยหากถูกจำกัดการอภิปราย
- 24 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. รายงานสดการปรับคณะรัฐมนตรีที่ทำเนียบรัฐบาล
แถลงการณ์กลุ่มพันธมิตร ฉบับที่ 2
ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดจากทำเนียบรัฐบาล
แกนนำ ทรท.ปฏิเสธให้ความเห็นเกี่ยวกับการปรับ ครม.
- 25 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. นายกฯชี้แจงเหตุยุบสภา วอนประชาชนไปเลือกตั้ง
กลุ่มพันธมิตรปฏิเสธการยุบสภา
- 26 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดการประชุมพันธมิตรที่สนามหลวง
หัวหน้าพรรค ปชป.แถลงท่าทีทางการเมือง
- 27 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. รายงานสดการประชุมพรรครัฐบาลและฝ่ายค้าน
นายกฯประชุมหัวหน้าพรรคเรื่องปฏิรูปการเมือง
ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดการประชุมหัวหน้าพรรคจากรัฐสภา
รายงานสดการประชุมกลุ่มพันธมิตรที่สนามหลวง

- 28 ก.พ. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. นายกษยาคมเลื่อนวันเลือกตั้งออกไป
รายงานสดจากพรรคประชาธิปัตย์
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. แนวคิดการใช้รัฐธรรมนูญมาตรา 7
นายกรับซื้อเสนอฝ่ายค้านเลื่อนวันเลือกตั้ง
- 1 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. ปปง.ส่งสำนวนคดียึดทรัพย์ก้านันเป้าะ
วันแรกการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานการประชุมพรรคไทยรักไทย
นายกษยอันไม่ลาออกจะรักษาการจนเสร็จเลือกตั้ง
- 2 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. คณงานไทยถูกจับที่ไนจีเรียเผยความรู้สึก
ตำรวจรวบตัวคนร้ายลักพาตัวเด็ก
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. บรรยาการรับสมัคร ส.ส.ปาร์ตี้ลิสต์วันแรก
พรรคไทยรักไทยถอนพรรคอื่นส่งผู้สมัคร
- 3 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. รายงานสดนายกษยทักษิณ ปราศรัยจากสนามหลวง
นายกษยหลบสื่อ ปฏิเสธจะลาออกจากรักษาการนายกษ
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดนายกษยทักษิณ ปราศรัยจากสนามหลวง
สฎีป รายงานพิเศษ การควบคุมฝูงชน
- 4 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. นายกษยปราศรัยจังหวัดเชียงใหม่
กลุ่มพันธมิตรประกาศชุมนุมต่อจนกว่านายกษยลาออก

จากการศึกษาในช่วงสัปดาห์ที่ 3-4 พบว่าการคัดเลือกกระเด็นข่าว ยังคงกระจายประเด็นข่าวไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เหมือนกับช่วง 2 สัปดาห์แรก เช่นการประชุมของกุ่มพันธมิตร, ข่าวการยึดทรัพย์คดีก้านันเป้าะ, การปราศรัยของนายกรัฐมนตรีจากสนามหลวง และข่าวแรงงานไทยถูกจับในไนจีเรีย

- 5 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดการประชุมกุ่มพันธมิตรที่สนามหลวง
รายงานสดการประชุมกุ่มพันธมิตรที่หน้าทำเนียบฯ
- 6 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. ศาลปกครองไม่รับวินิจฉัย พรฎ.ยุบสภา
รายงานสดการประชุมกุ่มพันธมิตรที่สนามหลวง
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดการประชุมกุ่มพันธมิตรที่สนามหลวง
รายงานสดการประชุมกุ่มพันธมิตรที่หน้าทำเนียบฯ
- 7 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. รายงานสดนายกษยปราศรัยที่จังหวัดสุพรรณบุรี
กุ่มพันธมิตรเรียกร้องให้สังคไปรยุติการซื้อขายหุ้น

- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดนายกฯปราศรัยที่จังหวัดสุพรรณบุรี
- 8 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. พรรคฝ่ายค้านตำหนินายกฯสร้างความหวาดระแวง
นายกฯติดตามโครงการรัฐภาคตะวันออก
กลุ่มด้านเชื้อขายหุ้นชินธรรรงค์เลิกใช้สินค้าสิงคโปร์
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. องคมนตรีรับข้อเสนอเปิดไฟหน้ารถสร้างความสงบ
นายกฯประชุมที่ จ.สระแก้ว ปะทะกลุ่มเชียร์นายเสนาะ
- 9 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. รายงานสดเหตุระเบิดหน้าบ้านป่าเปรม
นายกฯปฏิบัติการกิจที่จังหวัดจันทบุรี
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดเหตุระเบิดหน้าบ้านป่าเปรม
เจ้าหน้าที่จัดกำลังดูแลบ้านพักพลเอกเปรมที่โคราช
- 10 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. ป่าเปรมขอบคุณประชาชนที่ห่วงใย
รองนายกฯชิตชัยระบุงยังไม่ถึงขั้นใช้ พรก.ฉุกเฉิน
งานมอบรางวัลนักสิทธิมนุษยชน
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. พลเอกเปรมเดินออกกำลังกายภายในบ้านพัก
กลุ่มพันธมิตรส่งสนธิร่วมตีเบตนายกฯ
- 11 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. พระพยอมขอให้ทุกฝ่ายลดทิฐิ
- 12 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. พรรคไทยรักไทยปฏิเสธให้นายกฯตีเบต
โฆษกตำรวจแฉมีการจัดมือมาชุมนุมในกรุงเทพฯ
- 13 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่สนามหลวง
กลุ่มพันธมิตรธรรรงค์เลิกใช้สินค้าสิงคโปร์
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดภารกิจนายกฯที่จังหวัดอุบลราชธานี
รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่สนามหลวง
- 14 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. สำนักพระราชวังแจงกรณีเผยแพร่พระราชดำรัส
กลุ่มพันธมิตรปักหลักชุมนุมหน้าทำเนียบฯ
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดภารกิจนายกฯที่จังหวัดบุรีรัมย์
รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่สวนมิสกวัน
- 15 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. องคมนตรีหารือการนำภาพพฤษภาทมิพมาเผยแพร่
นายกฯทักษิณเปิดใจไม่มียึดติดตำแหน่ง
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. พลเอกเปรมปฏิเสธพุดเรื่องสถานการณ์บ้านเมือง
รายงานสดนายกฯปราศรัยที่จังหวัดนครราชสีมา

- 16 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. นายกฯทักษิณชวนทุกฝ่ายยึดในกติกา
ผบ.ทบ.หนักใจสถานการณ์บ้านเมือง
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่สวนมิสกวัน
พีเน็ตหาหรือจัดดีเบตหัวหน้าพรรคการเมือง
- 17 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. พรรค ทรท.ยอมดีเบตแต่ต้องเลิกชุมนุม
รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่สวนมิสกวัน
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่สวนมิสกวัน
นายบรรหารระบุเหตุถูกลามเพราะนายกฯไม่ถอย
- 18 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่สวนมิสกวัน
รายงานสดกลุ่มคาราวานคนจนที่สวนจตุจักร
- ในการศึกษาประเด็นข่าวช่วงสัปดาห์ที่ 5-6 พบว่า กองบรรณาธิการข่าวของสถานี
โทรทัศน์ช่อง 9 เลือกที่จะนำเสนอข่าวการประชุมของกุ่มพันธมิตรเป็นข่าวแรก และมีความถี่
เพิ่มมากขึ้น โดยประเด็นข่าวส่วนใหญ่ล้วนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมของกุ่มพันธมิตร
และการเคลื่อนไหวของนายกรัฐมนตรืและรัฐบาล รวมถึงความเห็นจากฝ่ายอื่นๆ ในเรื่องของการ
ชุมนุมด้วย นอกจากนี้ข่าวความเคลื่อนไหวการเลือกตั้ง และเหตุระเบิดหน้าบ้านพักพลเอกเปรม
ดิษฐานนท์ ก็ถูกพิจารณาคัดเลือกมาเป็นข่าวแรกๆ ด้วย
- 19 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. เลขาพรรค ปชป.นำหลักฐาน ทรท. จ้างพรรคเล็ก
นายกฯทักษิณช่วยหาเสียงประตูน้ำ
- 20 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. ฝ่ายค้านรัฐบาลพันธมิตรรวมดีเบต
รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่สวนมิสกวัน
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดภารกิจนายกฯที่จังหวัดเชียงราย
พรรค ทรท.เตรียมฟ้องกล่าวหาจ้างพรรคเล็ก
- 21 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. กลุ่มพันธมิตรเคลื่อนไหวที่สีลม
รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่สะพานม้ฆวานรังสรรค์
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. ทรท.ฟ้องแกนนำปชป.กรณีจ้างพรรคเล็ก
ศาล รธน.ไม่รับคำร้องการเลือกตั้งที่สมุทรสาคร
- 22 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. คณะทำงานประชุมก่อสร้างทำวมหาพรหม
รถไฟชนที่ราชบุรีมันใจเที่ยงคืนนี้เดินรถได้
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่สะพานม้ฆวานรังสรรค์
สก็๊ป รายงานพิเศษ แพทย์รับมืออุบัติเหตุหมู่

- 23 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. สภากลาโหมสั่งกองทัพบกติดตามการชุมนุมอย่างใกล้ชิด
นายกฯไม่วิตกเส้นตายกลุ่มพันธมิตร
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. นายกฯปฏิเสธข่าวลือลาออกจากตำแหน่ง
รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่สะพานมัฆวานรังสรรค์
- 24 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. รายงานสดภารกิจนายกฯที่จังหวัดอุดรธานี
พลเอกเปรมงดสัมภาษณ์ปัญหาการเมือง
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดภารกิจนายกฯที่จังหวัดอุดรธานี
รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่สนามหลวง
- 25 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. ผู้สมัคร ส.ส.พรรคแผ่นดินไทยแจ้งจับสุเทพ
บรรยากาศเลือกตั้ง ส.ส.ล่วงหน้า
- 26 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดนายกฯปราศรัยเลือกตั้งวงเวียนใหญ่
กลุ่มพันธมิตรเคลื่อนไปชุมนุมที่สยามพารากอน
- 27 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. อภิสิทธิ์โยงระเบิดข้างพรรคการเมือง
เครือข่ายพันธมิตรยื่นร้องทุกข์กล่าวโทษนายกฯ
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. พรรคฝ่ายค้านปิดข้อเสนอรัฐบาลแห่งชาติ
นายกฯทักษิณเจอกลุ่มค้านตะโกนว่า
- 28 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. นายกฯหวังการชุมนุมหน้าสยามพารากอน
รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่สะพานมัฆวานรังสรรค์
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. นายกฯขอพรให้บ้านเมืองสงบสุขโดยเร็ว
รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่สะพานมัฆวานรังสรรค์
- 29 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. รายงานสดกลุ่มพันธมิตรหน้าสยามพารากอน
ส.ส.ปชป.ระบุมแม่คำที่ตะโกนไล่นายกฯถูกข่มขู่
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. ฝ่ายค้านระบุมติรัฐบาลแห่งชาติเป็นการสร้างภาพ
นายกฯไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์เมืองเหนือ ระบุมทำให้สบายใจ
- 30 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่หน้า กกต.
พล.ต.อ.ชิดชัยหวังสถานการณ์บ้านปลาย
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่หน้า กกต.
แกนนำคาราวานคนจน ผู้บริหารสื่อแถลงการเจรจา
- 31 มี.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. แหม่ม แคลทเลีย แกลงเปิดใจสื่อมวลชน
รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่หน้า กกต.

- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. พันธมิตรพร้อมนายยื่นฟ้องศาลปกครอง
รายงานสดกลุ่มพันธมิตรที่หน้า กกด.
- 1 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. พล.ต.อ.ชิตชัยห่วงเลือกตั้ง ส.ส.พ่วงนี้
เครือข่ายประชาชนจับตาเลือกตั้ง
- จากการศึกษาการคัดเลือกประเด็นข่าวของกองบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในช่วงสัปดาห์ที่ 7-8 พบว่า ประเด็นการเสนอข่าวของกลุ่มพันธมิตร และรัฐบาลแม้จะมีความเข้มข้นมากกว่าสัปดาห์ที่ผ่านมา แต่การเสนอข่าวที่เกี่ยวกับกลุ่มพันธมิตร เริ่มมีความถี่ลดลงมา โดยมีการคัดเลือกข่าวการเลือกตั้ง การปราศรัยหาเสียงของหัวหน้าพรรคการเมือง เข้ามาในอันดับที่ 1 และ 2 แทน รวมทั้งข่าวการตั้งห้องของเหม้มแคทลียา แมคอินทอช ก็ถูกคัดเลือกนำเสนอเป็นข่าวที่ 1 ในบางวันได้เช่นกัน เนื่องจากเห็นว่าเป็นข่าวที่สังคมและประชาชนให้ความสนใจ
- 2 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดผลการเลือกตั้ง ส.ส.จาก กกด.
เครือข่ายองค์กรกลางระบุเลือกตั้งอาจเป็นโมฆะ
- 3 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. นายกษีแจงอนาคตทางการเมือง
รายงานสดหลังการเลือกตั้งที่พรรคไทยรักไทย
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดผลการเลือกตั้งที่ กกด.
พรรคชาติไทยเตรียมหาหรือพรรคอื่นหาทางออกการเมือง
- 4 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. กลุ่มพันธมิตรเตรียมยุติการชุมนุมหากนายกลาออก
พรรค ปชป.พร้อมส่ง ส.ส.แต่หลังจากปฏิรูปการเมือง
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. บรรหารเตือนนายกล่าอย่าเชื่อคนรอบข้าง
พีเน็ตเดินสายยื่นให้สอบการจับตาคือเลือกตั้ง
- 5 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. นายกล่าเก็บข่าวของออกจากทำเนียบฯ
รายงานสดหลังการเลือกตั้งที่พรรคไทยรักไทย
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดหลังการเลือกตั้งที่พรรคไทยรักไทย
กลุ่มพันธมิตรย้ายไปชุมนุมที่สนามหลวง
- 6 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. ผู้ว่า กทม.และข้าราชการประกอบพิธีวันจักรี
พสกนิกรร่วมถวายราชสักการะเนื่องในวันจักรี
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. อภิสิทธิ์เรียกร้องให้ตรวจสอบการเว้นวรรคของทักษิณ
นายกล่าครอบครัวยุติข่าวมีประชาชนให้กำลังใจ
- 7 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. รายงานสดการประชุมกลุ่มพันธมิตรที่สนามหลวง
รายงานสดหลังการเลือกตั้งที่พรรคไทยรักไทย

- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดการประชุมกลุ่มพันธมิตรที่สนามหลวง
ทักษิณระบุนุสัปดาห์หน้าร่างแก้ไข รธน. จะแล้วเสร็จ
- 8 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. รมว. กลาโหมระบุนุสัปดาห์หน้าเรียกเรื่องขอบเขต
นายกฯ เตรียมเดินทางไป ดปท. สัปดาห์หน้า
- 9 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. รมว. มหาดไทยแถลงสถิติยอดผู้เสียชีวิตช่วงสงกรานต์
ทักษิณระบุนุเปิดโอกาสให้ ส.ส. บัญชีรายชื่อเป็นนายกฯ
- 10 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. กกต. เตรียมพิจารณาผลสอบการทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง
สามวันแรกช่วง 10 วันอันตรายอุบัติเหตุสงกรานต์
ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. ประธาน กกต. ระบุนุผู้สมัครที่ได้คะแนนไม่ถึงย้ายเขตได้
กกต. สงขลาไม่มีมติไม่เอาผิดกลุ่มผู้ชุมนุมด้านลงรับสมัคร
รวมอุบัติเหตุช่วงสงกรานต์
- 11 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. ดำรวจเร่งกวาดล้างกระบอกฉีดน้ำแรงดันสูง
ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. เซิร์ฟเวอร์ล่มประกาศโอเน็ตเอเน็ต
ททท. เตรียมเสนอสาธารณสุขวิจารณ์การปฏิรูปการเมือง
รวมอุบัติเหตุช่วงสงกรานต์วันแรก
- 12 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. สกู๊ปรายงานพิเศษ เดือนภัยอุบัติเหตุ
ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รมว. ศึกษาฯ สั่งยกเลิกประกาศผล โอเน็ตเอเน็ต
สกู๊ปรายงานพิเศษ ย้อนปัญหาโอเน็ตเอเน็ต
- 13 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. รวมอุบัติเหตุช่วงสงกรานต์มีผู้เสียชีวิตเกินเป้า
กรุงเทพฯ จัดสงกรานต์ยิ่งใหญ่
ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. สกอ. เตรียมเสนอชื่อ กกต. ตรวจสอบอิสระ
ฝ่ายค้านระบุนุทักษิณวันพรรคแต่ยังบัญชาการได้
- 14 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. รมว. มหาดไทย สั่งคุมเข้มป้องกันอุบัติเหตุ
รายงานสดการจัดสงกรานต์ที่ถนนข้าวสาร
ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. อธิการบดีทั่วประเทศให้ กกต. ตรวจสอบ โอเน็ตเอเน็ต
กกต. เตรียมประกาศรับรองผลเลือกตั้ง ส.ส.
- 15 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสดการจัดสงกรานต์ที่ถนนข้าวสาร
บรรยากาศสงกรานต์ที่เชียงใหม่คึกคัก

การศึกษาในช่วงสัปดาห์ที่ 9-10 นั้น พบว่า ชาวอันดามันต่างๆ ยังคงเป็นเรื่องของการ
ชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร แต่ก็มีปริมาณที่น้อยลงกว่าเดิม เนื่องจากมีข่าวการเลือกตั้ง ส.ส. เข้ามา
สอดแทรก รวมถึงเป็นช่วงเทศกาลสงกรานต์ ที่มีการรณรงค์ในเรื่องความปลอดภัยทางถนน กอง

บรรณาธิการข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จึงเลือกประเด็นเหล่านี้ขึ้นมานำเสนอเป็นข่าวแรกๆ ค่ายเช่นกัน

“กรณีที่มีประเด็นข่าวซ้ำๆ หรือประเด็นอ่อนลง ก็ให้เวลาลดน้อยลงไป เนื่องจากมีข่าวอื่นที่น่าสนใจมากกว่า เช่นบางช่วงมีการเลือกตั้ง ส.ส. ในช่วงต้นเดือนเมษายน” (อนุวัติ ชินพิริยะ, อดีตบรรณาธิการข่าวภาคค่ำ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2550)

- | | | | |
|--------------------|--------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 16 เม.ย. ช่วงที่ 1 | เริ่มเวลา 19.30 น. | ประชาชนเริ่มทยอยกับ กทม.หลังเที่ยวงานสงกรานต์
สถานีขนส่งคนทยอยกลับหนาแน่น | |
| 17 เม.ย. ช่วงที่ 1 | เริ่มเวลา 17.30 น. | สธ.สั่งเพิ่มการดูแลในโรงพยาบาลป้องกันเด็กหาย
ตำรวจจับหนุ่มก่อสร้างข่มขืนเด็ก14 | |
| | ช่วงที่ 2 | เริ่มเวลา 19.30 น. | ข่าวแทรกเกิดเหตุระเบิดฆ่าตัวตายในเทลอวี่ฟ
กกก.จะตรวจข้อสอบ โอนเน็ตเอนิดใหม่ทั้งหมด |
| 18 เม.ย. ช่วงที่ 1 | เริ่มเวลา 17.30 น. | ข่าวคว่นไฟไหม้ร้านจำหน่ายอะไหล่รถยนต์
อุตุเตือนฝนตกหนักทางภาคใต้ | |
| | ช่วงที่ 2 | เริ่มเวลา 19.30 น. | ศธ.ยันประกาศผล โอนเน็ตเอนิดทันก่อนสิ้นเมษานี้
พีเน็ตให้ 4 กกต.พิจารณาตนเองหากไม่พร้อมทำงาน |
| 19 เม.ย. ช่วงที่ 1 | เริ่มเวลา 17.30 น. | เลือกตั้ง สว.บุคคลสำคัญไปใช้สิทธิกันมาก
ยิงเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งที่นราธิวาส | |
| | ช่วงที่ 2 | เริ่มเวลา 19.30 น. | รายงานสดเลือกตั้ง สว.เขตพญาไท
รายงานสดเลือกตั้ง สว.ศาลาว่าการ กทม. |
| 20 เม.ย. ช่วงที่ 1 | เริ่มเวลา 17.30 น. | ว่าที่ สว.คนใหม่เปิดใจเตรียมตรวจสอบการทุจริต
ผู้แพ้เลือกตั้ง สว.นำหลักฐานร้อง กกต. | |
| | ช่วงที่ 2 | เริ่มเวลา 19.30 น. | สส.ทยอยเข้ารายงานตัวที่รัฐสภา
รองเลขาพรรคปชป.ร้องศาลปกครองระงับการเลือกตั้ง |
| 21 เม.ย. ช่วงที่ 1 | เริ่มเวลา 17.30 น. | สัมภาษณ์ตำรวจทางโทรศัพท์คดีเด็กแฝดใน รพ.
พิธีบูรณะวัดบวรนิเวศเนื่องในงาน60ปีครองราชย์ | |
| | ช่วงที่ 2 | เริ่มเวลา 19.30 น. | เด็กแฝดที่ถูกลักพาตัว ต้องเข้าคู่อับเพราะคว่เหลือง
สาธารณสุขขอนแก่นสอบ รพ.ปล่อยเด็กแฝดเสียชีวิต |
| 22 เม.ย. ช่วงที่ 1 | เริ่มเวลา 19.30 น. | ปตท.ประกาศปรับราคาน้ำมัน
การชนหีบเลือกตั้งส.ส.รอบ 2 ในจังหวัดชายแดนใต้ | |

- 23 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. ภาพรวมการเลือกตั้ง ส.ส.รอบสองที่ภาคใต้
- 24 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. นายกฯกล่าวหาพวกนักบวชเลือกตั้งว่าเพี้ยน
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. กกด.มั่นใจดำเนินการเลือกตั้งทันเวลา
- 25 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. ประธาน กกด.ระบุนักบวชเลือกตั้งผิด 2 ข้อหา
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. ประธานสว.ไม่รับส่งเรื่องให้ศาล รธน.วินิจฉัย
- 26 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. พรรค ทรท.ยังไม่หารือเรื่องการเลือกตั้งว นายกฯ
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. ตำรวจยังไม่อนุญาตสนธิ ลิ้มทองกุลให้เลื่อนการสอบ
- 27 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. ครม.ผ่านร่าง พรฎ.เปิดประชุมสภาแล้ว
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. ทหารเรือซ้อมพิธีแห่เรือกลางเจ้าพระยา
- 28 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. ขอให้สถานบริการเป็นเขตปลอดบุหรี่
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. รายงานสด ปัญหาน้ำมันแพงที่ทำเนียบรัฐบาล
- 29 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. ศาลนัดฟังคำสั่งอนุมัติหมายจับสนธิ ลิ้มทองกุล
- 30 เม.ย. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 19.30 น. ครม.มีมติปรับลดเงินนำส่งกองทุนน้ำมัน
- 1 พ.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. วิกฤตราคาน้ำมันส่งผลให้ปั้มน้ำมันลดคณงาน
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. อุตุเตือนภาคเหนือฝนตกหนัก
- รวม.มหาดไทยระบุประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจชุมนุม
- 3 ศาลร่วมประชุมแก้ปัญหาวิกฤติชาติ
- พรรคฝ่ายค้านยื่นศาลปกครองให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ
- ศาลปกครองระงับการเลือกตั้ง ส.ส.รอบใหม่
- สนธิ ลิ้มทองกุล เข้ามอบตัวกับตำรวจกองปราบปราม
- ผลประชุม 3 ศาลมีมติเร่งพิจารณาคดีเลือกตั้งให้ทัน
- รัฐบาลแปรพระราชดำริสเปซแพร์ คปท.
- อุตุเตือนพายุฝนจะตกหนักในภาคเหนือ
- ปิดตานิและตริงได้รับผลกระทบจากน้ำมันแพง
- กกด.รับรองผลเลือกตั้ง ส.ส.เพิ่ม
- ชัชชัยระบุทักษิณเป็นนายกฯได้ใหม่หากเลือกตั้งโมฆะ
- ประกาศผลโอเน็ตเอเน็ตได้แล้ว
- แกนนำพันธมิตรเตรียมแข่งความ ร.ต.ฉลาด วรฉัตร
- เวย์ รุณี อาจหมดสิทธิ์ร่วมทีมชาติอังกฤษ
- สมาคมฟุตบอลอังกฤษทาบทาม เฟลิเป้ เป็นกุนซือ

- 2 พ.ค. ช่วงที่ 1 เริ่มเวลา 17.30 น. สทศ.เปิดให้ผู้สอบโอเน็ตเอนีตดูกระดาษคำตอบ
รวม.ศึกษา รายงานผลให้ ครม.รับทราบ
- ช่วงที่ 2 เริ่มเวลา 19.30 น. ศาล รธน.มีมติรับคำร้องการเลือกตั้งเป็นโมฆะ
ศาลปกครองสั่งให้ กกต.ส่งเอกสารเพิ่มกรณีจัดดูหา

ในส่วนของการคัดเลือกประเด็นของกองบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในช่วง 2 สัปดาห์สุดท้ายตามกรอบที่ได้ทำการศึกษาพบว่า ประเด็นข่าวที่ถูกคัดเลือกเป็นข่าวอันดับที่ 1 และ 2 ยังคงเป็นความต่อเนื่องจากข่าวในช่วงเทศกาลสงกรานต์ , ข่าวเรื่องของการเลือกตั้ง และ ประเด็นข่าวอื่นๆ ที่มีความหลากหลายพอสมควร ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน โดยพบว่าข่าว การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร ถูกนำเสนอเป็นข่าวแรกในอัตราส่วนที่น้อยมาก เมื่อเทียบกับสัปดาห์ก่อนหน้านี้ ส่วนการรายงานสดข่าวการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และการรายงานสดความเคลื่อนไหวของ พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุน มี รายละเอียดดังนี้

- 4 ก.พ. รายงานสดการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร จำนวน 2 ครั้ง
- 5 ก.พ. รายงานสดการก๊วนายกรัฐมนตรี(พ.ต.ท.ทักษิณ) จังหวัดเชียงใหม่ 2 ครั้ง
- 6 ก.พ. รายงานสดการก๊วนายกรัฐมนตรี(พ.ต.ท.ทักษิณ) ประชุม ครม. 2 ครั้ง

ความเคลื่อนไหวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในต่างจังหวัดซึ่งเดินทางไปตรวจราชการและจัดประชุมคณะรัฐมนตรีนอกสถานที่ บรรณาธิการข่าวภาคค่ำก็ให้ความสนใจ จัดทีมข่าวติดตามเพื่อนำกลับมาเสนอเป็นข่าว และจัดให้มีการรายงานสดผลการประชุมในช่วงภาคค่ำด้วย

- 9 ก.พ. รายงานสดการประชุม วุฒิสภา 1 ครั้ง
- 11 ก.พ. รายงานสดการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร จำนวน 1 ครั้ง
- 15 ก.พ. สกู๊ป รายงานพิเศษ เรื่องขั้นตอนการถอดถอนนายกรัฐมนตรี
- 24 ก.พ. รายงานสดการปรับคณะรัฐมนตรี ที่ทำเนียบรัฐบาล 2 ครั้ง
- รายงานสดร่างพระราชกฤษฎีกายุบสภา ที่รัฐสภา 1 ครั้ง
- รายงานสดการประชุมที่พรรคไทยรักไทย 1 ครั้ง
- 25 ก.พ. รายงานสดทางโทรศัพท์การประชุมร่วมพรรคฝ่ายค้าน 2 ครั้ง
- 26 ก.พ. รายงานสดการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร จำนวน 2 ครั้ง
- รายงานสดทางโทรศัพท์การสัมภาษณ์ หัวหน้าพรรคชาติไทย 2 ครั้ง
- 27 ก.พ. รายงานสดการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่รัฐสภา 3 ครั้ง
- รายงานสดการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร จำนวน 2 ครั้ง

- 28 ก.พ. รายงานสดการประชุมพรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 1 ครั้ง
- 1 มี.ค. รายงานสดการประชุมที่พรรคไทยรักไทย 1 ครั้ง
- 2 มี.ค. รายงานสดการประชุมที่พรรคไทยรักไทย 1 ครั้ง
- 3 มี.ค. รายงานสดการปราศรัยของนายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท.ทักษิณ) ที่สนามหลวง 4 ครั้ง
- สฎีป รายงานพิเศษ เรื่องการควบคุมฝูงชน
- 4 มี.ค. รายงานสดทางโทรทัศน์ นายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท.ทักษิณ) ปราศรัยที่จังหวัดเชียงใหม่ 1 ครั้ง
- 5 มี.ค. รายงานสดการประชุมของกุ่มพันธมิตรที่สนามหลวง จำนวน 2 ครั้ง
รายงานสดการประชุมของกุ่มพันธมิตรที่ทำเนียบรัฐบาล จำนวน 1 ครั้ง
- 6 มี.ค. รายงานสดการประชุมของกุ่มพันธมิตรที่สนามหลวง จำนวน 3 ครั้ง
รายงานสดการประชุมของกุ่มพันธมิตรที่ทำเนียบรัฐบาล จำนวน 1 ครั้ง
- 7 มี.ค. รายงานสดนายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท.ทักษิณ) ปราศรัยที่จังหวัดสุพรรณบุรี 2 ครั้ง
- 9 มี.ค. รายงานสดเหตุลอบวางระเบิดหน้าบ้านพัก พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ 3 ครั้ง

นอกจากข่าวความเคลื่อนไหวของกุ่มพันธมิตร ที่ข่าวภาคค่ำให้ความสำคัญและจัดให้มีการรายงานสดภาคสนามแล้ว เหตุลอบวางระเบิดบ้านพักบุคคลสำคัญอย่าง พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ข่าวภาคค่ำก็ให้ความสนใจ จัดให้มีการรายงานสดในข่าวภาคค่ำหลายครั้งเช่นกัน เนื่องจากถือเป็นเหตุการณ์ใหญ่ รุนแรง และเป็นที่น่าสนใจของประชาชน เนื่องจากมีกระแสข่าวความขัดแย้งระหว่าง พลเอกเปรมกับ พ.ต.ท.ทักษิณ

- 10 มี.ค. รายงานสดการปราศรัยของหัวหน้าพรรคชาติไทย 1 ครั้ง
- 13 มี.ค. รายงานสดการประชุมของกุ่มพันธมิตรที่สนามหลวง จำนวน 3 ครั้ง
รายงานสดนายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท.ทักษิณ) ปราศรัยที่จังหวัดอุบลราชธานี 2 ครั้ง
รายงานสดการประชุมของกุ่มพันธมิตรที่ทำเนียบรัฐบาล จำนวน 1 ครั้ง
สฎีป รายงานพิเศษเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
- 14 มี.ค. รายงานสดการประชุมของกุ่มพันธมิตรที่สวนมิสกวัน จำนวน 3 ครั้ง
รายงานสดนายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท.ทักษิณ) ปราศรัยที่จังหวัดบุรีรัมย์ 1 ครั้ง
รายงานสดการประชุมของกุ่มพันธมิตรที่ทำเนียบรัฐบาล จำนวน 2 ครั้ง
- 15 มี.ค. รายงานสดการประชุมของกุ่มพันธมิตรที่สวนมิสกวัน จำนวน 3 ครั้ง
รายงานสดนายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท.ทักษิณ) ปราศรัยที่จังหวัดนครราชสีมา 2 ครั้ง

30 มี.ค. รายงานสดการประชุมของกลุ่มพันธมิตรที่หน้า คณะกรรมการการเลือกตั้ง
จำนวน 2 ครั้ง

31 มี.ค. รายงานสดการประชุมของกลุ่มพันธมิตรที่หน้า คณะกรรมการการเลือกตั้ง
จำนวน 2 ครั้ง

ข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตร ช่วงระหว่างวันที่ 13-31 มีนาคม จะเป็นการ
รายงานสดความเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรในช่วงข่าวภาคค่ำอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากมีการ
ชุมนุมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกลุ่มผู้ชุมนุมได้เคลื่อนการชุมนุมออกไปยังสถานที่ต่างๆ ทำให้ข่าวมี
ความน่าสนใจมากขึ้น ขณะที่ข่าวภาคค่ำก็มีการรายงานสดความเคลื่อนไหวของกลุ่มการวาท
กนจน ซึ่งจัดเวทีปราศรัยให้กำลังใจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีควบคู่ไปด้วย

“ขณะนั้นมีความตึงเครียด มีการสร้างประเด็นให้มองว่าสื่อมือคดด้วย ช่อง 9 จึงต้อง
มีเรื่องของเวลามาเกี่ยวข้อง แม้ประเด็นจะอ่อนก็ตาม คือฝั่งนี้ได้ 2 นาที อีกฝั่งก็ได้ 2 นาทีเช่นกัน
หรือใกล้เคียง” (สมถวิล จรรยาวงศ์, อดีตกรรมการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ สถานี
โทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์. 15 มีนาคม 2550)

- 1 เม.ย. รายงานสดการเลือกตั้ง ส.ส. จำนวน 2 ครั้ง
- 2 เม.ย. รายงานสดการเลือกตั้ง ส.ส. จำนวน 20 ครั้ง
สก็๊ป รายงานพิเศษ ปัญหาการเลือกตั้ง
สก็๊ป รายงานพิเศษ ปัญหาบัตรเลือกตั้ง
- 3 เม.ย. รายงานสด ความเคลื่อนไหวหลังการเลือกตั้งที่พรรคไทยรักไทย 1 ครั้ง
รายงานสด ที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง 2 ครั้ง
- 4 เม.ย. รายงานสด ความเคลื่อนไหวหลังการเลือกตั้งที่พรรคไทยรักไทย 1 ครั้ง
- 5 เม.ย. รายงานสด ความเคลื่อนไหวหลังการเลือกตั้งที่พรรคไทยรักไทย 2 ครั้ง
- 6 เม.ย. สก็๊ป รายงานพิเศษ เรื่อง นายกรัฐมนตรีคนใหม่
- 7 เม.ย. รายงานสดการประชุมของกลุ่มพันธมิตรที่สนามหลวง จำนวน 2 ครั้ง
รายงานสด ความเคลื่อนไหวหลังการเลือกตั้งที่พรรคไทยรักไทย 1 ครั้ง

ตั้งแต่วันที่ 1-7 เมษายน จะเห็นว่าข่าวภาคค่ำหันไปให้ความสนใจกับการเลือกตั้ง ส.ส.
และการจัดตั้งรัฐบาลโดยมีการรายงานสดตลอดช่วงเวลาดังกล่าว

- 11 เม.ย. รายงานสด ความเคลื่อนไหวหลังการเลือกตั้งที่พรรคไทยรักไทย 1 ครั้ง
- 12 เม.ย. รายงานสดบรรยากาศเทศกาลสงกรานต์ 5 ครั้ง
- 13 เม.ย. รายงานสดบรรยากาศเทศกาลสงกรานต์ 6 ครั้ง
สก็๊ป รายงานพิเศษ การเล่นสงกรานต์ที่จังหวัดขอนแก่น

14 เม.ย. รายงานสดบรรยากาศเทศกาลสงกรานต์ 5 ครั้ง

15 เม.ย. รายงานสดบรรยากาศเทศกาลสงกรานต์ 2 ครั้ง

ส่วนช่วงระหว่างวันที่ 12-15 เมษายน ข่าวภาคค่ำก็เน้นไปในเรื่องของการรายงานสดบรรยากาศเทศกาลสงกรานต์ อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นช่วงเทศกาลสำคัญของคนไทยและอยู่ในความสนใจของประชาชนเช่นกัน

19 เม.ย. รายงานสดการเลือกตั้ง สว.ตามสถานที่ต่าง ๆ 10 ครั้ง

23 เม.ย. รายงานสดการนับคะแนนเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลา 1

24 เม.ย. รายงานสดทางโทรศัพท์ผลการเลือกตั้งที่ กกต. 1 ครั้ง

26 เม.ย. รายงานสดสถานการณ์น้ำมันที่ทำเนียบรัฐบาล 1 ครั้ง

รายงานสดการประชุมพรรคร่วมฝ่ายค้าน 1 ครั้ง

จากรายละเอียดข้างต้นจะเห็นว่า การรายงานสดภาคสนามในช่วงข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จะมีผู้ตลอดในช่วงที่ทำการศึกษาวิจัย โดยไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรเท่านั้น แต่หากเป็นประเด็นข่าวอื่นๆ ที่น่าสนใจ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ก็พิจารณาให้มีการรายงานสดจากภาคสนามเช่นกัน เช่น เรื่องของการปรับคณะรัฐมนตรี การหาเสียงเลือกตั้ง การกิจของนายกรัฐมนตรีในต่างจังหวัด งานเทศกาลสงกรานต์หรือแม้แต่ปัญหาราคาน้ำมันแพง ก็ถูกพิจารณาให้มีการรายงานสดด้วยเช่นกัน

“ในภาคสนามการรายงานสดจะโยงประเด็นที่จะนำเสนอ กับผลการประชุมโต๊ะข่าวของฝ่ายข่าวช่อง 9 ว่าต้องการข่าวในรูปแบบไหน เน้นประเด็นอะไรบ้าง เพราะแต่ละวันประเด็นจะไม่เหมือนกัน ขึ้นกับสถานการณ์” (นพดล กอนิธิ, บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม ทำหน้าที่ควบคุมการรายงานสดภาคสนาม สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2550)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พบว่า ในการพิจารณาคัดเลือกข่าวของกองบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้พิจารณาด้วยความรอบคอบถูกต้อง เป็นธรรมโดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล และกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นเรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจมาก และเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ หากเสนอข่าวในแง่ที่เป็นภาพลบกับประเทศมากเกินไป เช่น ภาพข่าวการเผชิญหน้ากันของเจ้าหน้าที่ตำรวจกับผู้ชุมนุม ภาพข่าวการปิดล้อมหรือชุมนุมหน้าทำเนียบรัฐบาลด้วยคนจำนวนมาก

“เรารู้กรอบของตัวเองโดยธรรมชาติอยู่แล้ว จะไปเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้ จะทำเหมือนหนังสือพิมพ์ที่จะไปเขียนวิเคราะห์เชียร์ใครไม่ได้” (อนุวัติ ชินพิริยะ, อดีตนายกบรรณาธิการข่าวภาคค่ำ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2550)

นอกจากนี้ถ้าพิจารณาเป็นช่วงสัปดาห์จะพบว่า ในช่วงสัปดาห์ที่ 5-6 มีการความถี่ของการเสนอข่าวมากที่สุด แต่ถ้าพิจารณาในเนื้อหาข่าวจะพบว่าเป็นเพียงความเคลื่อนไหวที่มีอย่างต่อเนื่องเท่านั้น ผิดกับในช่วงสัปดาห์ที่ 7-8 ซึ่งพบว่ารายละเอียดของข่าวทำให้เห็นว่ามีกรชุมนุมที่อยู่ในช่วงที่วิกฤติมากกว่า เนื่องแกนนำกลุ่มพันธมิตร ประกาศขีดเส้นตายให้นายกรัฐมนตรีลาออกจากรัฐมนตรีและจะชุมนุมยืดเยื้อ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงวันที่ 22-26 มีนาคม 2549 แต่หลังจากนั้นก็พักการชุมนุมไป ทำให้ข่าวการเลือกตั้ง ข่าวการหาเสียงของหัวหน้าพรรคการเมือง ถูกคัดเลือกรับมาเสนอในข่าวภาคค่ำได้เช่นกัน

ในการสัมภาษณ์พบว่า การกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda-Setting) ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 กองบรรณาธิการข่าวเป็นผู้กำหนดคัดเลือกวาระข่าวสาร เนื่องจากการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร เป็นเรื่องใหญ่ มีความน่าสนใจและมีคุณค่าของความเป็นข่าว ทั้งนี้ได้มีการจัดทีมข่าวออกไปทำหน้าที่หาข้อมูลข่าวสารและติดตามความเคลื่อนไหว ก่อนส่งกลับมายังสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จากนั้นที่ประชุมกองบรรณาธิการข่าว จะทำหน้าที่ในการคัดเลือกประเด็นข่าวสาร (Gatekeeper) รวมทั้งพิจารณาให้มีการรายงานสดจากพื้นที่ที่เกิดปรากฏการณ์ เช่น ที่ทำเนียบรัฐบาล การประชุมคณะรัฐมนตรี ที่รัฐสภาเมื่อมีการประชุม ส.ส. หรือ ส.ว. หรือแม้แต่ที่ท้องสนามหลวง หรือลานพระบรมรูปทรงม้า กรณีกลุ่มพันธมิตรนัดชุมนุมใหญ่เพื่อเคลื่อนไหวกดดัน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

“ข่าวภาคค่ำจะพิจารณาเป็นวันๆ ข่าวไหนใหม่ข่าวไหนสดก็ได้ออกก่อน ซึ่งจะมีการพิจารณาเป็นประเด็น ๆ ไป แล้วมาซึ่งนำนักกันว่าจะนำข่าวไหนเสนอเป็นข่าวแรก” (สมถวิล จรรยาวงศ์, ผช.ผอ.กก.บมจ.อสมท. รักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2550)

ในการกำหนดวาระข่าวสาร หลังจากได้ข้อสรุปจากที่ประชุมโต๊ะข่าวแล้ว บรรณาธิการข่าวภาคค่ำ ไม่สามารถที่จะหยิบข่าวอื่นขึ้นมาเป็นข่าวแรก หรือสอดแทรกข่าวอื่นได้ เนื่องจากต้องยึดตามผลประชุมโต๊ะข่าวเป็นสำคัญ เว้นแต่จะเกิดเหตุการณ์ที่สำคัญ และมีผลกระทบต่อประชาชนคนส่วนใหญ่หรือเกิดเหตุรุนแรงเช่น อุบัติเหตุ ปัญหาทางการเมือง มีการปรับคณะรัฐมนตรี หรือ แม้แต่สถานการณ์ในต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย ก็สามารถถูกเลื่อนขึ้นมาเป็นข่าวหนึ่งได้ เช่น ข่าวการเกิดแผ่นดินไหวรุนแรงในเขตอินโดนีเซีย ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการศึกษาคลื่นยักษ์สึนามิ รวมถึงเวลาข่าวภาคค่ำหากยังเหลือในช่วงท้าย ก็สามารถนำข่าวเสริมอื่นๆ มาออกอากาศให้ครบตามจำนวนเวลาของรายการข่าวภาคค่ำได้

จากการสัมภาษณ์พบว่า มีอิทธิพลหรือปัจจัยจากภายนอก เช่น อำนวยการเมือง ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักการเมืองหรือกลุ่มพันธมิตร เข้ามามีผลต่อการกำหนดวาระข่าวสารและการคัดเลือกข่าวสาร ที่จะนำมาเสนอในข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เนื่องจากในการ

ประชุมโต๊ะข่าวหรือกองบรรณาธิการข่าว บรรณาธิการสายต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ต่างยึดในหลักจรรยาบรรณ และการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนอยู่เสมอ ต้องใช้ความระมัดระวังเพิ่มมากขึ้น จนบางครั้งทำให้เสียความเป็นกลางในการทำหน้าที่ โดยไม่ได้ตั้งใจ โดยเฉพาะภายหลังการถูกต่อว่าในเรื่องการทำหน้าที่จากแกนนำหรือผู้ชุมนุมของทั้ง 2 ฝ่าย จนต้องพิจารณาเสนอข่าวให้เท่าเทียมกันทั้งกลุ่มพันธมิตรและฝ่ายรัฐบาล โดยไม่ได้ยึดไปที่ความสำคัญ ความน่าสนใจและคุณค่าของข่าวมากนัก นอกจากนี้ยังพบว่าวัฒนธรรมองค์กรก็มีผลต่อการเลือกประเด็นข่าว โดยการพิจารณาของกองบรรณาธิการส่วนมากจะให้ความสำคัญกับข่าวของรัฐบาลมากกว่ากลุ่มพันธมิตร

“ที่เจอแรงๆ ที่สุด ก็มีอยู่คืนหนึ่งอันนี้โดยตรงเลย หลังจากที่ผ่านมามีก็จะโทรผ่านบุคคลอื่น หรือผู้บริหารอื่น ก็มีโทรศัพท์เข้ามาถามชื่อสมถวิล แล้วถามว่าพอหรือยัง” (สมถวิล จรรยาวงศ์, อดีตรักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2550)

จากการศึกษาทางเอกสารและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การกำหนดวาระข่าวสารของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 กองบรรณาธิการข่าวเป็นผู้กำหนดลงวาระข่าวสาร โดยข่าวการประชุมของของกลุ่มพันธมิตร ก็เป็นวาระข่าวสารที่มีความสำคัญและน่าสนใจ จึงได้มอบหมายให้ทีมข่าวออกไปทำงาน และส่งข่าวกลับมาตามขั้นตอน เมื่อได้ข่าวตามที่มีการกำหนดวาระข่าวสารไว้แล้ว โดยส่วนใหญ่จะเป็นข่าวของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และข่าวของพรรคไทยรักไทยเข้ามาในจำนวนที่มากกว่า ข่าวของกลุ่มพันธมิตร จากนั้นทางกองบรรณาธิการก็จะมีการประชุม เพื่อคัดเลือกข่าวที่จะนำมาออกอากาศในข่าวภาคค่ำ ตามลำดับความสำคัญ และมีการพิจารณาอย่างเป็นธรรม ตามกรอบจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยในช่วงระหว่างวันที่ 5 เมษายน 2549 ถึง 18 เมษายน 2549 มีการคัดเลือกประเด็นข่าวและมีการรายงานสดข่าวที่เกี่ยวกับการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรและฝ่ายรัฐบาลมากที่สุด เนื่องจากมีความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจและเป็นเหตุการณ์ที่มีความสำคัญต่อเนื่องกันมา นอกจากนี้ในการคัดเลือกประเด็นข่าว บรรณาธิการข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ก็ได้ทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวทั้งสองด้าน และค่อนข้างใกล้ชิด และนำเสนอด้วยความระมัดระวัง

นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีปัจจัยภายนอกเข้ามามีผลกระทบกับการคัดเลือกข่าวของกองบรรณาธิการ คือมีการโทรศัพท์จากคนใกล้ชิด พ.ต.ท.ทักษิณ เข้ามาในลักษณะต่อว่า ที่นำเสนอข่าวกลุ่มพันธมิตรมากเกินไป รวมทั้งรัฐมนตรีที่กำกับดูแลสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พยายามขอให้ช่อง 9 เสนอข่าวทั้ง 2 ฝ่ายให้ใกล้ชิดและเท่าเทียมกัน แต่เรื่องดังกล่าวไม่มีผลต่อการพิจารณาคัดเลือกกำหนดประเด็นวาระข่าวสาร ที่จะนำมาออกอากาศในข่าวภาคค่ำมากนัก เนื่องจากทางรักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ ซึ่งเป็นผู้รับแรงกดดันหรือกระทบโดยตรง จากฝ่ายการเมืองและจากคนในรัฐบาล ไม่เอาปัญหาที่ได้รับมาเปิดเผยในที่ประชุมบรรณาธิการข่าวหรือทีมข่าว รับทราบเพียงแต่ให้ระมัดระวังในการเสนอข่าวการประชุมของกลุ่มพันธมิตร ทำให้บรรณาธิการข่าว

มีอิสระในการทำงาน แต่บรรณาธิการข่าวเอง ก็มีการรับทราบถึงการติดต่อจากฝ่ายการเมือง เพื่อขอความร่วมมืออยู่บ้าง ซึ่งทำให้เพิ่มความระมัดระวังในการเสนอข่าวให้รัดกุม และพยายามให้เวลาในการเสนอข่าวทั้งสองฝ่ายในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ไม่พบว่ามีคำสั่งการจากผู้บริหารระดับสูง เพื่อให้ให้นำเสนอข่าวเข้าข้างฝ่ายฝ่ายหนึ่งอย่างชัดเจนหรือมีคำสั่งเป็นเอกสารลงมา

4.3 ตอนที่ 3 ความเป็นกลางในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

โดยความเป็นกลางในการเสนอข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้วิจัยศึกษาไปตามนิยามศัพท์ของคำว่า ความเป็นกลางตามที่ได้กำหนดไว้ซึ่งหมายถึง การรายงานข่าวไปตามข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมา ความเป็นธรรม สมดุล ถูกต้องชัดเจน มีการแยกข้อเท็จจริงออกจากความเห็น และเลือกนำเสนอในทุกแง่มุมให้มากที่สุด ไม่มีอคติหรือใช้ความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปประกอบในการรายงานข่าว ตลอดจนการเลือกภาพข่าวและเสียงที่ใช้ในการออกอากาศ โดยความเป็นกลางครั้งนี้ ยังยึดตามหลักจรรยาบรรณของสื่อมวลชนและหลักวิชาการในเรื่องของความเป็นกลางและการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ควบคู่ไปกับนโยบายในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของ บมจ. อสมท จำกัด (มหาชน) ซึ่งไม่ได้หมายรวมถึงเวลาการเสนอข่าวของทั้ง 2 ฝ่ายคือกลุ่มพันธมิตรและฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และผู้สนับสนุน ที่จะต้องมีเวลาเท่ากันหรือใกล้เคียงกันโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. รายงานตามข้อเท็จจริง ตรงไปตรงมา

จากการศึกษาเนื้อหาในช่วงภาคค่ำของฝ่ายรายการข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พบว่าการทำหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้รายงานข่าวไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะจากการรายงานสดพื้นที่ภาคสนามที่มีการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร เนื่องจากมีภาพและเสียงประกอบ โดยการรายงานข่าวของกลุ่มพันธมิตรไม่ได้กำหนดประเด็นชัดเจนว่าจะต้องนำเสนอข่าวในประเด็นใดเป็นพิเศษ เป็นเพียงการกำหนดให้มีการเสนอข่าว กลุ่มพันธมิตรและฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุน ทั้งนี้เนื้อหาของข่าวขึ้นอยู่กับสถานการณ์แต่ละวัน

“เลือกประเด็นที่สำคัญ ทั้งจากการรายงานสดภาคสนาม หรือรายงานจากห้องส่งของทางสถานี ซึ่งการพิจารณาคงไม่ใช่ว่าจะเสนอข่าวแต่ฝ่ายรัฐบาลมากกว่า” (อนุวัติ ชินพิริยะ, อดีตบรรณาธิการข่าวภาคค่ำ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2550)

นอกจากนี้ การทำงานของทีมข่าวภาคสนาม ที่มีการรายงานสดจากพื้นที่การชุมนุม ก็ไม่ได้มีการกำหนดวาระข่าวตายตัวลงไป เนื่องจากต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลา

ว่ามีความเคลื่อนไหวอย่างไร มีประเด็นใดที่น่าสนใจ ซึ่งในแต่ละช่วงเวลามักจะมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะจำนวนผู้มาชุมนุม เช่น ช่วงเย็นคนมาชุมนุมจะมาน้อย แต่พอตอนค่ำคนจะมาเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งประเด็นการปราศรัยก็จะรุนแรงตามไปด้วย โดยเฉพาะการปราศรัยจากแกนนำพันธมิตรบนเวที

“การนำเสนอข่าวต้องอยู่บนพื้นฐานแห่งข้อเท็จจริง ไม่เอนเอียงเข้าข้าง ใ้ร้าย ป้ายสี ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง” (ภาควิชา พันธุ์สฤติย์, ผู้สื่อข่าวและผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2550)

จากการสัมภาษณ์แกนนำกลุ่มพันธมิตร พบด้วยว่า พอใจต่อการทำหน้าที่ของทีมข่าวภาคสนาม โดยเฉพาะการรายงานสดภาคสนามจากพื้นที่การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร เนื่องจากไปเสนอข่าวไปตามความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น

“ช่อง 9 เสนอข่าวได้ค่อนข้างเป็นกลาง คือค่อนข้างดี ไม่มีเจตนาที่จะบิดเบือนหรือตั้งธงว่าจะต้องเชียร์ข้างใดข้างหนึ่ง ดูจากปริมาณข่าววันต่อวันเท่าที่สัมผัสอยู่ในเกณฑ์ดี คือเกณฑ์ของความเป็นกลาง ความเป็นสื่อ” (สำราญ รอดเพชร, กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2550)

“ในการนำเสนอข่าวกลุ่มพันธมิตรและรัฐบาลในช่วงนั้นผมไม่ค่อยคิดใจ ในทัศนะของผมก็ไม่ค่อยมีปัญหาเกี่ยวกับช่อง 9 เท่าใด เพราะเปิดโอกาสและไม่ได้ไปปิดกั้นเสียทีเดียว” (สุริยะใส กตะศิลา, ผู้ประสานงานเครือข่ายพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2550)

จากการศึกษาพบว่า ในการทำหน้าที่เสนอข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 แม้จะนำเสนอข่าวไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง แต่ในบางประเด็นไม่มีการนำเสนอในรายละเอียดครบถ้วน โดยเฉพาะข้อกล่าวหาของ พ.ต.ท.ทักษิณ ไม่มีการเจาะลึกเป็นเพียงแต่เสนอในภาพกว้างของการชุมนุมและความคับหน้าของความเคลื่อนไหวเท่านั้น ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์กลุ่มพันธมิตรพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการถูกแทรกแซงจากอำนาจรัฐตามโครงสร้างการทำงาน ในฐานะที่กำกับดูแลสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อยู่

“ข่าวที่ออกมาก็จะถูกจำกัดในการนำเสนอ ซึ่งไม่มีทางป้องกันเพราะจะถูกแทรกแซงอยู่ตลอด รวมทั้งโครงสร้างของสื่อทำให้ถูกกำหนดว่าต้องอยู่ข้างรัฐบาล” (พิภพ ธงไชย, แกนนำกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2550)

จากการศึกษาสรุปว่า แม้การเสนอข่าวภาคค่ำทั้งจากรายงานทางห้องส่งของทางสถานี และการรายงานสดภาคสนามจะเป็นการรายงานไปตามข้อเท็จจริงของเหตุการณ์และความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น แต่ยังคงติดขัดในเรื่องของโครงสร้างการบริหารงานที่คาบเกี่ยวกับภาครัฐอยู่ โดยการนำเสนอข่าวที่เป็นข้อเท็จจริงแม้จะได้รับการยอมรับ แต่ก็ยังอยู่ภายใต้การแทรกแซงของภาครัฐอยู่ คือ

สถานีโทรทัศน์สามารถเสนอข่าวไปตามข้อเท็จจริง ตามเหตุการณ์ ตามความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น แต่สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ไม่สามารถนำเสนอข่าวได้อย่างเต็มที่

2. ความเป็นธรรม สมดุล

จากการศึกษาจากข้อมูลทางเอกสารและการสัมภาษณ์ พบว่าการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 บรรณาธิการข่าวพยายามที่จะนำเสนอข่าวทั้งสองด้าน ให้มีความเป็นธรรมและสมดุลมากที่สุด คือ มีการเสนอข่าวทั้งในส่วนของกลุ่มพันธมิตร รวมทั้งฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุน และความเห็นจากฝ่ายอื่นๆ ทั้งนี้ยังพบว่า ความยาวในการเสนอข่าวของฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุนจะมีมากกว่ากลุ่มพันธมิตร เนื่องด้วยบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวหรือผู้ให้ข่าวสารในฝ่ายรัฐบาลมากกว่า แต่ในจำนวนปริมาณที่มากกว่า กองบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ให้ความสำคัญกับข่าวทั้ง 2 ฝ่ายใกล้เคียงกัน

“พยายามจะให้เวลาเท่ากันทั้ง 2 ฝ่ายเลย ดูประเด็นกันว่าจุดไหนน่าสนใจก็ให้นำเสนอข่าวก่อน ก็จะดูกันเป็นเบรคข่าวๆ ไป ก็พยายามทำให้เห็นว่าเป็นกลางจริงๆ” (สมถวิล จรรยาวงศ์, รักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2550)

จากการสัมภาษณ์ในกลุ่มนักวิชาการซึ่งเห็นตรงกันว่า การเสนอข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 พยายามนำเสนอข่าวให้เกิดความเท่าเทียมกันทั้ง 2 ฝ่าย แต่เนื่องจากมีแรงกดดันหรือมีความระมัดระวังตัว ในการเสนอข่าวกลุ่มพันธมิตรมากขึ้น หลายครั้งจึงส่งผลให้การเสนอข่าวฝ่ายรัฐบาลมีมากกว่า แต่ก็ได้ให้เวลากับข่าวของฝ่ายพันธมิตรด้วยเช่นกัน

“เขายังมีหัวใจ ผมมองว่านักข่าวของ อสมท.รักในเกียรติยศระดับหนึ่ง เชื่อว่าคนเหล่านี้จะสอดแทรกความแตกต่างให้ประชาชนเห็นอย่างมีศิลปะ ซึ่งแม้จะทำงานอยู่ภายใต้แรงกดดันจากรัฐบาล เพียงแต่ประชาชนต้องชาญฉลาดในการตามงานของเขา” (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สัมภาษณ์, 12 เมษายน 2550)

“ผมว่าช่อง 9 อสมท.ในช่วงที่ผมดูแลอยู่ เชื่อว่ามีการเสนอข่าวที่ค่อนข้างเป็นธรรมทีเดียว มีหลายมุมมอง แน่ชอนในการเสนอข่าวไม่ใช่เฉพาะช่อง 9 แถบทุกช่องก็เสนอข่าวคล้ายๆ กัน” (สุรพันธ์ เวชชาชีวะ, อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2550)

จากการตรวจสอบทางเอกสารยังพบว่า สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มักจะเสนอข่าว พ.ต.ท.ทักษิณและรัฐมนตรีในรัฐบาล มากกว่าข่าวของกลุ่มพันธมิตร แต่เป็นนำเสนอข่าวในประเด็นอื่นๆ หรือข่าวที่เป็นภารกิจของ พ.ต.ท.ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 แม้จะพยายามให้เกิดความสมดุล แต่สัดส่วนการนำเสนอข่าวของฝ่ายรัฐบาลก็ยังมีมากกว่ากลุ่มพันธมิตรเกือบทุกวัน

3. ความถูกต้องชัดเจน

จากการตรวจสอบข้อมูลจากเอกสารของฝ่ายรายการข่าว พบว่าการรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เป็นไปด้วยความกระฉ่าง นำเสนอไปอย่างถูกต้องและชัดเจน ตามสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นระยะๆ และมีการติดตามความก้าวหน้า เพื่อนำมาเสนอเป็นข่าวอย่างต่อเนื่อง

“จะพยายามเดินเข้าไปพูดคุยกับประชาชนที่มาชุมนุม เพื่อสัมผัสและรับรู้ถึงความรู้สึกที่แท้จริงของเขา หาสิ่งสนับสนุนใหม่ๆ มานำเสนอบ้าง ส่วนการนำเสนอต้องอยู่บนพื้นฐานแห่งข้อเท็จจริง ไม่เอนเอียงเข้าข้าง ใส่ร้ายป้ายสีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง” (ภาควิชา พันธุ์สถิตย์, ผู้สื่อข่าวและผู้เรียบเรียงข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2550)

จากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ซึ่งได้ยืนยันการทำหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชนที่ต้องการเสนอข่าวอย่างถูกต้องและมีความชัดเจน แต่หลายครั้งพบว่า กลุ่มพันธมิตรบางคน มีการนำเรื่องการเสนอข่าวขึ้นไปพูดคุยบนเวทีปราศรัยของกลุ่มพันธมิตรว่า ช่อง 9 เสนอข่าวคนมาชุมนุมแต่ไม่ก็พันตนเอง ทั้งที่คนมาชุมนุมเป็นหมื่นคน แต่เมื่อมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงทั้งในส่วนของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ช่อง 9 และ สถานีวิทยุของบริษัท อสมท จำกัด(มหาชน) รวมทั้งจากพื้นที่การรายงานสดภาคสนาม ไม่พบว่ามีมิดเบิ้ลหรือบิดเบือนตัวเลขผู้มาชุมนุม แต่เป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและขาดการตรวจสอบข้อมูลของผู้สื่อข่าวเอง

“ยอมรับว่าในกลุ่มพันธมิตรเองบางคนก็ไม่ได้มีการตรวจสอบข้อมูล พอรับสารที่เป็นลบกับพันธมิตร ก็พูดใส่บนเวทีเลย ก็ต้องแก้ไขกันไป” (สำราญ รอดเพชร, กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2550)

จากการศึกษาสรุปได้ว่าทีมข่าวและการรายงานสดการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรได้นำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้อง แต่ที่เกิดปัญหาเป็นเพราะความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของกลุ่มพันธมิตรเอง โดยมีการเอาตัวเลขการชุมนุมในช่วงเย็น มาพูดปราศรัยกับประชาชนที่มาชุมนุมในตอนค่ำ ทำให้เกิดปัญหาความไม่พอใจของผู้ชุมนุม จากสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวภาคสนามพบว่าได้มีการท้วงติงไปแล้ว แต่ไม่มีการชี้แจงข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นกับผู้ชุมนุมได้รับทราบ

4. แยกข้อเท็จจริงออกจากความเห็น เลื่อนนำเสนอข่าวโดยไม่มีอคติ

จากการศึกษาพบข่าว พบว่า ในการรายงานข่าว เป็นไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตามที่ผู้สื่อข่าวรายงานข่าวเข้ามา โดยข่าวที่ผู้สื่อข่าวส่งเข้ามาก็ไม่มีการนำเสนอหรือสอดแทรกในส่วนที่เป็นความคิดเห็น หรือความรู้สึกในเรื่องการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรรวมทั้งฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ และผู้สนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นส่วนของผู้สื่อข่าว หรือผู้ประกาศข่าว เมื่อได้บทข่าวมาอย่างไร ผู้ประกาศข่าวจะอ่านไปตามนั้น โดยไม่ได้ใส่ความคิดเห็นหรือการมโนคติลงไป

“จริงแล้วต้องชมทีมข่าวว่า ทุกคนแม้ว่าจะเกร็งหรือมีความชอบส่วนตัว แต่การตัดสินใจก็เป็นไปตามเนื้อหาข้อเท็จจริง” (สมวลิต จรรยาวงศ์, รักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2550)

จากการสัมภาษณ์พบว่าทีมข่าวยังมีอคติต่อกลุ่มผู้ชุมนุม หลังถูกกล่าวโจมตีการทำงานในเรื่องของความเอนเอียงเข้าข้างรัฐบาล และถูกต่อว่ารุนแรงจากประชาชน ที่มาร่วมชุมนุมกับกลุ่มพันธมิตร แต่ไม่พบว่ามีกระแสตอบรับหรือส่งข่าวมายังสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในลักษณะที่ใส่สี หรือให้ความเห็นเพิ่มเติมลงไป

“ณ ช่วงนั้น อดไม่ได้เช่นกันที่จะมีคำถามในใจ ก่อนออกไปภาคสนามทำข่าวการชุมนุมครั้งนี้ว่า คุณสนธิ ลิ้มทองกุล หนึ่งในแกนนำพันธมิตร ซึ่งเป็นผู้อาวุโสแกร่งกล้าในวงการสื่อ ขวสอะขนาดไหน” (ภาคภูมิ พันธุ์สถิตย์, ผู้สื่อข่าวและผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2550)

ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ในกลุ่มนักวิชาการ ซึ่งพบว่า แม้สื่อมวลชนจะเสนอข่าวไปตามที่เห็นไม่มีอคติ แต่สถานการณ์การชุมนุมที่เกิดขึ้น ทำให้สื่อมวลชนถูกจับตามองเป็นพิเศษในการทำหน้าที่ จึงระมัดระวังตัวในการนำเสนอข่าวโดยไม่ใส่ความคิดเห็นลงไปในช่วง

“ตอนนั้นไม่ใช่เหตุการณ์ปกติ ถ้าไปเสนอข่าวฝ่ายพันธมิตรมากก็จะถูกมองว่าเป็นกลุ่มที่จ้องจะล้ม นายกษัตริย์ วิธีที่ดีที่สุดคือเสนอข่าวอย่างวัตถุวิสัย อะไรเกิดขึ้นเล่าเรื่องไปตามนั้นโดยไม่ใส่ความคิดเห็น” (ลิขิต ชีระเวทิน, ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์ (การสื่อสารการเมือง) มหาวิทยาลัยเกริก, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2550)

ขณะที่การสัมภาษณ์ในกลุ่มสื่อมวลชนพบว่า ในการนำเสนอข่าวที่เกินขอบเขตข้อเท็จจริง คือรายงานสีสันของการชุมนุมไปคืบ ถือเป็นเรื่องปกติ ที่สื่อมวลชนจะต้องรายงานให้เห็นข้อเท็จจริงในมุมกว้างด้วยว่ามีใครทำอะไรกันบ้าง เพื่อเป็นสีสันของการชุมนุมและสีสันของการเสนอข่าว

“บางครั้งอาจมีการใส่อะไรเข้าไปเพิ่มเติม ซึ่งอาจถูกมองว่าเอนเอียงนั้นหรือฝ่ายโน้นหรือเปล่า เราคิดว่ามันไม่ใช่ เพราะการดูข่าวสารจริง ๆ แล้ว ไม่ใช่ดูเรื่องของเนื้อหาเพียงอย่างเดียว ต้องดูที่บรรยากาศของการชุมนุมหรือของข่าวนั้นด้วย” (ยุวดี ธัญสิริ, ผู้สื่อข่าวอาวุโส หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์, 28 มีนาคม 2550)

จากการศึกษาสรุปได้ว่า แม้ทีมข่าวที่ออกไปทำหน้าที่ในการรายงานข่าวหรือเสนอข่าวกลับมายังสถานี จะมีอคติกับแกนนำกลุ่มพันธมิตรบางคน แต่ในการทำหน้าที่ที่สื่อมวลชน ก็สามารถแยกแยะนำเสนอแต่ข่าวที่เป็นข้อเท็จจริงได้

5. หลักการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนตามหลักวิชาการและจรรยาบรรณ

จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้สื่อข่าวและช่างภาพของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้ปฏิบัติหน้าที่ไปตามกรอบและจรรยาบรรณของสื่อมวลชน ในการแสวงหาความจริง ทำเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะ สะท้อนความแตกต่างหลากหลายของสังคมให้มากที่สุด และไม่ใช้ความลำเอียงส่วนตัว แม้ว่าในบางครั้งจะได้รับการต่อว่า จากประชาชนที่มาสนับสนุนกลุ่มพันธมิตร หรือฝ่าย พ.ต.ท. ทักษิณและผู้สนับสนุน ไม่มีการใช้อารมณ์หรือแสดงปฏิกิริยาต่อต้าน เมื่อถูกตะโกนด่าในการทำหน้าที่ โดยเห็นว่าเป็นเพียงมุมมองของแต่ละฝ่ายเท่านั้น อีกทั้งยังต้องเพิ่มความระมัดระวังในการนำเสนอข่าวให้มากขึ้นด้วย

“ช่อง 9 ไม่ใช่ ซีเอ็นเอ็น ไม่ใช่บีบีซี ไม่ได้มีอิสระมากมายมีคนคุมอยู่ แม้กระนั้นถูกคุมขนาดนั้น ยังใจกล้านำเสนอข่าวแบบนี้ แสดงถึงความเป็นวิชาชีพ ซึ่งก็ปรากฏในหนังสือพิมพ์หลายคอลัมส์”(สมถวิล จรรยาวงศ์, อดีตรักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2550)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มนักวิชาการ พบด้วยว่าต่างเชื่อในการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ทำงานอยู่ภาคสนาม และยังมียึดหลักจรรยาบรรณ โดยเห็นได้จากข่าวที่ถูกนำเสนอแต่ละช่อง เพราะมีหลักและนำเสนอเนื้อหาของข่าวที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

“ถ้าจะดูหลักการทำข่าวของสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นอย่างไหนก็ตาม ก็จะมีหลักใกล้เคียงกันคือหลักของวิชาชีพและจรรยาบรรณ” (สมเกียรติ อ่อนวิมล, สถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2550)

“สิ่งที่น่าจับตามองคือคนของช่อง 9 ที่อยู่ภาคสนาม วิญญาณจิตใจไม่ได้แพ้ไอทีวี” (สุขุม เฉลยทรัพย์, รองอธิการบดีฝ่ายศูนย์การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2550)

จากการศึกษาเห็นได้ว่าการทำหน้าที่ของทีมข่าวภาคสนามที่ไปรายงานสดการชุมนุม รวมทั้งการคัดเลือก ได้ปฏิบัติไปตามหน้าที่ของสื่อมวลชนตามหลักจรรยาบรรณ เพื่อนำข้อเท็จจริงและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มาเสนอต่อประชาชนเพื่อประกอบการตัดสินใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

6. นโยบายในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของ บมจ. อสมท จำกัด (มหาชน)

จากการศึกษาข้อมูลทางเอกสารพบว่า สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้ทำหน้าที่ไปตามที่กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ คือ เรื่องของการเป็นสื่อกลางในการสื่อสารให้เกิดความรู้ ความเข้าใจของประชาชนไทย ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น รวมทั้งทำการสื่อสารกับประชาคมโลก โดยผ่านสื่อที่หลากหลาย ในขณะเดียวกันก็สามารถแข่งขันและดำรงอยู่ได้ในเชิงธุรกิจ

ส่วนพันธกิจของ บมจ.อสมท.จากการศึกษาพบว่าได้เน้นไปในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

6.1 เป็นองค์กรที่ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ของประชาชน ทั้งใน ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และนำไปสู่ระดับโลก

6.2 เป็นองค์กรที่มีความคล่องตัว สามารถแข่งขัน และดำรงอยู่ได้ ในเชิงธุรกิจ

6.3 สามารถพลิกบทบาท จากความเป็นรัฐวิสาหกิจที่เป็นผู้ตามในธุรกิจสื่อสารมวลชนให้เป็นผู้นำระดับประเทศ ภูมิภาค และระดับโลก

6.4 เป็นองค์กรที่พัฒนาให้เป็นที่สื่อในรูปแบบที่ทันสมัย หลากหลาย ทั้งด้านโทรทัศน์ วิทยุ และสื่ออื่นๆ รวมทั้งคิดค้นสื่อใหม่ๆ

จากการศึกษาพบว่า นโยบายของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้เน้นในเรื่องของการเป็นสื่อกลางให้เกิดความรู้ สร้างความเข้าใจในระดับประชาชน ไม่ได้กำหนดให้ต้องช่วยภาครัฐชี้แจงหรือนำเสนอผลงานของรัฐบาล ดังนั้นในการเสนอข่าวภาคค่ำ จึงไม่มีข้อกำหนดที่จะต้องนำเสนอข่าวของฝ่ายรัฐบาล และยังมีอิสระในการงานทั้งในส่วนของทีมข่าวและบรรณาธิการข่าว

7. การเลือกภาพข่าวและเสียงที่ใช้ในการออกอากาศ

จากการวิจัยศึกษาพบว่า ภาพข่าวที่ถูกนำมาใช้ออกอากาศในช่วงข่าวภาคค่ำ เป็นภาพข่าวจากที่ช่างภาพซึ่งออกไปทำข่าวในพื้นที่ภาคสนามเป็นผู้ถ่ายทำ และส่งกลับมายังสถานีโทรทัศน์ โดยภาพจะถูกเลือกใส่ไปตามบทข่าวที่ผู้เรียบเรียงข่าวจัดทำไว้ รวมทั้งเสียงของแหล่งข่าว ซึ่งพบว่า ถ้าเป็นข่าวที่มีเสียงสัมภาษณ์ จะเลือกภาพขณะแหล่งข่าวคนนั้นให้สัมภาษณ์มานำเสนอ และหากเป็นข่าวที่บรรยายถึงเหตุการณ์ในการชุมนุม ก็มักจะใส่ภาพบรรยากาศการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร เช่น ภาพบนเวทีที่มีคนปราศรัย ภาพประชาชนที่มาชุมนุมหรือฟังการปราศรัยในอิริยาบถต่าง ๆ

ในการสัมภาษณ์พนักงานติดต่อสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พบว่า ได้ใช้ความระมัดระวังในการทำหน้าที่ โดยเลือกใส่ภาพไปตามที่บทข่าวกำหนดและใส่เสียงตามที่บรรณาธิการข่าวภาคค่ำหรือผู้เรียบเรียงข่าวกำหนดไว้ หากภาพใดที่หมิ่นเหม่ก็จะหารือกับบรรณาธิการข่าวก่อน

“ก็จะตัดไปตามบท ความจริงเป็นอย่างไรก็ตัดไปตามนั้นอยู่แล้ว แต่ถ้าบทเขียนมาเท่านี้พนักงานติดต่อคงไปแก้ไขไม่ได้หรอก ส่วนจะต้องปล่อยเสียงสัมภาษณ์หรือเปล่า ขึ้นอยู่กับบรรณาธิการข่าว” (วิริยะ ชีระโรจนารัตน์, พนักงานติดต่อภาพข่าว สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2550)

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การทำหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร โดยในส่วนของทีมข่าวหรือผู้ปฏิบัติงานข่าว มีความเป็นกลางตามขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งในที่นี้หมายถึงได้นำเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา ทั้งในฐานะของทีมข่าวที่ต้องส่งข่าวไปยังสถานีและเสนอข่าวในช่วงที่มีการรายงานสดภาคสนามพื้นที่การชุมนุม โดย

เสนอไปตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น แม้ว่าบางครั้งจะมีอคติไม่เห็นด้วยกับการชุมนุมในครั้งนี้ แต่ก็มีหลักและจรรยาบรรณในการทำหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชน ภายใต้แรงกดดันทั้งจากผู้บริหารระดับสูง ฝ่ายการเมืองและกลุ่มผู้ชุมนุมทั้ง 2 ฝ่าย โดยนำเสนอข่าวที่ไม่สอดแทรกข้อคิดเห็นลงไปข่าว แต่ในส่วนของระดับผู้บริหารงานข่าว อาทิ กองบรรณาธิการข่าว บรรณาธิการข่าว ภาคค่ำ พบว่าได้นำเสนอในลักษณะที่ให้ข่าวทั้ง 2 ฝ่ายใกล้เคียงกัน เนื่องจากถูกแรงกดดันจากปัจจัยภายในและภายนอก โดยเฉพาะอำนาจจากฝ่ายการเมืองในฐานะผู้กำกับดูแลสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ทำให้การคัดเลือกวาระข่าวสารที่จะนำเสนอในข่าวภาคค่ำ ไม่สามารถพิจารณาได้อย่างอิสระ เนื่องจากมีความระมัดระวังในการทำหน้าที่ และเลือกที่จะนำเสนอข่าวในส่วนของฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุนมากกว่า

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง “ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้มีการวิจัยศึกษาจากเนื้อหาในเอกสารข่าวและจากสำเนาเทปข่าวที่ออกอากาศในช่วงภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในส่วนที่เกี่ยวกับการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และฝ่ายรัฐบาลรวมถึงกลุ่มผู้สนับสนุนนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2549 ซึ่งเป็นการนัดชุมนุมใหญ่ครั้งแรกของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ไปจนถึงวันที่ 2 พฤษภาคม 2549 ซึ่งเป็นวันที่กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เริ่มจัดชุมนุมใหญ่อีกครั้งที่สวนลุมพินี ก่อนจะแยกย้ายการชุมนุมไป นอกจากนี้ยังได้ศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมทั้งฝ่ายพันธมิตรและฝ่าย พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรและผู้สนับสนุน รวมถึงนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และสื่อมวลชนรวม 24 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารงานข่าว สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, กลุ่มผู้ปฏิบัติงานข่าว สถานีโทรทัศน์ช่อง 9, กลุ่มนักวิชาการ, กลุ่มสื่อมวลชน, กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และกลุ่ม พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและผู้สนับสนุน กลุ่มละ 4 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

สรุปผลการวิจัย

สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้มีการแปรรูปเป็นบริษัท (มหาชน) ตามมติของคณะรัฐมนตรีภายใต้รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่มีมติให้แปลงสภาพ องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย หรือ อ.ส.ม.ท. มาเป็นบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้จดทะเบียนเป็น บริษัทมหาชน จำกัด เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2547 และเข้าทำการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2547 ภายหลังจากการแปลงสภาพ บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ยังคงมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำกับดูแล โดยในส่วนของสำนักข่าวไทยได้มีการปรับโครงสร้างใหม่ และมีการยุบรวมเข้าด้วยกัน ระหว่างฝ่ายข่าวโทรทัศน์กับฝ่ายหนังสือข่าว ซึ่งทั้ง 2 ส่วน มีการปรับเปลี่ยนผู้บริหารในฝ่ายข่าวทั้งหมด

และเปลี่ยนโครงสร้างเป็น สายงานกิจการ “สำนักข่าวไทย” ขณะนั้นมีนายมีนังขวัญ แสงสุวรรณ ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ บมจ. อสมท

ตอนที่ 1 เนื้อหาการนำเสนอข่าวและภาพการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

จากการศึกษาสรุปได้ว่าสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้จัดผังรายการข่าวภาคค่ำ ในช่วงที่ทำการศึกษาวิจัยตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2549 ถึง 2 พฤษภาคม 2549 ไว้ 2 ช่วง คือ ช่วงวันจันทร์ถึงวันศุกร์ จะเสนอข่าว ตั้งแต่เวลา 17.30 น.- 19.00 น. และเวลา 19.30 น. - 20.15 น. โดยมีรายการเกมส์โชว์เข้ามาแทรกในช่วงข่าวภาคค่ำด้วย เพื่อดึงดูดผู้ชมรายการให้ดูข่าวภาคค่ำต่อเนื่องกัน ส่วนวันเสาร์และอาทิตย์ จะเสนอข่าวตั้งแต่เวลา 19.30 น. - 20.15 น.

ในส่วนของเนื้อหาหลักการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในข่าวภาคค่ำ จะมุ่งไปในเรื่องการเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ชุมนุมที่ต้องการขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่จะไม่ลงลึกไปในรายละเอียดเหตุผลของการชุมนุมหรือประเด็นการทุจริตของนายกรัฐมนตรีมากนัก เนื่องจากการพูดหรือปราศรัยในเรื่องเดิมหรือปัญหาเดิม และในการปราศรัยโจมตีโดยแกนนำกลุ่มพันธมิตร หลายคนก็พูดในข้อมูลเดียวกัน ก็จะถือเป็นประเด็นซ้ำ เช่นเรื่องการขายหุ้นชินคอร์ปเปอร์ชั่น การจัดซื้อเครื่องตรวจวัดระเบิด CTX สนามบินสุวรรณภูมิ

โดยปกติข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จะไม่คัดเลือกนำมาเสนอรายละเอียดในข่าวอีก โดยความยาวของข่าวที่ออกอากาศในข่าวภาคค่ำ ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดของเนื้อหาและเวลา เช่นเหตุการณ์ชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรที่เกิดขึ้นในวันนั้น ว่ามีความน่าสนใจและมีความสำคัญเพียงใด ถ้ามีประเด็นที่สำคัญน้อยหรือมีข่าวอื่นที่น่าสนใจมากกว่า ความยาวของการเสนอข่าวกลุ่มพันธมิตรก็จะลดลงตามสัดส่วน นอกจากนี้ข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จะไม่นำเสนอข่าวที่มีการกล่าวหาพิงไปยังบุคคลที่ 3 ที่ไม่มีหลักฐานยืนยันชัดเจน ส่วนใหญ่เป็นการรายงานข่าวในภาพกว้างของการชุมนุมและ ความคืบหน้าของการชุมนุม ไม่ลงไปในเนื้อหารายละเอียดของการปราศรัยโจมตีรัฐบาลมากนัก

ในการเสนอข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ทั้งจากห้องส่งทางสถานีและจากรายงานสดภาคสนาม จะรายงานบรรยากาศการชุมนุมไปในแนวทางเดียวกันคือ มีแกนนำคนสำคัญใครบ้างที่มาร่วมชุมนุม และมีสีทันบรรยากาศของการชุมนุมอย่างไร รวมถึงเรื่องของการดูแลความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ และจะไม่ลงลึกไปในรายละเอียดข้อกล่าวหา เว้นแต่มีเรื่องที่เป็นประเด็นใหม่ มีหลักฐานการกล่าวหาพิงชัดเจน ก็จะถูกรวบรวมมาเสนอเป็นข่าวด้วย

สำหรับเนื้อหาการเสนอข่าวของ พ.ค.ท.ทักษิณ ชินวัตรและผู้สนับสนุน สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มักจะนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายและค่อนข้างมากกว่าของกลุ่มพันธมิตร โดยเฉพาะภารกิจและการให้สัมภาษณ์ของ พ.ค.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในเรื่องต่างๆ ทั้งปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงการเดินทางมาให้กำลังใจของกลุ่มประชาชนที่ทำเนียบรัฐบาล ตลอดจนความเห็นของรัฐมนตรีในรัฐบาล และพรรคไทยรักไทย นอกจากนี้ ข่าวกาศคำมักจะเลือกเปิดเสียงการสัมภาษณ์แหล่งข่าวในส่วนของฝ่ายรัฐบาลโดยเฉพาะตัว พ.ค.ท.ทักษิณ ชินวัตร มากกว่ากลุ่มพันธมิตร แต่เมื่อเปรียบเทียบแล้วข่าวกาศคำยังให้พื้นที่ข่าวของทั้ง 2 ฝ่ายใกล้เคียงกัน แต่สัดส่วนความยาวของข่าว จะขึ้นอยู่กับประเด็นและสถานการณ์ข่าวที่เกิดขึ้นในวันนั้น

ทั้งนี้เนื้อหาในข่าว สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้นำเสนอข่าวไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ในบางครั้งพบว่า การเสนอข่าวอาจไม่ครบทุกประเด็นหรือมีเนื้อหาไม่ละเอียด เนื่องจากติดขัดในเรื่องของพื้นที่และเวลา รวมถึงปัญหาอุปสรรคจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก นอกจากนี้ การนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ยังมีรูปแบบในลักษณะที่ค่อนข้างตายตัว เป็นไปตามผังรายการข่าวที่จัดลำดับข่าวไว้ โดยข่าวภายในประเทศ จะถูกนำขึ้นมาเสนอเป็นข่าวแรกและเรียงตามลำดับกันไป

สำหรับเนื้อหาหรือประเด็นข่าวที่ถูกนำเสนอในข่าวกาศคำ จะดำเนินการไปตามผลสรุปจากที่มีการหารือของที่ประชุมบรรณาธิการข่าว และมีการกำหนดประเด็นข่าวเอาไว้ เว้นแต่จะมีสถานการณ์อื่นที่รุนแรง เป็นเรื่องที่มีความน่าสนใจมากกว่า หรือมีปัญหาทางด้านเทคนิค เช่นไม่สามารถรายงานสดจากพื้นที่ภาคสนามได้ เนื่องจากเครื่องมืออุปกรณ์เสียหาย ชักข้อหรือสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย เช่นฝนตกหนักขณะจะทำกรายงานสด ไม่สามารถส่งสัญญาณดาวเทียมได้ ส่วนการใส่ภาพข่าวและเสียง มีการเลือกใส่ภาพและเสียงไปตามบทข่าวที่ผู้เรียบเรียงข่าวสรุปข่าวไว้ แต่พนักงานตัดต่อจะทำด้วยความระมัดระวัง และหากภาพลักษณะไหนไม่แน่ใจว่าจะออกอากาศในข่าวกาศคำได้ ก็จะมีการสอบถามไปยังบรรณาธิการข่าวภาคคำหรือผู้รับผิดชอบ นอกจากนี้รูปแบบการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จะมีการกระตุ้นความสนใจด้วยการพาดหัวข่าวที่มีเนื้อหาที่สำคัญ ๆ โดยมีการเลือกใช้โทนเสียงที่โดดเด่น พูดเน้นคำ มีการเลือกใส่ภาพข่าวที่ดีและน่าสนใจลงไปประกอบในข่าวด้วย เพื่อให้ผู้ชมข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้รับทราบประเด็นข่าวและมีการติดตามข่าวอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบที่เห็นได้แน่นอนชัดเจนอีกอย่างคือ การรายงานข่าว สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มีลักษณะการรายงานข่าวที่ค่อนข้างเป็นทางการ โดยเฉพาะการรายงานข่าวของผู้ประกาศทางห้องส่งของทางสถานี ผู้ประกาศข่าวได้อ่านไปตามบทข่าว ตามเหตุการณ์แต่ละเรื่อง โดยไม่มีการสอดแทรกข้อคิดเห็นลงไปขณะที่มีการรายงานข่าว ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเนื้อหาการรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและฝ่ายรัฐบาล สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จะ

นำเสนอและบรรยายข่าวในภาพกว้าง ว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง ไม่ค่อยนำเสนอในประเด็นหลักที่มีการกล่าวหา พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เนื่องจากเป็นประเด็นที่เห็นว่าซ้ำๆ อยู่ตลอด แต่หากมีการพูดหรือเปิดโปงในประเด็นอื่น หรือเป็นเรื่องใหม่ ก็ถูกคัดเลือกนำมาเสนอในข่าวภาคค่ำด้วยเช่นกัน ขณะที่การเสนอข่าวของ พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุน สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มีการเสนอข่าวในหลายประเด็น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องภารกิจการทำงาน การสัมภาษณ์ และการชี้แจงข้อกล่าวหา

ตอนที่ 2 การกำหนดวาระข่าวสารของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

เนื่องจากการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร เป็นที่สนใจของประชาชน และถือเป็นเหตุการณ์ทางการเมืองที่มีความสำคัญ เนื่องจากมีประชาชนนับแสนคนออกมาชุมนุมขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ในข้อกล่าวหาต่าง ๆ โดยเฉพาะการขายหุ้นชินคอร์ปอเรชั่นที่ไม่ถูกต้องมีการโกงภาษี ดังนั้นการกำหนดวาระข่าวสารของบรรณาธิการข่าว จึงให้ความสำคัญกับปรากฏการณ์ดังกล่าว และกำหนดเป็นวาระข่าวสาร ที่ต้องมีการติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อรายงานข่าวในแง่มุมต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ

โดยเมื่อบรรณาธิการข่าวกำหนดวาระงาน เพื่อมอบหมายให้ทีมข่าวออกไปหาข่าวแล้ว ข่าวที่ได้มาทั้งหมดก็จะถูกส่งกลับมายังผู้เรียบเรียงข่าวและเก็บบันทึกไว้ที่ฝ่ายข้อมูลข่าวของทางสถานี โดยข่าวส่วนใหญ่จะมาจาก ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุนมากกว่าฝ่ายพันธมิตร ซึ่งเมื่อข่าวถูกส่งมายังผู้เรียบเรียงข่าว เพื่อตรวจสอบความถูกต้องแล้ว ก็จะทำการออนไลน์เชื่อมโยงกับระบบข้อมูลของกองบรรณาธิการ ฝ่ายรายการข่าว ฝ่ายปฏิบัติการข่าว และผู้บริหารงานข่าว อย่างไรก็ตามเนื่องจากข่าวที่ทีมข่าวไปเก็บข้อมูลหรือสัมภาษณ์ ส่งเข้ามายังฝ่ายข่าวหรือกองบรรณาธิการข่าวมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการคัดเลือกประเด็นข่าวของบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เพื่อนำเสนอในข่าวภาคค่ำ จึงต้องผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมของกองบรรณาธิการข่าว เพื่อกำหนดประเด็นที่สำคัญและประเด็นที่น่าสนใจ ว่าข่าวใดจะนำเสนอในข่าวภาคค่ำเป็นข่าวแรก หรือจะใช้ประเด็นใดเป็นข่าวพาดหัว โดยกองบรรณาธิการข่าวจะเป็น Gatekeeper หลักในการคัดเลือกประเด็นข่าว รวมทั้งพิจารณาให้มีการรายงานสภาคสนามจากพื้นที่ที่เกิดปรากฏการณ์ เช่น การชุมนุมประท้วงของกลุ่มพันธมิตร การชุมนุมของกลุ่มคาราวานคนจน การเดินทางมามอบข้อคอกไม้ให้กับ พ.ต.ท.ทักษิณ ที่ทำเนียบรัฐบาลของประชาชนจากทั่วประเทศ การประชุมคณะรัฐมนตรีที่ทำเนียบรัฐบาลหรือในต่างจังหวัด อย่างไรก็ตาม หากมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา บรรณาธิการข่าวภาคค่ำจะเป็นผู้พิจารณาว่าจะตัดข่าวใดออกไป หรือจำกัดเวลาในการเสนอข่าว

กลุ่มพันธมิตรและฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุนในช่วงที่มีการรายงานสดภาคสนาม โดยการพิจารณาตัดช่วงเวลาในการนำเสนอข่าวจะมากน้อยขนาดไหน ขึ้นอยู่กับความสำคัญของเนื้อหาสาระในข่าว นอกจากนี้ในการกำหนดประเด็นข่าวบางครั้งพบว่า เป็นการนำเสนอในลักษณะกระตุ้นให้ประชาชนสนใจบางเรื่องบางประเด็นเป็นพิเศษ เช่นการเสนอข่าวที่บอกว่าผู้มาชุมนุมมีเป็นจำนวนมาก มีการแสดงดนตรีจากศิลปินเพลงในระหว่างการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร หรือมีการสร้างภาพลักษณ์ให้กับนักการเมือง เช่น การเสนอข่าว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และครอบครัว ด้กบตรทำบุญในวันเกิด

นอกจากนี้ยังสรุปได้ว่า ในการคัดเลือกข่าวของบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ยังมีความพยายามจากฝ่ายการเมืองที่เข้ามาแทรกแซง ทั้งแทรกแซงในส่วนของผู้กำกับนโยบาย คือ กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ และแทรกแซงโดยตรงผ่านผู้บริหารฝ่ายข่าว เช่น นายสุรนนท์ เวชชาชีวะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแล สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ขอความร่วมมือให้นำเสนอข่าวเท่านั้นทั้งสองด้าน ขณะที่คนใกล้ชิดคณายกรัฐมนตรีโทรทัศน์ที่ติดต่อไปยังรักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ ซึ่งรับผิดชอบในการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เพื่อให้ลดการเสนอข่าวกลุ่มพันธมิตรลง และเปิดพื้นที่ข่าวให้รัฐมนตรีในรัฐบาลมีโอกาสชี้แจง แต่จากการสัมภาษณ์ทราบว่า การแทรกแซงดังกล่าวไม่มีการตอบสนองมากนัก บรรณาธิการข่าวเพียงเพิ่มความระมัดระวังในการนำเสนอข่าวทั้ง 2 ฝ่าย โดยพยายามเสนอข่าวให้ใกล้เคียงกัน แต่จะให้น้ำหนักข่าวไปที่ฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุนมากกว่า เนื่องจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล นอกจากนี้ในการติดต่อประสานงานเรื่องดังกล่าว จะติดต่อผ่านมาทาง กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ผู้บริหารงานข่าว และบรรณาธิการข่าวบางคนที่มีความสนิทสนมกับคนในรัฐบาล แต่ไม่มีการแจ้งหรือทำเป็นคำสั่งออกมา จึงทำให้การกำหนดประเด็นข่าวหรือการคัดเลือกข่าวสารในแต่ละวันค่อนข้างเป็นอิสระ เนื่องจากการเสนอประเด็นข่าวของบรรณาธิการสายต่าง ๆ จะต้องผ่านความเห็นจากทุกฝ่าย และให้ที่ประชุมของบรรณาธิการข่าวตัดสินใจคัดเลือก โดยไม่สามารถที่จะไปกำหนดหรือชี้มาได้ว่า ข่าวไหนควรจะขึ้นเป็นข่าวลำดับแรก หรือไม่ควรเอาข่าวประเภทไหนมาออกอากาศ ขณะที่รักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการข่าวในประเทศ ซึ่งถูกขอร้อง ถูกแทรกแซงและขอความร่วมมือในเรื่องการเสนอข่าว ก็ยังให้อิสระกับบรรณาธิการข่าวทุกคนในการคัดเลือกประเด็นข่าว ที่จะนำออกอากาศในช่วงภาคค่ำอย่างเต็มที่ โดยไม่มีการพูดถึงความวิตกกังวลในเรื่องการถูกแทรกแซง หรือการขอความร่วมมือจากคนในรัฐบาลและคนใกล้ชิด พ.ต.ท.ทักษิณ แต่อย่างใด เพียงแต่เพิ่มความระมัดระวังในการเสนอข่าว เพื่อไม่ให้ไปพาดพิงในลักษณะก่อให้เกิดผลเสียกับบุคคลที่ 3 และเสนอข่าวให้ใกล้เคียงกัน

ขณะที่การรายงานข่าวในพื้นที่การชุมนุมของทีมข่าวภาคสนาม พบว่านำเสนอข่าวไปตามข้อเท็จจริง ตามความก้าวหน้าของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น แต่มีการกำชับจากผู้บริหารงานข่าว ให้

เพิ่มความระมัดระวัง ไม่ให้นำเสนอข่าวที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่เหมาะสม กล่าวหาตักเตือนผู้อื่นโดยไม่มีหลักฐาน และไม่นำเสนอข่าวในลักษณะที่ก่อให้เกิดการข่มขู่

สำหรับการคัดเลือกประเด็นข่าวที่จะนำมาเสนอในข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 สรุปได้ว่า กองบรรณาธิการข่าวได้ประชุมและพิจารณาคัดเลือกไปตามเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น คือถ้ามีการชุมนุมใหญ่ของกลุ่มพันธมิตรก็จะเสนอเป็นข่าวแรก เช่นเดียวกับฝ่ายรัฐบาล กรณี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เดินทางไปประชุมคณะรัฐมนตรีในต่างจังหวัดและมีความเห็นในเรื่องของการชุมนุมก็ถูกพิจารณาคัดเลือกให้นำเสนอเป็นข่าวแรกในข่าวภาคค่ำเช่นกัน รวมถึงการประชุมของกลุ่มคาราวาคนจนในช่วงแรกที่เป็นประเด็นน่าสนใจ นอกจากนี้ข่าวอื่นๆ ที่น่าสนใจแม้ว่าจะไม่ใช่เรื่องสถานการณ์ทางการเมือง อย่างเช่นกรณีข่าวการเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. ข่าวการแถลงข้อเท็จจริงการตั้งท้องของแพ้มัม แคทลียา แมซอินทอซ รวมถึงข่าวเทศกาลสงกรานต์ก็ยังสามารถถูกคัดเลือกนำมาเสนอเป็นข่าวแรกได้เหมือนกันโดยพิจารณาจากความสำคัญ ความน่าสนใจและเป็นไปตามมติของที่ประชุมกองบรรณาธิการข่าว

ตอนที่ 3 ความเป็นกลางในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

1. รายงานตามข้อเท็จจริง ตรงไปตรงมา

การรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 รวมถึงผู้สื่อข่าวและช่างภาพที่ออกไปเก็บข้อมูลข่าว ได้นำข้อมูลกลับมารายงาน หรือส่งข่าวกลับมาที่ฝ่ายข่าวโทรทัศน์หรือกองบรรณาธิการข่าวตามเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงว่า การชุมนุมเป็นอย่างไร มีใครเข้าไปเกี่ยวข้องหรือมีการเรียกร้องเรื่องใดบ้าง และผู้นำการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือฝ่ายรัฐบาลที่ออกมาชี้แจงหรือเคลื่อนไหว มีประเด็นที่น่าสนใจอย่างไร และผลของการชุมนุมเป็นอย่างไร ส่วนประเด็นจำนวนผู้มาชุมนุมสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ไม่มีการระบุจำนวนที่ชัดเจนลงไป โดยเลี่ยงไปใช้ว่ามีผู้มาชุมนุมจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม หลังข้อมูลข่าวสารถูกส่งมาแล้ว ทางกองบรรณาธิการข่าวจะคัดเลือกในประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจเท่านั้น และจะไม่ลึกลงไปในรายละเอียด เนื่องด้วยเวลาในการเสนอข่าวมีจำกัด อีกทั้งต้องระวังในการทำหน้าที่ เนื่องจากมีการร้องขอให้เสนอข่าวอย่างเท่าเทียมจากคนในรัฐบาล

2. ความเป็นธรรม สมดุล

สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ค่อนข้างที่จะเลือกนำเสนอข่าวทั้งกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุน ในลักษณะที่ให้เวลาใกล้เคียงกันทั้งสองด้าน

แต่นี้เนื่องจาก พ.ต.ท.ทักษิณ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น มีภารกิจต่าง ๆ มากมาย รวมทั้งมีความเห็นจากรัฐมนตรี และพรรคไทยรักไทยอยู่มาก ประกอบกับมีสื่อมวลชนติดตามทำข่าวอยู่ตลอด ทำให้สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ต้องนำเสนอข่าวฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ และผู้สนับสนุน ในปริมาณที่มากกว่าอยู่บ้าง แต่ก็ยังมีจำนวนไม่มากจนถึงขั้นทำให้ขาดความสมดุลไป

3. ความถูกต้อง ชัดเจน

การเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ที่เกี่ยวกับกลุ่มพันธมิตรและฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ และผู้สนับสนุน ส่วนใหญ่มีความถูกต้องชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงที่มีการรายงานสดภาคสนาม คือข่าวที่ได้มาทั้งจากการสัมภาษณ์หรือข่าวที่บรรยายบรรยากาศการชุมนุมเป็นอย่างไร จะนำเสนอไปตามนั้น ไม่สามารถเบี่ยงเบน เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ เนื่องจากมีภาพและเสียงประกอบ แต่บางครั้งในการใส่ภาพประกอบข่าว อาจไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและกระบวนการผลิต

4. แยกข้อเท็จจริงออกจากความเห็น เลื่อนำเสนอข่าวโดยไม่มีอคติ

การทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวและช่างภาพได้ปฏิบัติไปตามหน้าที่และจรรยาบรรณ แม้ผู้สื่อข่าวบางคนจะมีอคติในเรื่องของความคิดเห็นเกี่ยวกับการชุมนุม แต่เมื่อต้องปฏิบัติหน้าที่สามารถทำงานได้อย่างเสรีและไม่มีข้อจำกัดในการทำงาน ภายใต้กรอบจรรยาบรรณของสื่อมวลชน ส่วนการเสนอข่าวได้เลือกนำเสนอไปประเด็นตามที่ผู้สื่อข่าวส่งข่าวเข้ามา ไม่สอดใส่ความเห็นลงไปในช่วง ขณะที่ผู้ประกาศข่าวก็อ่านข่าวไปตามบทหรือสคริปต์ข่าว ไม่มีการแสดงความคิดเห็นระหว่างการรายงานข่าว เหมือนกับรายการทอล์คโชว์แต่อย่างใด

5. หลักการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนตามหลักวิชาการและจรรยาบรรณ

ทีมข่าวซึ่งประกอบด้วยผู้สื่อข่าวและช่างภาพ ได้ปฏิบัติหน้าที่ไปตามหลักวิชาการทั้งในเรื่อง ความเที่ยงธรรม สมดุล ถูกต้องชัดเจนและแยกข้อเท็จจริงออกจากความเห็น นอกจากนี้ยังปฏิบัติไปตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ คือเสนอไปตามข้อเท็จจริง ให้ความยุติธรรมและ มีเสรีภาพในการทำงาน

6. นโยบายในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของ บมจ. อสมท จำกัด (มหาชน)

สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้ปฏิบัติไปตามวิสัยทัศน์ในการเป็นสื่อกลาง การสื่อสารให้เกิดความรู้ ความเข้าใจของประชาชนไทย ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น รวมทั้งทำการสื่อสารกับประชาคมโลก เป็นองค์กรที่ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจของประชาชนและเป็นองค์กรที่มี

ความคล่องตัว สามารถแข่งขัน ให้ดำรงอยู่ได้ในเชิงธุรกิจ นอกจากนี้ไม่ได้เป็นเครื่องของรัฐบาล ในการชี้แจงข้อกล่าวหา หรือกล่าวโจมตีกลุ่มพันธมิตร

7. การเลือกภาพข่าวและเสียงที่ใช้ในการออกอากาศ

การเลือกภาพข่าวและเสียงจะทำไปตามบทข่าวของผู้เรียบเรียงข่าว โดยถ้าเป็นข่าว สัมภาษณ์ก็จะเลือกภาพใบหน้าของแหล่งข่าว ขณะยืนหรือนั่งให้สัมภาษณ์หรือแถลงข่าว แต่ถ้าข่าว มีความยาวมาก ๆ ก็จะเลือกภาพที่แหล่งข่าวกล่าวอ้างถึง มาใส่ประกอบข่าวด้วย เพื่อไม่ให้ผู้ชม เกิดความเบื่อหน่าย ดูแล้วไม่มีสีสัน ส่วนกรณีเป็นการรายงานบรรยากาศหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ก็จะเลือกภาพในมุมกว้างที่เห็นรายละเอียดได้มากขึ้น จะไม่เน้นไปที่ตัวบุคคลมากนัก เว้นแต่อยู่ ระหว่างการปราศรัย หรือทำกิจกรรมที่น่าสนใจ ก็จะเลือกใส่ภาพที่เจาะจงตรงกับกิจกรรมนั้นลงไป ทั้งนี้หากภาพใดเห็นว่าไม่เหมาะสม พนักงานคัดต่อจะสอบถามบรรณาธิการข่าวภาคค่ำ เพื่อความ ถูกต้องอีกครั้ง

ดังนั้นความเป็นกลางในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อ ประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จึงสรุปได้ว่า สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้ทำหน้าที่ในการ เสนอข่าวไปตามกรอบ จรรยาบรรณ และนโยบายขององค์กร ภายใต้แรงกดดันจากการถูก แทรกแซงโดยเฉพาะจากฝ่ายการเมือง นอกจากนี้วัฒนธรรมความเป็นองค์กรของรัฐทำให้ บรรณาธิการข่าวบางคน ใช้ความระมัดระวังในการเสนอข่าวมากขึ้น โดยเฉพาะประเด็นการกล่าว พาดพิงหรือข้อกล่าวหา พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร ประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พบว่า สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มีการปรับโครงสร้างองค์กรใหม่หลังจากมีการแปรรูปจากรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัท (มหาชน) จัดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์ โดยในส่วนสายงานกิจการ “สำนักข่าวไทย” มีการปรับเปลี่ยนตัวผู้บริหารและ บรรณาธิการข่าวแต่ละสายเกือบทั้งหมด เนื่องจากมีการรวมงานข่าวในส่วนของฝ่ายหนังสือข่าว และฝ่ายข่าวโทรทัศน์เข้าด้วยกัน

ตอนที่ 1 เนื้อหาการเสนอข่าวและภาพการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

ผลการวิจัยพบว่าเนื้อหาการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เป็นการเสนอข่าวแบบมีชั้นตอนชัดเจน เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารจากทีมข่าวก็จะเก็บรวบรวมไว้ยังศูนย์ข้อมูลกลางก่อนถูกนำมาตัดลือกโดยกองบรรณาธิการข่าว เพื่อหยิบยกข่าวชิ้นใดชิ้นหนึ่งมาเสนอ โดยในรายการข่าวภาคค่ำ มีการกำหนดเวลาการออกอากาศไว้ชัดเจน ไม่สามารถขยายเวลาเพิ่มเติมออกไปได้อีกเว้นแต่จะเกิดเหตุการณ์หรือข่าวสำคัญๆ เช่น อุบัติภัย ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง หรือมีการปฏิบัติ ทั้งนี้หากกรณีมีข่าวเข้ามาจำนวนมาก บรรณาธิการข่าวต้องเลือกนำเสนอในประเด็นที่เห็นว่าสำคัญ และมีความน่าสนใจก่อน ซึ่งเป็นไปตามมติของที่ประชุมกองบรรณาธิการข่าว โดยเรียงลำดับข่าวไว้ตามรูปแบบที่มีการกำหนดไว้ล่วงหน้าเช่น ข่าวในประเทศจะเป็นข่าวแรกที่ถูกนำเสนอ และส่วนใหญ่จะเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลและนายกรัฐมนตรี หากไม่มีเรื่องอื่นๆ ที่สำคัญกว่าเข้ามาแทรก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กาญจนา แก้วเทพ (2531) ที่ระบุว่า pattern ของการนำเสนอข่าวโทรทัศน์นั้น มีลักษณะที่ค่อนข้างแน่นอนตายตัวมาก และค่อนข้างเป็นสากลเหมือนกันเกือบทั่วโลก ข่าวโทรทัศน์ที่นำเสนอชุดหนึ่งๆ บรรดาข่าวแต่ละชิ้นย่อยๆ ถือว่าเป็น part จะมีความหมายต่อโครงสร้างข่าวชุด (whole) และจะเห็นความสำคัญของการจัดลำดับข่าวที่แน่นอน ลักษณะของข่าวตอนแรก ตอนกลาง และตอนปิดท้าย จะต้องเป็นข่าวประเภทไหนจะถูกกำหนดเอาไว้ อย่างโครงสร้างของรูปแบบการนำเสนอข่าว จะเปิดฉากกระตุ้นความสนใจด้วยการบอกพาดหัวข่าว

นอกจากนี้เนื้อหาที่ปรากฏในข่าวภาคค่ำ มีการนำเสนอข่าวทั้งในส่วนของกลุ่มพันธมิตร มีการนำเสนอข่าวที่เป็นความคืบหน้าทั้งในเรื่องของข้อกล่าวหา พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร การชี้แจงของฝ่ายรัฐบาล กิจกรรมการชุมนุมและการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตร โดยในช่วงที่มีการนัดชุมนุมใหญ่ หรือมีการชุมนุมอย่างต่อเนื่อง สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ก็จัดให้มีการรายงานสดภาคสนามเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด ทั้งที่ท้องสนามหลวง หน้าทำเนียบรัฐบาล ลานพระบรมรูปทรงม้า หรือแม้แต่เคลื่อนการชุมนุมไปยังสถานที่ต่างๆ เช่น ห้างสรรพสินค้าสยามพารากอน หรือที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ขณะที่ฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและผู้สนับสนุน สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้นำเสนอในประเด็นที่หลากหลายมากกว่า เนื่องจาก พ.ต.ท.ทักษิณ ดำรงตำแหน่งหลายหน้าที่ คือทั้งในส่วนของนายกรัฐมนตรี หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และผู้ถูกกล่าวหาเรื่องการทุจริตจากกลุ่มพันธมิตร วิธีปฏิบัติดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรรณรัตน์ นานี (2545) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องกระบวนการรายงานสดของข่าวโทรทัศน์ไทย ที่ระบุว่าธรรมชาติของเหตุการณ์ที่นำมารายงานสด แบ่งเป็นเหตุการณ์ที่รู้ล่วงหน้าแบบมีกำหนดการ

เหตุการณ์ที่รู้ล่วงหน้าจากการคาดคะเน และเหตุการณ์ที่ไม่รู้ล่วงหน้า ซึ่งจะมีผลต่อรูปแบบการรายงานสดแตกต่างกันไป นอกจากนี้การรายงานสดเหตุการณ์ที่ไม่รู้ล่วงหน้า เป็นการรายงานข่าวในภาวะวิกฤติ กระบวนการรายงานสดจะเน้นไปที่ความทันต่อเหตุการณ์

เมื่อข่าวและภาพถูกส่งมาจากทีมข่าวอย่างไร ผู้เรียบเรียงข่าวหรือบรรณาธิการข่าวก็คัดเลือกและสรุปข่าวไปตามนั้น โดยพนักงานตัดต่อจะเลือกใส่ภาพและเสียงเข้าไปตามบทข่าวที่ได้รับ แต่อาจจะไม่ครบถ้วนตามที่เนื้อหาข่าวกำหนด เนื่องจากช่างภาพไม่สามารถถ่ายภาพความเคลื่อนไหวของการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร รวมทั้งฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุนได้อย่างละเอียดทั้งหมด ซึ่งต่างจากการเขียนข่าวบรรยายภาพในลักษณะของสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุกดาพรรณ ศักดิ์บุญญ์ (2536) ที่ได้ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์การสร้างความเป็นจริงทางการเมือง ผ่านทางสื่อวิดีโอในช่วงวิกฤตการณ์ เดือนพฤษภาคม 2535 โดยพบว่าเนื้อหาภาพความเป็นจริงในช่วงก่อนวิกฤตการณ์ ช่วงวิกฤตการณ์ และช่วงหลังวิกฤตการณ์ ที่นำเสนอในวิดีโอเทปแต่ละองค์กรณี มีลักษณะที่ไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน เนื่องจากขีดจำกัดของแหล่งภาพที่นำเสนอเหตุการณ์ รวมทั้งวิธีการนำเสนอภาพความเป็นจริงมีการนำวิธีการทางสัญชัญะ ทั้งในแง่ของการคัดเลือกภาพ การใช้ถ้อยคำ การใช้เสียงเพลง และเสียงประกอบดนตรี มาใช้ในการสร้างความเป็นจริง ซึ่งถือได้ว่าเป็นรูปแบบที่ใกล้เคียงกันกับการเลือกภาพประกอบข่าว ที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรและฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุน ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ในการเสนอข่าวภาคค่ำ ผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้อ่านข่าวไปตามบทไม่มีการสอดแทรกหรือแสดงความคิดเห็น เพื่อชี้นำสังคมหรือประชาชนแต่อย่างใด โดยผู้ประกาศข่าวได้พยายามอ่านข่าวต่าง ๆ ให้มีความเชื่อมโยง และเกิดความต่อเนื่องในการเสนอข่าว ทั้งจากห้องส่งและจากการรายงานสดภาคสนาม รวมทั้งภาพที่ถูกนำมาใช้ประกอบในข่าว เป็นไปตามบทข่าว สามารถอธิบายเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น และสร้างความน่าสนใจได้มากขึ้น

ตอนที่ 2 การกำหนดวาระข่าวสารของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

จากผลการวิจัยพบว่า การกำหนดวาระข่าวสารของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เป็นหน้าที่ของบรรณาธิการข่าวที่จะเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสาร จากนั้นจะมอบงานความรับผิดชอบให้กับทีมข่าวในการออกไปทำข่าว บรรณาธิการข่าวในฐานะผู้กำหนดขอบเขตของงาน พยายามที่จะคัดเลือกวาระข่าวสารให้เป็นไปตามสถานการณ์หรือตารางข่าวที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน คลอบคลุมในทุกด้าน หลังจากนั้นเมื่อได้ข้อมูลข่าวสารกลับมาแล้ว กองบรรณาธิการข่าวจะพิจารณาร่วมกันว่า ข่าวชิ้นไหน

มีความสนใจ มีคุณค่าความเป็นข่าว สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่มีการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร หรือการชี้แจงของฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุนอย่างไร เนื่องจากทีมข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มีการติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะตัวนายกรัฐมนตรี รวมทั้งข่าวที่จะถูกเลือกนำเสนอจะต้องทันต่อการเขียนข่าวและตัดต่อภาพข่าว ซึ่งสอดคล้องกับ พีระ จิรโสณ. (2548:164) ที่ระบุว่า ในการเลือกสรรข่าวสารของผู้รักษาประตูข่าวสาร ปัจจัยที่มากำหนดการทำหน้าที่รักษาประตูข่าวสารมีหลายด้าน อาทิ เรื่องของมูลค่าหรือคุณค่าความเป็นข่าว, นโยบายองค์กรหรือนโยบายข่าว, ผู้รับสาร, กฎหมายและนโยบายของรัฐ, มาตรฐานทางวิชาชีพ และข้อจำกัดในเรื่องเนื้อที่และเวลาของสื่อ

ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ในการประชุมร่วมกันของบรรณาธิการข่าวเพื่อคัดเลือกข่าวสาร มีปัจจัยจากภายนอกเข้ามาสร้างผลกระทบต่อกรเลือกนำเสนอข่าว โดยมีความพยายามโทรศัพท์จากคนในรัฐบาลโดยเฉพาะคนใกล้ชิด พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เพื่อติดต่อกับผู้บริหารระดับสูง ผ่านมายังรักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการในประเทศ ในลักษณะที่ไม่พอใจที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ให้ความสำคัญกับการเสนอข่าวของกลุ่มพันธมิตรมากเกินไป แต่ทางรักษาการผู้อำนวยการสำนักกิจการภายในประเทศ เพียงแต่รับฟังไว้เท่านั้นไม่ได้นำมาบอกหรือออกเป็นระเบียบหรือคำสั่งให้บรรณาธิการข่าวต้องนำเสนอข่าวในลักษณะแบบใด ทุกอย่างยังให้อิสระในการทำงานและการคัดเลือกประเด็นข่าว แต่มีการกำชับให้ระมัดระวังในการเสนอข่าว ที่จะพาดพิงกับบุคคลที่ 3 หรือมีถ้อยคำหรือภาพที่ไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดความรุนแรง นอกจากนี้ยังพบว่ารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้ติดต่อประสานงานกับบุคลากรในหลายระดับ เพื่อขอให้มีการเสนอข่าวทั้งสองด้าน โดยขอเวลาในการเสนอข่าวทั้งสองฝ่ายมีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน แต่ไม่ได้มีการชี้ชัดลงหรือระบุลงไปว่าข่าวแบบไหนไม่ควรออก ห้ามออกหรือควรจะต้องเสนอข่าวแบบนี้ ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ พีระ จิรโสณ (2548:162) ที่ระบุว่า องค์กรสื่อมวลชนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ความกดดันของสังคมในฐานะสถาบันหนึ่งทางสังคม มีปัจจัยแวดล้อมมากมายที่มีอิทธิพลต่อการทำงาน เช่น อำนาจทางการเมือง ระบบการจัดการภายในองค์กร ข้อจำกัดทางเทคโนโลยี ปัจจัยการเมืองและสังคม

ผลจากการวิจัยพบว่าวาระข่าวสารที่ถูกนำเสนอ ในรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 จะนำเสนอข่าว พ.ต.ท.ทักษิณและผู้สนับสนุนมากกว่า โดยเฉพาะการคัดเลือกวาระข่าวสารของ พ.ต.ท.ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี อยู่ในอันดับข่าวช่วงแรกๆ เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ของวรงค์ดิษฐ์ ประชวรพงศ์ (2546) ที่ศึกษาเรื่อง การเสนอข่าวโทรทัศน์คดี “ซุกหุ้น” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ที่ระบุว่า สื่อที่เป็นของรัฐโดยตรง คือ ช่อง 11 ได้เสนอข่าวที่เน้นแหล่งข่าวที่เป็นทางการเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวของฝ่ายรัฐบาล จึงทำให้เห็นการเสนอข่าวที่ไม่เป็นกลางอย่างชัดเจน

จากผลวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ในการกำหนดวาระข่าวสารขึ้นอยู่กับกองบรรณาธิการข่าว ซึ่งจะประชุมคัดเลือกประเด็นข่าวที่จะนำมาเสนอในข่าวภาคค่ำ แต่ยังมีแรงกดดันจากปัจจัยภายนอก คือการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง และอำนาจรัฐ รวมทั้งปัจจัยภายในที่ยังมีปัญหารื่องโครงสร้าง ที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 แม้ว่าจะมีการแปรรูปเป็นบริษัท (มหาชน) แล้ว แต่ก็ยังอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของภาครัฐ ขณะที่การทำงานของสื่อมวลชนในฐานะทีมข่าวภาคสนาม ที่ดูแลการรายงานสดในพื้นที่การชุมนุม ได้พยายามทำหน้าที่เสนอข่าวไปตามข้อเท็จจริง ตามความเคลื่อนไหวของการชุมนุม ตามหลักการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ดี แต่ลักษณะของการรายงานข่าวยังเน้นไปที่เรื่องความก้าวหน้าของการชุมนุม โดยไม่ค่อยลงลึกไปในรายละเอียดของข้อกล่าวหาเช่นกัน เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา

ตอนที่ 3 ความเป็นกลางกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

จากผลการวิจัยพบว่า การทำงานของผู้ปฏิบัติงานข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 หรือทีมข่าวที่อยู่ภาคสนามและมีการรายงานสดการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร มีความเป็นกลางในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร โดยได้ปฏิบัติไปตามหลักการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมถึงการทำหน้าที่ในการรายงานข่าวไปตามข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมา มีความเป็นธรรม สมดุล ถูกต้องชัดเจน โดยเลือกที่จะนำเสนอในทุกแง่มุมให้มากที่สุด ไม่มีอคติหรือใช้ความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปประกอบในการรายงานข่าว ตลอดจนการเลือกภาพข่าวและเสียงที่ใช้ในการออกอากาศ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนในช่วงที่มีการรายงานสดภาคสนามในพื้นที่การชุมนุม ทั้งที่ท้องสนามหลวง, ลานพระบรมรูปทรงม้า, สะพานมัฆวานรังสรรค์ หรือแม้แต่บริเวณทำเนียบรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วรพล พรหมิกบุตร (2540 : 37) ที่ระบุว่าการวัดความเป็นกลางพิจารณาจากแนวความคิดในข่าวจะต้องประกอบไปด้วย ความเที่ยงธรรม ความสมดุล ความถูกต้อง ชัดเจน และการแยกข้อเท็จจริงออกจากความเห็น

นอกจากนี้การทำงานของทีมข่าวภาคสนาม ที่มีการรายงานสดการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตร ได้พยายามนำเสนอข่าวที่ไม่ก่อให้เกิดการขุ่น หรือนำภาพที่ก่อให้เกิดความรุนแรงมานำเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Denis Mcquail, Mass Communication Theory (1987: 150) ที่ระบุว่า นักสื่อสารมวลชนในระบอบเสรีประชาธิปไตย ควรมีความรับผิดชอบในการใช้เสรีภาพเพื่อเสนอข่าวสารหรือเนื้อหาทุกอย่างจัดเป็นความรับผิดชอบต่อสังคม มิใช่ช่วงการธุรกิจหรือรัฐบาล แต่จิตสำนึกแห่งความรับผิดชอบนี้ จะต้องไม่เกิดจากการบีบบังคับหรือแรงกดดันของอำนาจการ

เมือง อำนาจเศรษฐกิจ หรืออำนาจอื่นใด หากพึงเกิดจากจิตสำนึกของนักสื่อสารมวลชนเอง ภายในกรอบควบคุมทางจริยธรรมของวิชาชีพ หรือจรรยาบรรณของสมาคมวิชาชีพ

ในการทำหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ทั้งในส่วนของทีมข่าว ต่างก็มีอิสระ มีความรับผิดชอบในการทำหน้าที่ทั้งในฐานะสื่อมวลชน คืออิทธิพลหรือปัจจัยจากภายนอกไม่ได้เข้ามาอิทธิพลกับทำหน้าที่ คือสามารถเลือกที่จะทำข่าวในเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่มีความสำคัญ น่าสนใจ และเลือกเสนอในเรื่องที่มีคุณค่าของความเป็นข่าว เพื่อสะท้อนความจริงให้สังคมและประชาชนได้รับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดเรื่องของความเป็นธรรมในการรายงานข่าวของสมาคมผู้สื่อข่าววิทยุโทรทัศน์ของอเมริกา อ้างในประเด็นข่าวร้อน เบื้องหลังข่าวลือ กิตติสิงหาปัด (2549 : 161) ที่ระบุว่านักข่าววิทยุโทรทัศน์ทำหน้าที่เสมือนเป็นตัวแทนของสังคมในการแสวงหาความจริง ฉะนั้นต้องรายงานข่าวอย่างเป็นธรรม อิสระ และมีความรับผิดชอบ

โดยในการทำหน้าที่สื่อมวลชนของทีมข่าวภาคสนาม ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มพันธมิตรและกลุ่มนักวิชาการ มีความพอใจต่อบทบาทการทำหน้าที่สื่อมวลชน ในการเสนอข่าวความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ

ส่วนการทำหน้าที่ของบรรณาธิการข่าว ในระหว่างการประชุมกองบรรณาธิการข่าวที่มีการประชุมคัดเลือกข่าวสาร ที่จะนำมาออกอากาศในข่าวภาคค่ำ หลังมีเสียงความไม่พอใจการเสนอข่าวจากคนใกล้ชิดนายกรัฐมนตรีนคร ที่โทรศัพท์มาต่อว่า รวมถึงคำกล่าวหาแอนธิงเข้าข้างฝ่ายรัฐจากแกนนำกลุ่มพันธมิตรขณะขึ้นเวทีปราศรัย ทำให้บรรณาธิการข่าวมีความระมัดระวังในการนำเสนอข่าวมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ข่าวบางข่าวที่ไม่มีประเด็นน่าสนใจ ก็ถูกคัดเลือ้นำมาเสนอในข่าวภาคค่ำ เนื่องจากต้องการให้เวลาในการเสนอข่าวมีความใกล้เคียงกัน

เมื่อนำทั้ง 3 ส่วนมาพิจารณาร่วมกันสรุปได้ว่า ในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ยังไม่มีความเป็นกลางเพียงพอทั้งในเรื่องเนื้อหาการเสนอข่าว ที่ผ่านการคัดเลือกจากกองบรรณาธิการข่าว ขณะเดียวกันสิ่งที่มองเห็น ถึงการทำหน้าที่อย่างเป็นกลางได้มากที่สุด มีเฉพาะการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวและทีมข่าวภาคสนาม ที่รายงานสดในพื้นที่การชุมนุมหรือส่งข้อมูลข่าวกลับมายังสถานี แต่การกำหนดวาระข่าวสาร ที่ถูกคัดเลือกนำเสนอในข่าวภาคค่ำโดยบรรณาธิการข่าวยังมีปัญหาเรื่องการถูกแทรกแซง แม้จะมีความเป็นอิสระในการทำงาน แต่ก็ทำงานอยู่ภายใต้แรงกดดันโดยเฉพาะจากฝ่าย พ.ต.ท. ทักษิณและผู้สนับสนุน เนื่องจากรูปแบบหรือโครงสร้างของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ถูกกำหนดไว้ว่าอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล โดยการแทรกแซงจากฝ่ายต่าง ๆ นอกจากจะมาจากภาครัฐ ในฐานะผู้กำกับดูแลสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 แล้ว ปัจจัยทางด้านธุรกิจโฆษณาก็เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย แต่มีปริมาณที่จะส่งผลต่อการเลือกนำเสนอข่าวภาคค่ำไม่มากนัก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ความเป็นกลางในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

1.1 จากการศึกษาวิจัยพบว่าการถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง ภาครัฐ หรือการถูกแทรกแซงจากเรื่องของธุรกิจ ผ่านทางระดับผู้อำนวยการใหญ่ และคณะกรรมการ บริษัท อสมท จำกัด(มหาชน) หรือบอร์ด อสมท. เนื่องจากตำแหน่งดังกล่าวจะถูกพิจารณาแต่งตั้งโดยภาครัฐ ดังนั้นควรจะต้องมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจนว่า ผู้บริหารองค์กรจะต้องมีหน้าที่ มีหลักการ ทำงานอย่างไร เพื่อให้การทำหน้าที่ในการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มีความน่าเชื่อถือ โปร่งใส และเป็นธรรม โดยเมื่อมีการแต่งตั้งผู้บริหารเข้ามาทำหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ แล้ว จะต้องไม่เกรงใจหรือเกรงกลัวรัฐบาล หากต้องนำเสนอข่าวในเรื่องที่จะไปกระทบกับรัฐบาลการบริหารงานไม่ถูกต้อง หรือเกิดการทุจริต นอกจากนี้ควรจะต้องมีหลักการทำงานที่ชัดเจน ที่ทำให้ผู้บริหารองค์กรที่เข้ามาใหม่ ได้ยึดเป็นหลักร่วมกันในการทำงาน เช่น ให้อำนาจในการเสนอข่าวกับบรรณาธิการข่าว หรือผู้บริหารงานข่าวอย่างเต็มที่ ผู้บริหารระดับสูงทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเท่านั้น รวมถึงอาจมีการพิจารณาให้มีร่างข้อบัญญัติ กฎเกณฑ์ หรือที่เรียกว่าประมวลจรรยาบรรณ หรือคู่มือวิธีการทำงาน ผู้บริหารองค์กรสื่อด้วย เพื่อเป็นกรอบในการทำงาน

1.2 ควรจะมีการฝึกอบรมให้บรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าว และช่างภาพ ให้มีความรักในอาชีพ รักในเกียรติยศและจรรยาบรรณของตนเอง ไม่ทำตัวตามกระแสสายทุนหรือทำตามคำสั่งรัฐบาลในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

1.3 ในการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน หรือกองบรรณาธิการข่าว เมื่อพิจารณาข่าวระชาวสาร จะต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ ถูกต้อง เป็นธรรม เสนอข่าวไปตามข้อเท็จจริง และไม่กลัวต่อการถูกปรับ โขกย้ายเพราะไม่สนองตอบต่อนโยบายของรัฐบาลในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ขณะที่เพื่อนร่วมงานก็ต้องช่วยกันปกป้อง โดยใช้หลักจรรยาบรรณ และต้องพิสูจน์ให้เห็นได้ว่าถูกกลั่นแกล้ง ก็จะทำให้ความอยากแทรกแซงของฝ่ายรัฐลดลง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 นอกจากประเด็นที่ได้ศึกษาวิจัยแล้ว ยังพบว่ามีข่าว 3 ส่วนที่ปะปนอยู่ในข่าวภาคค่ำ โดยผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมกองบรรณาธิการข่าวด้วย แต่เป็นลักษณะข่าวเล็ก หรือข่าวที่นำมาสรุปรวมกันข่าวอื่นๆ เพื่อให้ข่าวสามารถออกอากาศได้ โดยข่าวที่พบนอกจากจะเป็นข่าวที่ทีมข่าวไปทำตามปกติแล้ว ยังมีข่าวที่ดูเหมือนกับว่า

ช่วยโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ให้กับบุคคลหรือหน่วยงานบางแห่ง ซึ่งปะปนอยู่ในข่าวภาคค่ำโดยแยกไม่ออกว่า เรื่องไหนคือข่าว เรื่องไหนคือการประชาสัมพันธ์หรือการโฆษณา ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงลึกว่า ข่าวที่ถูกนำมาออกอากาศทางสื่อโทรทัศน์ มีเนื้อหาการเสนอข่าวในลักษณะใดบ้าง เช่นมีคุณค่าของความเป็นข่าว หรือเป็นโฆษณาหรือข่าวประชาสัมพันธ์กันแน่ ทั้งนี้เพื่อให้ข่าวที่มีความน่าสนใจและเป็นข่าวที่มีประโยชน์ ถูกนำมาออกอากาศในข่าวภาคค่ำหรือข่าวภาคอื่นๆ มากขึ้น

2.2 ควรศึกษาทัศนคติ หรือพฤติกรรมการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน รวมถึงบรรณาธิการข่าว ภายใต้แรงกดดันจากฝ่ายการเมือง ภาครัฐ และธุรกิจโฆษณา ว่าเป็นอย่างใด และมีวิธีการป้องกันการครอบงำจากสิ่งเหล่านี้อย่างไรบ้าง เพื่อนำมาเป็นบรรทัดฐานและข้อกำหนดในการทำหน้าที่การป้องกันการถูกแทรกแซงของสื่อมวลชน หรือนำมาเป็นแบบอย่างในการทำงาน

ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากการปฏิบัติรัฐประหารรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จากคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ส่งผลให้คณะกรรมการ บมจ. อสมท. หรือ บอร์ด อสมท. รวมทั้ง นายมีชัยวัญ แสงสุวรรณ กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ บมจ. อสมท. ได้ลาออกไป และปฏิเสธที่จะให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ การถูกแทรกแซงหรือครอบงำจากฝ่ายรัฐบาล ในช่วงที่มีการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่ออกมาขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ทำให้ข้อมูลบางช่วงอาจไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะความชัดเจนเกี่ยวกับการติดต่อพูดคุยของคนในรัฐบาล หรือคนใกล้ชิด พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในการขอความร่วมมือทางด้านข่าว รวมถึงธุรกิจโฆษณาที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 9

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). **การวิเคราะห์สื่อ : แนวคิดและเทคนิค**. กรุงเทพฯ: บริษัท อินฟินิตี้เพรส จำกัด.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2543). **สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: บริษัทเอคิสันเพรส โปรดักส์ จำกัด.
- กิตติ สิงหาปัด. (2549). **ประเด็นข่าวร้อน เบื้องหลังข่าวดี**. กรุงเทพฯ: บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป.
- ฉวีวรรณ อุทกนิกรรมรักษา. (2536). **หลักการรายงานข่าว**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประกายพรีก.
- ชวรัตน์ เชิดชัย. (2527). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน**. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และคณะ. (2536). **สื่อมวลชนบนเส้นทางทุนนิยม**. กรุงเทพฯ: บริษัทอัมรินทร์ บুক เซ็นเตอร์ จำกัด.
- ประมะ สตะเวทิน. (2538). **การสื่อสารมวลชน**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- เดนิส แมคเคลล และ สเวน วินดาหล. (2537). **แบบจำลองการสื่อสาร สำหรับศึกษาการสื่อสารมวลชน**. แปลโดย สวนิต ยมาภัย และ ระวีวรรณ ประกอบผล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทยา ว่องกุล และคณะ. (2541). **วิกฤติสื่อมวลชน**. โครงการวิจัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ.
- พิศิษฐ์ ชวลาธวัช และคณะ. (2546). **วิ่งไปกับข่าวก้าวไปกับโลก**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อินฟอร์มีเดีย บุกส์.
- พีระ จิตร โสภณ. (2532). **เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสารหน่วยที่ 11**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พุทธทาสภิกขุ. (2549). **การเมืองคืออะไร หนทางรอดของมนุษย์ คือ ชรรณิกังคมนิยม**. สุราษฎร์ธานี: บริษัทงานดี จำกัด.
- ภัสวดี นิตเกษตรสุนทร และคณะ. (2548). **ปรัชญาทางนิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตศึกษา สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

วรพล พรหมิกบุตร. (2540). **ทฤษฎีความเป็นกลางของสื่อสารมวลชน**. กรุงเทพฯ : โครงการตะเกียง
รั้ว.

สรรคร์วี วิชาชีวะ. (2525). **การวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวสารจากสิ่งพิมพ์**. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2541). **การสื่อสารกับการเมือง**. กรุงเทพฯ : ประสิทธิ์ภักดิ์ แอนด์ พรีนติ้ง.

อุบลรัตน์ ศิริวุศักดิ์. (2542). **ระบบวิทยุและโทรทัศน์ไทยโครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองและผล
กระทบต่อสิทธิเสรีภาพ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บทความ

กาญจนา แก้วเทพ. (2531). “การนำวิธีวิเคราะห์แบบโครงสร้างนิยมมาใช้ในการศึกษาเรื่องการ
สื่อสาร” **วารสารนิเทศศาสตร์ ปีที่ 9** (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) หน้า 7.

พงษ์ศักดิ์ พงษ์วิเชียร **อดีตอนุกรรมการที่ปรึกษาด้านสำนักข่าวแห่งชาติ** (2521). (2544). “บรรยาย
ให้ความรู้ผู้บริหารข่าว” **สำนักข่าวไทย อ.ส.ม.ท. ฝ่ายข้อมูล อ.ส.ม.ท.**

อรทัย ศรีสันติสุข. (2 กรกฎาคม 2535) “ข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณค่าถูกใจประชาชน” **คณะวารสาร
ศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์** หน้า 2.

วิทยานิพนธ์

มุกดาวรรณ ศักดิ์บุญ. (2536). **วิเคราะห์การสร้างความเป็นจริงทางการเมืองผ่านทางสื่อวิดีโอใน
ช่วงวิกฤตการณ์ เดือนพฤษภาคม 2535**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการ
สื่อสาร มวลชน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณรัตน์ นาทิ. (2545). **กระบวนการรายงานสดของข่าวโทรทัศน์ไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วรงค์ศักดิ์ ปรายรุ่งวงศ์. (2546). **การเสนอข่าวโทรทัศน์คดี “จุกหุ่น” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ
ชินวัตร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ**Books**

David Manning White. (1950) *The Gatekeeper : A case study in the selection of news,*
Journalism Quarterly. (Volume 27,Fall,)

Pamela J. Shoemaker และ Stephen D. Reese. (1996) **Mediating the Message : Theories of
Influences on Mass Media Content .** New York : Longman Publishers.

ประวัติ บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)

สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 หรือ โมเดิร์นไนน์ ทวี (Modernine TV) สถานีโทรทัศน์ของประเทศไทย บริหารงานโดย บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) หรือ บมจ.อสมท ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2498 ที่ตั้งปัจจุบัน อยู่ภายใน ที่ทำการ บมจ.อสมท เลขที่ 63/1 ถนนพระรามที่ 9 เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

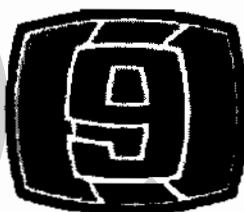
เดิมสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ประกอบธุรกิจทางด้านสื่อสารมวลชน โดยชื่อเดิมคือ สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวี ช่อง 4 บางขุนพรหม นับว่าเป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งแรกของประเทศไทย ดำเนินงานภายใต้การบริหารของบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด โดยจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2495 มีชื่อเรียกตาม อนุสัญญาสากลว่าด้วยวิทยุโทรทัศน์ ว่า HSI-TV ตั้งอยู่ที่ วังบางขุนพรหม ที่ทำการของธนาคารแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน

เมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2497 ได้มี พิธีวางศิลาฤกษ์ อาคารที่ทำการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวี ช่อง 4 (บางขุนพรหม) โดยมีพลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์ ประธานกรรมการ บริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด (อธิบดีกรมตำรวจ ในขณะนั้น) เป็นประธานในพิธี เมื่อ อาคารดังกล่าว สร้างเสร็จ และ ติดตั้ง เครื่องส่ง แล้ว จึงมี พิธีเปิด สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวี ช่อง 4 (บางขุนพรหม) เมื่อ วันศุกร์ที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2498 ซึ่งถือเป็น วันชาติ ในสมัยนั้น โดยมี จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธี ในช่วงแรก มีการแพร่ภาพออกอากาศ ในวันอังคาร วันพฤหัสบดี วันเสาร์ และ วันอาทิตย์ ตั้งแต่ เวลา 18.30 น.-23.00 น. ต่อมา จึงได้เพิ่มวัน และเวลาออกอากาศ มากขึ้น ตามลำดับ โดยใช้ เครื่องส่ง ขนาด 10 กิโลวัตต์ แพร่ภาพขาวดำ ระบบ 525 เส้นต่อภาพ 30 ภาพต่อวินาที

บริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด มี ตราสัญลักษณ์ เป็นรูป "วิชูประภาเทวี" หมายถึงเทวดาผู้หญิง ที่เป็นเจ้าแห่งสายฟ้า หรือ นางพญาแห่งสายฟ้า โดยมี กรมศิลปากร เป็นหน่วยงานที่ออกแบบเพลงประจำการออกอากาศ ของ สถานีโทรทัศน์ ไทยทีวี ช่อง 4 และ สถานีวิทยุ ท.ท.ท. ของ บริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด คือเพลงต้นบรเทศ ในวันออกอากาศวันแรก ได้ให้นางสาว อารีย์ นักดนตรี ผู้ประกาศรับประเทศออกอากาศสด ส่วนนางสาว เย็นจิตต์ สัมมาพันธ์ ทำหน้าที่ผู้ประกาศแจ้งรายการ

ราวเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2517 ได้หยุดทำการออกอากาศ ในระบบ 525 เส้น โดยได้ย้ายห้องส่งโทรทัศน์ ไปที่ ถนนพระสุเมรุ แขวงบางลำพู และราว พ.ศ. 2519 ได้เปลี่ยนระบบการออกอากาศ จาก ภาพขาวดำ เป็น ภาพสี ในระบบ 625 เส้น อย่างสมบูรณ์ พร้อมกับ การเปลี่ยนชื่อ เป็น สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 และเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2520 คณะรัฐมนตรี มีมติให้ยุบเลิกกิจการ บริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด

วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2520 รัฐบาล ภายใต้การนำของ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรี ได้ออกพระราชกฤษฎีกา จัดตั้ง องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) เพื่อ ดำเนิน กิจการสื่อสารมวลชนของรัฐ ให้มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นที่น่าเชื่อถือต่อสาธารณชน อ.ส.ม.ท.จึงรับโอนกิจการ สถานีวิทยุกระจายเสียง ท.ท.ท. และ สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 มาดำเนินการต่อ ตั้งแต่ วันที่ 9 เมษายน พ.ศ.2520 ซึ่งเป็นวันสถาปนา อ.ส.ม.ท. โดยรัฐบาล มอบทุนเป็นประเดิม จำนวน 10 ล้านบาท



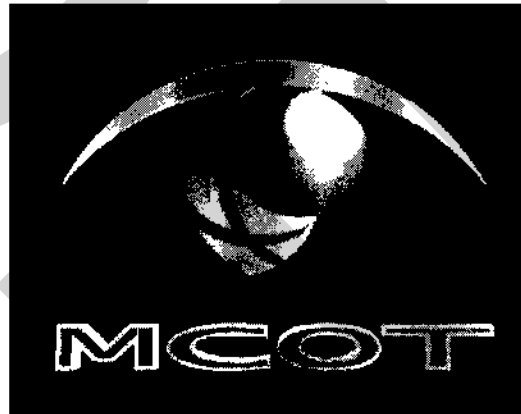
โลโก้ของช่องสถานีโทรทัศน์ 9 อ.ส.ม.ท.ในอดีต (2519 - 2545)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนิน ทรงเปิด อาคารที่ทำการ อ.ส.ม.ท. เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2524 บนเนื้อที่ 14 ไร่ นอกจากนี้ ยังมีห้องส่งโทรทัศน์ ขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ในขณะนั้น

ราวปี พ.ศ. 2529 คร.สมเกียรติ อ่อนวิมล อาจารย์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ พิธีกร รายการ ความรู้คือประทีป ในขณะนั้น ตอบรับคำเชิญของ ผู้อำนวยการ อ.ส.ม.ท. ในขณะนั้น ให้เข้ามาช่วยปรับปรุง การนำเสนอ ข่าว 9 อ.ส.ม.ท. ร่วมกับ บริษัท แปซิฟิคคอมมิวนิเคชั่น จำกัดส่งผลให้ คู่ผู้ประกาศข่าวที่โด่งดังที่สุดในยุคนั้น ก็คือ คร.สมเกียรติ และนางสาว กรรณิกา ธรรมเกษร

ราวปี พ.ศ. 2535 นาย แสงชัย สุนทรวัฒน์ เข้ารับตำแหน่ง ผู้อำนวยการ อ.ส.ม.ท. ในช่วงที่ อ.ส.ม.ท. ถูกเรียกว่า "แคนสนธยา" เนื่องจากมี กลุ่มอิทธิพลมืด ฝังตัวอยู่ในองค์กร แต่นายแสงชัย ก็สามารถจัดอิทธิพลมืดเหล่านั้นได้สำเร็จ รวมถึงสามารถพัฒนา อ.ส.ม.ท.ได้เป็นอย่างดี แต่แล้ว นายแสงชัย ก็ถูกลอบสังหาร โดยอาวุธปืน เสียชีวิต ระหว่างนั่งรถยนต์ เดินทางกลับบ้านพักที่เมืองทองธานี ถนนแจ้งวัฒนะ จากผลการสอบสวนของตำรวจ ระบุว่า นางอุบล บุญอุชโชทรจ้างวานให้ นายทวี พุทธจันทร์ บุตรเขย ส่งมือปืน ไปลอบสังหาร นายแสงชัย ต่อมา นางอุบล ถูกลอบสังหารเสียชีวิตบนรถยนต์ ก่อนกลับถึงบ้านพัก เช่นเดียวกับ นายแสงชัย

เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 มีพิธีเปิดตัว สถานีโทรทัศน์แห่งความทันสมัย โมเดิร์นไนน์ ทวี โดยมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธี การเปลี่ยนแปลง ในครั้งนั้น ประกอบด้วย การเปลี่ยนสัญลักษณ์ของสถานี เป็นรูปดวงตาสีม่วง และ ปรับรูปแบบการ นำเสนอ เป็น สถานีข่าว 24 ชั่วโมง เพิ่ม ข่าวคืนชั่วโมง และ แถบตัววิ่งข่าว (News Bar) เพิ่มช่วง แมกกาซีน ออน ทวี ใน ข่าวภาคค่ำ นำเสนอข่าวสาร และ สารความรู้ ในประเด็น และ การ นำเสนอ แบบสบายๆ โดยใช้ วิธีการนำเสนอแบบนิตยสาร รวมถึง ประกาศ เพิ่มความสัมพันธ์ และ เพิ่มบทบาท ให้กับ เครือข่ายข่าวชั้นนำทั่วโลก เช่น สถานีโทรทัศน์ซีเอ็นเอ็น (สหรัฐอเมริกา) สถานี โทรทัศน์บีบีซี (สหราชอาณาจักร) สถานีโทรทัศน์เอ็นเอชเค (ญี่ปุ่น) สถานีโทรทัศน์ซีทีวี (จีน) เป็นต้น



โลโก้ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 (บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)) ในปัจจุบัน

สถานีโทรทัศน์ โมเดิร์นไนน์ ทวี ดำเนินการ ผลิตรายการโทรทัศน์ การออกอากาศ โทรทัศน์ ตลอดจน การควบคุมการออกอากาศ โดยแพร่ภาพออกอากาศ จาก กรุงเทพมหานคร ไป ยัง สถานีเครือข่าย ใน ส่วนภูมิภาค 32 สถานี สามารถให้บริการ ครอบคลุมพื้นที่ได้ ร้อยละ 79.5 ของประเทศ มี ประชากร ใน ขอบเขตการออกอากาศ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 96.5 ของประเทศ โดยมี รายการประเภท ข่าวสาร สารความรู้ ความบันเทิง กีฬา และ รายการเพื่อสาธารณประโยชน์ ซึ่งได้ จัดให้มี รายการประเภท ข่าวสาร และ สารความรู้ ในด้านต่างๆ นำเสนอ ในช่วงเวลาที่มีผู้ชมมากที่สุด (Prime Time) เพื่อให้ ผู้ชม ได้รับ ข่าวสาร และ ความรู้ ที่เป็นประโยชน์ อย่างเท่าเทียมกัน และ มุ่งหวังว่า จะเป็น อีกทางเลือกหนึ่ง ของ ประชาชน

บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อ วันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2547 และกระจายหุ้นสู่มหาชนเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547 และบริษัท

ได้จดทะเบียนจัดตั้งบริษัท พาโนรามา เวิลด์ ไรด์ จำกัด เป็นบริษัทย่อย เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 สำหรับผลิตรายการและสารคดีให้กับ บมจ.อสมท, หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เพื่อเผยแพร่หรือขายให้กับสถานีโทรทัศน์ทั้งในและต่างประเทศ สำหรับการประกอบธุรกิจของบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ประกอบด้วย

โดยสรุป กิจกรรมวิทยุโทรทัศน์ ในการกำกับดูแลของ บมจ.อสมท คือ สถานีโทรทัศน์ โมเดิร์นไนน์ ทวี เปลี่ยนชื่อมาจาก สถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 อสมท ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2498 ดำเนินการออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง โดยแพร่ภาพออกอากาศจากสถานีแม่ข่าย ซึ่งตั้งอยู่ใน สำนักงานใหญ่ ไปยังสถานีเครือข่ายในส่วนภูมิภาคจำนวน 35 สถานีทั่วประเทศ มีขอบเขตการให้บริการครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศประมาณ 87% และมีประชาชนอยู่ในเขตพื้นที่บริการประมาณ 88.5%

กิจกรรมวิทยุกระจายเสียง ในการกำกับดูแลของ บมจ.อสมท คือ สถานีวิทยุ อสมท โมเดิร์น เรดิโอ ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2497 ภายใต้ชื่อ สถานีวิทยุกระจายเสียง ท.ท.ท. ของ บริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ในปัจจุบันทำการส่งกระจายเสียงทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีจำนวนสถานีทั่วประเทศทั้งหมดจำนวน 62 สถานี ประกอบไปด้วย สถานีวิทยุที่ตั้งอยู่ใน กรุงเทพมหานครจำนวน 9 สถานี แบ่งเป็นระบบ FM 7 สถานีและระบบ AM 2 สถานี และในส่วน ภูมิภาค ส่งกระจายเสียงในระบบ FM 53 สถานี มีขอบเขตการให้บริการครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ประมาณ 92.4% และมีประชาชนอยู่ในเขตพื้นที่บริการประมาณ 93.8% ในปัจจุบันอยู่ระหว่างการ ดำเนินการขออนุญาตเพื่อทำการจัดตั้งสถานีเครือข่ายเพิ่มเติม เพื่อขยายขอบเขตการให้บริการ

กิจกรรมบริการข่าวสาร ในการกำกับดูแลของ บมจ.อสมท คือ สำนักข่าวไทย ก่อตั้งขึ้น ภายหลังการก่อตั้ง องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2520 เป็นศูนย์กลางในการผลิต รวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยนำเสนอ ผ่านทางสื่อของบริษัท ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ โมเดิร์นไนน์ ทวี, เครือข่ายสถานีวิทยุ อสมท โมเดิร์น เรดิโอ, สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางเว็บไซต์ <http://ma.mcot.net> นอกจากนี้ยังได้ขยายความร่วมมือ ด้านต่างๆ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข่าวสารกับสำนักข่าวและสื่อสำคัญๆ ทั่วโลก

บมจ.อสมท มีธุรกิจย่อยในการผลิตรายการและสารคดีโทรทัศน์ คือ บริษัท พาโนรามา เวิลด์ ไรด์ จำกัด ซึ่งได้จัดตั้งเป็นบริษัท จำกัด เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 โดย บมจ.อสมท มี สัดส่วนการถือหุ้น 49% นอกจากนี้ บมจ.อสมท ยังได้ร่วมดำเนินการกิจการกับผู้ประกอบการ รายอื่นๆ ประกอบไปด้วย 2 กิจการหลักที่สำคัญคือ ร่วมกับบริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด (บีอีซี) ในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อสมท รวมทั้งให้เช่าเวลาจัดรายการ และโฆษณาทางสถานีวิทยุ FM 105.5 MHz และร่วมกับ บริษัท ทู วิชั่นส์ จำกัด (มหาชน) ในการ ดำเนินกิจการโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิก

การกำหนดวาระงานของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

วาระงานประจำวันที่ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 สายการเมือง	ผู้สื่อข่าว	ช่างภาพ	ผู้ช่วยช่างภาพ (ขับรถ)
ภารกิจนายกรัฐมนตรี วาระงานทำเนียบรัฐบาล วาระงานทำเนียบรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย ประจำรัฐสภา ประจำรัฐสภา วาระงานสายทหาร ประจำ บก.ทบ. ความเคลื่อนไหวกลุ่มพันธมิตรฯ ความเคลื่อนไหวกลุ่มสนับสนุนนายกฯ รายงานสด กลุ่มพันธมิตรชุมนุม (สนามหลวง) ภาควิชา พันธุ์สถิต ผู้ประกาศ นพดล ก่อนิธิ ผู้ประสาน ติดต่อ (สนองคุณ)	พรชัย อนุญา ชาตรี เพ็ญพรรณ สุวิทย์ นุชยา จิตตานันท์ ธิยุทธ อัญชลี	ธณินุทธ ไตรรัตน์ ชัยรัตน์ กิตติพงศ์ ชัยนงค์ วิศิษฐ์ สมชาย จิรวัดน์ ปรีญา	

วาระงานประจำวันที่ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 สายสังคม	ผู้สื่อข่าว	ช่างภาพ	ผู้ช่วยช่างภาพ (ขับรถ)
กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตร กระทรวงการท่องเที่ยว กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร กระทรวงการพัฒนาสังคม เชื้อประเด็นข่าวอื่น ๆ เชื้อประเด็นข่าวอื่น ๆ	อัมร ทศวรรษ ครุณี จันทรแรม นฤมล รัชชวรรณ ทศวรรษ กัญรัตน์	สุจินต์ พลจักร สมนึก วีระ สมยศ ไพโรจน์ พิรสันต์	

วาระงานประจำวันที่ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 สายอาชีวกรรม	ผู้สื่อข่าว	ช่างภาพ	ผู้ช่วยช่างภาพ (ขับรถ)
ประจำสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำกองปราบปราม ประจำกองบัญชาการตำรวจนครบาล ความเคลื่อนไหวกลุ่มผู้ชุมนุม ความเคลื่อนไหวกลุ่มผู้ชุมนุม เชื้อข่าวอาชีวกรรมอื่นๆ	นุชนารถ ทศนีย์ สมศักดิ์ อาธิศ นฤมล จุฑามณี	ฐิติพันธ์ ชีรวัฒน์ นพดล ปรัชญา อภิชัย ศุภชัย	

วาระงานประจำวันที่ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 สายเฉพาะกิจ	ผู้สื่อข่าว	ช่างภาพ	ผู้ช่วยช่างภาพ (ขับรถ)
สถิติ การควบคุมดูแลฝูงชน ตามการประชุมกลุ่มพันธมิตร ทำสถิติ ภาคเหนือ สถิติ ปัญหาสังคม อื่นๆ	วรากรณ์ นิพนธ์ สุรชา ชวีดา	อมรกาญจน์ พรรษา วีรยุทธ	

วาระงานประจำวันที่ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 สายเศรษฐกิจ	ผู้สื่อข่าว	ช่างภาพ	ผู้ช่วยช่างภาพ (ขับรถ)
ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม ตลาดหลักทรัพย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพลังงาน - เชื้อข่าวอื่น ๆ	ปรีชา วันเพ็ญ กำภู กฤษณะพงศ์ รัชณี สุกิจ เต็ก โสภณ	สมเดช สมคิด ชินวัฒน์ ชำนาญวุฒิ สามารถ กุศล ภาคภูมิ คมสัน	

ลำดับข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 (17.30 - 18.00 น.)

วันจันทร์ที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

- ไตเด็ด / พาดหัวข่าว

- ผู้ประกาศ 2 คน (เกวลิน + ชมนันทน์)

- | | | |
|-------------------------------------|-----|-------------------|
| 1. เลือกซ่อม 2 จังหวัด | เทป | เกวลิน |
| 2. คีบแก๊สรั่ว (สงขลา) | เทป | เกวลิน |
| 3. จับโคเคน 10 กก. | เทป | ชมนันทน์ |
| 4. ป.ประจักษ์น้ำอบตัว | เทป | ชมนันทน์ |
| 5. คีบหนุมถุกหอยบนดิน | เทป | เกวลิน |
| 6. ร้อง สธ. ยับยั้งสิทธิบัตรยาแอส | เทป | เกวลิน |
| 7. รวมข่าว | เทป | ชมนันทน์ |
| 8. มีอบประท้วงเดนมาร์ค | เทป | ชมนันทน์ |
| 9. ยกบ้านไม้สักให้วัด (สมุทรสงคราม) | เทป | เกวลิน |
| 10. โปรโมท 1 | เทป | เกวลิน / ชมนันทน์ |

- อินเทอร์เน็ต

————— โฆษณา 1 ————— (1.15 นาที)

- อินเทอร์เน็ต

- ไตเด็ดต่างประเทศ

- ข่าวต่างประเทศ เทป กิตติมา

1. โปรโมท 2 เทป ชมนันทน์ / เกวลิน

- อินเทอร์เน็ต

————— โฆษณา 2 ————— (2.08 นาที)

- อินเทอร์เน็ต

- ฟุตฟิตไฟฟ เทป

————— (อบข่าวช่วงที่ 1) —————

————— เข้าเคาท์ดาวน์ 18.00 น. —————

ลำดับข่าวภาคค่ำช่วงที่ 2 (18.00 - 18.30 น.)

วันจันทร์ที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

- ไตเติ้ลข่าวกีฬา

- ข่าวกีฬา เทป **ลักษณะสุดา**

1. โปรโมท 3 เทป ชมนันทน์ / เกวลิน

- อินเทอร์เน็ต

————— โฆษณา 3 ————— (1.07 นาที)

- อินเทอร์เน็ต

- Magazine On TV เทป

1. โปรโมท 4 เทป เกวลิน / ชมนันทน์

- อินเทอร์เน็ต

————— โฆษณา 4 ————— (2.45 นาที)

- อินเทอร์เน็ต

1. รายงานสดภารกิจ กรม. สด ชมนันทน์
2. ปัด ร.ร. ที่ยะลา เทป ชมนันทน์
3. สถานการณ์ใต้ เทป เกวลิน
4. กัยแล้ง (ตจว.) เทป เกวลิน
5. พยากรณ์ เทป ชมนันทน์
6. โปรโมทข่าวช่วงต่อไป อ่าน ชมนันทน์ / เกวลิน

————— (จบข่าวช่วงที่ 2) —————

(อนุวัต ชินพิริยะ / บก.ข่าว)

ลำดับข่าวภาคค่ำช่วงที่ 3 (19.30 - 20.00 น.)

วันจันทร์ที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

- ผู้ประกาศ 2 คน (เกวลิน + ชมนันทน์)

1. สด ไม่ปรับ ครม. รอบ 2		สด	เกวลิน
2. ความเห็นการเมือง	2.06	เทป	เกวลิน
2.1.1 อภิปรายไม่ไว้วางใจ		เทป	เกวลิน
3. คืบทุจริต กทม.	2.45	เทป	ชมนันทน์
4. ปัญหาผู้หญิงกับการฟอกยา (สตู๊ป)	2.33	เทป	ชมนันทน์
5. โปรโมท 5	0.10	เทป	เกวลิน / ชมนันทน์

- อินเทอร์เน็ต

————— โฆษณา 5 ————— (2.30 นาที)

- อินเทอร์เน็ต

- ใต้เต็ข่าว Econ9

- Econ 9 เทป

- เต็ทังท่าย เทป ชมนันทน์ / เกวลิน

- อินเทอร์เน็ต

————— โฆษณา 6 ————— (2.15 นาที)

————— (จบข่าวช่วงที่ 3) —————

(อนุวัต ชินพิริยะ / บก.ข่าว)

ลำดับข่าวภาคค่ำช่วงที่ 4 (20.00 - 20.15 น.)

วันจันทร์ที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

- ใต้เต็ลข่าวราชสำนัก

- | | | |
|-----------------------------|-----|----------|
| 1. เฝ้าสมเด็จพระเทพฯ | เทป | เกวลิน |
| 2. สมเด็จพระเทพฯงานศิลปะ | เทป | เกวลิน |
| 3. ทูลกระหม่อมฯวัดหัวขี้ปลา | เทป | ชมนันทน์ |
| 4. พระองค์โสมเททอง | เทป | ชมนันทน์ |

- อินเทอร์เน็ต

โฆษณา 7 (2.30 นาที)

- อินเทอร์เน็ต

- | | | |
|------------------------|-----|----------|
| 1. แอร์เอเชียล้อระเบิด | เทป | เกวลิน |
| 2. ชุ่มยงได้ | เทป | เกวลิน |
| 3. ยกบ้านไม้สักให้วัด | เทป | ชมนันทน์ |
| 4. ก๊วยเล้ง (ตจว) | เทป | ชมนันทน์ |
| 5. งานเทศกาลอาหาร | เทป | เกวลิน |

(จบข่าว 20.15 น.)

(อนุวัต ชินพิริยะ / บก.ข่าว)

ลำดับข่าวภาคค่ำ 19.30 น.
วันอาทิตย์ที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

- ไต่เต็ลข่าว / -พาดหัวข่าว / -ผู้ประกาศ (เมฆนี่/อรชุน)

1. รายงานสด ...สนามหลวง	สด	เมฆนี่
2. ฝ่ายความมั่นคงเผ่าระวัง	เทป	เมฆนี่
3. ม็อบहनุน/ด้าน (ตจว.)	เทป	อรชุน
4. เกาะติดทำที่ฝ่ายค้าน	เทป	อรชุน
4.1 ทำที่นายก-โกลิน ต่อ ปชป.	เทป	เมฆนี่
- รายงานสด...ทำเนียบรัฐบาล		
- สด....โทรศัพท์		
1. ทำที่นายก	เทป	เมฆนี่
2. เอแบคโพล	เทป	เมฆนี่
3. ความเห็นรอบนอก	เทป	อรชุน
4. โปรโมท 1	เทป	เมฆนี่ /อรชุน

- อินเตอร์ดูด

————— โฆษณา 1 ————— (2.35 นาที)

- อินเตอร์ดูด

- ไต่เต็ลข่าวต่างประเทศ

1. ฟิลิปปินส์ ยังตั้งเกรียคหลังประกาศภาวะฉุกเฉิน	เทป	เมฆนี่
2. สถานการณ์ใช้หัวदनก	เทป	อรชุน
3. ข่าวรอบโลก	เทป	อรชุน

- ไต่เต็ลกีฬา

- ข่าวกีฬา เทป ฉัฐ

- อินเตอร์ดูด

————— โฆษณา 2 ————— (2.25 นาที)

————— จบข่าว (ช่วงที่ 1) —————

(อรตี เมธาธไยยศวรรย์ / บก.ข่าว)

ลำดับข่าวภาคค่ำ 20.00 น. (ช่วงที่ 2)
วันอาทิตย์ที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

- ใต้เต็ลข่าวราชสำนัก

- | | | |
|----------------------------------|-----|-------|
| 1. สรุปลพระราชาธิบคิสเปนเยือนไทย | เทป | เมษนี |
| 2. พระบรมปรินญญาราชภัฏ | เทป | เมษนี |
| 3. ทูลกระหม่อมที่ล่ำปาง | เทป | อรชุน |

- อินเตอร้ดูด

————— โฆษณา 3 ————— (2.35 นาที)

- อินเตอร้ดูด

- | | | | |
|---------------------------------|--------|-----|-------|
| 1. ประชุนยาเสพตคค โลก | | เทป | เมษนี |
| 2. กัยเล้ง คอน 6 (สกุ้ป) | (2.20) | เทป | เมษนี |
| 3. ทูตทหารไทยที่รัสเซียเสยชีวีต | | เทป | อรชุน |
| 4. เหตุป่วนได้ | | เทป | อรชุน |
| 5. ครุขอย้าย (สกุ้ปได้) | (2.20) | เทป | เมษนี |

- สารคค “ ลูกไม้ไคถตัน ” (3 นาที)

เทป

- | | | |
|------------------------|----|-------|
| 1. รายงานสด...สนามหลวง | สด | เมษนี |
|------------------------|----|-------|

- ผู้ประกาศจบ / เครคคท้ย

————— จบข่าว (20.20 น.) —————

(อารตค เมษานนยศวรร์ / บก.ข่าว)

ประเด็นคำถามที่ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก

1. กลุ่มผู้บริหารงานข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

1.1. ช่อง 9 มีนโยบายเกี่ยวกับการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยอย่างไรบ้าง

1.2. ช่อง 9 ให้ความสำคัญกับข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด เพราะอะไร

1.3. ข้อจำกัดหรืออุปสรรคของ ช่อง 9 ในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เช่น มีการห้ามนำเสนอข่าวในรูปแบบใดบ้าง และต้องการให้นำเสนอข่าวฝ่ายใดเป็นพิเศษหรือไม่ อย่างไร

ด้านรูปแบบการเสนอข่าว

1. ในการรายงานข่าวการชุมนุม ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ช่อง 9 ได้เลือกใช้รูปแบบการรายงานวิธีใดบ้างเช่น รายงานจากสถานี รายงานสดจากพื้นที่

2. ประเด็นข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่ถูกคัดเลือกขึ้นมาเสนอในข่าวภาคค่ำพิจารณาจากอะไร และมีการเรียงลำดับความสำคัญของข่าวอย่างไร

3. ระยะเวลาในการเสนอข่าวการชุมนุม ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยมีจำนวนเวลาที่เท่าใดโดยประมาณ และการกำหนดช่วงเวลาออกอากาศเป็นอย่างไร

4. มีการสั่งการให้ทีมข่าวภาคสนาม นำเสนอเรื่องใดเป็นพิเศษหรือไม่

5. การกำหนดประเด็นข่าวหรือการกำหนดวาระข่าวสาร มีผู้บริหารระดับสูงเข้าร่วมประชุมหรือไม่ และมีการชี้แนะหรือกำหนดประเด็นข่าวไว้ล่วงหน้าหรือไม่

2. กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9

2.1 ท่านมีหลักในการทำหน้าที่สื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยอย่างไร

2.2. มีการใช้อารมณ์ ความรู้สึก เข้าไปเกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่สื่อมวลชนหรือไม่

2.3. ท่านให้ความสำคัญกับข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ในลักษณะใดบ้าง และประเด็นใดที่สนใจมากเป็นพิเศษ

2.4 ตัวท่านหรือครอบครัวมีความสนิทสนมกับคนในรัฐบาลหรือกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยหรือไม่ ถ้ามีสิ่งเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคต่อการทำหน้าที่สื่อมวลชนหรือไม่

2.5 มีเทคนิคการทำข่าวอย่างไร ปัจจัยที่จะมีผลกระทบต่อการทำหน้าที่ในการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยมีหรือไม่อย่างไร

2.6. มีคำสั่งจากผู้บริหารหรือหัวหน้าข่าว กองบรรณาธิการข่าวให้เลือกทำข่าวเฉพาะประเด็นใดบ้าง และโดยส่วนตัวเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ชอบธรรมหรือไม่

2.7 ยืนยันได้หรือไม่ว่าในการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาและนำข้อเท็จจริงมาเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบ

3. กลุ่มนักวิชาการ

3.1 ท่านคิดว่าบทบาทการทำหน้าที่สื่อมวลชนโดยเฉพาะ ช่อง 9 เป็นอย่างไร

3.2 มองการนำเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยของช่อง 9 อย่างไร และให้น้ำหนักของข่าวไปทางฝ่ายไหน

3.3 ในมุมมองของท่านเชื่อหรือไม่ว่า ข่าวของช่อง 9 ที่ออกมามีความเป็นกลางหรือไม่อย่างไร

3.4 ท่านเชื่อหรือไม่ว่าช่อง 9 ของรัฐบาล จะถูกสั่งการจากผู้มีอำนาจเพื่อให้เสนอข่าวเข้าข้างรัฐบาล และมีข้อสังเกตอย่างไร

3.5 ท่านคิดว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นอุปสรรคต่อเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ของช่อง 9

3.6 ท่านคิดว่าในการทำหน้าที่เสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลและกลุ่มที่ออกมาขับไล่รัฐบาลในปัจจุบันเป็นอย่างไร

4. กลุ่มรัฐบาล

4.1 ท่านคิดว่าบทบาทการทำหน้าที่สื่อมวลชนโดยเฉพาะ ช่อง 9 เป็นอย่างไร

4.2 มองการนำเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยของช่อง 9 อย่างไร และให้น้ำหนักของข่าวไปทางฝ่ายไหน

4.3 ในมุมมองของท่านเชื่อหรือไม่ว่า ข่าวของช่อง 9 ที่ออกมามีเนื้อหาความเป็นกลางหรือไม่อย่างไร

4.4 ท่านเชื่อหรือไม่ว่าการเสนอข่าวช่อง 9 จะถูกสั่งการจากคนในรัฐบาลของตนเอง เพื่อให้เสนอข่าวเข้าข้างรัฐบาล และมีข้อสังเกตอย่างไร

4.5. ท่านคิดว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นอุปสรรคต่อเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ของช่อง 9

4.6. ท่านคิดว่าในการทำหน้าที่เสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลและกลุ่มที่ออกมาขับไล่รัฐบาลในปัจจุบันเป็นอย่างไร

5. กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

- 5.1 ท่านคิดว่าบทบาทการทำหน้าที่สื่อมวลชนโดยเฉพาะ ช่อง 9 เป็นอย่างไร
- 5.2 มองการนำเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยของช่อง 9 อย่างไร และให้น้ำหนักของข่าวไปทางฝ่ายไหน
- 5.3 ในมุมมองของท่านเชื่อหรือไม่ว่า ข่าวของช่อง 9 ที่ออกมามีเนื้อหาความเป็นกลางหรือไม่อย่างไร
- 5.4 ท่านเชื่อหรือไม่ว่าช่อง 9 จะถูกสั่งการจากผู้มีอำนาจเพื่อให้เสนอข่าวเข้าข้างรัฐบาลและมีข้อสังเกตอย่างไร
- 5.5 ท่านคิดว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นอุปสรรคต่อเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ของช่อง 9
- 5.6 ท่านคิดว่าการทำหน้าที่เสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลและกลุ่มที่ออกมาขับไล่รัฐบาลในปัจจุบันเป็นอย่างไร

6. กลุ่มสื่อมวลชน

- 6.1 ท่านคิดว่าบทบาทการทำหน้าที่สื่อมวลชน โดยเฉพาะ ช่อง 9 เป็นอย่างไร
- 6.2 มองการนำเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยของช่อง 9 อย่างไร และให้น้ำหนักของข่าวไปทางฝ่ายไหน
- 6.3 ในมุมมองของท่านเชื่อหรือไม่ว่าข่าวของช่อง 9 ที่ออกมามีเนื้อหา ความเป็นกลางหรือไม่อย่างไร
- 6.4 ท่านเชื่อหรือไม่ว่าช่อง 9 จะถูกสั่งการจากผู้มีอำนาจเพื่อให้เสนอข่าวเข้าข้างรัฐบาลและมีข้อสังเกตอย่างไร
- 6.5 ท่านคิดว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นอุปสรรคต่อเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ของช่อง 9
- 6.6 ท่านคิดว่าการทำหน้าที่เสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลและกลุ่มที่ออกมาขับไล่รัฐบาลในปัจจุบันเป็นอย่างไร

ข้อกล่าวหาของรัฐมนตรีของกลุ่มพันธมิตร

ข้อมูลของฝ่ายวิเคราะห์ข่าว สำนักโฆษกสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2549 ได้แบ่งประเด็นข้อกล่าวหาของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่มีต่อ พ.ต.ท.ทักษิณ ซึ่งประกอบด้วย

ด้านการเมือง

1. พ.ต.ท.ทักษิณ แทรกแซงองค์กรอิสระและการทำลายกลไกการตรวจสอบ โดยใช้อำนาจทางการเมืองและอำนาจเงินครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงกระบวนการสรรหา การได้มาและการทำงานขององค์กรอิสระต่างๆ เช่น คณะกรรมการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.), คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.), คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) และคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) กลไกและกระบวนการตรวจสอบตามรัฐธรรมนูญถูกทำลายแทบหมดสิ้น แม้แต่ศาลรัฐธรรมนูญยังไม่อาจเป็นที่พึ่งได้ ดังที่ได้ปฏิเสธที่จะพิจารณาการชุกหุ้นภาค 2 ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น จากการเสนอเรื่องของสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 27 ท่าน

2. การยึดครองและควบคุมสื่อ ทีวีไอทีวีและมติชน และคุกคามการทำงานของสื่อมวลชน นักกิจกรรมทางสังคม

3. การตั้งรัฐอิสระ เปิดเสรีโดยลดทอนกฎหมายภายใน และทำลายการปกครองของท้องถิ่น อย่างกรณีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษพร้อมๆกับการทำเอฟทีเอ และแปรรูปรัฐวิสาหกิจอย่างเร่งรีบ รัฐบาลชุดนี้ยังผลักดันร่าง พ.ร.บ.เขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้อำนาจฝ่ายบริหารในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ด้านเศรษฐกิจ

1. ขายประเทศ โกงภาษี และหลบเลี่ยงกฎหมาย กรณีการขายกลุ่มบริษัทชิน อันได้แก่ การขายบริษัทชินคอร์ป ซึ่งครอบครองดาวเทียม 4 ดวง สถานีโทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ และบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำ มูลค่า 73,000 ล้านบาท แก่กองทุนเทมาเส็ก ซึ่งถือหุ้นใหญ่โดยรัฐบาลสิงคโปร์

2. การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เพื่อประโยชน์พวกพ้องและบริษัทต่างชาติ เช่นการแปรรูปรัฐวิสาหกิจโดยการเปิดขายหุ้นการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) นั้น หุ้นทั้งหมดถูกขายเกลี้ยงในเวลา 1 นาที 17 วินาที หุ้นส่วนใหญ่ตกอยู่ในมือของนักการเมืองพรรคไทยรักไทยและเครือญาติ

ด้านสังคม

1. เอาชีวิตของเกษตรกร การเข้าถึงยาและได้รับการรักษาของคนไทย แลกกับผลประโยชน์ของบริษัทครอบครัวและกลุ่มธุรกิจที่ใกล้ชิดกับรัฐบาลกรณีการทำ เอฟทีเอ
2. การละเมิดสิทธิมนุษยชน การหายตัวไปของนายสมชาย นีละไพจิตร และความรุนแรงของปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. ความล้มเหลวของการปฏิรูปการศึกษา ปัญหาการโอนย้ายการศึกษาไปสู่องค์กรส่วนท้องถิ่น
4. ปัญหาหนี้สินครัวเรือน ช่องว่างคนรวยกับคนจน ความเป็นจริงและผลกระทบการแจกจ่ายเงินไปสู่ชนบท
5. ความล้มเหลวในการแก้ปัญหาโครงสร้างการจัดการทรัพยากร กรณี พ.ร.บ.ป่าชุมชน และการปฏิรูปที่ดินเพื่อคนยากจน

ประเด็นข้อกล่าวหาอื่นๆ

1. นายสนธิ ลิ้มทองกุล แกนนำกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย กล่าวว่าที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่ยังคงดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรค และจะผลักดันนโยบายต่างๆต่อไปโดยตัวเองอยู่เบื้องหลัง
2. นายสนธิ ลิ้มทองกุล กล่าวถึงกรณีท่านหัวมหายพรหมถูกคนทำลายน่า มีคนวงในเล่าให้ฟังว่า เรื่องนี้มีสาเหตุคนบ้าไสยศาสตร์คนหนึ่ง ที่ได้รับคำแนะนำจากหมอผีเขมรว่า จะต้องแก้เคล็ดด้วยการสร้างพระพรหมขึ้นใหม่ และนำของสำคัญของตัวเองบางอย่างไปใส่ไว้ในพระพรหม
3. นางสาวรสนา โดสิตระกุล กล่าวปราศรัยบนเวทีว่า รัฐบาลเตรียมให้กองทุนเทมาเส็กของสิงคโปร์ เข้าสำรวจที่ดินของการท่าเรือแห่งประเทศไทย บริเวณชุมชนคลองเตย โดยไม่ได้มาเข้าในโครงการเมกกะโปรเจกต์ แต่กลับเจรจาทางลับกับบริษัทเทมาเส็ก แลกเปลี่ยนกับการขายหุ้นชินคอร์ป มูลค่า 73,000 ล้านบาท
4. นายสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ แกนนำพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย กล่าวว่า จะแจ้งความดำเนินคดีกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ใน 3 ข้อหา คือ 1. ศาลปกครองเพิกถอนกฎหมาย 2 ฉบับที่นายกรัฐมนตรีลงนามจึงต้องรับผิดชอบ 2. นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบข้อหาของโจรและอั้งยี่อาชญากรรมไปขายโดยมิชอบ และ 3. นายกรัฐมนตรีในฐานะลงนามเมื่อศาลเพิกถอนต้องรับผิดชอบโดยการลาออก

สำหรับประเด็นของกลุ่มประชาชนที่ออกมาเคลื่อนไหวสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ และเดินทางมาให้กำลังใจที่ทำเนียบรัฐบาล ถือได้ว่ามีเป็นจำนวนมาก และมีเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่าง

ต่อเนื่องหลายวัน โดยส่วนใหญ่ยังคงเป็นเรื่องของการมอบดอกไม้ให้กำลังใจ การชื่นชมผลงานของรัฐบาล โดยเฉพาะเรื่องการแก้ไขปัญหายาเสพติด การปราบปรามผู้มีอิทธิพล การศึกษาและนโยบายประชานิยม รวมถึงการขอให้พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรีทำงานต่อสู้อุปสรรค นอกจากนี้ยังมีกลุ่มคาราวานคนจน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรจากภาคเหนือและภาคอีสาน เดินทางมาปักหลักชุมนุมบริเวณสวนจตุจักร พร้อมจัดเวทีปราศรัยสนับสนุนเพื่อให้กำลังใจพันตำรวจโททักษิณ และกล่าวโจมตีกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่ออกมาขับไล่นายกรัฐมนตรีในเรื่องต่างๆ ด้วย

ความเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

ความเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ทางฝ่ายข้อมูลข่าวสำนักข่าวไทย ได้ประมวลเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่สานต่อภารกิจขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี นั่นก็คือ การก่อตัวในระยะแรก นับตั้งแต่หอประชุมเล็ก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากการจัดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัจจกร เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2549 ที่เป็นการปลุกกระแสต่อเนื่องไปจนถึงการย้ายสถานที่จัดรายการไปใช้ในสวนลุมพินี การชุมนุมที่บริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า ไปจนถึงสนามหลวง พื้นที่บริเวณท่าเนียบรัฐบาล บริเวณหน้าห้างสยามพาราก่อน และท้ายที่สุดก็คือการชุมนุมในวันที่ 7 เมษายน 2549 ในพื้นที่ศูนย์กลางอย่างสนามหลวง กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ประกอบด้วยแกนนำ 5 คน ได้แก่ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง, นายสนธิ ลิ้มทองกุล, นายสมศักดิ์ โกศัยสุข, นายสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ และนายพิภพ ธงไชย ซึ่งต่างยืนยันว่า “นายกรัฐมนตรีรักษาการ” ต้องลาออก เพราะหมดความชอบธรรมด้วยข้อกล่าวหามากมาย โดยฝ่ายสนับสนุนข้อมูลของสำนักข่าวไทย สรุปความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจดังนี้

20 มกราคม 2549 นายสนธิ ลิ้มทองกุล ผู้จัดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัจจกร กล่าวโจมตีเรื่องการขายหุ้นชินคอร์ปให้กองทุนเทมาเส็กของสิงคโปร์ โดยกล่าวหานายกรัฐมนตรีไร้จริยธรรม ใช้อำนาจสร้างควมร่ำรวยให้ตัวเอง พร้อมประกาศนัดชุมนุมใหญ่ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ เพื่อไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มีการจุดประทัดก่อความระหว่างการจตุการด้วย

4 กุมภาพันธ์ 2549 ประชาชนนับหมื่นร่วมชุมนุมที่ลานพระบรมรูปทรงม้า แสดงพลังกดดันให้นายกรัฐมนตรีลาออก พร้อมยื่นหนังสือฎีกาต่อสำนักพระราชวัง แต่การชุมนุมไม่สามารถกดดันนายกรัฐมนตรีได้ โดย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศไม่มีทางลาออกจากการกดดันของกลุ่มผู้ชุมนุม เพราะไม่เช่นนั้นต่อไปหากใครไม่ชอบใจอะไรนายกรัฐมนตรีก็น่าจะใช้วิธีรวมตัวกันมา

ต่อเนื่องหลายวัน โดยส่วนใหญ่ยังคงเป็นเรื่องของการมอบดอกไม้ให้กำลังใจ การชื่นชมผลงานของรัฐบาล โดยเฉพาะเรื่องการแก้ไขปัญหายาเสพติด การปราบปรามผู้มีอิทธิพล การศึกษาและนโยบายประชานิยม รวมถึงการขอให้พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรีทำงานต่อผู้ต่อไป นอกจากนี้ยังมีกลุ่มคาราวานคนจน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรจากภาคเหนือและภาคอีสาน เดินทางมาปักหลักชุมนุมบริเวณสวนจตุจักร พร้อมจัดเวทีปราศรัยสนับสนุนเพื่อให้กำลังใจพันตำรวจโททักษิณ และกล่าวโจมตีกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่ออกมาขับไล่นายกรัฐมนตรีในเรื่องต่างๆ ด้วย

ความเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

ความเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ทางฝ่ายข้อมูลข่าวสำนักข่าวไทย ได้ประมวลเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่สานต่อภารกิจขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี นั่นก็คือ การก่อตัวในระยะแรก นับตั้งแต่หอประชุมเล็ก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากการจัดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2549 ที่เป็นการปลุกกระแสต่อเนื่องไปจนถึงการย้ายสถานที่จัดรายการไปใช้ในส่วนภูมิภาคนั้น การชุมนุมที่บริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า ไปจนถึงสนามหลวง พื้นที่บริเวณท่าเนียบรัฐบาล บริเวณหน้าห้างสยามพาราก่อน และท้ายที่สุดก็คือการชุมนุมในวันที่ 7 เมษายน 2549 ในพื้นที่ศูนย์กลางอย่างสนามหลวง กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ประกอบด้วยแกนนำ 5 คน ได้แก่ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง, นายสนธิ ลิ้มทองกุล, นายสมศักดิ์ โกศัยสุข, นายสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ และนายพิภพ ธงไชย ซึ่งต่างยืนยันว่า “นายกรัฐมนตรีรักษาการ” ต้องลาออก เพราะหมดความชอบธรรมด้วยข้อกล่าวหามากมาย โดยฝ่ายสนับสนุนข้อมูลของสำนักข่าวไทย สรุปความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจดังนี้

20 มกราคม 2549 นายสนธิ ลิ้มทองกุล ผู้จัดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร กล่าวโจมตีเรื่องการขายหุ้นชินคอร์ปให้กองทุนเทมาเส็กของสิงคโปร์ โดยกล่าวหานายกรัฐมนตรีไร้จริยธรรมใช้อำนาจสร้างความร่ำรวยให้ตัวเอง พร้อมประกาศนัดชุมนุมใหญ่ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ เพื่อไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มีการจุดประทัดก่อความระหว่างการจตุกรการด้วย

4 กุมภาพันธ์ 2549 ประชาชนนับหมื่นร่วมชุมนุมที่ลานพระบรมรูปทรงม้า แสดงพลังกดดันให้นายกรัฐมนตรีลาออก พร้อมยื่นหนังสือฎีกาต่อสำนักพระราชวัง แต่การชุมนุมไม่สามารถกดดันนายกรัฐมนตรีได้ โดย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศไม่มีทางลาออกจากการกดดันของกลุ่มผู้ชุมนุม เพราะไม่เช่นนั้นต่อไปหากใครไม่พอใจอะไรนายกรัฐมนตรีก็น่าจะใช้วิธีรวมตัวกันมา

กอดันเคลื่อนให้ลาออก เป็นเรื่องไม่ถูกต้อง จากนั้นอีก 4 วัน กลุ่มประชาชนเดินทางมาให้กำลังใจ นายกรัฐมนตรี ที่ทำเนียบรัฐบาลอย่างเนืองแน่น

5 กุมภาพันธ์ 2549 พ.ต.ท.ทักษิณเดินทางไปจังหวัดเชียงใหม่เพื่อทำบุญให้บรรพบุรุษ มีการปิดถนนสนก้าแพงเลี้ยงอาหารชาวบ้าน พร้อมกล่าวกับประชาชนเป็นภาษาคำเมืองว่า “วันนี้ ดีใจที่พี่น้องมาพบกัน วันนี้ผมมาพบทำบุญครบรอบการเสียชีวิตของแม่ แต่ขณะนี้มันมีเหตุการณ์ที่ไม่น่าเกิดขึ้นในสังคมไทย แต่ก็เกิดขึ้น ก็คือทำให้พี่น้องได้มาให้กำลังใจผม ขอบอกว่าคน สันก้าแพงคนนี้ ไม่ใช่ฉลาด ให้พี่น้องมั่นใจว่า เลือดเนื้อเชื้อไขของคนสันก้าแพงคนนี้ จะทำหน้าที่ให้ ดีที่สุด เพื่อคนไทยทั้งประเทศ การเมืองคนดีก็มีมากคนไม่ดีก็มีมาก การกล่าวร้ายป้ายสีก็เป็น ธรรมดาของสังคม แต่เลือดเนื้อเชื้อไขสันก้าแพงคนนี้ บ่จ้าว(ไม่โง่) ไม่ใช่ฉลาด สามปีจากนี้ไปผมจะ ต้องทำงานให้ประชาชน เพราะมีคนอยากให้ผมทำงานต่อ มีคนง่าวไม่ก็คนเท่านั้น ช่างแม่่ง มันเถอะ”

8-11 กุมภาพันธ์ 2549 กลุ่มประชาชนจากจังหวัดต่างๆ ทอยยเดินทางมาให้กำลังใจ นายกรัฐมนตรี ที่ทำเนียบรัฐบาล

11 กุมภาพันธ์ 2549 กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยชุมนุมกันอีกครั้งแต่ ก็ยังกอดันให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ลาออกไม่สำเร็จ

14 กุมภาพันธ์ 2549 พล.ร.อ.สถิตพันธ์ เกษานนท์ ผู้บัญชาการทหารเรือ (สบ.ทร.) ประธานคณะกรรมการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรรัฐร่วมเอกราช รุ่น 4414 หรือ วปรอ.4414 จำนวน 50 คน เข้าให้กำลังใจนายกรัฐมนตรี

19 กุมภาพันธ์ 2549 พล.ต.จำลอง ศรีเมืองพร้อมนายโพธิ์รักษ์ เจ้าสำนักสันตือโสภ นำกำลัง “กองทัพธรรม” ร่วมกลุ่มกับนายสนธิ และกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

24 กุมภาพันธ์ 2549 พ.ต.ท.ทักษิณ ประกาศ ยุบสภา กำหนดเลือกตั้งใหม่วันที่ 2 เมษายน 2549

26 กุมภาพันธ์ 2549 ท้องสนามหลวงเต็มไปด้วยกลุ่มผู้ชุมนุมขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ กลางดึกกลุ่มผู้ชุมนุมเคลื่อนขบวนจากสนามหลวงไปอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ก่อนสลายตัว นักชุมนุมอีกครั้ง 5 มีนาคม 2549

2 มีนาคม 2549 ทำเนียบรัฐบาล เริ่มนำตะกร้าเหล็กมาตั้งเพื่อเปิดให้ประชาชนนำ ไปรษณียบัตร เขียนส่งมอบให้กำลังใจนายกรัฐมนตรี ผ่านตู้ ปณ.888

3 มีนาคม 2549 กลุ่มสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ นับแสนคน ร่วมฟังการปราศรัยของ พ.ต.ท.ทักษิณ ที่ท้องสนามหลวง สารสำคัญคือ จะไม่กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีก ถ้าการเลือกตั้ง วันที่ 2 เมษายน 2549 มีผู้มาใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั้งประเทศกลางคะแนนช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนเกิน ครั้งหนึ่ง รวมถึงพร้อมเจรจากับฝ่ายค้านและพันธมิตร โดยเฉพาะ พล.ต.จำลองและนายสนธิ

5 มีนาคม 2549 เวลา 21.30 น. พล.ต.จำลองและนายสนธิ แจ้งผู้ชุมนุมว่าจะเคลื่อนขบวนไปอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย มีจุดมุ่งหมายที่ทำเนียบรัฐบาล แต่ขบวนของกลุ่มพันธมิตรฯ ต้องชะงัก เมื่อพบตำรวจปราบจลาจลภายใต้การบังคับบัญชาของนายตำรวจระดับสูง มีการวางกำลังปิดล้อมสะพานผ่านฟ้าลีลาศ ตัวแทนจากกองทัพธรรมเจรจากับตำรวจยืนยันจะนำขบวนอย่างสันติตามด้วย พล.ต.จำลองและนายสนธิ การเจรจาประสบผลสำเร็จผู้ชุมนุมเดินขบวนต่อไป มีการนำผู้ชุมนุมไปปิดล้อมทำเนียบรัฐบาลประมาณ 3-4 ชั่วโมง ก่อนจะเคลื่อนขบวนกลับสนามหลวง

6 มีนาคม 2549 พล.ต.ท.อชิรวิทย์ สุพรรณเภสัช เรียกร้องให้ประชาชนเปิดไฟหน้ารถเพื่อแสดงให้เห็นถึงความรักสันติ

14 มีนาคม 2549 เวลา 07.00 น. ผู้ชุมนุมเคลื่อนขบวนจากสนามหลวง สู่ถนนราชดำเนิน ท่ามกลางผู้ร่วมสมทบและให้กำลังใจจำนวนมาก จนถึงทำเนียบรัฐบาล ได้ตั้งเวทีปราศรัยประกาศจะชุมนุมต่อจนกว่านายกรัฐมนตรีจะลาออก

พล.ต.ท.ทักษิณ มอบโฉนดที่ดิน ส.ป.ก.4-01 ตามโครงการแก้ปัญหาความยากจนที่ จ.ศรีสะเกษ เดินทางไปหมู่บ้านช้าง อ.ท่าตูม จ.สุรินทร์ มีการจัดช้าง 4 เชือกมารอรับเพื่อให้ พล.ต.ท.ทักษิณ ขึ้นนั่งบนหลังช้างพลาย ชื่อว่า “บัวบาน” อายุ 31 ปี ทันทีที่ขึ้นบนหลังช้างแล้ว พล.ต.ท.ทักษิณ ได้ชูนิ้วชี้กับนิ้วกลาง เป็นสัญลักษณ์ 2 หมายถึงผู้สมัคร ส.ส.พรรคไทยรักไทย

15 มีนาคม 2549 พล.ต.ท.ทักษิณ ขึ้นเวทีปราศรัยที่ จ.นครราชสีมา คำผู้ชุมนุมกลุ่มพันธมิตรฯ “เอ็งเป็นใครมาไล่ข้า ลูกเมียใครก็ให้มารับกลับบ้านไปชะปล่อยให้นอนข้างถนนอยู่ได้” พร้อมยื่นสู่มือถอย ไม่เคยถอดใจ จะยอมตายอยู่ที่นี้ไม่หนีออกนอกประเทศ แต่คนที่ต้องหนีคือพวกเองไม่ใช่ข้า วอนชาวโคราชอุ้มกลับทำเนียบ ด้วยการไปเลือกตั้งในวันที่ 2 เมษายนนี้

18 มีนาคม 2549 พล.ต.ท.ทักษิณ พบปะประชาชนที่ประตูน้ำ ย่านถนนเพชรบุรีตัดใหม่ โดยกล่าวถึงแกนนำกลุ่มพันธมิตรฯบางคนว่าไม่ได้ทำมาหากิน เป็นคนล้มละลาย พร้อมบอกให้ พล.ต.จำลองไปเลี้ยงสุนัขให้รอดก่อนจะมาสู่ชาติ

22 มีนาคม 2549 กลุ่มพันธมิตรฯ กำหนดเส้นตายภายใน 48 ชั่วโมง ให้นายกรัฐมนตรีลาออก แต่ไม่ได้ผล จึงเปลี่ยนแผนเคลื่อนขบวนเข้ากลางกรุง ยึดหน้าห้างสรรพสินค้าสยามพารากอนเป็นเวทีปราศรัย

24 มีนาคม 2549 มีการอภิปรายบนเวทีปราศรัยต่อเนื่องจากคืนวันที่ 24 มีนาคมจนถึงเช้าวันใหม่ โดยเมื่อเวลา 06.30 น. มีการประกาศให้วันที่ 25 มีนาคม เป็นวันดีเดี่ยรวมพลเพื่อประกาศจุดยืนของการต่อสู้เรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกให้ได้

25 มีนาคม 2549 ประชาชนยังหลั่งไหลไปชุมนุมจนทำให้เกิดความแออัดในบริเวณถนนราชดำเนิน ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เปิดสะพานมัฆวานรังสรรค์เพียงสะพานเดียวทำให้ไม่สามารถเดินสวนกันไปได้ กลุ่มผู้ชุมนุมะโกนร้องให้ตำรวจขยายแนวสะพาน ซึ่งตอน

แรกตำรวจไม่ยอม จนเกือบมีการปะทะกัน แต่ต่อมาจึงยอมขยายเปิดแนวสะพานอีกทางหนึ่ง ขณะเดียวกันการชุมนุมที่แยกถนนพระรูปทรงม้าก็ปิดถนนเช่นกัน เพราะมีประชาชนมาฟังกันมากเกือบถึงถนนพระบรมรูปทรงม้า

26 มีนาคม 2549 กลุ่มพันธมิตรฯ เคลื่อนขบวนไปถนนสุขุมวิท มีการหยุดขบวนปราศรัย 2 ครั้ง บริเวณสยามสแควร์และสยามพารากอน ช่วงพักมีการแสดง “แพ้นักสู้ชาติ”

ช่วงเย็น พ.ต.ท.ทักษิณ เปิดปราศรัยใหญ่ที่วงเวียนใหญ่ ระบุอาจเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ไทยที่กัญหูก่อเหตุก่อความวุ่นวาย คนไม่ได้ทำอะไรผิด คนที่มาใส่ร้ายคนล้วนมีสาเหตุมาจากเรื่องส่วนตัว พร้อมเสนอตั้งรัฐบาลแห่งชาติหลังการเลือกตั้งว่า จะให้โคตพาพรรคประชาธิปัตย์ ชาติไทย มหาชน และพรรคอื่น ๆ มีที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎร ร่วมแก้ปัญหาชาติ ดา พล.ต.จำลอง และนายสนธิ สนใจจะมาในรูปสมาชิกพรรค 3 พรรค หรือพรรคที่มี ส.ส.ก็ไม่ว่ากัน ขณะที่นายธีรยุทธ บุญมี ออกมาระบุว่าข้อเสนอของ พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นการตั้งรัฐบาล “เสียดสีแห่งชาติ”

29 มีนาคม 2549 กลุ่มผู้ชุมนุมเคลื่อนขบวนไปหยุดหน้าห้างสรรพสินค้าสยามดิฟฟัฟเวอร์รี่ – สยามเซ็นเตอร์ – สยามพารากอน ซึ่งผู้บริหารของทั้ง 3 ห้างประกาศปิดทำการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ 29 – 31 มีนาคม มีการปิดการจราจรบนถนนพระราม 1

30 มีนาคม 2549 คาราวานคนจนบุกสำนักงานหนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก กรณี นายสนธิให้สัมภาษณ์จาบจ้วงสถาบัน โดย คม ชัด ลึก แสดงความรับผิดชอบด้วยการขอปิดตัวเอง 5 วัน

กลุ่มคนรัก “ทักษิณ” จังหวัดเชียงใหม่ชุมนุมประท้วงการจัดเวทีปราศรัยของพรรคประชาธิปัตย์ ที่หอศิลปมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมีท่าทีจะรุมทำร้ายแกนนำพรรคประชาธิปัตย์ที่ไปร่วมหาเสียง อาทิ นายชวน หลีกภัย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ตลอดจนแกนนำคนอื่น ๆ บนเวทีปราศรัย

4 เมษายน 2549 พ.ต.ท.ทักษิณ ประกาศไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

7 เมษายน 2549 กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ชุมนุมที่ท้องสนามหลวง ซึ่งย้ายมาจากทำเนียบรัฐบาล การชุมนุมครั้งนี้เป็นการนัดชุมนุมเพื่อประกาศชัยชนะครั้งแรก และประกาศให้ทราบถึงภารกิจขั้นต่อไปของกลุ่มพันธมิตรหลังจาก พ.ต.ท.ทักษิณ ประกาศไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ขณะที่นายสุริยะใส กตะศิลา แถลงท่าที ยืนยันที่จะทำหน้าที่ต่อต้านระบอบทักษิณให้หมดไปจากประเทศ รวมถึงนายกรัฐมนตรีด้วย โดยกลุ่มพันธมิตรให้เวลา พ.ต.ท.ทักษิณ จนถึงวันที่ 30 เมษายนนี้ หากยังไม่ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีก จะรวมตัวกันต่อต้านต่อไป

23 เมษายน 2549 กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย มีนายชัยวัฒน์ สิสุวรรณศักดิ์ หัวหน้าพรรคพลังธรรม และนายสุริยะใส กตะศิลา ผู้ประสานงานเครือข่ายพันธมิตรฯ ปราศรัยที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ปรากฏว่า “กลุ่มคนรักอุดร” ได้ล้อมคอกของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

อุดรธานี ห้ามบุคคลใด เข้า-ออกอย่างเด็ดขาดเป็นเวลานานถึง 8 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังใช้กำลังข่มขู่ ประทุษร้าย 2 แกนนำเครือข่ายพันธมิตรฯ ด้วยการใช้ก้อนหิน หนังสือตึก ขวด รองเท้าแตะ ขว้างปา ตลอดจนมีการใช้กำลังด้วยการชกต้อนนายสุริยะใส ที่สำคัญมี ส.ส.อุดรธานี พรรคไทยรักไทย 2 คนอยู่ในเหตุการณ์ และถูกมองว่าเป็นผู้ปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

25 เมษายน 2549 “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”พระราชทานโอวาทเพื่อเป็นแนวทาง ในการปฏิบัติหน้าที่แก่ตุลาการศาลปกครองสูงสุดและผู้พิพากษาประจำศาล ทรงแนะนำทาง แก่ไขปัญหาวิกฤติของชาติ ทรงระบุไม่สามารถใช้มาตรา 7 ด้วยเพราะไม่เป็นไปตามระบอบ ประชาธิปไตย ให้ผู้พิพากษาศาลต่างๆ อย่าคอยนายกรัฐมนตรืพระราชทาน ทรงชี้แนะด้วยการ เลือกตั้งพรรคเดียว เบอร์เดียวไม่เป็นประชาธิปไตย

2 พฤษภาคม 2549 กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เริ่มจัดชุมนุมใหญ่อีกครั้งที่สวนลุมพินี นายสนธิประกาศ ต่อไปทุกวันเสาร์จะจัดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์คอนเสิร์ต การเมือง เริ่มตั้งแต่ 20 พฤษภาคม 2549 เป็นต้นไป โดยแกนนำพันธมิตรจะสลับหมุนเวียนกันขึ้น เวทีปราศรัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นายนิมิต สุขประเสริฐ
ประวัติการศึกษา	เศรษฐศาสตร์บัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (2535)
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน	ผู้สื่อข่าวอาวุโส สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 บริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน)
ประสบการณ์การทำงาน	ผู้สื่อข่าวการเมือง ศูนย์ข่าววิทยุเนชั่น ผู้สื่อข่าวการเมือง สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
รางวัลหรือทุนการศึกษา	รางวัล “พนักงานคุณภาพ ปี 40” ฝ่ายข่าวโทรทัศน์สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ทุนศิลปินและสื่อมวลชนดีเด่น ระดับปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ สาขานิเทศศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (พ.ศ. 2547)